



# T Ü R M O B

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER  
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ  
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

# 6.

## TÜRKİYE MUHASEBE FORUMU

6 - 7 Mayıs 2011 - GAZİANTEP

### Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Kurumsallaşma

Editör  
Aysel ŞİMŞEK (MBA)

TÜRMOB YAYINLARI - 413

# **6. TÜRKİYE MUHASEBE FORUMU**

## ***YENİ TÜRK TİCARET KANUNU VE KURUMSALLAŞMA***

**Editör**

**Aysel ŞİMŞEK (MBA)**

**06-07 MAYIS 2011 / GAZİANTEP**

**TÜRMOB YAYINLARI - 413**

**Dizgi - Düzenleme**

Tuncay TEKYILDIZ

**Baskı**

**Ziraat Gurup Matbaacılık A.Ş.**

İstanbul Yolu Trafo Karşısı Varlık/ANKARA

Tel: (0.312) 384 73 44

## İÇİNDEKİLER

### AÇILIŞ KONUŞMALARI

<i>Mehmet NABİOĞLU</i> / Gaziantep SMMM Oda Başkanı . . . . .	3
<i>Ferit ZİREK</i> / Gaziantep YMM Oda Başkanı . . . . .	5
<i>Nail SANLI</i> / TÜRMOB Genel Başkanı . . . . .	7
<i>Doç.Dr. Hüseyin ÇELİK</i> / AKP Genel Başkan Yrd. . . . .	14
<i>Mustafa ÖZYÜREK</i> / TÜRMOB Onursal Başkanı - CHP İstanbul Milletvekili . . . . .	17
<i>İmdat ERSOY</i> / San.ve Tic.Bak.İç Ticaret Genel Müdürü . . . . .	19
<i>Asım Uğur GÜZELBEY</i> / Gaziantep Büyükşehir Belediye Bşk. . . . .	22
<i>Süleyman KAMÇI</i> / Gaziantep Valisi . . . . .	26

### ANA TEMA KONUŞMASI

Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Muhasebe Mesleğinden Beklentiler . . . . .	31
<i>Prof. Dr. Ünal TEKİNALP</i>	

### BİRİNCİ OTURUM

MUHASEBE STANDARTLARI UYGULAMALARI AÇISINDAN YENİ TÜRK TİCARET KANUNU VE KURUMSALLAŞMA . . . . .	51
---	----

<i>Ünal AYDIN</i> / Moderatör / İzmir YMM Oda Başkanı . . . . .	53
---	----

TTK ve Muhasebe Standartları Alanında Getirdiği Yenilikler ve Kurumsallaşma Üzerindeki Etkileri . . . . .	54
<i>Prof. Dr. Rüstem HACİRÜSTEMOĞLU</i>	

TTK'nın Muhasebe Standartları Alanında Getirdiği Yeniliklere Şirketlerin Uyumunun Değerlendirilmesi . . . . .	65
<i>Doç. Dr. Korkut ÖZKORKUT</i>	

TTK'nın Muhasebe Standartları Alanında Getirdiği Yeniliklere 3568 Sayılı Yasa Açısından Bakış . . . . .	73
<i>Ergül BALSU BALABAN</i> / SMMM	

## **İKİNCİ OTURUM**

DENETİM STANDARTLARI UYGULAMALARI AÇISINDAN YENİ TÜRK TİCARET KANUNU VE KURUMSALLAŞMA . . . . .	83
--	----

<i>Ahmet ÇOŞAR</i> / Moderatör / Adana SMMM Oda Başkanı . . . . .	85
---	----

TTK'nın Denetim Uygulamaları İle Standartları Alanında Getirdiği Yeniliklere TUDESK Açısından Bakış . . . . .	87
<i>Prof. Dr. Ömer LALİK</i> / TUDESK Başkanı	

TTK'nın Denetim Uygulamalarıyla, Standart Alanında Getirdiği Yenilikler ve Kurumsallaşma Üzerindeki Etkileri . . . . .	94
<i>Prof. Dr. Nejat BOZKURT</i>	

TTK'nın Denetim Uygulamaları İle Standartları Alanında Getirdiği Yenilikler . . . . .	104
<i>Dr. A.R. Zafer SAYAR</i> / SMMM	

## **ÜÇÜNCÜ OTURUM / FORUM ÖZEL OTURUMU**

KURUMSAL YÖNETİM (CORPORATE GOVERNANCE) VE YENİ TÜRK TİCARET KANUNU . . . . .	125
--	-----

<i>M. Erkan AZİZOĞLU</i> / Moderatör / Diyarbakır SMMM Oda Başkanı .127	
---	--

<i>Dr. Güler MANİSALI DARMAN</i> . . . . .	128
--	-----

## **DÖRDÜNCÜ OTURUM / PANEL**

**YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NUN IŞIĞINDA  
MUHASEBE-DENETİM MESLEĞİNİ BEKLEYEN  
FIRSATLAR VE TEHDİTLER** .....149

*Yahya ARIKAN* / Moderatör / İstanbul SMMM Oda Başkanı .....151

*Mehmet ÇANKAYA* / Maliye Bakanlığı GİB Grup Başkanı .....152

*Özkan ARSLAN* / Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Teftiş Kurulu Bşk.Yrd. .157

*Kürşad Sait BABUÇCU* / Muhasebe Standartları Daire Başkanı .....163

*Göksel TİRYAKİ* / Bankalar Yeminli Baş Murakıbbı .....169

*Doç. Dr. Orhan ÇELİK* / TMSK Başkanı .....176

*Ülkü SÖNMEZ* / TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı .....182

## **FORUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ**

*Yücel AKDEMİR* / TÜRMOB Genel Sekreteri .....211

*Nail SANLI* / TÜRMOB Genel Başkanı .....213



## ÖNSÖZ

Altıncısını gerçekleştirdiğimiz Muhasebe Forumu ile birlikte meslek örgütümüz açısından bu etkinliğimiz vazgeçilmez bir niteliğe bürünmüştür.

Türkiye Muhasebe Forumlarını düzenlemeyi düşündüğümüzde yola çıkış amacımız; mesleğin yarınlarına ışık tutacak görüş ve önerileri meslektaşlarımızla belirlemeye çalışmaktı. Forumlarımız, bu amacımızı gerçekleştirmede büyük katkı sundu.

İlkini 20-21 Nisan 2006 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirdiğimiz Muhasebe Formunda "Muhasebe Mesleğinin Bugünü ve Geleceği"ni tartıştık. Bu forumda yapılan sunular ve meslektaşlarımızın yaptığı katkılar, bu çalışmanın mesleki politika ve hedeflerin belirlenmesinde büyük katkı koyacağını ortaya çıkardı.

Türkiye Muhasebe Forumu'nun, ikincisini 30-31 Mart 2007 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirdik. "Muhasebe Mesleğinin Gelişiminde Yeni Ufuklar" ana temasıyla gerçekleştirdiğimiz İkinci Türkiye Muhasebe Forumunda şu ana başlıklar ele alındı;

Muhasebe ve Bilgi Teknolojileri,

Muhasebe Mesleğinde İş Geliştirme ve Zenginleştirme,

KOBİ Muhasebe Standartları,

Muhasebe Eğitim Standardı,

Kalite Güvence Standardı,

Ana başlıkları geniş sunum ve daha sonra katılımcıların yaptığı katkı ve öneriler ile geniş bir şekilde tartışıldı.

Mesleğin Yeniden Yapılanması Sürecinde Mali Müşavirin Çevresi ile İlişkilerini ele aldığımız Üçüncü Türkiye Muhasebe Forumunu 4-5 Nisan 2008 tarihinde İzmir'de gerçekleştirdik.

Mali Müşavir-Stajyer İlişkisi,

Mali Müşavir-Toplum İlişkisi,



Mali Müşavir-Mali Müşavir İlişkisi,

Mali Müşavir-Müşteri İlişkisi,

Mali Müşavir-Devlet İlişkisi,

Ana başlıkları sunum ve katkılarla tartışıldı.

Dördüncü Muhasebe Formunu 10-11 Nisan 2009 tarihinde Mersin’de gerçekleştirdik.

Muhasebe Mesleğinde Uzmanlaşma ana teması altında;

Muhasebe - Denetimde Uzmanlaşma,

Sektörel Uzmanlaşma

konuları üç ayrı oturumda ele alındı.

Beşinci Türkiye Muhasebe Forumu’nu ise 2-3 Nisan 2010 tarihlerinde Bursa’da gerçekleştirdik. Beşinci Türkiye Muhasebe Forumun’da “Muhasebe Mesleğinde 20. Yılın Bilançosunu” tartıştık.

Altıncı Türkiye Muhasebe Forumu’nu ise 6-7 Mayıs 2011 tarihlerinde Gaziantep ilimizde gerçekleştirdik. “Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Kurumsallaşma” ana teması altında;

Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Muhasebe Mesleğinden Beklentiler,

Muhasebe Standartları Uygulamaları Açısından Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Kurumsallaşma,

Denetim Standartları Uygulamaları Açısından Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Kurumsallaşma,

Kurumsal Yönetim ve Yeni Türk Ticaret Kanunu,

Yeni Türk Ticaret Kanununun Işığında Muhasebe – Denetim Mesleğini Bekleyen Fırsatlar ve Tehditler, görüşüldü.

Yurdun dört bir yanından gelen meslektaşlarımız, meslek örgütümüzün ne kadar dinamik bir yapıya sahip olduğunu bir kez daha gösterdi.

Türkiye Muhasebe Forumları, mesleğimiz için çok etkili ve sonuç çıkaran toplantılar haline geldi. TÜRMOB yönetimi olarak bu çalışmalarını çok önemsiyoruz.

Organizasyonumuza katılanlardan olumlu eleştiriler aldık. Muhasebe Forumu'muzdaki konuşmacılara, protokole, Gaziantep Odamıza, diğer odalarımıza, meslektaşlarımıza ve katılımcılarımıza teşekkür ediyorum.

Diğer forumlarda da olduğu gibi Altıncı Türkiye Muhasebe Forumu'nda yapılan sunumları, görüş, öneri ve tartışmaları sizlere bu kitapla sunuyoruz. Bu kitap aynı zamanda, toplantıda yapılan çalışmalarını yarınlara aktarma işlevini de yerine getirecektir. Kitabın, meslektaşlarımıza, akademisyenlere ve araştırmacılara faydalı olmasını diliyorum.

**Nail SANLI**  
**TÜRMOB Genel Başkanı**



# **AÇILIŞ KONUŞMALARI**



**Mehmet NABİOĞLU**  
**Gaziantep SMMM Oda Başkanı**



- 6. Türkiye Muhasebe Forumuna ev sahipliği yapmamızı sağlayan Sayın TÜRMOB Genel Başkanım, Mesleğimiz için önemli olan bu Forumu katılarak bizleri onure eden Sayın Bakanım, Sayın Vekillerim, Sayın Valim, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanım, Sayın İlçe Belediye Başkanım, Sayın İç Ticaret Genel Müdürüm, Sayın Bürokratlarım, Odalarımızın Değerli Başkanları ve Yöneticileri, Kamu Kurum ve Sivil Toplum Örgütlerinin Değerli Temsilcileri, Çok Değerli Meslektaşlarım;

Altı bin yıllık geçmişi ile dünyanın en eski yerleşim yeri olan Mezopotamya ve Akdeniz arasında bulunuşu, Kuzey'e ve Batı'ya giden yolların kavşağında oluşundan dolayı tarih öncesi çağlardan beri insan topluluklarının yerleşim sahası ve uğrak yeri olan, her dönem kültür ve ticaret merkezi özelliğini korumasını tarihi İpek Yolunun içinden geçmesine ve Kahramanmaraş'tan-Halep'e, Bilecik'ten-Akdeniz kıyılarına, Diyarbakır'dan-İskenderun'a giden anayollar üzerinde olan, Hazreti Ömer zamanında yeri ve konumundan dolayı İslamiyet'in Arap Yarımadası dışına Anadolu içlerine yayılması için önemli roller üstlenen, bu stratejik konumundan dolayı Birinci Dünya Savaşında Suriye üzerinden geçip Anadolu içlerinden işgale hazırlanan 1919 yılında nüfusun üçte biri civarında 6717 şehit vererek İngiliz ve Fransız Emperyalistlerine karşı 11 ay yaptığı savunmasıyla Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarına Büyük Taarruz için imkan ve zaman hazırlayan ve günümüzde; ekonomisi ile de marka şehir unvanını alarak Türkiye'deki büyük sanayi işyerleri sayısı Türkiye toplamının yüzde 4'ünü, küçük sanayi işyerleri sayısının yüzde 6'sını oluşturan, ülke çapında ihracat payının yüzde 3'ünü, Antep fıstığı işleme ve ihracatının yüzde 90'ını, kuruyemiş işleme ve ihracatının yüzde 85'ini, halı ihracaatının yüzde 80'ini, makarna işleme ve ihracatının yüzde 60'ını, pamuk ipliği imalatı ve ihracatının yüzde 45'ini, havlu imalatı ve ihracatının yüzde 10'unu gerçekleştiren ilimize, Gaziantep'imize hoş geldiniz.

Ülkemizin dört bir yanından gelen saygıdeğer meslektaşlarıma 6. Türkiye Muhasebe Forumuna ev sahipliği yapmaktan büyük onur ve mutluluk duyduğumuz ifade ederken kendilerini Gaziantep Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası adına saygı ve sevgiyle selamlarım.

Değerli katılımcılar, değerli meslektaşlarım; Türkiye'nin ticari yaşamını radikal bir biçimde değiştirecek olan ve bütün işletmeleri yakından ilgilendiren yeni Türk Ticaret Kanunu Türkiye için yeni bir sürecin başlangıcı olup, mesleğimize yeni ve çok önemli bir boyut kazandırıyor. Dünya ekonomisi ile entegre olma, yüksek ve devamlı artan büyüme oranlarıyla ekonomik istikrarın sürekli kılınması hedefi doğrultusunda şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkele-ri üzerinde kurulu olan yeni Türk Ticaret Kanunun yasallaşmasıyla toplumun tüm paydaşlarının bilgiye erişebilirliği ve çıkarlarının korunması da sağlanacaktır. Bugün ve yarın bu Forumda bunlar sıkça konuşulacaktır.

Ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegrasyon sürecine girmesiyle muhasebe mesleğinin yasal statüye kavuşmasını engelleyen kulislerin baskısı bertaraf edilmiş ve 13 Haziran 1989 tarihinde mesleğimiz yasal statüye kavuşarak bugünkü seviyelere gelmiştir. Bu anlamda TÜRMOB çatısı altında mesleğimizin 21. yılında alınan kararlar ve belirlenen projelerle 82 bin kişilik dev aileyi oluşturan bilgi ile donanmış meslek mensupları yaratmak amaçlanmaktadır. Ancak Türkiye ekonomisinin özlemi duyulan seviyelere ulaşabilmesi ve ekonomide hala çözüme ulaşılamayan bazı içsel problemler muhasebe mesleğine gereken önemin verilmemesine neden olmuştur. Artık bu açmaz aşılmalıdır.

Bizler büyük bir meslek camiasının sorumlu bireyleri olarak bilimin ve bilginin ışığında her türlü zorluklara rağmen çalışmalarımıza devam ediyoruz. Mali konulardaki herhangi bir yasa, tebliğ, bir iş ve işlemin uygulanmasının olmazsa olmazları bizzat meslek mensubunun kendisidir. Devletin çok önem verdiği Cumhuriyet tarihinin en büyük af yasası olan 6111 sayılı Yasa'nın uygulanabilirliği muhasebe meslek mensuplarının sahip çıkmasıyla başarıya ulaştı, ulaşmaya devam ediyor. Bu nedenledir ki, TÜRMOB ve Odalar artık önemsenmelidir. 3568 sayılı Yasamız mesleğimizin bağımlılığını ve vesayet altında olmasını önleyici düzenlemeler yapılarak çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır. Örgütümüzdeki seçimler ve mesleğe giriş sınavları demokratik bir yapı içerisinde uygulamaya geçirilmelidir.

Mevzuat, angaryalar, dayatma ve cezalardan ayıklanarak ücret tarifesini kendi çıkartan örgüt kimliğimiz verilmelidir. Çünkü bizler bu kimliği taşıyacak güç ve yetenekteyiz. Her ay üzerine düşen sorumluluğu akşam geç saatlere kadar olağanüstü bir çaba ve gayret göstererek yerine getirmeye çalışan meslek mensubu sürenin bitime 12 dakika kala gece yarısı operasyonlarıyla yapılan uzatmalardan olumsuz etkilenmektedir. Mesleğimizin, meslek mensup-

larının ve meslek örgütümüzün saygınlığının korunması temelinde hepimizi derin üzüntüye sevk eden bu tür uygulamaların tekrar yaşanmaması ayrıca dileğimizdir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün hedef olarak gösterdiği çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşmamız için önemli bir misyon yüklenmiş meslek mensupları olarak bizler çağdaş ülkeler arasında saygın bir yere yükselmemiz için Cumhuriyetin bize kazandırdığı değerlerden geri adım atmadan, her zaman demokratik Cumhuriyet değerlerinin kararlı savunucuları olduk, olmaya devam edeceğiz.

Değerli katılımcılar, değerli arkadaşlarım, sözlerime burada son verirken sizi, siz değerli misafirlerimizi gazi şehirde ağırlamaktan ve sizlere ev sahipliği yapmaktan duyduğum mutluluğu arkadaşlarım adına paylaşmak isterim. Bu duygu ve düşüncelerle 6. Türkiye Muhasebe Forumunun başarılı geçmesini ve mesleğimize katkılar sağlamasını dilerim.

**Ferit ZİREK**  
**Gaziantep YMM Oda Başkanı**



- Sayın Valim, Sayın Milletvekillerim, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanım, sayın protokol, değerli yeminli mali müşavir meslektaşlarım, değerli misafirler ve katılımcılar, değerli basın mensupları;

TÜRMOB tarafından şehrimizde düzenlenen “Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Kurumsallaşma” konulu 6. Muhasebe Forumuna hoş geldiniz. Gaziantep Yeminli Mali Müşavirler Odası adına hepinizi saygıyla selamlarım.

Öncelikle 6. Muhasebe Kongresinin Gaziantep’te düzenlenmesinden dolayı TÜRMOB Başkanı ve Yöneticilerini kutluyorum ve teşekkürlerimi sunuyorum. Sizleri Gaziantep’te görmekten son derece mutlu olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Forumun konusu olan ve yaklaşık 1535 maddeden oluşan yeni Türk Ticaret Kanunu 13.01.2011 tarihinde 6102 sayılı Kanun’la kabul edilmiştir. Yetkili-



lerin basına yansıyan açıklamalarından yeni Türk Ticaret Kanunu gerçekleştirilirken Avrupa Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü düzenlemeleri ile IMF ve Dünya Bankası usul ve uygulamalarıyla da paralellik gösterecek şekilde düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Ülkemizde KOBİ'ler ekonomimizde önemli bir yer tutmaktadır. KOBİ'ler tüm işletmelerin yüzde 99,8'ini oluşturmaktadır. Toplam istihdamın yüzde 74'ünü, toplam yatırımların yüzde 38'ini, toplam Katma Değer Vergisinin yüzde 26,5'unu, toplam ihracatın da yüzde 12'sini KOBİ'ler yapmaktadır. Yeni Türk Ticaret Yasası'yla ekonomimizin motor gücü olan KOBİ'lere muhasebe ve denetim alanında önemli değişim ve yenilikler getirmektedir. Yeni Türk Ticaret Kanunu kapsamında KOBİ'ler yeniden bir tanıma kavuşmakta, KOBİ'lerin muhasebe ve denetimine ilişkin yeni düzenlemeler gelmektedir. Dolayısıyla KOBİ'ler bu uygulamalar başladığında kurumsallaşma yönünden önemli bir adım atacaklardır. Bu kurumsallaşmanın yanında ileride KOBİ'lerin halka açılması ve bölgesel sermaye piyasalarının kurulması ile KOBİ'lerin finansal ihtiyaçlarının da çözüleceği kanısındayım. Bu yönüyle de Yeni Türk Ticaret Kanunu aynı zamanda ekonomiye yabancı sermayenin çekincelerini de yok edecek ve ekonomiye yeni bir ivme kazandıracaktır. Bizim meslek örgütü yöneticilerinin görevi, örgüt üyelerimizin bugünkü ve gelecekteki problemlerini çözmek ve haklarını korumak için çaba sarf etmektir.

Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun bizleri de yakından ilgilendiren denetim, denetçi ve denetçinin rotasyonuna ilişkin düzenlemelerine de kısaca değinmek istiyorum. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun 400. Maddesinde denetçi şöyle tanımlanıyor; denetçi ancak ortakları yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir unvanı taşıyan bir bağımsız denetim kuruluşu olabilir. Orta ve küçük ölçekli anonim şirketler bir veya birden fazla yeminli mali müşaviri veya serbest muhasebeci mali müşaviri denetçi olarak seçebilirler. Bağımsız denetleme kuruluşlarının kuruluş ve çalışma esasları ile denetleme elemanlarının nitelikleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konacak bir yönetmelikle düzenlenir denmektedir. Bu yönetmelik çalışmaları başladığında Odalarımıza ve TÜRMOB'a büyük görevler düşmektedir. Bu yönetmelik çalışmalarında 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu göz önüne alınmalı ve onunla çelişkili olmamalı, üyelerimize de yeni külfetler getirmemelidir.

Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun 400. Maddesinde diğer bir konu da rotasyondur. 400. Madde de denetçi değişikliği ve düzenlemenin bir bağımsız denet-

leme kuruluşunu bir şirketin denetlemesi için görevlendirdiği denetçi yedi yıl arka arkaya o şirket için denetleme raporu vermişse o denetçi en az iki yıl için değiştirilir denilmektedir. İşte bu düzenlemede denetimin amacı göz ardı edilerek denetimde sadece denetçi ortağı değiştirilmesi suretiyle esas denetimden beklenen kamunun aydınlatılması ve şeffaflık ilkesine aykırı düzenleme getirilmiştir. Bu düzenlemeye göre bir bağımsız denetim kuruluşu sadece çalıştığı denetçiyi değiştirerek, yani iç rotasyona tabi tutarak herhangi bir şirketi sınırsız süre ile denetleme olanağına sahip olacak, böylece denetimden beklenen fayda karşılanmayacaktır. Bu nedenledir ki, denetimde rotasyon beklenen amacın elde edilebilmesi için sadece denetçi şirketin değil, ortağı bazında değil aynı zamanda denetim şirketi bazında da olması şarttır kanısındayız.

Bu Forumun Gaziantep'te düzenlenmesini sağlayan TÜRMOB'a ve emeği geçen herkese teşekkür eder ve yararlı olacağı ümidiyle Gaziantep Yeminli Mali Müşavirler Odasına başarılar diler, saygılar sunarım.

**Nail SANLI**  
**TÜRMOB Genel Başkanı**



- Sayın Bakanım, Sayın Milletvekillerim, Sayın Valim, değerli bürokratlar, değerli oda başkanları, değerli konuklar, sevgili meslektaşlarım, basınımızın değerli mensupları, öncelikle sizleri şahsım ve TÜRMOB Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Bu yıl altıncısını düzenlediğimiz Türkiye Muhasebe Forumuna ve gaziler kenti Gaziantep'e hoş geldiniz.

Değerli konuklar bu Forumu 2006 yılında başlattık, ilki İstanbul'da yapıldı. Arkasından Ankara, İzmir, Mersin, Bursa'da gerçekleştirdikten sonra yine diğerleri gibi büyük bir coşku ve büyük bir katılımıla altıncısını da bugün gerçekleştiriyoruz. Muhasebe forumlarını düzenlemedeki amacımız, genel kurullarda çok fazla zaman ayıramadığımız mesleki sorunlarımız ve konularımız için meslek mensuplarımızla akademik çevrelerle ve ilgili çevrelerle uzun uzun mesleki sorunlarımızı tartışmak, konuşmak, yeni ufuklar açmak ve hedeflerimize daha da yaklaşmaktır.

Muhasebe - denetim mesleği günümüzde önemli bir dönüm noktası yaşamaktadır ve 14 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu mesleğimizi 3568 sayılı meslek Yasamızdan sonra en çok etkileyecek düzenlemelerden birisi olmuştur. Bu nedenle bu yılın forum gündemine “Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Kurumsallaşma” konusunu aldık. Yeni Türk Ticaret Kanunu gerek muhasebe uygulamaları ve muhasebe standartları gerek denetim ve denetim standartları alanında devrim niteliğinde önemli düzenlemeler getirmektedir. Mesleğimize yönelik bu temel düzenlemelere ilişkin değerlendirmelere geçmeden önce izninize yeni Türk Ticaret Kanunu’nun TÜRMOB’a vermiş olduğu yetkilere ve TÜRMOB’un bu konudaki yol haritası hakkında sizlere bilgi vermek istiyorum.

Denetim mesleğinde önemli değişiklikler getirmekte olan yeni Türk Ticaret Kanunu TÜRMOB’a önemli görevler veriyor. Yeni Türk Ticaret Kanununun ilgili yasa maddelerini irdelediğimizde şu sonuçlara ulaşıyoruz. Yasanın geçici 2. Maddesi Kanunun yayınlandığı 14 Şubat 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu madde aynen şöyledir; “Kamu tüzel kişiliğine haiz Türkiye Denetim Standartları Kurulu kuruluncaya kadar 397. Maddede belirtilen Türkiye Denetim Standartları TÜRMOB ile ilişkili bir kurum tarafından uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu olarak belirlenir. Kurulun hangi kurum veya kuruluşların temsilcilerinden oluşacağı ile çalışma usul, esasları TÜRMOB tarafından hazırlanacak ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak yürürlüğe girecektir.”

TÜRMOB bu madde hükmü çerçevesinde Türkiye Denetim Kurulu Standartlarının temsilcilerini, çalışma usul ve esaslarını belirleyen bir yönetmelik hazırlığı çalışmalarını başlatmış ve tamamlamak üzeredir. Bu yönetmelik kapsamında kurulacak Türkiye Denetim Standartları Kurulu uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu, ulusal denetim standartlarını oluşturmak üzere TÜRMOB ile ilişkili TÜRMOB bünyesinde oluşacak ve sekreteryası TÜRMOB tarafından yürütülecektir. Bu kurul, geçici bir kurul mahiyetinde öngörülmekte olup, Kanunun 397. Maddesi uyarınca kurulacak kamu tüzel kişiliğine haiz Türkiye Denetim Standartları Kurulu kuruluncaya kadar bu yetkiye haiz olacaktır. Dolayısıyla bu konuda yol haritamız da bir yönetmelik çalışması bulunmaktadır. Bu yönetmelik, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alındıktan sonra yayımlanacaktır.

Yeni Türk Ticaret Kanununun Geçici 3. Maddesi de Kanunun yayım tarihi olan 14 Şubat 2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir ve Kanun maddesi aynen şöyledir; “Kamu adına denetleyici tüzel kişiliği haiz bir üst kurum kurulup faali-

yete geçinceye kadar 400 üncü maddede öngörülen denetçilerin, denetlemelerini bu Kanun hükümleriyle standartlara ve amaca uygun olarak yapmalarını sağlamak için, denetçiler yerinden ve internette, denetleme belgelerine erişim suretiyle ve ayrıca gerekli bilgileri de alarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından denetlenir. Bu üst denetimin usul ve esasları 400 üncü madde uyarınca çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.” diyor.

Bu maddeye göre denetçilerin denetimi geçici olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bırakılmaktadır. Bu yetki daha sonra kurulacak kamu adına denetleyici tüzel kişiliğe haiz bir üst kuruma bırakılacaktır. Bu konuda TÜRMOB olarak kalite güvence sistemi uygulamalarının ve mesleğin kendi kendini denetimi uygulamalarının gerekliliğine inanıyoruz. Ayrıca iç kontrol mekanizmasını gündeme getireceğiz. Bu arada Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından oluşturulan ikincil mevzuat çalışmalarına ve çalışma komisyonlarına katılma isteğimizi ilgililere duyurmuş bulunmaktayız.

Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun 01.01.2013 tarihinde yürürlüğe girecek olan ve denetçiliği çerçeve altına alan 400. Maddesi, demin Yeminli Oda Başkanımız da açıkladı, ben bir kez daha tekrarlamak istiyorum. Madde aynen şöyledir; “Denetçi, ancak ortakları, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir unvanını taşıyan bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir. Orta ve küçük ölçekli anonim şirketler, bir veya birden fazla yeminli mali müşaviri veya serbest muhasebeci mali müşaviri denetçi olarak seçebilirler. Bağımsız denetleme kuruluşlarının kuruluş ve çalışma esasları ile denetleme elemanlarının nitelikleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan, Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenir” demektedir. Aynı maddede “h” bendinde ise denetçi, hangi durumlarda denetçi olunamayacak ve bunların istisnalarının neler olduğu konusunda açıklamalar getirmektedir.

Yeni Kanununun 400. Maddesini irdelediğimizde TÜRMOB açısından iki önemli husus ortaya çıkmaktadır. Birincisi, bağımsız denetleme kuruluşlarının kuruluş çalışma ve esasları ile denetleme elemanlarının nitelikleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkartılacak bir yönetmelikle düzenlenecektir. Bu yönetmeliğin hazırlanmasında TÜRMOB aktif rol alacaktır. İkinci konu da, denetçi olunmasını engelleyen “h” bendi kapsamında TÜRMOB'a bir yetki verilmektedir. Bu yetkiye esas onay mekanizmasına ilişkin TÜRMOB bünyesinde bir düzenleme yapılacaktır.

Değerli konuklar, sevgili meslektaşlarım, yeni Türk Ticaret Kanunu'nu TÜRMOB açısından değerlendirilmesinden sonra yeni Türk Ticaret Kanununun mesleğimize getirdiği yeni temel yenilikleri sizlerle paylaşmak istiyorum. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda kurumsal yönetim anlayışı sadece borsa şirketleri için öngörülen kurallar bütünü olmaktan çıkmakta ve tüm işletmelere uygulanması gereken yatırımcıya güven veren ,sürdürülebilir bir unsur olarak görülmektedir. Kanunun kurumsal yönetim yaklaşımı; derinlemesine şeffaflık, adillik, hesap verilebilirlik ve sorumluluk olmak üzere dört ana temel unsur üzerinde oturmaktadır. Yeni Türk Ticaret Kanunu kapsamında her sermaye şirketi bir internet sitesi açmaya, böyle bir site mevcutsa bir bölümünü bilgi toplumu hizmetlerine ayırmaya zorunlu tutulmuştur. Yeni Türk Ticaret Kanunu, bilgi toplumunu bilgiye ulaşabilen toplum olarak anlamaktadır.

Yeni Türk Ticaret Kanunu Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayınlanan Türkiye Muhasebe Standartları'nın uygulanması zorunluluğunu getirmiştir. Yeni Türk Ticaret Kanunu ticari defterlere ilişkin bölümü ile sermaye şirketlerinin ve şirketler topluluğunun finansal tablolarına ve yönetim kurulunun yıllık raporuna dair köklü değişiklikler içermektedir. Defter tutma yükümlülüğü, envanter, açılış bilançosu, finansal tablolar, bilanço ilkeleri, karşılıklar, dönem ayırıcı hesaplar, değerlendirme ile hesaplama ve ibraz hakkındaki yükümlülükler tamamıyla yeni hükümler içermektedir.

Yeni Türk Ticaret Kanunu sermaye şirketlerinin; yani anonim, limited ile sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin ve şirketler topluluğunun denetiminde reformcu bir anlayış ve çağdaş bir yaklaşımla köklü bir sistem değişikliği getirmektedir. Değişiklik, ulusal ve uluslararası piyasalarda güveni kuracak, yerleştirecek ve Türkiye'ye yeni bir bakış açısı kazandıracak niteliktedir. Bu bağlamda yeni denetim anlayışı ise uzman, mesleki yönden yeterli, teknik donanımlı, hukuki anlamda özenli, sorumluluğunun bilincinde olan, bağımsız denetçi tarafından uluslararası denetim standartlarına uygun olarak meslek etiğine bağlı olarak gerçekleştirilen, mesleğin gereği olan şüphecilikle yapılan şeffaf bir denetim anlayışı olacaktır. Yeni Türk Ticaret Kanunu limited şirket ortaklarına sağlanan en büyük güvence küçük ölçekli limited şirketler için özel standartlara ve diğer limited şirketler için UFRS'ye göre hazırlanmış finansal tablolar ve bunların uluslararası denetim standartlarına göre denetlenme zorunluluğunun getirilmiş olmasıdır.

Sayın meslektaşlarım, bu aşamada TÜRMOB olarak son dönemde üzerinde çalıştığımız bağımsız denetim düzenlemeleri konusunda bazı bilgiler aktarmak istiyorum. Uluslararası düzeyde mesleğimizin kabuk değiştirdiği bir dö-

nemi birlikte yaşıyoruz. Meslekte denetim ön plana çıkmaktadır. Bu açıdan denetim alanındaki çalışmalarımıza hız verdik. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun TÜRMOB'a verdiği yetki çerçevesinde Türkiye Denetim Standartları Kurulu artık yasal bir zemine kavuşmuştur. Bu Kurulun yayınlayacağı standartlar her kesimi bağlayıcı nitelikte tek bir standart seti olarak uygulamaya geçecektir. Kaliteli bir denetim faaliyeti ancak iyi dizayn edilmiş bir kalite güvence sistemiyle mümkündür. Kalite güvence sistemi, kamu güvenini sağlamak üzere bağımsız denetim faaliyetini yürüten bağımsız denetim şirketlerinin bu faaliyetleri kapsamında yapılan iş ve işlemler kalitesini ve incelemesini yürüten ve sürecini düzenleyen yöntem, politika ve prosedürler bütünüdür. Bağımsız denetim şirketleri bir kalite güvencesi sistemi kurmak ve uygulamakla yükümlüdürler. Bağımsız denetim şirketleri kalite güvence sistemlerini; bağımsız denetimin temel ilkelerine, Türkiye denetim ve güvence standartları uygulanarak yapılan denetim sonucunda hazırlanan denetim raporlarının doğruluğu ve gerçeği yansıttığının tespitine imkan sağlayacak bir yapıda oluşturmalarıdır. Kaliteli bir denetim faaliyeti sürekli mesleki eğitim ve gelişim ile mümkündür. Denetçinin yeterlilik şartları IFAC Uluslararası Eğitim Standartlarına paralel olarak değerlendirilmelidir.

Sayın konuklar, değerli meslektaşlarım, az önce ifade ettiğim yeni düzenlemeler sonrası bağımsız denetimin artan önemi muhasebe mesleğinin açılım alanlarında belki de en fazla hissedileni ve bilinenidir. Muhasebe mesleğinin açılım alanları bağımsız denetim ile sınırlı değildir. Özellikle uluslararası standartların uygulamaya başlaması için varlık ve şirket değerlendirme kavramlarının ön plana çıktığını görmekteyiz. Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının temel kavramlarından birisi olan gerçeğe uygun değer kavramına dayalı olarak finansal tabloların değerlendirme yapma ihtiyacı başta gayrimenkul değerlendirme, patent değerlendirme, marka değerlendirme ve şerefiye değerlendirme kavram ve uygulamalarını özel bir uzmanlık haline getirmiştir. Mesleki yeni açılımlar bağımsız denetim ve değerlendirme uzmanlığından ibaret değildir. Muhasebe mesleğine dayalı yeni bir uzmanlık alanı daha vardır, o da derecelendirme. Kredi derecelendirme ve kurumsal yönetim derecelendirmesi olarak iki alt uzmanlık alanı olarak da önümüze çıkmaktadır. Ayrıca iç kontrol sistemi kurulmamış ve iç denetim sistemi sağlıklı olmayan bir işletmenin kaliteli bir finansal raporlama yapması da mümkün değildir. Bu nedenle iç denetçilik, denetçiliğin bir diğer alanı olarak yine mesleğimizin yeni açılım alanlarından birisidir.

Diğer taraftan özellikle Enron sonrası yaşanan muhasebe skandalları, muhasebe suçları alanında yeni bir uzmanlık alanı yaratmıştır. Bağımsız adli muhasebecilik olarak adlandırılan bu alan mesleğimizin bir tür alt alanı olarak değerlendirilmeli ve bununla ilgilenmesi gereken yeni bir uzmanlık alanı olarak ele alınmalıdır. İşletmeler yoğun rekabet ortamlarında verimlilik düzeylerini arttırmak ve maliyetlerini en az düzeye indirebilmek, gereksiz harcamalardan kaçınmak durumundadırlar. Doğru maliyetleme ve maliyetlerin izlenmesi maliyet muhasebesinin önemini önümüze çıkartmaktadır. Politikaların saptanması ve maliyet analizlerinin yapılması yönetim muhasebesinin önemini önümüze çıkartmaktadır. Maliyet ve kar merkezlerinin belirlenmesi ve doğru yönetilmesi ise sorumluluk muhasebesinin alanına girmektedir. Söz konusu alanlarda işletmeler eskisinden daha fazla uzman danışmanlık hizmetlerine gereksinim duymaktadırlar. Bu gereksinim muhasebe meslek mensuplarınca karşılanacak bir alt muhasebe uzmanlık alanıdır. Günümüzde işletmelerden sosyal hayata ve çevreye eskisinden daha duyarlı ve daha sorumlu yaklaşımlar beklenmektedir. Bu nedenle sosyal muhasebe ve raporlama kavramı çok önem kazanmaktadır. Bu açıdan çevre muhasebesi raporlaması, karbon muhasebesi ve raporlaması konuları, sosyal muhasebe raporlama konuları anlayışına örnekler olarak verilebilir.

Değerli meslektaşlarım, sonuç olarak firmalar bütün bu değişiklikleri bilen yerli muhasebecilere ve bu standartlara uygun hazırlanmış finansal tabloları denetleyebilecek yerli bağımsız denetçilere ihtiyaç duyacaktır. Bu durum meslekte yeni iki uzmanlık alanına işaret etmektedir. Muhasebe standartları uzmanlığı ile denetim standartları uzmanlığı. Uluslararası finansal raporlama standartlarının küresel düzeyde kabul görmesi ve yaygın kullanımı bu standartlarda yoğun bir şekilde kullanılan finans matematiği ve aktüeryal hesaplamaları da ayrı bir uzmanlık haline getirmiştir. Artık mesleğimizde finans matematiği uzmanlığı da alt bir uzmanlık alanı olarak girmiştir. Yani mesleğimizi yapacak olan kişilerin matematik ve istatistik bilgi birikimlerinin yerinde olması gerekmektedir.

Değerli meslektaşlarım, ekonomik ve ticari hayatın gelişmesi, piyasaların genişlemesi ve finansal piyasaların baş döndürücü bir hızla küreselleşmesi beraberinde her geçen gün muhasebe mesleğine az evvel sıraladığım yeni uzmanlık alanları yaratmakta ve açılımlar kazandırmaktadır. Denetim alanında kurumsallaşma olgusu ön plana çıkmaktadır. Denetim bir ekip işidir; bu ekipte mali müşavirler kendi aralarında, yeminli mali müşavirler kendi aralarında işbirliği yapabilecekleri gibi, özellikle denetimle sınırlı olmak üzere serbest

muhasebeci mali müşavir ile yeminli mali müşavirler bu konuda ortaklık yapabilmeleri gerekiyor. Yeni düzenlemeler yapmaları gerekiyor ve TÜRMOB'un da bu noktada meslek mensuplarının önüne yeni oluşumlar, yeni ortaklık modelleri ve yeni şirket anlayışları, yeni çalışma ortamları, yeni modelleri ve alternatifleri üretmesi ve koyması gerekiyor.

Değerli meslektaşlarım, sayın konuklar, belirtmiş olduğum yol haritamıza göre standartları uygulayacak ve bu standartlara göre hazırlanacak finansal tabloların denetimini yapacak meslek mensuplarımızın eğitimi de bir bu kadar önem kazanmış durumdadır. Yeni bir eğitim süreci de bizleri beklemektedir. Bu nedenle ilk eğitimimizi açılış niteliğinde 15-17 Mart 2011 tarihleri arasında Ankara'da Bilkent Otel'de Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu Vakfı - Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu - TÜRMOB işbirliğiyle Dünya Bankası destekleriyle bir çalıştay niteliğinde eğitimcilerimizin eğitimi şeklinde başlattık. Ve bu eğitimcilerin eğitimi çalıştayına Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinden öğretim üyeleri, eğitim kökenli meslektaşlarımız ve eğitim konusunda kendisini kanıtlamış kuruluşlarımızın temsilcileri katıldı. Katılımcılar üç gün bu UFRS eğitimlerini gördükten sonra kendilerine eğitimci sertifikası verildi. Ayrıca önümüzdeki süreçte biraz sonra anlatacağım eğitim modelimizle harmanlanarak yeni bir eğitim seferberliğine hep beraber başlayacağız. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun önümüze getirmiş olduğu gereksinimlerle beraber bu eğitimlerimizi Türkiye'de TÜRMOB olarak üç boyutta ele alıyoruz ve planlıyoruz. Bu planlamamızın içerisinde birinci boyutta Türk Ticaret Kanunu sürecinin eğitimi var. İkinci planda uluslararası muhasebe standartlarına paralel olarak hazırlanmış Türkiye finansal raporlama standartları ve KOBİ standartları eğitimi, üçüncü sırada da denetim mesleği, denetim uygulamaları ve denetim standartlarının eğitimi olacak. Toplam 106 saatlik bir eğitimi içerecek olan bu eğitim programlarımız hazırlanmakta olan bir yönerge çerçevesinde bütün Türkiye'de uygulanmak üzere Türkiye'nin üniversitelerinden çok önemli profesör hocalarımızın yer aldığı bir kadronun hazırladığı bir müfredat çerçevesinde ele alınmakta ve bu müfredat yaz boyunca eğitimcilerimizin eğitimi şeklinde gerçekleşecek bir eğitim olarak sürecidir. Eylül ayı itibarıyla de tüm Türkiye'de eş zamanlı olarak meslek mensuplarımızı bu eğitim sürecinden geçtikten sonra denetim yetkilerini alarak TÜRMOB bünyesinde oluşturulacak olan denetim kütüğüne kaydolduktan sonra denetimleri yapmaya başlayacaklardır.

Değerli meslektaşlarım, ülkemizde sayıları 84 bini geçen meslektaşlarımız bu eğitimlerden geçtikten sonra Türk Ticaret Kanunu'nun öngördüğü ve dünya



ile de bütünleşecek bir şekilde eğitimlerini tamamlayıp denetime hazır olduklarında denetim yapmaya başlayacaklardır. Bunun da üstesinden geleceğimize inanıyoruz ve kendimize güveniyoruz. Çünkü Türkiye’de geçmişte tek düzen muhasebe uygulamasına geçişi ve enflasyon düzeltmesini başarmış bir meslek camiası var. Camiamızın denetimi de aynı şekilde güzel bir başarı ile hayata geçireceğine inanıyoruz.

Sözlerime son verirken öncelikle bu Forumun hazırlanması ve Gaziantep’te gerçekleşmesi için emek veren, çaba sarf eden başta Oda Başkanı Mehmet Nabioğlu olmak üzere Gaziantep SMMM ve YMM Odalarımıza, Oda Yönetimlerimize çok teşekkür ediyorum. Bu Forumun burada gerçekleşmesi için Anatolian Otel Yönetimine, bu organizasyonu yapan organizasyon firmamıza, burada bize değerli bilgileri katacak olan bilim adamlarına, öğretim üyelerine, değerli katılımcılara, değerli bildiri sahiplerine teşekkür ediyorum. Bizleri onurlandıran Sayın Bakanımıza, Sayın Milletvekillerimize, Sayın Valimize, Belediye Başkanlarımıza, bürokratlarımıza çok çok teşekkür ediyoruz. En büyük teşekkürler sizlere; bu Forumları, bu toplantıları anlamlı kılan sizlerin katılımlarıdır, katılımlarınız için çok teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

**Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK**  
**AKP Genel Başkan Yardımcısı**



- Değerli Valim, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, TÜRMÖB’un çok Değerli Genel Başkanı, Büyükşehir Belediye Başkanımız, protokol erkanı ve Türkiye’nin dört bir yanından gazi kentimiz olan Gaziantep’e gelerek bu toplantıyı şerefliendiren değerli mali müşavirler, muhasebeciler, yeminli mali müşavirler, değerli meslek erbabı sözlerimin başında şahsım ve Sayın Genel Başkanım Recep Tayyip Erdoğan ve tüm camiamız adına sizlere en derin sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum. 6. Türkiye Muhasebe Forumu başarılarla geçsin, hayırlara vesile olmasını diliyorum efendim.

Değerli dostlar, böyle anlamlı bir toplantı vesilesiyle bugün aranızda bulunmaktan gerçekten büyük bir mutluluk duyduğumu ifade etmek isterim. Ön-

celikle 6. Türkiye Muhasebe Forumuna değerli bilgileri ve tecrübeleriyle katkıda bulunacak olan değerli bilim adamlarımıza, değerli meslek erbabına teşekkürlerimi sunuyorum. Bu arada bir şeyin altını çizmek istiyorum. Biraz önce değerli Gaziantep Oda Başkanı Sayın Mehmet Nabioğlu'nun konuşması esnasında özellikle son dakika uzatmalarıyla ilgili alkışlarınızla gösterdiğiniz tepkiyi mesaj olarak aldım ve bu mesajı ilgili yere iletceğim. Değerli dostlar, arife tarif fazla gerekmez, siz leb dersiniz biz Çorum anlarız, onun için canımızı sıkmayın! Sağ olun. Açıkçası ben de son dakika uzatmalarının kesinlikle mesleğin ciddiyetiyle, devletin ciddiyetiyle çok bağdaşan şeyler olmadığını düşünüyorum. Bu konuda ben de size katılıyorum, ilgili arkadaşlarıma da gerekli mesajı iletceğim.

Değerli dostlar, bakın dünyadaki parlamenter demokrasi artık yerini katılımcı demokrasiye bırakıyor. Sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çatısı altında yasama faaliyeti yapan milletvekilleriyle değil, bu ülkenin yasaları, bu ülkenin özellikle temel prensipleri, yönetimdeki temel prensipleri katılımcı demokratik bir anlayışla elbette ortaya konmalıdır. İktidara geldiğimizden beri bu yolu tercih ettik. Sizlerle doğrudan ilgili olan üç önemli yasama çalışması yapıldı. Dolaylı ilgili olanları burada zikretmiyorum. Birincisi hepinizin çok yakından bildiği 3568 sayılı Kanun'da değişiklik yapıldı. Daha önce bazı meslek mensuplarına bir imtiyaz olarak verilen sınav muafiyeti tamamen ortadan kaldırıldı. Herkes bir unvan elde etmek istiyorsa sınavla bu unvanı elde edecek, bu sizin talebinizdi ve hükümetimiz tarafından gerçekleştirilmiştir. Bir başka şey, malumunuz zaten toplantının, forumun konusu olan yeni 1535 maddelik Türk Ticaret Kanunu sizin beklentiniz, sizin arzunuz, sizin talepleriniz doğrultusunda büyük çapta hazırlanmıştır. Ve bu Kanunun hazırlanmasının her aşamasında, her safhasında TÜRMOB, uzmanlarıyla ve yetkilileriyle kanunun mutfağında bulunmuştur, şekillenmesinde bulunmuştur. Ben katkılarınızdan dolayı TÜRMOB'a teşekkür ediyorum, ayrıca değerli dostlar Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 1535 maddelik bir kanunun geçmesi çok kolay değildir. Bu yıllar alır ama bu konuda uzlaşmaya yanaşan ve uzlaşma içerisinde bu kanunumuza destek sağlayan muhalefete de huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Güzel bir işbirliği içerisinde 1535 maddelik bir yeni Türk Ticaret Kanunu çıkarılmıştır. Büyük çapta Temmuz ayında yürürlüğe girecektir bazı istisnai maddeleri hariç olmak üzere ve inanıyorum ki, Türkiye'nin uzun yıllardır beklediği, sizlerin uzun yıllardır eksikliğini hissettiği bir eksiklik de böylelikle ortadan kaldırılmış olacaktır. Bir başka yasama faaliyeti var, o da; Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Kanun Tasarısıdır. Şu anda komisyondadır, bu kadük olsa bile Avrupa Birliği ile özellikle standartların da temin

edilmesi anlamında son derece önemli bir kanundur. Bu da kadük olsa bile bu konuda iradeye sahibiz ve 24. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi şekillendikten sonra inşallah bu da çıkartılacaktır ve hayatiyete geçirilecektir.

Uzun sözün kısası şu; sizin makul, meşru ve mantıklı her türlü talebinize kapımız da, yüreğimiz de açıktır. Her türlü teklife, temenniye de açığız ama bu arada bir şeyin de altını çizmek isterim, biraz önce söylediğim konu da dahil olmak üzere; bir siteminiz ve serzenişiniz varsa elbette ülkeyi yöneten siyasi irade olarak bu siteminizi ve serzenişinizi de bize yapacaksınız. Bu da sizin en demokratik olan hakkınızdır. Elbette siz gidip Sarkozy'ye, Merkel'e, Putin'e sitem edecek değilsiniz! Siz bu ülkenin hesabını kitabını gören, hesabını kitabını tutan insanlarsınız. Hesap kitap bilmek son derece anlamlıdır değerli dostlar, yıllar yılı bu memleket ne çektiyse hesap kitap bilmemekten ve uçuk kaçık vaatlerde bulunmaktan ve Türkiye'de son derece popülizm anlamında gelebilecek uygulamalardan çekti. Yıllar yılı maalesef biz Bangladeş gibi kazandık ama Belçika gibi harcamaya çalıştık. Serbest muhasebeci, mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler devletin gelirlerinin toplanmasında özellikle Türkiye'de yapılan bütün yatırımlarda, bütün kamu hizmetlerinin, bütün devlet faaliyetlerinin yürütülmesinde de çok önemli bir pay sahibidir. Sizler olmazsanız, bu mekanizma olmazsa, bunlar olması gerektiği gibi hiçbir zaman olmaz. Biz bunun farkındayız ve şuurundayız. Dolayısıyla Türkiye'nin en önemli ve köklü sivil toplum örgütlerinden birisi olan TÜRMOB'un her türlü faaliyetinde biz de olmak isteriz, sizinle fikir teatisinde bulunmak isteriz, sizin tekliflerinize, temennilerinize, taleplerinize de muhatap olmak isteriz. Ama biraz önce ifade ettiğim gibi eğer siteminiz ve serzenişiniz de varsa bunu da bize yönlendirmenizi isteriz. Olması gereken üslup ve olması gereken nezaket çerçevesinde olduktan sonra biz bunu öper başımıza koyarız. Halkımız arasında güzel bir söz vardır; "Sitem sevgiden doğar." Siz bizi sevdiğiniz için sitem ediyorsunuz, ben buna inanıyorum ve bugün değerli milletvekili arkadaşlarımla birlikte bu güzel atmosferde gerçekten Türkiye'nin 81 ilinin güzel kokularını ve güzelliklerini buraya taşıyan siz seçkin topluluk arasında bulunmaktan da keyif duyduğumuzu ifade etmek isterim. Burada zaten değerli Gaziantep Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanımız ve çok saygıdeğer Genel Başkanımız Nail Bey söylenmesi gerekenleri söylediler. Mesleği ilgilendiren detaylar da bilim adamları ve sizler tarafından burada ele alınıp, tartışılacaktır. Sözü uzatarak huzurlarınızı işgal etmek istemiyorum. Bu vesileyle tekrar hepinize sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum. Gaziantep'e, bu güzel kente, bu marka kente Türkiye'nin yükselen yıldızı olan bu kente hoş geldiniz diyorum, Allahısmarladık, iyi günler diliyorum efendim.

## Mustafa ÖZYÜREK

### CHP İstanbul Milletvekili – TÜRMOB Onursal Başkanı



- Sayın Valim, değerli milletvekillerim, Sayın Genel Başkanım Sayın Belediye Başkanlarım, değerli oda başkanlarımız, değerli mensuplarımız, hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlarım.

Değerli arkadaşlarım, çok önemli bir konuyu gündeminize almışsınız, burada tartışacaksınız. Yeni Türk Ticaret Kanunu, 23. Dönem Parlamentosunun yüz akı bir Kanundur. Burada bu işe yıllarını vermiş olan değerli Hocam Ünal Tekinalp'i hepiniz adına saygıyla selamlıyorum ve hepiniz adına şükranlarımızı sunuyorum. Yıllardır emek verdiği o taslağı büyük bir azimle, büyük bir öz-

veriyle Parlamentoda, komisyonlarda savunarak bugünlere getirmiştir. Ve Parlamentoda görev yapan burada bulunan değerli milletvekili arkadaşlarımız muhalefetiyle, iktidarıyla bir uzlaşma anlayışında bu Yasa'yı adeta görüşmesiz, alkışlarla kabul etmişlerdir. Bu özellikle bir muhalefet partisi açısından büyük bir özveridir, bunun altını çizmek gerekir. Çünkü muhalefetin görevi yasaların eleştirilmesidir, yasaların eksiklerinin giderilmesidir. Elbette bir muhalefet partisi olarak, Cumhuriyet Halk Partisi olarak itiraz ettiğimiz noktalar vardı ama bu Yasa'nın çıkmasının çok daha öncelikli olduğunu kabul ettiğimiz için bütün arkadaşlarımızla birlikte bir uzlaşma sağladık ve bu Yasa'yı çok uzun, çok maddeli bu Yasa'yı kanunlaştırmış olduk.

Değerli arkadaşlarım, bu Yasa bir yapısal değişimi gerçekleştiriyor. Sıradan bir Yasa değil. Ticaret hayatımızla ilgili, iş dünyamızla ilgili, ticari ilişkilerimizle ilgili bir temel değişikliği içeriyor. Bu Yasa'nın çıkması çok önemliydi, çok uzun emekler sonunda Yasa çıkmıştır, bu önemlidir ama bu Yasa'nın uygulanması, özüne dokunmadan uygulanması son derece önemlidir. Bir korkumu burada ifade etmek istiyorum; Yasa uygulanmaya başlayacağı anda bazı çevrelerden gelen tepkiler üzerine bir erteleme yoluna gidilirse bu Yasa artık unutulur gider. O nedenle TÜRMOB ve siz değerli meslek mensupları bu Yasa'ya sahip çıkmanız lazım, bu Yasa'nın eksiksiz uygulanması için bütün gücünüzü göstermeniz lazım. Bu Yasa'nın uygulanabilmesi çok önemlidir. Bu Yasa'nın uygulanabilmesi sizlerin çalışmalarına, anlayışına bağlıdır. Ben TÜRMOB camiasının bu konuda üstüne düşeni en iyi şekilde yerine getire-

ceğinden hiç kuşku duymuyorum. Çünkü 1992 yılında Tek Düzen Hesap Planına geçtiğimiz zaman da işte bunu TÜRMOB camiası uygulayamaz, bunun altından kalkamaz diye çok karşı çıkanlar vardı. Ama o zaman hep birlikte sürekli eğitimler yapmak suretiyle bu işin üstesinden geldik, Tek Düzen Hesap Planını yerleştirdik, daha sonra muhasebe standartları, denetim standartları konusunda da aynı özveriyi, direnci TÜRMOB camiasını oluşturan sizler gösterdiniz ve Türkiye giderek çağdaş bir muhasebe uygulayan ülke haline gelmiştir. Ama Türk Ticaret Kanunu bunların hepsinin ötesinde, sadece denetimle ilgili bölümleriyle değil, ticaret hayatımızla ilgili devrim niteliğindeki değişiklikleriyle de mutlaka uygulanması gereken bir Yasa'dır. Eğer Türkiye çağdaş bir ülke olacaksa, Türkiye bütün dünyadaki, başta Avrupa Birliği olmak üzere ticari hayatla ilgili, iş dünyasıyla ilgili kuralları hayata geçirecekse bu yeni Türk Ticaret Kanuna dört elle sarılmalıdır, buna sahip çıkmalıdır.

Değerli arkadaşlarım, biraz önce Sayın Hüseyin Çelik güzel şeyler söyledi, kendisine gerekli notların verilmiş olduğunu görmekten mutluluk duydum. Bizim 3568 sayılı Yasa'da artık bu mesleğe sınavsız girilmemesi noktasındaki değişiklikleri yaptık dedi. Evet, TÜRMOB'un önerisiydi, bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak önerimizdi ve iktidarın da katılımıyla gerçekten bu mesleğe sınavsız girilmesinin önüne geçilmiştir. Ama TÜRMOB'un bir temel önerisi vardı ki, yani nispi temsil gibi bir ucube düzen bu mesleğe getirilmemeliydi ama iktidar partisi ne yazık ki nispi temsili getirmek suretiyle Odalarımızın çalışma düzenini bozmuştur. Bunu da açık yüreklilikle söylemek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, gene Oda Başkanımızın değinmesi üzerine hepinizin alkışlarıyla ortaya konulan ve Sayın Hüseyin Çelik'in de, "bu sitemi anladım" dediği nokta, Kurumlar Vergisi Beyannamesinin süresi, özellikle Torba Yasa ve vergi - sigorta borçlarının yeniden yapılandırılması nedeniyle sizlerin çok meşgul olduğu bir dönemde kısa bir erteleme istenmiştir ama ne yazık ki bu erteleme, sürenin bitmesi sırasında gece yarısı ilan edilmiştir. Böyle bir şey olabilir mi değerli arkadaşlar!

Bir diğer önemli nokta, bu camia esas itibarıyla Maliye Bakanlığı ile yakından ilgili olan bir camiadır. Sayın Maliye Bakanımız Gaziantep Milletvekili idi. Şu anda Batman adayı biliyorum ama Sayın Mehmet Şimşek'in de burada olmasını isterdim, O'nun göreviydi! Ne yazık ki TÜRMOB Genel Kuruluna da Sayın Bakan katılmadı. Çok yanlış yapıyorlar, bu camia vergi sistemini sürükleyen camiadır. Bu camia ticaret hayatını düzenleyen, takip eden, denet-

leyen bir camiadır. Bu camiaya ne kadar önem verirseniz o kadar iyi sonuç alırsınız.

Değerli arkadaşlarım, bir seçim öncesinde olduğu için çok sayıda adayımız var, milletvekillerimiz var, il başkanlarımız var, valimiz var, belediye başkanlarımız var, değerli hocalarım var ve bu forumu yürüten siz değerli arkadaşlarım var. Bu güzel organizasyonda emeği geçen herkesi, başta Genel Başkan Nail Sanlı olmak üzere kutluyorum, çalışmalarınızın başarılı olmasını diliyorum. Hepinize saygılar, sevgiler sunuyorum, sağ olun, var olun değerli arkadaşlar.

### **İmdat ERSOY**

#### **Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürü**



- Sayın Valim, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanım, Değerli TÜRMOB Genel Başkanı, Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Mimarı Bilim Komisyonu Başkanı çok değerli Hocamız Profesör Doktor Ünal Tekinalp, saygıdeğer oda başkanları, meslek mensupları, değerli katılımcılar, sizleri şahsım ve Bakanlığım adına saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği üzere çağımızın ihtiyaçlarına ve dünya ticaretindeki gelişmelere paralel olarak hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde çok geniş bir mutabakatla kabul edilen 6102 sayılı Türk

Ticaret Kanunumuz 14 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Şirketlerimizle ilgili çağdaş işletmecilik, kurumsallaşma, iyi yönetim ilkeleleri, sağlıklı bir denetim, şeffaflık, bilgi toplumuna uygun hizmetler gibi hepimizi çok yakından ilgilendiren birçok önemli konuda yenilik ve değişiklikler getiren yeni Türk Ticaret Kanunu'nun iyi sonuçlar doğurması, Kanunu iyi anlayıp uygulamamıza ve bu Kanunu destekleyecek ikincil düzenlemeleri de başarıyla hayata geçirmemize bağlı bulunmaktadır. Bu noktada yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Bakanlığımıza önemli görev ve sorumluluklar verdiğini belirtmek isterim. Nitekim şirketlerimizde elektronik ticaret sicili uygulamalarından bağımsız denetime, işlem denetçiliği sisteminden elektronik genel kurul ve yönetim kurulu toplantılarına kadar çok geniş bir alanda uygulamaya

yön verecek üç tüzük, 10 yönetmelik ve 9 tebliğden oluşan toplam 22 ikincil mevzuatın hazırlama ve uygulama sorumluluğu Bakanlığımıza verilmiş bulunmaktadır. Bakanlık olarak bu konuda gerekli gayreti göstereceğimizin ve ikincil mevzuat çalışmalarının değerli akademisyenlerimizin ve ilgili herkesin destek ve katkılarıyla kısa sürede tamamlanıp kamuoyu ile paylaşılacağına bilinmesini istiyorum. Çok genel olarak belirtmek gerekirse bu Kanunla birlikte tüm şirketlerimiz elektronik ortamda ticaret sicil uygulamaları yapabileceklerdir. Bakanlığımızca yürütülen MERSİS ki bundan sonra daha sıklıkla duyacaksınız bu projeyi, MERSİS Projesinin tam anlamıyla uygulamaya alınmasıyla birlikte şirket kurmak ve ticaret siciline ilişkin diğer tüm hizmetlerin internet üzerinden güvenli bir şekilde çok kısa süre içerisinde yapılması mümkün hale gelecektir.

Bir başka önemli yenilik, tek kişilik anonim ve limited şirket kurulmasına imkan tanınmasıdır. Artık bir anonim şirket kurmak için beş kişiyi tamamlayabilmek adına çok küçük bir pay karşılığında ortak arama dönemi de son bulacaktır. Yine yönetim kurulu üyelerinin şirkette ortak olma şartı kaldırılmış, böylece profesyonel yöneticilere de şirket yönetimlerinde görev alma imkanı tanınmıştır. Keza halka açık olmayan anonim şirketlerimize de kayıtlı sermaye sistemini kabul etmelerine imkan tanınmıştır. Yeni Kanunumuzda şirketler topluluğu kavramı ilk defa hukukumuzda girmiş, ana ve yavru şirketler arasındaki ilişkilerde belirli kurallara bağlanmıştır. Şeffaflık ve hesap verilebilirlik adına çok önemli gördüğümüz bir başka yenilik ise, bütün sermaye şirketlerine bir web sitesi açma zorunluluğu getirilmesidir ki, Bakanlığımızda bu konuda çok önemli çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca yeni Kanun ile şirketlerin yönetim kurulu ve genel kurul toplantılarının elektronik ortamda yapılması da imkan dahiline girmiş olacaktır.

Değerli katılımcılar, Türk Ticaret Kanunu ile bu ve benzeri zihniyetle bir algı değişikliğini de içeren daha birçok yenilik ticari hayatımıza girmiş olacaktır. Ancak ben burada siz değerli meslek mensuplarını da yakından ilgilendirdiğini düşündüğüm iki konuya özellikle temas etmek istiyorum. Bunlardan birincisi, muhasebe standartları, diğeri ise şirketlerin denetimi konusunda getirilen yeniliklerdir. Uygulamada birliği sağlamak ve finansal tablolara uluslararası pazarlarda geçerlilik kazandırmak amacıyla şirketlerimiz bundan böyle mali tablolarını UFRS'ye tam uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarına göre hazırlayacaklar ve kayıt düzenlerini de buna göre oluşturacaklardır. Dolayısıyla vergi mevzuatımıza göre hazırlanan finansal tablolar yerlerini uluslararası finansal raporlama standartlarına uyumlu Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına göre hazırlanmış finansal tablolara bırakacaktır.

Önemli gördüğüm bir diğer husus; şirketlerin denetimi konusunda getirilen yeniliklerdir. Artık uygulamada sıklıkla gördüğümüz bir şirketin çaycısından, çorbacısından denetim kurulu üyesi atanması dönemi sona erecektir. Hali hazırda şirketlerin yasal organları içerisinde sayılan ve konuyla ilgili bir uzmanlığı olması da gerekmeyen denetçi vasıtasıyla yapılan denetimler yeni düzenlemelerde yerini şirketlerin ölçeğine göre siz serbest muhasebeci mali müşavirlere ve yeminli mali müşavir arkadaşlarımıza veya bu arkadaşlarımızın ortağı olacağı bağımsız denetim kuruluşlarına bırakılacaktır. Yani denetim işi, işin ehline teslim edilmiş olacaktır. Bugün ülkemizde yaklaşık 97 bin anonim, 717 bin limited şirket olduğu göz önüne alındığında bu kadar önemli sayıda sermaye şirketinin denetimini gerçekleştirecek siz denetçilerin denetim faaliyetlerinin Kanunun öngördüğü usul ve esaslara uygun olarak yapılması son derece önemli olup, bu noktada da Bakanlığımıza da önemli görev ve yükümlülükler düşmektedir.

Bakanlığımız kendisine verilen görev kapsamında bağımsız denetleme kuruluşlarının kuruluş ve çalışma esaslarıyla, denetim elemanlarının nitelikleri ve bunların denetimleriyle ilgili düzenlemeleri en iyi şekilde yerine getirecektir. Ancak bu bağlamda siz değerli meslek mensuplarına da özellikle muhasebe ve denetim standartlarını çok iyi özümsemelerini ve bu konularda kendilerini geliştirip yeni Kanunun öngördüğü bu görevleri hakkıyla yerine getirebilmek için hazır olmalarını son derece önemsiyoruz. Zira siz değerli meslek mensuplarının meslek etiğine uygun olarak yapacakları özverili bu bağımsız denetimler ülkemizdeki şirketlere, borsalara ve finansal piyasalarımıza güvenilir bir nitelik katacaktır. Bu da dış piyasalarda şirketlerimizin rekabet gücünün artmasına çok önemli katkı sağlayacaktır.

Değerli katılımcılar, hiç şüphesiz ki bir Kanunun başarısı öncelikli olarak o kanunun doğru anlaşılıp, uygulanabilmesine bağlı bulunmaktadır. Bu bağlamda yeni Türk Ticaret Kanununun tartışıldığı ve bilgi alışverişinde bulunulan bu tür organizasyonları Bakanlık olarak çok önemseyeceğimizi özellikle belirtmek istiyorum. Bu vesileyle bu organizasyonu tertip eden herkese ve siz değerli katılımcılara teşekkürlerimi sunuyorum, hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.



**Asım Uğur GÜZELBEY**  
**Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı**



- Sayın Valim, sayın milletvekillerim, çok kıymetli başkanlar, kıymetli misafirler, öncelikle sizleri Gaziantep'te görmekten duyduğum memnuniyeti ifade ediyorum, hepiniz hoş geldiniz. Toplantının başarılı geçmesini yürekten temenni ediyorum.

Değerli misafirler, tabii ki bu bilimsel sayılabilecek toplantıda bizim bir fikir yürütmemizden ziyade sizi misafir ettiğimiz Gaziantep hakkında birkaç kelime söz etmeyi ve Gaziantep'i tanıtmayı arzu ettim. Sizler Gaziantep'i bir lahmacun ve kebab şehri olarak tanırdınız yakın zamana kadar.

Oysa Gaziantep dünyanın en eski yaşayan şehir-

lerinden bir tanesi. Şöyle bir baktığımız zaman binlerce yıllık geçmişi olan bir şehir, belki altı bin yıllık ama yaşayan bir şehir olarak biliniyor. Şehrimizde bulunan Karkamış antik kenti özellikle geç Hitit döneminin çok önemli bir şehri. Bugün burası mayın temizleme çalışmalarının tamamlanmasıyla birlikte Efes kadar muhteşem bir antik kent olacaktır. Karkamış'taki mayın temizleme çalışmaları büyük bir hızla devam ediyor, Sayın Valimizin bu konuda bulunduğu pratik çözümlerle de milyon dolarlık bütçelerle değil, şehrimizdeki yatırımcıların yaptığı çalışmalarla temizlenip bitmek üzere. Diğer taraftan Yeseemek'te bir açık hava müzesi var, birçok kimsenin haberinin olmadığı ama dünyanın tek açık hava müzesi denilebilir. Burada tamamlanmış, yarım kalmış ve başlanmamış heykellerin hepsini bir arada görme imkanına sahibiz. Diğer taraftan Rum Kale, muhteşem bir güzelliğin yanı sıra tarihi özelliği olan bir yarımada. Burası kayalardan oyulmuş bir kale, üzerine de kayadan oyulan taşlardan yapılmış bir kaleyi görme imkanına sahip oluyoruz. Rum Kale'yi insanlar nasıl tanıdılar? Rum Kale'yi burada yapılan bir off-shore yarışlarıyla tanıdılar ve birçok kimse buranın Gaziantep sınırları içinde olduğunu da bu vesileyle öğrenmiş bulunuyor.

Dülük Antik Kenti de şehrimizde bulunan önemli bir tarihi kent, buraya baktığınız zaman dünyanın en eski yerleşim yerinin Gaziantep olduğu buradan çıkan tabletlerden anlaşılmakta. Zeugma'yı artık bütün dünya tanıyor, özellikle Zeugma'dan çıkan mozaikler şehrimizin ve ülkemizin tanıtımına çok büyük katkı sağlamış bulunuyor ve bunların bir simgesi Çingene Kızı adı verilen en

önemli mozağımız. Bunun yanı sıra Gaziantep geniş yolları, köprüleri, köprülülük kavşakları ile modern bir şehir. Türkiye'nin ilk Planetaryumu, aynı zamanda alt katı bilim merkezi olarak hizmet vermektedir. Çünkü şuna inanıyoruz ki, geleceğimiz çocuklarımız ve gençlerimizdir; çocuklara ve gençlere yönelik Türkiye'de yapılan tek planetaryum Gaziantep'te bulunmaktadır. Eğer bu vesile gezme imkanı bulursanız çok keyifli zamanlar geçireceğinize inanıyorum. Şehirde ulaşım hafif raylı sistem tramvayla sağlanmakta, yeşillikler arasında toplu taşımayı Gaziantep'te gerçekleştiren ve bu konuda mecmualara giren bir çalışma oldu burası. Bu gördüğümüz hakiki çim değil, suni çim o açıdan. Yine çocuklar için çok önemli yatırımlar yapıldığı bir kent, burası çocuklar için yapılan büyük bir parkımız var. Avrupa'nın çocuk dostu şehir olarak Gaziantep'i seçmesinde bu park çok büyük bir rol oynadı, Türkiye'de seçilen tek şehir bu açıdan Gaziantep. Türkiye'nin en büyük botanik parkını yine Gaziantep'te görme imkanına sahip olabilirsiniz. Festivallerin, kültürel etkinliklerin çok bol miktarda yapıldığı, yerli ve yabancı toplulukların sık sık Gaziantep'i ziyaret ettiğini de bu vesile ile söylemek istiyorum.

Türkiye'nin tek Disneyland benzeri temalı parkı Gaziantep'te, burada rollercoasterı da görebilirsiniz, raftingi de görebilirsiniz, su kayağını da görebilirsiniz. Buraya aşağı yukarı 10-12 vilayetten misafirler gelip, eğlenme imkanını bulmaktadır. Sadece çocuklar değil yaşlılar da bizim için son derece değerli. Bu düşünceyle Gaziantep'te yaşlılara yönelik yapılan hobi evleri çok büyük bir ilgi görmekte ve burası özellikle organik tarım yapılan ilginç bir mekan haline gelmiş bulunmaktadır. Türkiye'nin en büyük hayvanat bahçesini de Gaziantep'te görme imkanına sahip olabilirsiniz. Büyüklüğünün yanı sıra en temiz hayvanat bahçesi denilebilir. Şehir merkezindeki bir gölet bizim nispetinde olsa deniz hasretimizi gideriyor. Burada balık tutulabiliyor, kayıkla gezme imkanı bulunuyor. Bunlara değinmişken üç beş kelime ile zamanınızı çok almadan endüstriden de bahsetmek istiyorum. Beş organize sanayi bölgesinin, dördü tamamlandı, beşincisi hizmete girmek üzere. 100 bin kişilik istihdam, aşağı yukarı 700 civarında orta ve büyük ölçekli işletme ve 150 ülkeye yapılan ihracat. Ama bu ihracatın ilginç olan bir yanı var; ihracat rakamlarının yüzde 38'i tek başına Irak'a yapılıyor, Ticaret Odası Başkanımız da aramızda, onun sahasına girmemeye gayret göstererek şunu ifade etmek istiyorum ki, eskiden bu tablo tam tersineydi. Gaziantep'in ihracatının büyük bir kısmı İtalya, Almanya iken bugün komşularla olan ihracat rakamları şehrimizde özellikle istihdamı ve işsizliği önemli bir ölçüde dengelemektedir.

Gaziantep'e dünyaya açılan bir pencere denilebilir, bunu da kardeş şehir ilişkileriyle belli bir noktaya kadar getirmiş bulunuyoruz. Son yıllarda Gaziantep'te ne değişti diye sorarsanız; Gaziantep'in özellikle tarihi ve kültürel mekanlarının restorasyon açısından Türkiye'ye örnek olacak bir çalışma yaptığını ifade etmek istiyorum. Bu gördüğünüz Kale, altında görülen ise bir hamam, Osmanlı hamamı, 650 yıllık bir hamam ama maalesef yıkılmış, içi de balıcı ve tinercilerin işgaline girmiş bir mekan iken bugün gördüğünüz tablodaki hale getirilmiştir. Buranın bir özelliği var, buradaki kültürel mirasa yapılan çalışmaların büyük bir kısmı Avrupa Birliği'nin hibe fonlarından sağlandı. Takdir edersiniz ki, restorasyon çalışmaları zor, meşakkatli ve pahalı işler. Oysa Avrupa Birliği'nin GAP Bölgesi kültürel mirası desteklemeyle ilgili çok önemli fonları vardı, Gaziantep olarak da biz bunlardan çok istifade ettik. Şu anda 30'a yakın Avrupa Birliği'nin hibe fonunu kullanmış bulunuyoruz. Yine Kale çevresindeki bir tarihi taş bina Avrupa Birliği'nin fonlarıyla bu hale geldi, ayrıca Kale çevresindeki Kaleye bitişik içi balıcı ve tinerci işgalinde olan bir taş bina Avrupa Birliği'nin buraya sağladığı fonlarla bir butik otel ve restoran haline getirildiğini görme imkanına sahipsiniz. Bütün bunlar bir bütünlük arz etmeye başladı. Başta Kale olmak üzere Kaleden başlayıp tekrar Kaleye gelen 5,5 kilometrelik bir tarih yolu da bu ziyaretiniz sırasında görebilirsiniz. Bu büyüklükte Türkiye'de bir kültür yolu yok! Ama kültür yolunun başlangıcında tabii ki her taraf tarihi eser değildi, bu şekilde çarpık yapılaşmaların olduğu mekanlar restorasyon ve renovasyon çalışmaları sonrası bir bütünlük halinde bir tarihi eserlerle çarpık yapıların kaynaştığı bir mekan haline geldi. Bu resmi özellikle koydum, tarihimize ne kadar sahip çıktığımızın çok önemli bir göstergesi. Arkada gördüğünüz Şirvani Camii ama Şirvani Caminin bahçesi işgal edilmiş, çarpık yapılar, briketten ve tenekeden yapılmış dükkanlarla kapatılmış, dükkanlar arka cephelerini yapma zahmetini göstermemişler, arka cephesini de caminin duvarına oturtmuşlar. İşte biz tarihi eserlerimize yıllarca böyle sahip olmuşuz, aynı yerin yeni görüntüsü böyle; caminin bahçesi düzeltilmiş, duvarı yapılmış, etrafı açılmış. Bütün bunlar tarihi eserlerin restorasyonu sonucu Gaziantep'te 5,5 kilometrelik tarihi gezererek göreceğiniz bir mekan oluşmuş bulunmakta. Bu da Zincirli Bedesten, burası eskiden et hali olarak kullanılıyordu, işte tablo böyle! Tarihi mekanın içinde kedilerin, köpeklerin, sineklerin cirit attığı bir yer iken bugün aynı mekan bu şekilde tertemiz hale getirmiş durumda. Bakırcılık Gaziantep için çok önemli bir meslek. Türkiye'deki üç ilden birisi ama böyle bir bakırcılar çarşısı bulunmakta idi şehrimizde, kim buradan gelir bakır alır? Çekiç seslerinin duyulmadığı bir mekan iken yine Avrupa Birliği fonları, değerli Valimizin

katkıları, belediyenin çalışmaları, sivil toplum kuruluşlarının, Ticaret Odasının özellikle çok büyük destekleri sonucunda bakırcılar çarşısı bugün insanların geldiği zaman mutlaka ziyaret edeceği bir mekan haline gelmiş bulunmaktadır. Bizim gene bir tarihi mahallemiz var, Bey Mahallesi. Bilmediğiniz bir özelliğini burada sizlerle paylaşmak istiyorum; ulu önder Atatürk Selanik'te doğmuş olmasına rağmen Gaziantep'in Bey Mahallesi nüfusuna kayıtlı. Atatürk'ün nüfus cüzdanında Bey Mahallesi olarak yazmakta, Bey Mahallesini aslına uygun olarak restorasyon çalışmaları tamamlanmış bulunuyor. Burada tam 200 tane ev restore edildi. Bakırcılar çarşısında 300 tane dükkan restore edildi ve toplam olarak Gaziantep'te şu ana kadar 1000'e yakın tarihi eser restorasyonu yapıldıktan sonra biz de lahmacun, kebab ve baklava şehriden artık bir tarih veya kültür şehrine değiştiğimizi, hak ettiğimize inanıyoruz. Bu mahalleyi ben size gece gezmeninizi öneririm, yerden ışıklandırmalarıyla Türkiye'de olmayan bir mekanı burada görme imkanına sahip olacaksınız. Bu mekanı gezerken de değerli Hocamız Profesör Doktor Metin Sözen adına yapılan Kültür Evinin eski halini ve yeni halini mukayese etme imkanına da sahip olacaksınız.

Değerli misafirler, tabii ki bu güzel bilimsel toplantıda sizleri çok fazla tutmak istemiyorum. Ama biz bu şehirde yaşayan bütün medeniyetlere saygı gösterdik. Nasıl ki kendi camilerimizi restore ettiyse 550 yıllık bir tarihi kiliseyi de rahatlıkla restore ettik ve burayı bugün bir kültür merkezi olarak kullanabilmekteyiz. Bugün Cumhuriyet tarihinin en büyük müzesini Gaziantep'te görme imkanına sahip olacaksınız, Mozaik Müzesi 30 bin metrekare alan üzerine yapılmış 1750 metrekare mozaığı olan dünyadaki en büyük mozaik müzesi Gaziantep'te. Kent müzesi muhteşem bir müze oldu, Mevlevihane Müzesini Gaziantep'te göreceksiniz, Cam Eserler Müzesini Gaziantep'te göreceksiniz, şehir müzesini Gaziantep'te göreceksiniz. Kalenin içine yapılan ve Türkiye'de eşi olmayan bir tarih ve panorama müzesini yine görme imkanına sahip olacaksınız ve her zaman yemeklerimizle övündüğümüz bir gastronomi müzesini; bunun da Türkiye'de eşi olmayan bir müze olduğunu ve burada Gaziantep'in kültürüyle ilgili değişik objelerin, değişik kompozisyonların olduğunu görebilirsiniz. Bu gördüğünüz bizim ünlü 'yuvalama' yemeğinin yapılışını gösteriyor. İlginç olan, yuvalama zor bir yemektir, yuvalamanın yoğrulması da zordur, zor işler eskiden gelinlere yaptırılmış bu gördüğünüz yuvalamayı yoğuran evin gelini! Sağ taraftaki hanımın kim olduğunu tahmin edersiniz mutlaka; görünce! Görünce gelini çok ilginç bir şekilde süzüyor, bu bizim arkadaşlarımızın yaptığı bir kompozisyondu, gelenler bundan büyük

bir keyif alıyorlar. Mutlaka yemeklerimizi tadacaksınız, Gaziantep'i çok seveceksiniz, güzel doğası, temiz havası, sevecen insanları, size bunu garanti ediyorum ama bir şeyi daha garanti ediyorum; buradan mutlaka kilo alarak gideceksiniz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

**Süleyman KAMÇI**  
**Gaziantep Valisi**



- Sayın milletvekillerim, güzel yurdumuzun dört bir tarafından gelen saygıdeğer serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler, değerli misafirler, çok değerli basın mensupları, aslında konuşmalar uzadı biliyorum, onun için mümkün olduğunca kısa kesip konuşmalar kısmını bitirmiş olacağız.

Gaziantep'imiz girişimciliği, bugünkü gelişmiş sanayi ve ticaret kentimizin temellerini kendi öz kaynaklarıyla atmış ve bugünlere ulaşmıştır. Gaziantep bugün yatırım yapmak için gereken pazar, insan kaynağı, altyapı, ulaşım gibi her türlü imkana fazlasıyla sahiptir.

Sanayideki gelişmişlik beraberinde nüfusun artması ve diğer iş alanlarının gelişmesini sağlamıştır. Bu alanlardan biri de mali müşavirlik mesleğidir. 2000'li yıllarda 1000 civarında olan muhasebeci ve mali müşavir sayısı günümüzde 1500'e ulaşmıştır. Mali müşavirler çalıştırdıkları personel dikkate alındığında Gaziantep'e ciddi anlamda istihdam sağlamaktadır. Mali müşavirlik zor ve meşakkatli bir iş olduğu kadar aynı zamanda temeli güvene dayanan bir iş alanıdır da. Çünkü mükellefleriniz mahremiyetlerini sadece sizlerle paylaşmaktadırlar. İyi bir mali müşavirin prensibi devleti zarara uğratmamak, mükellefini ise mağdur etmemek olmalıdır. Mükelleflerinizi hızlı ve doğru bilgilendirmeniz için yeni mevzuat, yatırım, istihdam ve teşvik uygulamalarını yakından takip etmeniz de gerekmektedir. Doğru, dürüst, bağımsız, vicdani ve ahlaki değerlere bağlı, mesleğin etik kurallarına uygun davranışınız mesleğin saygınlığının artması bakımından da çok önemlidir. Çünkü yaptığınız tüm işlemlerde mükelleflerinizle beraber devlete karşı müteselsilen sorumlusunuz.

İlimizde düzenlenen 6. Muhasebe Forumunun camianıza faydalar sağlayacağına inanıyor, gelecekte bu toplantıların tüm mesleklerin mensuplarına yönelik düzenlenmesinin halkımıza ve meslek camiasına yararlı olacağını düşünüyorum, bu Forumun Gaziantep'te gerçekleşmesinde emeği geçen Oda Başkanlarımız başta olmak üzere herkese teşekkür ediyor, tüm katılımcıları saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Hayırlı ve uğurlu olsun diyorum.



## **ANA TEMA KONUŞMASI**





## *Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Muhasebe Mesleğinden Beklentiler*

**Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**



- TÜRMOB'un Sayın eski ve yeni Genel Başkanları, sayın oda başkanları, Ticaret Bakanlığı Sayın İç Ticaret Genel Müdürü, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Güzide topluluğunuza hitap etmekten büyük bir mutluluk duyuyorum.

Konuşmama şöyle başlamak istiyorum; yeni Türk Ticaret Kanunu bütün kitaplarıyla beş taşıyıcı kolon üzerinde durmaktadır. Bu kolonlardan birincisi; finansal raporlama, ikincisi; bağımsız denetim, üçüncüsü; şeffaflık, dördüncüsü; hesap verilebilirlik, beşincisi ise; kurumsal yönetimiştir. Dikkat edecek olursanız bu taşıyıcı kolonların

üç tanesi doğrudan doğruya sizin mesleğinizle ilgilidir. Yani bir taraftan finansal raporlama, diğer taraftan bağımsız denetim, başka bir yönden de hesap verilebilirlik ve aynı zamanda şeffaflık doğrudan doğruya burada bulunan sayın meslek mensuplarıyla ilgilidir. Birçok yerde söylediğim gibi burada da şunu ifade etmek istiyorum; eğer bu Kanun başarıya ulaşırsa bu doğrudan doğruya sizlerin eseri olacaktır. Eğer başarısızlık söz konusu olursa bunu biraz da sizlerde aramak icap edecektir. Bu sözlerim doğrudan doğruya sizlere yöneltmiş olan sorumluluğu da ifade etmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun üzerinde oturduğu bu taşıyıcı kolonlar belki bir noktada Türkiye'nin müzakere yaptığı Avrupa Birliği ile uyum içinde bulunmasıyla, bulunmak istemesiyle, bulunması zorunluluğuyla izah edilebilir ama asıl sebep Türkiye'nin geleceğini planlamasıdır. Yeni Türk Ticaret Kanunu sadece Avrupa Birliği ile uyum için çıkartılmamıştır, bu geleceği planlayan bir Kanundur. Şimdi size burada bir istatistik vermek istiyorum. Türkiye'de 95 bin anonim şirket vardır. 700 bin civarında da limited şirket bulunmaktadır. Türkiye'deki 95 bin anonim şirketten bugün ciddi anlamda denetlenenlerin sayısı 500 civarındadır. Çünkü halka açık şirket dediğimiz şirketler 580-590 tanedir, bunlardan sadece 250 tanesi hisse senetleri borsada işlem gören

ticaret şirketleridir. Onun dışındaki şirketler; 700 bin limited şirketin hiçbirisi kanunen denetlenmemektedir. Geri kalan 95 bin anonim şirketi bir tarafta ve 600 tane anonim şirketi de diğer tarafta düşünürseniz karşımıza ürkütücü bir oran çıkar. Gerçi bugünkü Türk Ticaret Kanunu'nda murakıplar dediğimiz bugünkü karşılığı ile denetçilerle anonim şirketler denetlenmektedir ama bunun bir denetleme olmadığını çünkü murakıplarda denetlemeyle ilgili hiçbir kalite şartı aranmadığını yakından biliyoruz. Ve Türkiye bu kalitesizliği 50 yıl süreyle fevkalade güzel tatbik etmiştir. Yani denetlemeyi, denetleme yapamayacak kimselere bırakmakta en ufak bir ihmal göstermemiştir.

Şimdi, bu 95 bin anonim şirketin ve 700 bin limited şirketin denetlenebileceğini düşünecek olursak yeni Türk Ticaret Kanunu'nun nasıl ağır bir yükün altına girdiğini ve sizleri nasıl ağır bir yükün altına soktuğunu ve işin ne kadar güç olduğunu kabul edersiniz. Şimdi, burada size bir hatıramı anlatayım. Bu hatıra çok öğretici bir hatıradır. Bu ülkeye 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu getiren ve mimarı olan, müellifi, Profesör Hirsch'in yanında ben doçentlik çalışmalarımı yaptım. Gerçi bu çalışmalar 1962-1965 yılları arasındaydı ama ondan sonra Hirsch ile hemen hemen her hafta mektuplaştım ve sık sık ziyaret ettim. Hirsch bana 1980 yılında dedi ki, ben bugünkü Türk Ticaret Kanunu hazırladığımda murakıplar için o zamanki adıyla Yüksek Ticaret Mezuunu olması şartını getirmiştım. Bana o zaman dediler ki, daha vakit gelmedi. Ve bunun üzerine bugün büyük pişmanlık duyduğum bir şeyi kabul ettim ve murakıpların bugünkü gibi olmasını benimsedim. Bakın, yıl 1980'dir, dedi, vakit henüz gelmemiştir. Daha o zaman Sermaye Piyasası Kanunu da çıkmamıştı. Ve bir gün siz ülkenizde buna benzer bir görev alacak olursanız dedi, sizin karşınıza devamlı olarak "daha vakit gelmedi" diyen adamlar çıkacaktır. Türkiye'de müthiş zaman ölçerler vardır ve ben bu şahıslara rastladım ve bu şahıslara hala rastlıyoruz. Bu şahıslar görünmez şahıslardır arkadaşlar, fakat çok güçlüdürler. Bu sözlerimden bir sonuç daha çıkartmalısınız; Avrupa Topluluğu denetlemeyi sadece halka açık şirketler için kabul etmiştir ve yakın zamana kadar da limited şirketler için ne kabul etmişti ne de bunlara ilişkin finansal raporlama ilkelerini kabul etmişti. Şimdi yavaş yavaş bunu kabul ediyor. Eğer bu Türk Ticaret Kanunu'nun tek emeli Avrupa Birliği ile uyumu sağlamak olsaydı, biz 700 bin tane limited şirketin denetlenmesi meselesini hiç düşünmezdik. Zaten tarama toplantılarına gittiğimde bilhassa Fransızlar biz sizden böyle bir şey istemiyoruz, niçin limitet şirketleri denetliyorsunuz dediler. Onun için önümüzdeki günler sizin günlerinizdir ve aynı zamanda sizin sorumluluk günlerinizdir. Bu sorumluluğu sadece yeni Türk Ticaret Kanunu'nun başarıya ulaşması sorumluluğu olarak kabul etmeyin, bu başarıyı

daha güzel, daha uygar ve daha müreffeh bir Türkiye'nin başarısı olarak da kabul edin. Çünkü biz ticaretimizi eğer bu ilkeler üzerine kuracak olursak bundan büyük yarar elde edeceğiz.

Şimdi, niçin bu kolonlar var, bunun üzerinde durmalıyız. Niçin bu kolonlar var? Niçin oldukça iddialı bir işe komisyon girmek gereğini duymuştur? Bunun üzerinde de durmalıyız. Arkadaşlar, bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu konum, Türkiye'nin uluslararası piyasaların dilini konuşması konumudur. Eğer biz uluslararası piyasaların dilini konuşamayacak olursak, biz bu piyasalarda rekabet gücü yüksek onlarla rekabet edebilecek işletmeleri yetiştiremeyiz. Ve biz, bütün trendleri karşılarız, göğüsleriz ve peşinden sürükleniriz. Bütün krizlerle karşı karşıya kalırız, bu böyle oldu. Onun için bu Kanunun altında yatan felsefe budur ve 45 kişilik komisyon bunu oybirliği ile kabul etmiştir.

Nedir bu felsefe? Şimdi onu da kabul etmek yoluna gidelim. Uluslararası piyasalarla uyumlu çalışabilmek demek, uluslararası piyasalara mal satabilmek, uluslararası piyasalardan en iyi şartlarla mal alabilmek, kredi alabilmek demektir. Bunun için de ilk baktıkları şey finansal tablolardır. Bu kadar basittir bu arkadaşlar! Finansal tablo meselesi bugüne kadar Türkiye'de sadece bir muhasebe meselesi olarak kabul edilmiştir ve sizlere de sadece muhasebeci gözüyle bakılmıştır, işin yanlış tarafı budur.

Halbuki, muhasebe dediğimiz veya finansal tablo dediğimiz şey doğrudan doğruya yatırımcı dediğimiz kavram ile ilişkilidir. Yatırımcı dediğimiz kimsenin de Türkiye Muhasebe Standartlarında adı, yatırımcı dediğimiz kimsenin yeni adı finansal tablo okuyucusudur. Bu tabir kullanılıyor. Kavramlar dikkat edin değişti, hiç kimse gelip muhasebesine bakmak veya muhasebesini tutmak gibi küçümseyici, önem vermeyici kavramları kullanmıyor artık. Önemli olan finansal tablo kullanıcısıdır. Bu finansal tablo kullanıcısı sadece elinde büyük para olan sermayedarlar değildir, bu icabında bir emeklidir, bir polis emeklisidir, icabında bir öğretmen emeklisidir, icabında bir işçinin bizzat kendisidir. Onun küçük tasarruflarını da hesaba katmak mecburiyetindeyiz. O da arkadaşlar, finansal tablo okuyucusu içinde yer alıyor. Ben size bu işin felsefesini anlatmaya çalışıyorum, onun için birileri sizin karşınıza çıkıp da Türkiye'de bunun daha yeri gelmedi, UFRS'leri bu sizin denetçi olarak kabul ettiğiniz kimseler uygulayamazlar, onlar bunu anlayamazlar dedikleri zaman katiyen buna inanmayınız ve onların da Türkiye'nin lehine konuştuklarını katiyen kabul etmeyiniz. Çünkü esas olan bizim hitap ettiğimiz kimseler, finan-

sal tablo okuyucularıdır. O finansal tablo okuyucularının eline finansal tabloları verecek olanlar sizlersiniz çünkü doğrudan doğruya bu standartları sizler uygulayacaksınız ve onun eline güveneceği finansal tabloları da verenler sizler olacaksınız. Arkadaşlar, bir şey daha söyleyeyim, bu Kanunu yargıçlar üçüncü sırada uygulayacaklar. Çünkü Ticaret Kanunu bir ihtilaf çözme, bir aykırılıkları önleme kanunu değil, bir takım hukuka aykırı harekette bulunacak kimseleri caydırma kanunu da değil; Ticaret Kanunu doğrudan doğruya ülkenin ticaretini, endüstrisini, hizmet sektörünü, maliyesini bütün bunları şekillendiren bir kanun ve bunun organizasyonunu yapan kanun ve bunun uygulayıcıları da sizlersiniz. Bundan çıkacak olan ihtilaflar komisyonumuz tarafından üçüncü, dördüncü derecede düşünülmüştür.

Yeni Kanun size bu sorumlulukları nasıl getiriyor? Bunun üzerinde de durmamız lazım. Arkadaşlar yeni Türk Ticaret Kanunu bunu getirirken bir de birinci olarak sizin kendi aranızda kendinizi ayrımlara tabi tutmamanızı öngörüyor. Onun için Türk Ticaret Kanunu açısından bağımsız denetleme şirketleriyle YMM'ler ve SMMM'ler bakımından hiçbir fark yoktur, bunu açıkça bilin. Ve şunu da bilin ki, bunun da mücadelesi verilmiştir. Onun için siz lütfen mesleğinize bir bütünün mesleği olarak ve kendinize de bütünün parçası olarak bakınız. IMF'den Dünya Bankası'na kadar yapılan tenkitler şudur; Türkiye'deki bütün denetçiler vergi denetiminden gelmiştir ve bunlar bu yeni denetimin felsefesini bilmemektedirler, onun için siz Ticaret Kanunu'nda çok ileriye gidemezsiniz! Bunu açıkça bize söylemişlerdir. Avrupa Topluluğunun en çok beklediği şey, denetlemenin Türkiye'de başarıya ulaşmaması ve onların da mesleklerin serbest dolaşımında bu pazarın kendilerine açılmasıdır. Bunu da unutmayınız!

Bunun açılması derken buraya dünyanın en üstteki 10 veya 20 tane büyük şirketinin geleceğini kast etmiyorum. Bununla binlerce küçük denetim firmasının da buraya dolabileceğini kast ediyorum. Ve size şunu söyleyeyim ki bu intibakı sağlamak katıyen zor değildir ve TÜRMOB bunu tamamıyla anlamıştır ve buna ilişkin olarak bir eğitim ve bilinçlendirme faaliyeti içindedir. Lütfen TÜRMOB'un bu gayretlerini de anlayınız ve onlara yardımcı olmaya gayret ediniz.

Arkadaşlar, eğer yeni düzenlemeler içerisinde meslek içi eğitime rastlayacak olursanız lütfen bunu bir haysiyet meselesi yapmayınız. Türkiye'nin en büyük eksikliği her meslekte, doktorluktan tutun avukatlığa, mühendislikten tutun mimarlığa kadar her meslekte meslek içi eğitiminin küçümsenmesi ve haysiyet kırıcı bir husus olarak algılanmasıdır. Bu da bizim üniversiteden çıkarken

elde ettiğimiz bilgilere koyduğumuz tecrübelerle yetinmemiz sonucunu doğurmaktadır. Bu yeni gelen sistem meslek içi eğitimi getiriyor ki bu bir yenilenme, tabiri caizse bir akümülatör, doldurma eğitimi mahiyetindedir. Bunları yaptığımız ölçüde önemli sonuçlara varacağız.

Şimdi, denetçinin denetimi diye bir üst kavram var. Bugün söz edildi, iki yeni kuruluş meydana gelecek; bunlardan bir tanesi denetleyiciyi gözetleyecek olan kamu kurumu ki bu yerinden ziyade internetten yapılacaktır. İkincisi de, denetleme standartlarını koyacak kurum. Bu ikisi de gerçekleşinceye kadar geçici olarak bu görevleri yapacaklar kanunda tespit etmiştir. Şöyle ki, denetleme standartlarını TÜRMOB'la ilişkili bir kurul yürütecektir. Bugün açıkladı Nail Sanlı Bey ve dedi ki, biz bu çalışmalarda ilerledik, bunlara başlayacağız. Çok önemli bir şeyi söyledi, bu çalışmalarla ilgili olarak kanun yürürlüğe girmiştir, 2012'yi beklemeye gerek yoktur. Onun için TÜRMOB'un bunu hemen teşekkül ettirmesi icap eder. İkincisi ise, özerk kuruluş kuruluncaya kadar Ticaret Bakanlığı denetçinin denetimini gerçekleştirecektir. Bunun yönetmeliğinin taslağı da geçen hafta hazır vaziyete gelmiştir, İmdat Bey'e bugün söyledim, önümüzdeki günlerde kendisine tasarımı yollayacağız ve bu tasarıya ilişkin olarak da geniş bir çalışma yapacağız, çoğulcu, katılımcı bir çalışma ve kamuoyuna sunup gelecek olan tepkileri alacağız ve TÜRMOB da bu çalışmalar içinde yer alacaktır.

Şimdi, böyle olunca siz mesleğinizin başka bir anlam kazandığını da göreceksiniz. Yani bu mesleğin sadece bir defter tutma mesleği olmadığını ve yılsonunda bir rapor yazma mesleği olmadığını farkına varacaksınız. Size kanunda yer alan çok önemli bir mekanizmadan bahsetmek istiyorum. Kanuna göre bildiğiniz gibi denetçi dört görüş verebilir; olumlu görüş, olumsuz görüş, kaçınma ve sınırlı olumlu görüş. Bu görüşleri anlatmadan evvel bir mekanizmayı anlatayım. Olumsuz görüş ile kaçınma aynı anlama gelir. Kaçınma demek, şirket sizi çalıştırmamış, size bilgi vermemiş, size belge vermemiş, sizin denetleme yapmanıza engel olmuştur ve siz de bu durumda rapor vermekten kaçınmışınız ki, bu menfi bir rapordur. Menfi raporu verince o şirket esas itibarıyla bir mali tabloya veya tablolara sahip değil demektir. Ve bunun karşılığında da hiçbir işlem yapamaz. Şirket yönetim kurulu bu raporu aldığı gün istifa eder ve genel kurulu toplantıya çağırır ve istifası da genel kurulun toplandığı gün hüküm ifade eder. Kanunun sistemi burada ortaya çıkıyor. Genel kurul bu durumda yeni bir yönetim kurulu seçer, bu eski yönetim kurulu da olabilir hiç karışmıyoruz biz buna ve ona bir görev verir. Der ki, standartlara uygun mali tablo getireceksin bana! Şunu söyleyeyim; olumsuz görüş al-

mış bir şirket cezalandırılmaz, yönetim kurulu cezalandırılmaz, istifa yegane cezadır, suç duyurusunda bulunulamaz. Kanunun felsefesi şudur; bu şirket standartlara uygun mali tabloları getirsin. Bu ne demektir? Standartlara uygun bir muhasebe kurulsun. Bunun altında yatan düşünce şu, komisyonun düşüncesi şu; Türkiye 95 bin anonim şirketten, 700 bin limited şirketten belki yüzde 99’unda denetlenebilecek bir muhasebe çıkmayacağını bilmektedir. Çok realistiz biz, yani hiç kimse zannetmesin ki 2013’te bu yürürlüğe girecek, yürürlüğe girince de fevkalade güzel muhasebeler ve buna uygun olarak verilmiş olan raporlar söz konusu olacak. Böyle bir şeyi düşünmüyoruz. Bizim niyetimiz, bu vesile ile bir muhasebeye erişmektir. Dört ay sonra yeni finansal tabloları getirdi ve bu yeni finansal tablolarda olumlu görüş almamışsa aynı prosedür devam edecektir. Demek ki Kanunun buradaki amacı cezalandırmak, moda tabiriyle şiddet göstermek değil, eğiterek bir sonuç alabilmektir. Bu Kanunun idealizmini, bir bakıma da iyimserliğini gösteriyor. Lütfen şu düşünceyi de terk ediniz; bu Kanun dolayısıyla müşterilerimizle aramız bozulacak çünkü müşteri bizim olumlu rapor vermemiz için bize zorlamada bulunacak ve bu raporu veremezsek bizimle ilişkisini kesecek. Bir defa olumlu rapor vermemek ilişkiyi kesmek için hiçbir sebep değildir Kanunda. Bu sebeple hiç kimsenin sözleşmesi fesih edilemez. Ama burada bir itilaf da söz konusu değildir, burada önemli olan işletmenin bu sonuca ikna olmasıdır. İşin gücü burada arkadaşlar! Ben Komisyon Başkanı olarak denetlenebilecek muhasebelere bir beş yıl sonra ulaşabileceğimizi düşünüyorum. Bu beş yılın gücü sizler kadar Kanun için de söz konusu çünkü “bu Kanun bize uygun değildir” tenkitleri ve karşı çıkmaları böylelikle destek bulmuş olacaktır. Halbuki sonuç o değil, sonuç; Türkiye’de söylediğim tipten bir muhasebenin bulunmamasıdır. Ama ben her yıl bu durumun yeniden muhasebeler bakımından bir adım yılı olacak diye düşünüyorum.

Şimdi, sizden burada bir ricam daha var arkadaşlar, o da şu; birçok kimse bunun farkında değil, 2012 finansal tabloları eski Türk Ticaret Kanunu’na göre hazırlanacak. Yani özel hesap yılını bir tarafa bırakın 31.12.2012 bilançosu 6762 sayılı Kanun’a göre çıkacak. Bunda bir tereddüt yok. İkincisi, anonim şirketlerde 31.12.2012 bilançosu eski murakıp tarafından denetlenecek, yani hiçbir kalite şartı aramadığımız murakıp tarafından. 31.12.2012 bilançosu yeni Kanuna göre revize edilecek ve 2013’ün açılış bilançosu olacak. 31.12.2012 bilançosu eğer yanlışsa açılış bilançosu da yanlış olacak ve bu yanlışlık devam edip gidecek. Bu Türkiye için de yeni Ticaret Kanunu için de büyük bir handikap ama bundan kaçınabilmenin imkanı yok. Ben Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkan Yardımcısıyla da görüştüm, yani Bakandan ran-

devu istedim o bir teknisyen tahsis etti, ona da bunu söyledim. 2011 bilançolarının 2012 bilançolarının bilhassa anonim şirketlerde ve hiç denetlenmeyen limited şirketlerde sizler gibi kimseler tarafından çıkarılmasını ve denetlenmesini sağlamaya çalışınız. Bunu hiçbir bakanlık açıkça tavsiye edemez. Yani ne bunu Maliye Bakanlığı ne Ticaret Bakanlığı bunu böyle yapabilir ama siz müşterilerinize bunu böyle tavsiye edebilirsiniz. Ve şöyle olayların olmasından ben çekiniyorum, açıkça bunu da söyleyeyim; 2013 açılış bilançosunu sizler, yani uzmanlar denetleyeceksiniz ve ondaki bozuklukları görünce bunun düzeltilmesini isteyeceksiniz ve belki de anonim şirketlerde murakıby ihbar etmek durumunda kalacaksınız. Bütün bunlar akla gelebilecek hususlardır. İmkan nispetinde bunlara imkan vermemek için bu bilançonun sizlerin tenkitleriniz çerçevesinde düzeltilmesini sağlamanız icap eder, çünkü sizin göreviniz açılış bilançosundan başlayacak. Ve siz Kanundaki hükümler uyarınca açılış bilançosunu kabul etmeyebilirsiniz ve bunun düzeltilmesini isteyebilirsiniz ve düzeltebilmek için de önünüzde imkanlar var. Ama düzeltmeyeceğiniz iki-üç tane hal var. Bir; stoklardaki durum, iki; ortak cari hesabı varsa o ortak cari hesabının ortaya çıkarttığı durum, gerçi ortak cari hesabı yasaklanıyor ama tasfiyesi için üç yıllık bir süre var. Bunlar sizi 2013 bilançosuyla, yani açılış bilançosuyla bekleyen önemli sorunlardır. Üçüncü veya dördüncü bir problem üzerinde daha durmak istiyorum; arkadaşlar Türkiye’de 2013’ten itibaren görünüşe göre üç tane standart uygulanacak, üç grup standart uygulanacak. Birincisi, büyük ölçekli şirketler ile halka açık şirketler, bankalar, sigortalar vesairenin uygulayacağı Türkiye Muhasebe Standartlarıdır. İkinci standart grubu, bunlar hazırdır, bunlar bugün hazırdır, ikinci standart grubu ki belki en büyük grup odur; KOBİ standartlarıdır. Onun için karşılaştığınız şirkete uygulanacak standart grubunu da tespit etmeniz icap edecektir. Üçüncüsü ise, mikro işletmeler ve mikro tacir dediğimiz tacirlere uygulanabilecek standartlardır.

Bu standartlar arkadaşlar KOBİ standartlarından çıkacaktır ve Sayın Başkan şimdi burada Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu KOBİ standartlarından hangilerinin hangi mikro şirketlere uygulanacağını belirtecektir. Biliyorsunuz ki KOBİ standardı bir tane fakat 37 bölüme ayrılmış vaziyette. Bu standartlar 37 bölüme ayrılmış olacak, mesela diyecek ki, bakkaliye ile uğraşan kimseler bu standardın şu, şu bölümlerine tabi olacak, bununla uğraşanlar buna olacak. Bu daha tespit edilmemiştir. Bunu Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tespit edecek, size bildirecektir. Büyük ihtimalle mikro kurallar, bilhassa Anadolu’da işletmeler çok fazla olduğu için bunlara bakmanız icap eder. Sayın Başkanla konuştuk, bir problem de şu; büyük şirketler bakımın-



dan konsolide hesaplar söz konusu olacak, Ticaret Kanununda konsolidasyon kavram olarak var ama konsolidasyon ilkeleri bir de konsolidasyona tabi olan işletmeler yok. Bunların hepsi Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından tespit edilecektir ve bu konsolidasyon da Türkiye’de ilk defa gerçekleştirilecektir. Gerçi Türkiye’de şimdi bir kısım şirketler bakımından gerçekleştirilen bir konsolidasyon var ama söylediğim tipten bir konsolidasyona gidecektir ve bu konsolidasyon Avrupa Topluluğundaki konsolidasyon ilkeleri değil IFRS ile ilgili olacaktır. Çünkü Lizbon Zirvesinde Avrupa Topluluğu konsolide hesaplara ilişkin 7 numaralı yönergesinin yetersiz olduğunu görmüştür ve IFRS’lere bağlanmayı kabul etmiştir. Önümüzdeki günlerde gerçekleştirilecek olan hususlar bu. Ticaret Bakanlığını bekleyen bir görev var, bu görev şu; yakın zamana kadar Ticaret Kanunu içerisinde şirketlere ilişkin ölççekler vardı, bu ölççekler kalktı. Hem şirketlere ilişkin ölççekleri hem de işletmelere ilişkin ölççekleri Ticaret Bakanlığı belirleyecek ama bu ölççeklerin kriterleri belli. Kanun’da bu yok ama Avrupa Topluluğu’nda belli; çalışan sayısı, ciro ve zarardan sonraki bilanço büyüklüğü. Bunu tespit edecek ve buna göre belirleyecektir.

Yeniliklerden diğer bir tanesi de şu, belki şu anda pek haberiniz yok; Ticaret Bakanlığı muğlak da olsa sicilinizi tutacaktır. Bu Avrupa Topluluğunun 8 numaralı yönergesinin bir gereğidir ve bu sicil ile birlikte bir de değerlendirme sicili tutulacaktır. Değerlendirme sicili, mesleğinizin durumunu bildirmem için söylüyorum; sizin yanınızda kaç kişi çalışıyor, sizin bilgisayar donanımınız nedir, siz bizzat kendi işletmeniz içinde meslek eğitimi veriyor musunuz ve/veya dışarıdan verilen meslek eğitimlerinden hangilerini takip ediyorsunuz ve kimler vasıtasıyla takip ediyorsunuz? Dikkat ederseniz meslek başka bir veçhe almaya başladı ve Ticaret Bakanlığı daha sonra da özel kuruluş her yıl kalın bir kitap halinde Türkiye’deki denetlenmenin kalitesi hakkında kamuoyuna hesap verici bir rapor verecektir. Yani burada söyleyecektir, diyecektir ki, bu benim bilgim şimdilik ama değişmiştir 36 bin tane denetçi vardır diyecektir. Bu denetçilerin yüzde 40’ı şu kadar kişiyle çalışmaktadır, şu kadarı şirketleşmiştir ve özellikle donatım, yani bilgisayar donatımı sınıflandırılması şu şekildedir diyecektir. Yani Bakanlık da bunu tutacaktır. Onun için yapacağınız meslek vergide, olduğu gibi sadece tasdik raporu yazmak şeklinde değildir, bunu unutmayın! Ve gene kabul edilen esaslara göre Ticaret Bakanlığını her ay bir form koyacaktır internete ve siz o formu dolduracaksınız. Denetlediğiniz bir firmada denetlemeye başlamışsanız bunu doldurabilirsiniz, aksi halde bunu dolduramazsınız. Ve Ticaret Bakanlığı bu çok kolay bir şey, bu sırf bir formun doldurulup doldurmadığını incelemek için internete gi-

recedir. Yani sırf bir tespit yapacak; doldurdu mu, doldurmadı mı buna bakacak. Yoksa nasıl doldurdu, yerine gelip bunun incelemesi yok ama şunu söyleyeyim ki, birincisini doldurmamışsanız veya doğru doldurmamışsanız ikinci ayınkini de dolduramayacaksınız. Çünkü ikinci ay başka bir forum konulacaktır. Bu bizim dahil olduğumuz sistemin tabii bir sonucudur.

Daha fazla vaktinizi almak istemiyorum, sorularınıza vakit kalsın istiyorum ama mesleğinizin nasıl icra edilebileceğini ve size nasıl bir itibar sağlayan bir meslek haline geldiğini yakından görmemiz için bu noktalara temas etmek gerektiğini duydum. Teşekkür ederim.

**Yahya ARIKAN**  
**İstanbul SMMM Oda Başkanı**

- Hocam, bugünkü Forumla bağlantılı olmak üzere ana konu kurumsallaşma diyorsunuz, sizin gittiğiniz birçok yerde anlattığınız kurumsallaşmayla ilgili bazı önerileriniz var. Özellikle meslek mensuplarımızın önündeki en büyük engel bir araya gelememe, bu konudaki bir ortaklık öneriniz vardı. Onu da camiamızla paylaşırsanız yerinde olacak Hocam. Teşekkür ederim.

**Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**

- Onun üzerinde de kısaca durayım. Arkadaşlar, serbest meslek mensupları bütün dünyada LLP şeklinde kısaltılmış olan bir şirketle çalışırlar. LLP kısaltması, Limited Liability Partner Ship'tir. Bunun Türkçe adı şöyle söyleyeyim; sınırlı sorumlu mesleki şirket. Bu bir şirket, bir anonim şirket değil, bir limited şirket değil, bir adi şirket değil. Bu şirketin bugün Türkiye'de düzeni yok. Bu şirkete ilişkin bir kanun tasarısı benim tarafımdan hazırlanmıştır. Bu kanun tasarısı bir milletvekili arkadaşın elindedir ama 3, 4-5 yıllık bir hikayedir. Ticaret Kanununun kendisi kadar eskidir. Şimdi bunu yakın bir tarihte biz TÜRMOB bağlamında, TÜRMOB'la birlikte seminerlerle size sunmak istiyoruz. Çünkü icra edeceğimiz bu meslek bir şirket mesleğidir. Şirket ve donanım mesleğidir. Bu şirketin 20 kişilik olması şart değildir, bu şirket 2-3 kişi, 4 kişi, 5 kişilik şirketlerdir. Şunu söyleyeyim ki, Ticaret Kanununda yer alan rotasyon müessesesi de bu şirketleşme düşünülerek getirilmiştir. Biliyorsunuz ki Kanundaki rotasyon şirket temelinde değil partner temelinde rotasyondur. Yani A şirketini altı yıl bir bağımsız denetleme kurumu denetlemiş ise

altı yıl sonra Sermaye Piyasası Kurulunun anlayışının aksine, altı yıl sonra o bağımsız denetleme kurumunun değişmesine gerek yoktur, onun partneri değişmeli, bir ekip gitmeli başka ekip gelmelidir. Bütün dünyada bu, fakat bu konuda bizim Sermaye Piyasası ile aramızda büyük bir farklılık vardır ve bu tam anlaşılammıştır. Bunun altında yatan felsefe şu; YMM'ler ve SMMM'ler için bugün rotasyon yoktur ama rotasyon onlar için de gereklidir. Sebep şu; altı sene aynı müşteriye hizmet vermişseniz bağımsızlık bakımından arzu edilmeyen bir ünsiyet, bir yakınlaşma doğmuş demektir. Ama başlangıçta Komisyon buna ihtiyaç duymuyor. Ama şirketleşme olursa; dört kişilik, üç kişilik şirket olursa partner rotasyonu bağlamında bu küçük şirketlerde müşteri kaybetmezler. Çünkü bir partner şirketteki denetimi altı yıl götürmüşse altı yıl sonra başka bir partner onu götürmek yoluna gider. Bizim düşündüğümüz sistem budur. Şirketleşme bunun için de gereklidir.

LLP dediğimiz bu sınırlı sorumlu meslek şirketinin ana hatları şudur; bu sermaye ile kurulmaz, burada sermaye yoktur. Onun için bunun el atılacak bir mal varlığı da yoktur. Meğerki çalışma sonucunda binası olsun veya bilgisayar sistemi olsun, telefon olsun el atılacak olan mal varlığı sadece budur. Yoksa hiçbir şekilde burada çalışanların kişisel mal varlıklarına gidilemez. Halbuki şimdi birçok avukat ve mali müşavir de adi şirket şeklinde şirketler kuruyorlar, bunlar sınırsız sorumlu şirketlerdir ve hiçbir şekliyle amaca uygun değildir bu bir. İkincisi, bu şirketler hiçbir şekilde sermayedarlar tarafından kurulamaz. Bu şirket YMM'ler ve SMMM'ler tarafından kurulur. Bir sermayedar gelip de ben parayı koyayım, gelin sizler de çalışın, fevkalade güzel bir organizasyon kuralım dese bu mümkün değildir. Bu bir avukatlık şirketi ise avukatlar tarafından kurulur, ebeler şirketiye, ebeler tarafından kurulur, fizik tedavileri şirketi ise fizik tedavileri tarafından kurulur, peyzajcılar şirketiye bu bahçe peyzajı yapanlar tarafından kurulur. Bunlar çalışırlar ve bunların kazançlarını dağıtma meselesi onlara bırakılmıştır. Tabii ki böyle bir şirket gelince Maliye bu şirketin vergilendirmesini de kabul edecektir; ya bunları kurum kabul edecek Kurumlar Vergisine tabi tutacaktır veyahut da bunları teker teker Gelir Vergisine tabi tutacaktır. Bu daha sonra ortaya çıkacak bir meseledir. Burada en önemli meselelerden bir tanesi iki tane sigortadır. Bu sigortalardan birincisi çalışan partnerler yarın ölürlerse, ayrılırlarsa, çalışamaz hale gelirlerse, emekli olurlarsa ya Sosyal Sigortalar, Bağ-Kur dışında bu kendi yazıhanesinden bir pay alıp çıkmalı veyahut da kendi yazıhanesi ona aylık gelir verebilmelidir. Bu da bu şirketlerde çoğu defa kulüp sigortası dediğimiz sigorta ile yapılır. Yani partnerler çalışırlar, çalışırken sigortaya aidat öderler ve ayrıldıkları zaman da sigorta onlara ya toplu para verir veyahut da onlara ay-

lık bir para verir, sistem bu. İkincisi, eğer üçüncü kişilere zarar verirlerse bunu karşılamak için mali sorumluluk sigortası yapılır. Yani üçüncü kişi derse ki, bunların hiç sorumluluğu yok, el atacak mal varlıkları yok, ben bunlara karşı kendimi alacaklı olarak nasıl koruyacağım müşteri olarak, o da mali sorumluluk sigortasıyla gerçekleştirilebilir. İşin esası budur ama tabii yapılacak olan kanun sadece YMM'ler, SMMM'ler için değil bütün serbest meslek mensupları içindir.

Ben bunları avukatlara da anlattım, hiç iltifat etmediler ama bu büyük bir ihtimalle Ticaret Kanunu yürürlüğe girdikten sonra bu da gelecektir. Çünkü aksi halde sizler çalışamazsınız, aksi halde sizler geleceğinizden de emin olamazsınız. Açın, bütün Avrupa'da avukatlık firmalarının, mali müşavirlik firmalarının sonunda LLP yazar, Limited Liability Partner Ship. Bu muhakkak gelecektir, işte Sayın Yahya Arıkan'ın söylediği budur, bunları sizlerle tartışmaya gayret edeceğiz. Yani kulüp sigortası nasıl olmalı, kıdem esası nasıl olmalı, paylaşım nasıl olmalı, giriş nasıl olmalı, çıkış nasıl olmalı? Bu hale geldiğiniz andan itibaren de hem müşteriye güven vereceksiniz hem de Avrupa bize bugün baktığından farklı bir şekilde bakacak.

Size şunu söyleyeyim, ben geçtiğimiz üç ay içinde iki defa Avrupa Topluluğuna konferans verdim, kendileri istediler, bu konferansa Avrupa Topluluğu üyelerinin Türkiye'deki mali ve ticari ataşeleri katıldı. En çok denetleme sistemini sordular. Bunu anlıyorum niye sorduklarını, bir de anlamadığım bir soru vardı; Afrika ülkeleri ile çok ticaret yapmaya çalışıyorsunuz, özel hüküm var mı Türk Ticaret Kanunu'nda diye. Hiçbir manasını anlayamadım ama böyle iki defa bu soruyu sordular. En çok da bunu sordular. Şimdi biz bu sistemi ortaya koyduğumuzda onların sizlere bakış açısı başka türlü olacaktır. Bunu böyle koyduğumuz için devletin de size bakış açısı başka türlü olacaktır. Çünkü artık karşısında organize bir meslek vardır, organize meslek sadece 3568 sayılı Kanun ile olmaz, o birinci aşamaydı ama ikinci aşamada bu şirketleşmeye geçmeniz lazımdır. Şimdi söyleyeceğim bu, o zaman da gene böyle toplantılarda bunları konuşabiliriz. Tabii avukatlarla, mimarlarla da bunları konuşmak lazım ve ona göre iyi bir yapı oluşturmak lazım.

Şimdi sorularınızı bekliyorum.

### **Yıldırım Beyazıt AKHAN**

- Sayın Tekinalp, denetlenebilir şirketlerle ilgili Ticaret Kanunu'nda metinde olduğu gibi anonim şirketler ve limited şirketler öngörölmüş. Ben 88.800 civarında kurulu olan kooperatiflerin denetimden varestede tutulmasıyla ilgili görüşleriniz almak istiyorum. Teşekkür ederim.

### **Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**

- Şimdi bizim Ticaret Kanunumuzda kooperatiflere ilişkin hiçbir düzenleme yok. Bildiğiniz gibi bu 1165 sayılı özel bir Kanun'a tabidir. Biz kooperatiflerle ilgili sadece iki yerde hüküm sevk ettik. Birincisi, bir tartışmayı kaldırmak için bunların şirket olduğunu bildirdik, o kadar. İkincisi de, bölünme ve birleşmelerde kooperatiflerin de nasıl bölüneceği, nasıl birleşeceği, nasıl nevi değiştireceği hakkında hüküm getirdik. Onun dışında kooperatiflerle ilgili yetkimiz de yoktu, hiçbir yetkimiz yoktu. Sizin sorduğunuz acaba 6762 sayılı Kanun'da son günlerde yapılan değişiklikte imtiyazlar sisteminde getirilen yeni değişiklik midir?

### **Yıldırım Beyazıt AKHAN**

- Sayın Hocam, tabii yeni düzenleme bir takım çapraz sorunları beraberinde getiriyor olmasına rağmen benim gördüğüm şudur; üretim kooperatiflerinin 88.800 civarında olduğunu biliyorum, yeni bir makaleden öğrendiğim de bu. Ciddi anlamda ekonomik bir interlanda sahipler, ayrıca girişte bahsettiğiniz mesela bir emekli polis memurunun ya da işte eczacının birebir bilançolarından yararlandığı kurumlar. Tabii 1163 sayılı Kanun'un yanında başka kanuni düzenlemelerle de kurulmuş mesela tarım kredi kooperatifleri gibi kooperatifler var, bunların denetimden varestede tutulması ben Ticari Kanunu'nun kendi doğrularıyla, doktriniyle konuya yaklaşmıyorum, ekonomik interland adına bakıyorum konuya, varestede tutulması ekonominin bir bölümünün denetimden çıkarılmış gibi görülmesine neden oluyor. Çünkü benim bildiğim kadarıyla Türkiye'deki üretim, tüketim ya da 28 türden oluşan kooperatiflerin denetimden varestede tutulmuş olmasının bir ciddi boşluk yaratacağı inancındayım. Onu hatırlatma adına bunu söyledim ya da bir eksiklik midir?

## **Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**

- Şimdi şunu söyleyeyim; biz bununla meşgul olamazdık çünkü yetkimiz yoktu ama Ticaret Bakanlığının bu konu üzerinde hassasiyetle durduğunu biliyorum. Kooperatifler Kanunu, Ticaret Kanunu'na paralel olarak değişecektir. O kadar ki, biz bu ikincil mevzuat çalışmalarını yaparken bana bir soru sordular, Bakanlık sordu bu soruyu. Bakanlık, kooperatiflerde aleniyeti tesis etmek için acaba Ticaret Kanunu'nda yer alan internet sitesini kooperatiflerde biz Kanun'da değişiklik yapmadan işletebilir miyiz dediler. Çünkü ticaret şirketlerinden çok daha fazla kooperatiflerin bu aleniyete ihtiyacı var, çünkü onların biz ne bilançolarını görüyoruz, ne gelir hesaplarını görüyoruz, ne yöneticilerin ne para aldığını görüyoruz, ne denetleme raporlarını görüyoruz, biz bunu işletmek istiyoruz dediler. Ve orada diğer arkadaşlarımızla biz bu konunun olup olmayacağını görüştük. Bununla şunu söylemek istiyorum; Bakanlık bu konuda alarm almış vaziyette ve Bakanlık bunu gerçekleştirmek isteyecektir.

Bu vesile ile arkadaşlar bu internet sitesine dokunmak istiyorum. Ticaret Kanunu bütün anonim ve limited şirketlerin bir internet sitesi kurmasını istiyor. Buraya tehdit olmamak üzere 24 tane içerik konulmasını istiyor. Bir, diyor ki, bütün finansal tabloları buraya koyacaksın, beş sene kalacak. İki, bütün denetleme raporlarını koyacaksın. Üç, halka açık bir şirket ise kurumsal yönetim değerlendirme raporunu koyacaksın. Dört, bütün yönetim kurulu üyelerinin teker teker aldıkları paraları, seyahat masraflarını, edindikleri mali imkanları buraya koyacaksın. Bütün genel kurul davetlerini buraya koyacaksın, genel kurula ilişkin bütün dokümanları, yani gündemi, yani kar dağıtım tekliflerini vesaireyi buraya koyacaksın ve buraya herkesin serbest erişim hakkı olacak. Bir yıl ertelenen budur. Bana gelen bilgilere göre bunun beş yıl ertelenmesi teklif edilmiştir ama bir yıl ertelenmiştir. Benim bu konuda büyük korkularım var, şöyle bir konuşma size anlatayım; ben bir televizyon konuşmasına gittim, orada bir büyük şirketin yönetim kurulu üyesi ile karşılaştım, başkan, ne haber falan dedikten sonra bana dedi ki, Davos'ta bir şey duydum doğru mu? dedi. Ne duydunuz dedim, ona demişler ki kendi maaşlarını internet sitesine koyacaklarmış TTK'ya göre. O da demiş ki, ben Ünal Hocayı tanıyorum, böyle şey yapmaz! Yani bu çok kötü bir şey! Ben de dedim ki, maalesef böyle bir şey var. Olur mu, olmaz böyle bir şey dedi. Yani sadece bu kadar söyledi ama bundan çok kimsenin rahatsız olduğunu biliyorum. Gene bir konferansta bir KOBİ yöneticisi bana dedi, benim Amerika'ya gidiş masrafımdan sana ne, dedi, aynen böyle! Şimdi bu bir zihniyet değişikliği mese-

lesi. Çok enteresan Ticaret Bakanlığı bunu kooperatiflere getirmek istiyor, çünkü kooperatif yöneticilerinin elde ettikleri menfaatleri kimse bilmiyor ve kimse bunları da takip edemiyor. Biz orada büyük bir sicil yaratmaya gayret ediyoruz, ama bu bizim icadımız değil. Herkese bunu koyuyorlar, herkes, Norveç'i, İsveç'i, Fransa'sı bunu uyguluyor, kimse buna ses çıkartmıyor. Bizde ayıplıyorlar, yani Ünal Hoca böyle şey yapmaz şeklinde bunu takdim ediyorlar.

Buyurun başka soru.

### **Katılımcı**

- Hocam açıklamalarınız için çok teşekkür ediyoruz, emekleriniz için çok teşekkür ediyoruz. Benim bir sorum olacak Hocam, 351. Maddede işlem denetçisini tarif ediyor ama tasarıda serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşavir varken Kanun'da bu çıkartıldı ve Kanun'un gerekçesine baktığımız zaman da Adalet Komisyonunda bunun niçin çıkartıldığını serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirlere özgülenmeyeceğinden bahsederek çıkartıldı. Ancak Kanun'un 554. Maddesinde işlem denetçisinin 400. Maddedeki tarif edildiği şekilde yeminli mali müşavir ve serbest muhasebecilerden kaynaklanacağını söylüyor. Burada bir çelişki yok mu? İkincisi,

### **Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**

- Bunu cevaplayım, ikinciye sonra gelelim. Bir çelişki yok. Şimdi ilk önce işlem denetçisi nedir bunu görelim. İşlem denetçisi, Ticaret Kanunu'nda anonim şirketle, bilhassa anonim şirketle ilgili bir işlemi denetleyen kimsedir. Bu işlemler kuruluş, şirketin kuruluşu, şirketin birleşmesi, şirketin nevi değişmesi, şirketin bölünmesi, şirketin sermayesinin arttırılması, şirketin sermayesinin azaltılması, şirketten menkul kıymet çıkartılması ve benzeri işlemlerdir. Bunların hepsi denetleme yapar. Buradaki yapılacak denetim bir uzman denetimdir, bölünmede de bu var ama bu uzman her zaman bir YMM, SMMM olmayabilir. Örnek vereyim; şirket kurduk, şirket kurulurken kuruluş sırasında makine aldık, gayrimenkul aldık, inşaat yaptık bunun denetlemesi var. Şimdi bu denetlemede bir makine mühendisi gelecek veya bir gayrimenkul emlakçısı gelecek, Kanun'da eğer varsa hemen göstereyim, bölünme

hükümünde diyor ki, bu işlemle ilgili bir uzman veya uzmanlar tarafından yapılır. Bu uzman her zaman bir denetçi, bir YMM, bir SMMM olmayabilir ama YMM ve SMMM'yi ilgilendiren bir denetleme konusu da varsa mesela bir örnek vereyim, şirkette atıl sermaye var, sermaye azaltıyoruz orada bir problem ortaya çıkıyor, herkese sermayeyi iade edeceğiz. Acaba bundan alacaklılar zarar uğrayacaklar mı? Bunun denetlemesini tabii ki YMM ve SMMM yapacak, bunda hiçbir tereddüt yok ama bir makinede, adamlar raporlar getirmişler, bu raporlar bize yüksek gelmiş, neden? Çünkü o makinenin fiyatının o kadar olmaması lazım. Bunu bir YMM tespit edemez. Bunun için doğrudan doğruya onun mütehassısını n gelip yapması lazım. Şöyle bir değişiklik istendi bu kabul edilmedi, onu da size söyleyeyim. Dediler ki, eğer işlem denetçisi üç kişiye bundan birisi muhakkak avukat olsun, teklif buydu, bu kabul edilmedi. Ama avukatlar bunda çok bastırıyorlar, onu da söyleyeyim. Onların gerekçesi şu; Yargıtay'ın müstakil kararı var, bu iş bir bilirkişi işidir diyorlar. Senin işlem denetçisi dediğin kimse ki doğru, esasen bilirkişi işidir, üç kişilik bilirkişi heyeti olursa Yargıtay'ın kararına göre bunlardan birinin muhakkak baroda görevli, baroya bağlı bir avukat olması lazım gelir dediler. Bu kabul edilmedi ama böyle bir önerge Uzlaşma Komisyonundan geçmiştir çünkü avukatlar bu konuda biliyorsunuz ki komisyonlarda bizim reyimiz yok, orada bu gerekçeyi kabul ettirdiler. Ama diğerinde bir çelişki yoktur.

### **Katılımcı**

- Teşekkür ederim Hocam. İkinci sorum da Hocam, 400. Maddede denetçi olabilecekler sayılmış ve yeminli mali müşavirler ve serbest mali müşavirlerden olacağını,

### **Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**

- En son fıkrasında da diyor ki, 400'ün son fıkrasında da diyor ki, işlem denetçileri de bu hükme tabidirler. Onun manası şu; işlem denetçileri de bağımsızlığa ilişkin hükümlere tabidirler ama daha önceki hükümlerde mütehassıs tayin edilir diyor. Bunu öyle almak lazım.



**Katılımcı**

- Buradaki sormak istediğim şey şu; zaten 400. Maddenin gerekçesinde de bu denetçileri bir ruhsata bağlamışsınız, yani ruhsatı olan serbest muhasebeci mali müşavirlerden olması gerektiği bir ilke olarak kabul edilmiş gerekçede. Ancak bizim Yasamızda bir değişiklik olmuştu, yani her ne kadar meslek ruhsatına sahip olsa da dört yıllık yüksek okul mezunu olmayanlar denetim yapamayacak; 5786 ile maddeye bir hüküm eklenmişti. Bu bir çelişki yaratacak, yani ruhsat sahibi olmasına rağmen Türk Ticaret Kanunu bize bu yetkiyi tanıyor,

**Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**

- Ama buradaki denetçiyi 3568 sayılı Kanun manasında denetçi kabul etmeyin. Söylediğim gibi bir makine mühendisi de mesela belki, bilmiyorum bu konuda Makine Mühendisleri Odası da bir ruhsat vermek yoluna gidecek. Yani bu mesele çok tartışılıyor, bu uzmanların kimler olacağı meselesinde bütün Odaların, mimar odaları, şunların, bunların hepsinin talepleri var, onlar şimdi ruhsat verecekler.

**Katılımcı**

- Hocam son sorum da 353. Maddede bir ilandan bahsediliyor; yurt çapında 50 bin tirajı olan gazetede ilandan bahsediliyor. Geriye dönüp baktığımızda 36 tane yurt çapında yayın yapan gazetelerden yalnızca dört tanesi bu sınıfa giriyor. İşte Zaman Gazetesi,

**Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**

- Kast ettiğiniz şey mi? Şimdi orada çok büyük bir derdim var onu anlatacağım. Kast ettiğiniz şu mu? Finansal tabloların yayını?

## **Katılımcı**

- Hayır Hocam, 353. Maddede anonim şirketlerin butlan oluşu ya da yokluğuna karar verilmesiyle ilgili bir hüküm var ve bununla ilgili mahkeme kararının tirajı 50 binin üzerinde olan gazetelerde yayınlanmasını söylüyor. Zaman Gazetesi, Posta Gazetesi, Hürriyet Gazetesi ve Sabah Gazetesi bu dört gazete giriyor. Halbuki yurt çapında böyle 36 tane gazete var Hocam.

## **Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**

- Yani Komisyon onu öyle takdir etti ama bu konuda başka bir şey söyleyeceğim, bu değil. İlerdeki bir maddede finansal tabloların gazetede yayınlanması da var ve Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde. Ben Brüksel'e tarama toplantısına gittiğimde bu hükme Avrupa Birliği takıldı ve dedi ki birisi bana, siz getirdiğiniz yeni sisteme göre ki biz bu sistemin içindeyiz dediler, yeni finansal tabloların kaç sayfa tutacağını biliyor musunuz dediler. Bilmiyorum dedim. Bu 30-40 sayfadan daha az olmaz dediler, bunu Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlatmayın, mademki internete koyduruyorsunuz buna gerek yok dediler. Bunun üzerine ben geldim Komisyona bunu söyledim ve dedim ki bunu biz bilgisizlikten böyle yapmışız, gazete yayını kaldıralım, mahalli gazetelerde veya resmi olmayan gazetelerde yayınlanmayı kaldırdılar fakat Türkiye Ticaret Sicil Gazetesini muhafaza ettiler. Yani ben çok büyük bir haykırışla bunu dile getirmiş olmama rağmen. Şimdi biz Ticaret Bakanlığında çalışırken bu mesele ortaya çıktı ve bunu ortaya söyleyince orada doğrudan doğruya sicil gazetesiyle ilgili olan kimseler vardı, sicil gazetesiyle ilgili olan kimseler dediler ki, bu sistemde biz bunları basamayız dediler. Bu problem sizleri çok yakından ilgilendiriyor. Onun üzerine şöyle bir sisteme varmaya çalışıyoruz, internette yayınlanacak ve internette de resmi gazetede de, Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde de internette yayınlandığı ilan edilecek. Böyle bir sistemle bunu halledelim diye düşündük. Ama tabii bu dava konusu olabilir ama orada Komisyonda tartışılmış olmasına rağmen yapılmış böyle bir şey var. Bunları küçük neşretmekte katiyen bizim kabul etmediğimiz bir şey olduğuna göre bu internet sitesi olduğuna göre problem yok. Buyurun.

### **Katılımcı**

- Teşekkür ederim açıklamalarınız için, deminki açıklamaya ilaveten bir şey soracağım. Şimdi, ben denetçi olarak bir şirketi denetliyorum. Olumlu görüş vermediğim takdirde şirket yönetim kurulu istifa ediyor, genel kurul toplanıyor. Dediniz ki, bu bir cezai yaptırım şeklinde değil, neticede öğretim amaçlı ama ben Türk Ticaret Kanunu'ndaki diğer maddelere dönüyorum, şirkette olumlu görüş vermeyen rapor olduğu takdirde yönetim kurulu genel kurula gider ve bu mali tablolara dayanılarak herhangi bir işlem tesis edilemez, yani kar dağıtılamaz.

### **Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**

- Kar dağıtılamaz, yani kar üzerinden tasarruf yapılamaz.

### **Katılımcı**

- Şirket için en büyük ceza bence bu! Onun dışında dönüyorsunuz başka bir madde de diyorsunuz ki, denetçi ile şirket yönetimi arasında fikir ayrılığı olursa yani olumlu görüş dışında bir görüş olursa ilgili yer Asliye Ticaret Mahkemesine başvurulur, mahkeme kararı kesindir. Şimdi bu durumdaki denetçi olumlu görüş dışında nasıl görüş verebilir? Yani şirket olumlu görüş vermezse kar dağıtmıyor, mahkemeye gidiliyor ve baskı altında denetçinin olumlu görüş dışında görüş verebilmesi kendini koruyamaması,

### **Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**

Yalnız söylediğiniz, denetleme sırasında ortaya çıkabilecek görüş aykırılıkları dolayısıyladır. Yani siz bir şey talep ettiniz, yoksa görüşünüze katıyen karışamaz ve size; buraya sen olumlu görüş verecektin, vermedin diye mahkemeye gitmek yoluna gidemez. Bunu yanlış anlamayın. Ama siz bir bilgi istediniz, o dedi ki size, bu bilgi senin denetlemen kapsamında değil, öyle dedi, sana bu bilgiyi veremem dedi. Yani doğru veya yanlış bir örnek vereyim size. Siz de dediniz ki, sen her sene gördüğüm kadarıyla şu kadar royalti ödüyorsun, buna ilişkin olarak sözleşmeyi göreyim dediniz. O da dedi ki, bu gizlidir, ben sözleşmeyi sana göstermem. Siz dediniz ki, ama ben royaltinin ne

kadar olduğunu bilmek durumundayım ona göre denetleme yapacağım. Aranızda bir ihtilaf çıktı bu noktada. İhtilaf, denetleme sırasında çıkan ihtilaf! Yoksa siz olumsuz görüş verdiniz, o da dedi ki, yok burada olumlu görüş ver! Onun böyle bir yetkisi yok, denetçi değil ki o! bunun için mahkemeye gidemez. Onu lütfen böyle dar manada alın o ihtilafı.

### **Katılımcı**

- Sayın Hocam çok teşekkür ediyorum bu Kanun'un baş mimarı olarak size. Benim çok küçük bir sorum var, sizin söylediğinize göre 700 bin limited şirket mevcut, 95 bin tane de anonim şirket var. Çünkü biz biliyoruz ki hayat standardı nedeniyle birçok sermaye şirketi kuruldu Türkiye'de. Beş yıl içerisinde tasfiyeler nedeniyle iyimser rakamlara göre 350 bin olacağı söyleniyor, kötümser rakamlara göre ise 150 bin civarında şirket kalacağı söyleniyor. Sizin bu konudaki düşüncenizi almak istiyorum. Teşekkür ediyorum.

### **Prof. Dr. Ünal TEKİNALP**

- Şimdi, şunu söyleyeyim, biz bu düzenlemeyi yaparken hayat standardı şirketleri meselesi Komisyona gelmiştir. Komisyon Türkiye İstatistik Kurumundan ve başka kurumlardan bu konuda rakam istemiştir, rakam verilememiştir. Çünkü normalde bir şirketin ne amaçla kurulduğunu tespit etmek mümkün değil. Onu bırakın gayri faal şirketler de bilinmiyor. Komisyon demiştir ki, bu hayat standardı şirketleri ekonomiye yararlı olan şirketler değildir. Onun için ben bu şirketlerle ilgili en ufak bir taviz vermem, yani böyle bir şirket var, şimdi öyle diyorlar, efendim bu şirketi biz bunun için kurmuştuk bize internet sitesi tatbik etmeyin. Biz bu şirketi bunun için kurmuştuk biz denetlemeye tabi olmayalım. Biz böyle bir taviz vermeyi ret ettik. Bu şirketler kapanırsa, devlet kurumu mensupları en ufak bir üzüntü duyacak değildir. Zaten anlaşılmayan şey şu; niye bu hayat standardı ölçüsü Gelir Vergisi mensuplarına tanınmış da 5 bin lira ile limited şirket kuranlara bu tanınmamış onu bırakalım.

Şimdi, Komisyon Başkanı olarak bana çok mektup geliyor. Biz bu şirketi kapatacağız ama tasfiye sonu karından bizi muaf tutsunlar. Bu bizim bileceğimiz bir iş değil, burada Maliye Bakanlığının sayın mensupları var. Bu problem muhakkak surette ortaya çıkacaktır. Ve şunu söyleyeyim ki, limited şir-

ket sayısı 150-200 bine inerse siz de rahatlık kazanacaksınız, sistem de rahatlık kazanacaktır. Onun için o bir problem, Komisyon tarafından çözülmemiş bir problem de gayri faal şirketler ile kanunen münfesiş sayılan şirketler. Bunların rakamı da belli değil. Bir tarihte tasfiye memuru tayin edip, tasfiyeyi böyle yapmak kaydıyla Komisyon bunlar hakkında bir geçici düzen yapmayı kabul etti, Türkiye Odalar Birliği ilk önce tasfiye memurlarının parasını ödemeyi kabul etti, sonra bundan vazgeçti. Biz de dedik ki, bunu biz yapmayız, yani diyorlar ki, mektup yazın, kimse cevap vermezse t erkin edin, mal varlığını da devlete gelir kaydedin. Biz bir hukuk komisyonu olarak mala bu şekilde el koymak yoluna gidemeyiz dedik. Ama o da bir problemdir.

Galiba sona erdi, peki, teşekkür ederim.

***BİRİNCİ OTURUM***

**MUHASEBE STANDARTLARI  
UYGULAMALARI AÇISINDAN  
YENİ TÜRK TİCARET KANUNU VE  
KURUMSALLAŞMA**



**Ünal AYDIN**  
**Moderatör**  
**İzmir YMM Oda Başkanı**



- Meslek Örgütümüzün değerli başkanları, denetim, disiplin kurullarımızın değerli başkan ve üyeleri, değerli meslektaşlarımız, değerli konuklar, hepinizi İzmir Yeminli Mali Müşavirler Odası adına sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

TÜRMOB'umuzun düzenlediği VI. Türkiye Muhasebe Forumunun I. Oturumunu başlatıyoruz. Bu Oturum üç konuşmacı, tartışma ve değerlendirmeyi dikkate aldığımızda dört bölümden oluşuyor, toplam süre 2 saat olduğuna göre değerli konuşmacılarımızın sunumlarını 30 dakikayı geçmeyecek şekilde planlamış olduklarını umarak ilk

sözü Profesör Doktor Sayın Rüstem Hacırüstemoğlu'na bırakıyoruz, buyurunuz Hocam.



*TTK VE MUHASEBE STANDARTLARI ALANINDA GETİRDİĞİ  
YENİLİKLER VE KURUMSALLAŞMA ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ*

**Prof. Dr. Rüstem HACİRÜSTEMOĞLU**



- Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli hocalarım, sevgili meslektaşlar, VI. Türkiye Muhasebe Formunu düzenleyen TÜRMOB ve Gaziantep Odasına, Başkanlarına, üyelerine teşekkür ederek sözüme başlıyorum.

Kürsüden sunacağız herhalde, anlaşıldı! Allah gördüğümüzden ayırmasın!

Evet, Yeni Türk Ticaret Yasası'nın getirdiği yenilikleri ben üç başlıkta size sunmaya çalışacağım; birincisi yönetsel ve finansal olarak getirdiği yenilikler, ikincisi; muhasebe sistemimize, finansal raporlamaya getirdiği yenilikler, üçüncüsü de kurumsallaşmaya getirdiği yenilikler şeklinde.

Yeni Türk Ticaret Kanunu, modern hukuka temel veren, ileri teknolojinin, şeffaflığın ve kurumsal yönetişimin şekillendirdiği bir düzenleme. Dikkat ederseniz, bu konunun içerisinde kurumsallaşma da var, şeffaflaşma da var yine, teknoloji de var ve Yeni Türk Ticaret Yasası 6 kitaptan oluşuyor. Bildiğiniz gibi ticari işletme, ticaret şirketleri, kıymetli evrak taşıma işleri, deniz ticareti ve sigorta hukukundan oluşan 6 kitap ve uygulaması da iki konu hariç, 01.07.2012'de başlıyor. Konulardan birisi bizim finansal raporlama konumuz, 01.01.2013, "web sayfası" konusu, o da 01.07.2013'de başlıyor.

Yine bu tebliği hazırlarken sizlere Yeni Türk Ticaret Kanununun ortaklıklara getirdiği yenilikler, daha sonra anonim şirketlere getirdiği yenilikler, oradan tabii, bizim mesleğimizi ilgilendiren iki önemli konuya getireceğim konuyu, onları size sunacağım.

Ortaklıklara ne getiriyor? Şeffaflaşma getiriyor, sermayenin korunmasını getiriyor, birleşme ve bölünmede yeni düzenlemeler getiriyor, tek kişilik ortaklık getiriyor ve bağımsız denetim, işlem denetçiliği ve kurumsallaşmayı ön plana getiriyor.

Yine baktığımızda anonim şirketlere neler getiriyor? Şirket kuruluşunda yenilikler var, yönetim organlaşmasında yenilikler var, yönetim kurulunun işle-yişinde yenilikler var, yöneticinin konumu ve sorumluluğunda yenilikler var, genel kurulda yenilikler var, pay sahibinin inceleme ve bilgi alma haklarının pekiştirilmesi şeklinde yenilikler var.

Yeni Türk Ticaret Kanununun, yeni finansal raporlama düzeni içerisinde Türki-ye Muhasebe Standartları Kurulunu adres göstermesi, ister. 01.01.2010'da yayınlanan KOBİ UFRS'si, ister büyük şirketler için olan "Tam Set Finansal Raporlama", aynı çerçevede işletmelerin finansal raporlarını n sunulmasını düzenliyor.

Çok dikkat etmeniz gereken bir konu var; aynı çerçeve dedim yani ilkeleri bir fakat büyüklükleri açısından ister mikro, ister KOBİ, isterse büyük çaplı işletmeler olsun, orada standartları değişik olan yine dipnotları olan bir finansal raporlamadan bahsediyor.

Yeni Türk Ticaret Kanununun, bizim işletmelerde ortaklıklar hukukundaki getirdiği şeffaflaşma ve sermayenin korunmasıdır. Şeffaflaşmadan kasıt, finansal şeffaflık ve yönetsel şeffaflıktır. Finansal şeffaflıkta getirdiklerine baktığımızda muhasebe standartlarını getirmiş. Muhasebe standartlarıyla işletmelerin Türkiye'de uluslararası finansal raporlama standartları çerçevesinde finansal rapor sunma düzenini getiriyor. Yine, düzenleme ve değerlendirme ilkesi olarak hem esneklik hem de gerçeğe uygun değerle finansal raporlamayı getiriyor, bağımsız denetim de ortaklık düzeninde etkili rol üstleniyor, işlem denetimi dediğimiz kritik durumlarda, kritik işlemlerde devreye giren bir işlem denetçiliği müessesesi ve risklerin erken teşhisi komitesi geliyor.

Şimdi bu finansal şeffaflıkta, benim sizlere söyleyeceğim önemli iki, üç nokta var. Öncelikle şundaki vergi bazlı düzenlediğimiz finansal tabloların finansal tablo kullanıcılarını yanılttığı yönünde ; çünkü bir ara yeniden değerlendirme yaptık, daha sonra enflasyon düzeltmesi yaptık, baktığımızda finansal tablodaki rakamlar, birisi elma, birisi armut birisi üzümünden oluşan yanlış finansal tablolar düzenindeyiz şuan. İşte, gerçeğe uygun değerle gösterim de, finansal tablo kalemlerinin doğru gösterimi esası dikkate alınıyor. İkinci önemli söyleyeceğim nokta; şeffaflaşma bağlantılı sunumla, herkesin anlayabileceği, finansal tablo okuyucusu kimse, yatırımcı mıdır, borsa işlem yapan mıdır, yönetici midir, finansal kurum mudur, aynı bilgiyi alması şeklinde yorumlanmalı. Bir diğer önemli konu, bu risklerin erken teşhis komitesi dediğimiz konu da; muhasebe tanımını bir adım öteye götürüp gelecekte işletmelerin karşı

karşıya kalacağı bu risklerin gösterimi dikkate alınırsa sanki işletmelerin gelecekle ilgili bütçe yapmaları da gerekecek. Ayrıca çok önemli bir nokta da, sermayenin korunmasıdır. Biliyorsunuz Türkiye'deki işletmelerde, borsaya kote işletmelerde sermayenin 2/3'si zarar ile gittiğindeki durumda bir aktif değerlemesiyle sermaye düzeltiminin yapılması konusudur. Oysa uluslararası platformda baktığımızda; geçmişte işletme 100 birim üretilip satılırsa halihazırda da 100 birim üretilip satılması durumunda işletmenin sermayesinin korunması anlamında algılanmalıdır.

Yine yönetsel olarak baktığımızda Yeni Türk Ticaret Yasası, “bilgi toplumu hizmetleri” getiriyor. Burada her sermaye şirketinin web sayfasının olması gibi, bilgi alma hakkı, yönetici ve pay sahiplerinin şirkete ilişkin bilgi alma hakları. “Teşkilat yönetmeliği”, bu çok önemli çünkü bir adım sonra sizi insan kaynağı yönetiminin ne kadar önemli olduğuna getireceğiz, yetki sorumluluğu belirlenmiş organizasyonel birimde bu finansal raporlamanın yapılması ve performans ölçümüne gidilmesinin gerekliliğinden bahsedeceğim.

Yine baktığımızda “rasyonel sorumluluk sistemi” dediğimizde kontrol dışındaki konulardan profesyonelin sorumlu tutulmamasıdır. Yeni Türk Ticaret Yasasında sermaye yeterliliği dediğimizde kurumsal yönetim, şirketin finansal yapısına düzen getireceğinden sermayenin korunması ilkesini daha güçlü biçimde uygulayacağını, sermayenin kuruluşunun, daha kuruluş aşamasında bir işlem denetçisi tarafından izlenmesi, yine sermayenin korunmasını evrensel muhasebe standartlarına uygun hesaplarla yansıtma şeklinde algılıyoruz ve sermayenin korunması olumlu denetçi raporuyla da pekiştiriliyor. Ayrıca bağımsız denetim, işlem denetçisi, özel denetim dediğimiz konular da karşımıza geliyor sermayenin korunmasıyla ilgili.

Ve bunları söyledikten sonra özetle Yeni Türk Ticaret Yasasında bizim bu muhasebe ve kurumsallaşmayla ilgili neler var diye baktığımızda; kurumsal yönetim ön plana çıkıyor, bu kavram sürekli karşımıza gelecek, şirketlerde adil yönetim, şeffaflık, hesap verilebilirlik ve sorumluluk, bu ilkeler kurumsal yönetim ilkeleri. Yine şeffaflığın sağlanması uluslararası finansal raporlama ve bağımsız denetim ile güçlendiriliyor, pay sahibi olmanın değeri yükseltiyor, şirketlerin kuruluşu ve yeniden yapılandırılması kolaylaştırılıyor, güvenceli hale geliyor. Sabahleyin de dinlediniz, limited şirketler de anonim şirketler gibi denetleniyor, anonim şirketlere yaklaştırılıyor ve şirketler topluluğu tüm yönleriyle kanuni düzenlemeye tabi oluyor. Burada konsolide finansal raporlama ön plana çıkıyor.

Ayrıca söylemem gereken bir konu daha var, sabahleyin Sayın Tekinalp Hoca bahsetti, 31.12.2012'nin düzeltilmesiyle ilgili, o düzeltme işlemi var. Eğer karşılaştırmalı finansal tablo sunumu dikkate alınırsa sanki biz 31.12.2011'de de aynı işlemi yapacağız gibi bir durum da karşımıza çıkıyor, yeri geldiğinde ondan da yine genişçe bahsedeceğiz.

Teknoloji bağlantı değişiklikler de var, onları da sıraladım; bu ticari sicil kayıtlarını elektronik ortamda tutulması, sözleşmelerin kuruluş sürecinin elektronik ortamda izlenmesi, fatura, teyit mektupları ki, bu konuların hepsini hemen hemen birkaç defa duyduğunuz için ben bunu geçiyorum.

Size şimdi Yeni TTK'ın uygulama zaman çizelgesi diye bir hazırlığımdan bahsetmek istiyorum; bizim bir şekilde bu yıl itibariyle uluslararası finansal raporlamanın eğitim işini çözümlenmemiz lazım ki meslek örgütümüz bu konuda oldukça başarılı, yeni organizasyonları var, ilgili kişiler sizlere söylediler. Bu konuda TMSK'nın da çalışmaları var, Değerli Başkanı da, çiçeği burnunda olmasına rağmen o da sağ olsun, bu konulara önem veriyor, bizlerle işiştare halinde bulunuyor.

Ben bu TMS ve TFRS'ye geçiş için bir soft-ware seçimi olabilir, bunu öneriyorum, böyle bir hazırlığın olması lazım ki, Odalarımız ve TÜRMOB bu işi hemen hemen çözümlenmiş durumda.

01.06.2012 itibariyle denetçi seçimi var. Web sitesiyle ilgili süreç her ne kadar 2013'te başlasa da bizim önümüzdeki sene bununla ilgili çalışmalar yapmamız lazım.

Yine, 31.12.2012 çok önemli, bu önem, hem ortak cari hem stok hem de kapanış kayıtları olarak UFRS'ye uyumlu olmaz ise 01.01.2013'ten itibaren UFRS'ye göre düzenleyeceğimiz, izleyeceğimiz yolun olmayacağını siz de biliyorsunuz.

Yine, orada bir 31.03.2013 var ki, denetçi seçilmesi için son tarih, aksi halde sizin denetçiniz mahkeme tarafından atanıyor.

Şimdi bunlar Türk Ticaret Yasası'nın bize yönetsel ve finansal olarak getirdikleri. Bir de bakalım, bizim finansal raporlamamıza ne getiriyor; dikkat ederseniz, finansal tabloyu kullanmamaya çalışıyorum genelde, "raporlama" diyorum çünkü bu bir set yani standart yorumlama komitesi tebliği var, uymak zorundasınız, standarda uymak zorundasınız, dipnotları yazmak zorundasınız. Böyle baktığımızda finansal tabloyu aşan bir uygulama, o nedenle rapor-

lama kullanıyorum. Büyük ülkelerde nedir bu durum diye baktığımda gördüğünüz gibi, şuan Amerika'da USGAP var, Amerika'da genel kabul görmüş muhasebe prensipleri var ama onların hem borsaya koteli yabancı şirketler için, hem de kendi şirketleri için çok yakın gelecekte UFRS'ye uyumlu finansal raporlama düzenlemesi yapacaklarını biliyoruz. Onun dışında Japonya, Kanada ve İsviçre var, onlarda da bir dönüşüm var. Bakın, geriye kalan büyük ülkelerin hepsinde IFRS var. Peki, bizde durum nedir diye baktığımda; bizde de Türk Ticaret Yasası TMSK'yı adres gösteriyor, görevi oraya veriyor, finansal raporlamayla ilgili düzenlemelerin o Kurulun sayfasında ilan edilen ilkeler çerçevesinde, Kurul tarafından yönetileceği söyleniyor.

Yine, Türkiye'de finansal tabloların düzenlenmesinde mikro işletmelerde ve KOBİ'lerdeki sınırların belirlenip onların bu set finansal raporlama ve KOBİ standartlarından hangilerini kullanacakları konusunda çalışmalar TSMK tarafından yapılacak.

Ayrıca bir çalışma daha var. O da; halihazırda TSMK bugüne kadar neler yaptı, bayağı önemli mesafe kat etti, Sayın Başkan Orhan Hocam ile sabah konuştuk, hemen hemen dünyayla kafa kafaya gelmiş durumda. "Bundan sonra dünyaya birtakım görüşlerde öncelikle bizim de görüşlerimizi alın" diyecek aşamadır bu da sevindirici bir başarıdır bence.

Şuan bir "kavramsal çerçeve" var, 9 tane TFRS (Türkiye Finansal Raporlama Standardı) yayınlanmış, 31 tane Türkiye Muhasebe Standardı var, 29'ü yürürlükte, 28 tane "standart yorumlama komitesi tebliği" var, 26'sı yürürlükte ve KOBİ'ler için de TFRS yayınlanmış. KOBİ TFRS'si ile ilgili KOBİ büyüklüğü çok önemli, bu KOBİ büyüklüğünün TÜRMOB, TMSK ile bir görüş birliği halinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanması bekleniyor. Daha sonrada yönetim kuruluna bu TMS'ye uygun olarak oluşturulacak finansal tabloların eklerini veya yıllık faaliyet raporunu bilanço tarihinden itibaren 3 ay içerisinde, bu söylediklerimiz çerçevesinde genel kurula sunma zorunluluğu var ve bu uygulamalar da 01.01.2013 itibariyle başlıyor.

Şimdi bu 01.01.2013 itibariyle nelerle karşılaşacak meslektaşlarımız, onları size bir sıralayayım; şuan finansal ve ek finansal tablolar dört temel finansal tablo şekline geliyor, bilanço finansal durum tablosu oluyor, gelir tablosu finansal performans tablosu, nakit akım tablosu ve öz kaynak değişim tablosu.

Bir ikinci konu; finansal tabloların biçimsel yapısı ve içeriği değişiyor. Bilançoda dönen duran yükümlülükler, kısa, uzun vade, öz kaynak da olabilir, bu-

nun tersi duran dönen, öz kaynak, uzun vade ve kısa vade yükümlülükte olabilir.

Gelir tablosuna geldiğimizde, gelir tablosunda olağandışı gelir-gider kalkıyor, oraya kadar bir gelir tablosu var, bir de öz kaynaktan kaynaklanan artı-eksi dediğimiz kapsamlı kar-zarar kısmı var. Ayrıca söylemem gereken önemli bir konu da; şuan bankalar, BDDK, aracı kurumlar, aracı kurumlar birliği, sigorta şirketleri, milli reasürans hesap planını kullanırken artık yeni sistemde 01.01.2013'ten itibaren herkes aynı standartları kullanacak. O nedenle gelir tablosunda bir aktüeryal kar-zarar gibi kavram gördüğümüzde yadırgamayın çünkü herkes aynı finansal rapor düzeninde rapor sunmak zorunda.

Yine finansal tablonun ölçme ve değerlendirilmesinde değişiklik var, güncel değerle gösterim, gerçeği uygun değerle gösterim esası ve finansal tabloların dipnotları, açıklayıcı bilgileri ayrıntılı olarak ele alınacak. Buradaki sayıyı söylemeyeceğim, çok fazla sayıda ek bilgiyle finansal raporların desteklenmesi söz konusu.

Gelecek ile ilgili baktığımızda, yeni bir hesap planı düşünülebilir, bize rehber olabilir, orada bazı hesapların kaldırılıp bazı hesapların gelmesi söz konusu.

Bazı muhasebe işlemlerinin esasında değişiklik var, örnek, vadeli alımda, vadeli satımda biz vade farklarını stok hesabı da alımda, satışlardaki vade farkları satıştan doğan geliri satışta gösteriyorduk, bunlarla ilgili ertelenmiş finansman geliri, ertelenmiş finansal gideri ve bunun gibi uygulamalar işte, bazı muhasebe işlemlerinin esasında değişiklik şeklinde karşımıza çıkacak.

Bir diğer konu, üretim maliyeti hesaplamalarında karşımıza çıkacak. Şimdi-den benim hatırlatmam, kurumsal olan işletmelerde elden geldiğince ilgilendiğiniz, çalıştığımız yerlerde giderlerinizi değişken ve sabit olarak ayırın. Yani üretim hacmine ve satış hacmine duyarlı olanları değişken, duyarsız olanları sabit olarak alın. Çünkü gelecekte üretim maliyetini hesaplarken değişken olanlar hammadde, işçilik, değişken genel üretim giderleri ve sabit genel üretim giderlerinin kapasite kullanım oranıyla ilgili kısmı ürün maliyetini oluşturacak. Eğer işletme yüzde 70 kapasite ile çalışıyorsa; genel üretim giderlerinin kapasite kullanımının yüzdesi kadar yani yüzde 70 oranında ürün maliyetine, yüzde 30'u durdurulan faaliyete ilişkin gider olarak yansıtılır. O nedenle değişken gider, sabit gider ayırımının yararı var hatta daha ileri gittiğimizde "yönetim muhasebesi" düşüncesinde ben artık bizim finansal raporlarla karar verme değil de katkı payı, katma değer analizinin olduğu bir gelir tablosuna

göre karar vermenin daha doğru olduğunu söylüyorum, uyguluyorum. Çünkü orada katma değerli ürünler, katma değerli segmentler, katma değerli çalışanlar, katma değerli müşteriler şeklinde olay içinde katma değer muhasebesi, değişken, sabit gider ayırımını getirecek, bu önemli bir konu.

Maddi-maddi olmayan duran varlıklarda değer düşüklüğü karşılığı ayrılması esası var. Tam uygulayanlar maddi-maddi olmayan duran varlıklarını tercihlerine göre yeniden değerlendirme yöntemi veya maliyet yönteminden birine göre, KOBİ'ler ise maliyet yöntemine göre gösterecekler.

Faiz giderlerinde değişiklik; bizim gelir tablosu, dipnot 3'deki doğrudan gider yazma, sonuç hesaplarına atma, artı ürün maliyetine verme, artı yatırım maliyetine verme şeklindeki olay prensip olarak doğrudan gider yazma. Ama işletme nitelikli varlık üreticisiyse, gemi üretimi, santral üretimi gibi o durumdaki işletmelerin nitelikli varlığın maliyetine finansman giderinin bir kısmını alabileceğini, geriye kalan kısmını, 780 diye bildiğimiz doğrudan gider yazmanın söz konusu olduğunu belirteyim. KOBİ'ler ise tamamını gider yazacaklar.

Yine, bizim yaptığımız tek düzendeki hatalardan biri araştırma-geliştirme giderinde, biz AR-GE giderinin tamamını gider yazıyoruz oysa araştırma gideri giderdi, geliştirme gideri, aktifleştirilmelidir ve yaşam sürecince, ürün yaşam süresince ürünün maliyetine pay vermelidir, itfa edilmelidir, o konu geliyor.

Yine, dönem karının hesaplanmasında, dönem karından yasal vergi karşılığı düşülür, ertelenmiş vergi geliri eklenip, ertelenmiş vergi gideri çıkarılarak dönem net karına ulaşılmakta.

Şimdi ertelenmiş vergi konusu karşımıza sıkça çıkacak, o nedenle bunu çok basit bir şekilde anlatacağım size; yerel muhasebe ile uluslararası finansal raporlama arasındaki farklar, geçici farklardır bunlar. Geçici farklar kıdem tazminatında olabilir, amortisman uygulamasında olabilir yani UFRS 10 yıl demiş de bizim Yasa 5 yıl demiş, aradaki 5 yıl geçici fark 11.yıla geldiğimiz zaman geçici fark kalır mı? Kalmaz, her ikisinde de muhasebeleştirilmiş olur. Bizim bilançomuzun aktifindeki her kalemdede geçici fark olabilir. Dönemin sonu itibariyle aktifteki farkların, geçici farkların pasifteki geçici farkları alıp farkların farkını alacağız. Farkların farkını cari vergi oranı yüzde 20 ile çarptığımızda bunun adı "ertelenmiş vergidir". Sonra bakacağız bilançoya, aktif farklar mı büyük, pasif farklar mı büyük? Eğer aktif farklar pasif farklardan

büyükse bu ertelenmiş vergiyi götürüp pasife yazacağız, adı “ertelenmiş vergi yükümlülüğü borcu” olacak, tersi ise aktife yazacağız “ertelenmiş vergi alacağı” veya “ertelenmiş vergi aktifi varlığı” olacak.

Bunu bu şekilde tamamladıktan sonra şimdi “kurumsallığa” geçiyorum. Kurumsal yönetim ile ilgili dört tane kavramımız olduğunu söylemiştim size. Eşitlik, adillik, şeffaflık, hesap verilebilirlik ve sorumluluk ve işletmelerin bu kurumsal yönetimde sürekliliği sağlaması çok önemlidir, sürdürülebilirliği sağlaması çok önemlidir. Sabahleyin de Tekinalp Hoca dikkat ederseniz kurumsal yönetim demedi, “kurumsal yönetişim” dedi, ben de kurumsal yönetimi bir adım daha geçelim diyorum çünkü bunun içerisinde iletişim var, etkileşim var. O zaman kurumsal yönetim ile iletişimi ve etkileşimi birleştirdiğimizde “yönetişim” oluyor. Bu kurumsal yönetişimde önemli konular var; işletmenin değerleri, vizyonu, misyonu bunlar tanımlanmalı, yetki ve sorumluluğun belirlendiği bir organizasyonel yapıya sahip olunmalı. Bu çok önemli, bizim bütçe sistemi için de önemli; çünkü, performans ölçümlemesi yapacağız. Başta üst düzey yönetim ve kritik roller için iş tanımlarının, yetki ve sorumlulukların tanımlanması lazım. Burada süreçlerin belirlenmesi lazım, süreçlerde denetim noktalarının koyulması lazım ki, iç denetçilerin o denetim noktalarına göre denetimlerini sağlıklı yapabilmeleri sağlanmalı.

Yine işletmelerde her aile üyesinin çalışacağı organizasyonda yer alacağı gibi bir yükümlülüğümüz, sorumluluğumuz yok, bunu bizim işletme sahiplerine bir şekilde anlatmamız lazım. Çünkü aile üyelerinden kimlerin, ne zaman, hangi görevlerde yer alacağını belirlenmesi ve hazırlanması lazım. Burada da aile üyeleri, profesyoneller gibi, bizler gibi işletmelerde görev yapabilirler ama bizlerin yeteneğinde olmaları sağlanır. İlle de her ailede damattı, gelindi, kızdı, oğuldu çalışacak diye bir zorunluluk yok, birçok gruba baktığımızda bunların maaşları bir şekilde verilir, şirketlerin profesyoneller tarafından yönetilmesi söz konusudur. Bunu da bizim işletme sahiplerine işlememiz lazım.

Yine işletmelerde ücret ve performans yönetim sistemlerinin oluşturulması lazım ki hedeflerin koyulması lazım, hedeflere göre yönetim, amaçlara göre yönetim belirlenebilsin.

Çok önemli dediğim nokta; yine insan kaynağı yönetimi arkadaşlar, çünkü insan kaynağı yönetimine işe alma, yerleştirme, sosyal haklar şeklinde olaya bakmamak lazım, bunu daha da ileriye götürmek gerekiyor. İşletmelerde insan kaynağı yönetimi, kariyer planıydı, tutundurmaydı, aidiyetti, eğitimdi, performans ölçümlemesi gibi durumlar da söz konusu.



Şimdi Yeni Türk Ticaret Yasasının kurumsal yönetim ilkeleriyle ilgili düzenlemeler var; burada iç kontrole çok önem veriyor. Dikkat ederseniz, iç kontrol, iç denetim konusuna hiç girmek istemiyorum çünkü benden sonraki oturumun konusu.

Firma ortakları için, bakın son maddede yazdım, kurumsal yönetim ilkelerinin temel bir yapı olarak benimsenmesi konusunda zorunluluklar geliyor.

Tehlikeleri erken teşhis komitesi, bu önemli; bu borsaya koteli şirketler için söz konusu. Borsaya koteli olmayanlarda da buna benzer oluşumların yapılması lazım ve bu oluşumlarda bana göre sanki buna hazırlık anlamında işletme bütçelerinin, işletmelerde uygulanmaya başlaması gerekiyor. Satış bütçesi, üretim bütçesi, madde bütçesi, işçilik bütçesi, genel üretim gider bütçesi, satış maliyeti bütçesi, faaliyet gider bütçeleri, yatırım bütçesi ve bunların nakit yönünden toplandığı nakit giriş, çıkışının olduğu nakit bütçesi, proforma gelir tablosu, proforma-bilanço şeklinde. Gelecekteki riskleri erken görebileceğimiz küçük bir model daha var.

Şimdi bunları belirttikten sonra sonuçta, size söyleyeceklerim; Yeni TTK, finansal raporlamamızı daha doğru yapmamıza yardımcı oluyor. Bu yardım nelere yarıyor? Bir, devlet daha adil vergi alacak, en azından enflasyon düzeltmesinde olduğu yılda devletin ne kadar doğru vergi alıp almadığını siz benden iyi biliyorsunuz, borcu olanlar vergi verdi, sermayesi kuvvetli olanlar vermedi yani adil olmadı. Bana göre Yeni Türk Ticaret Yasası, TMSK düzenlemeleri adil vergiyi, doğru kar dağıtımını işletmelerin doğru finansal kaynaklardan yararlanmalarını ve yatırımcıların, profesyonelin doğru karar vermesini getirecek. Bakın, bugün Odalarımız, TÜRMÖB, TMSK bu eğitimleri destekliyor, takdirle karşılıyorum ama bir noktada işletmeler bunları yapmak zorunda kalacak. Çünkü bugün görüştüğümüz banka yetkilileri sizin karşınıza geldiğinde, uluslararası finansal raporlamanın olup - olmadığını, kurumsal kültürünüzün varlığını - yokluğunu, işletme sahiplerinin eğitimini, sosyal çevreye dönük projelerinizin olup - olmadığını, yine yaşanan çevreye saygınızın olup - olmadığını araştırıyor. Bunların hepsi birer puan olarak size gelecek ve bu Basel II kredilendirme sürecinde sizin kredi faiz oranınızın daha düşük olmasını sağlayacak. Bir noktada bu konuların daha kolay uygulanması sağlanacak.

İkinci sonuçta söyleyeceğim konu; benim asistanlık dönemimi ben hatırlıyorum tek düzen öncesini, senede bir defa defter yazardık, bir defa beyanname verirdik, ilk vergi incelemesinde hesap uzmanı geldiğinde öz kaynak muka-

yesesi yöntemiyle kar-zarar bulmaya çalışırdı. Tek düzene geldik, Maliye Bakanlığı gelir bazlı, gelir tablosu almaya başladı, olay daha da dar alana geldi, biz istediğimiz gibi kar, istediğimiz gibi zarar gösterebildik. Bu yeni dönem, yine bilançoyu ön plana çıkararak ama bunun yanında kokpitte siz profesyonellerin, işletmenin gelir-giderini bir gözle, diğer gözle varlık-borç-sermaye yapısını, göz ucuyla da işletmenin nakit yönetimini takip etmenizi getiriyor. O nedenle öz kaynak değişim tablosu da önemlidir, nakit akım tablosu da önemlidir, gelir tablosu da önemlidir, bilanço da önemlidir, bunların hepsine doğru bakmamız, doğru mesajlar almamız gerekiyor. Birinin diğerine tercihi yoktur çünkü eğer doğru nakit yönetimi yapamıyorsa kar eden işletmeler de batabilir.

Yine devamında kurumsal yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesi, şirket kültürüyle ilgilidir diyorum. Şirketlerin aile konseylerini kurmaları gerekir, aile anayasalarını yazmaları gerekir, ilk aşamada bir yeniden yapılandırma ardından sürekli yapılandırma sürecine girmeleri gerekir ki bizim aile şirketleri ile ilişkili meslek mensuplarımız hemen hemen yüzde 99, bir şekilde bizim işletme sahiplerini bu şekilde yönlendirip bu kararları almalarını sağlamamız lazım. Çünkü Türkiye’de üçüncü kuşağa geçen aile şirketi sayısı yüzde 10, baktığımızda 1800’lü yıllardan kalan bir lokumcu, bir şekercimiz var, oysa bugün Türkiye’ye gelen yabancı şirketlere bakın, en basiti, bir kalem üreticisi 1800’lerden, bir makine imalatçısı 1800’lerden gelen şirketler. İşte, bunlar aile anayasalarını yazarak, aile konseylerinde çatışma çıkmadan, şirketler bölünmeden, sorunları çözerek geldiler, bu hatırlatmayı da yapmamız lazım.

Yine, Yeni Türk Ticaret Yasasıyla anonim şirketlerin oluşturacağı etkin yönetim örgütlenmesi ve iyi yönetim standartlarına uygun ticari politikaların uygulanması, kurumsal yönetim ilkelerine dikkat edilmesi gerekiyor. Türkiye’de 31.08.2007’den itibaren borsaya koteli şirketlerle ilgili İMKB kurumsal yönetim endeksi var. Bana göre bu kurumsal yönetim endeksi, diğer küçük şirketlere de daha özellikli birkaç soruyla “var veya yok” şeklinde bir derecelendirmenin yapılmasında da yarar var ki, yavaş yavaş zannediyorum, o 24 tane göstergenin web sayfasında yayınlanmasıyla işletmelerin kurumsal kültür notları da ortaya çıkacak. Evet, derecelendirme var, evet, finansal raporlar UFRS’ye uyumlu ama kurumsal yönetim notları da olmak zorunda.

Şimdi, yukarıdaki konuların ülkemizde başarı ile uygulanması için üniversitelere görev düşüyor. Her zaman söylüyorum TÜRMOB’a görev düşüyor, meslektaşlara düşüyor. Yine, meslek örgütündeki SMMM, YMM, iç denetçi,

bağımsız denetçi gibi meslektaşlara da düşüyor. Ama kulak vermesini istediğim önemli oluşum var. Zannediyorum TÜRMOB size ileride bölünmeyin diye, işte bu aile anayasası bağlantılı gelecekte tek kişi bir büroyu yönetirken başına herhangi bir şey geldiğinde büronun kapanmaması için, meslekteki üstadların birleştiği yeni oluşumlarda bulunmaları ve şirketlerinin devamlılığını sağlamalarını getiriyor. Ülkü Başkan, 2 saat önce bir haber verdi, “bir mesaj geldi” dedi, “yabancıların gözü Türkiye’de” dedi. Türkiye’ye gelmek istiyorlar. O halde o yabancıların birkaç yüz kişi ortaklı, şirketlerinin Türkiye’ye gelmesine karşın bizim muhakkak bir şekilde TÜRMOB’un yönlendireceği şekillerde, oluşumlarda meslekteki bireylerin, SMMM’lerin veya YMM’lerin yeni oluşumlarla bu mesleği daim kılmaları, aile düzenlerini daim kılmaları, gelirlerini daim kılmaları, şirketlerinin devamlılığını sağlamaları gerekiyor düşüncesindeyim.

Sabrınıza teşekkür ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

*TTK'NİN MUHASEBE STANDARTLARI ALANINDA GETİRDİĞİ  
YENİLİKLERE ŞİRKETLERİN UYUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ*

**Doç. Dr. Korkut ÖZKORKUT**



- Efendim, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Başta Gaziantep Oda Başkanları olmak üzere TÜRMOB'u ve emeği geçen herkesi kutluyorum. Çünkü gerçekten, zamanlaması çok önemli bir Forum'u yapıyoruz diye düşünüyorum.

Türk Ticaret Kanunu, yürürlüğe giriş takvimi itibariyle aslında vakit kaybetmeyi hiç kaldırmayacak bir süreci öngörüyor. O yüzden bugünkü toplantının, hepimize, sadece meslek mensuplarına değil, biz, konuyla ilgilenmeye çalışan akademisyenlere de çok büyük yararları olacağını düşünmekteyim.

Tabii, aslında yeni Türk Ticaret Kanunu hakkında çok konuşmak kolay da bugün bana verilen sürede az konuşmayı becerebilecek miyim, ondan endişe ediyorum. Nihayetinde sınırlandırılan konu esas itibariyle finansal raporlama standartlarına şirketlerin uyumunun değerlendirilmesi. Böyle bir sınırlandırma söz konusu olunca da doğal olarak denetime ilişkin fazla söz etmeden tamamıyla finansal raporlama açısından Türkiye'deki şirket profilini gözler önüne sermeye çalışacağım. Bunu yaparken de doğal olarak sayılar bize eşlik ediyor. Aslında Kanunu hazırlayanlar, işte Ünal Hocam da, sabahki konuşmalarda da dile getirildi, aslında ortaya konan hedeflerde, her zaman bunu gösteriyorum; finansal raporlama ve denetimin yeni sisteme kavuşturulması yani hiçbir özelliği olmayan denetim organından, yepyeni bütün faaliyet dönemi devam edecek bir denetim anlayışına geçişteki temel, zorunlu hedef, esas itibariyle Türk işletmelerinin uluslararası endüstri, ticaret, hizmet ve sermaye piyasalarının sürdürülebilir rekabet gücüne haiz güvenilir aktörler olmalarını sağlamak. Bunu sağlayabilmek için tabii ki, finansal raporlama başta uyulması gereken bir gereklilik.

Türkiye'deki şirket profiline bakıyoruz, sabahtan itibaren rakamlar verilme-ye çalışıldı, hangi rakam doğru diye baktığımızda maalesef, ben baştan söyle-

yeyim Türkiye İstatistik Kurumunun verilerini kullanmıyorum çünkü oraya bakarsanız ki, birçok finansal çalışmada bunu görürsünüz, o verilere göre küçük ve orta büyüklükteki işletmeler Türkiye’de değerlendirilmektedir ama o sayılarla benim bakabildiğim sayılar arasında büyük farklar var. Gene benim baktığım sayılar arasında da farklar var, mesela, Maliye Bakanlığının mükellef sayılarına baktığımızda, yaklaşık, özellikle bağımsız denetim açısından baktığımızda 555.000 limited, 79.000 - 80.000 anonim şirket görünüyor. En son, Mart ayı sonu itibariyle Kurumlar Vergisi mükellef sayısına baktım, 656.574 sayısını görüyoruz. Sanayi ve Ticaret Bakanlığında aldığım verilerde ise ticaret sicillerine kuruluş için başvurmuş, daha sonra kapanmış işletme sayıları açısından baktığımızda da yani artı-eksi, net kalan şuanda faal olması gereken şirket sayılarına baktığımızda da yaklaşık 705.000 limited şirket yılsonu itibariyle 96.000 anonim şirketi görüyoruz.

Tabii, aslında finansal raporlamaya ilişkin Türk Ticaret Kanununun, yeni Kanununun 88.maddesi, tüm gerçek ve tüzel kişilerin ki, esas itibariyle ticari defter tutmakla yükümlü olan gerçek ve tüzel kişilerden bahsediyor yani ticari işletmelerin finansal raporlama standartlarına uyma zorunluluğunu bir prensip olarak getirmekte. Öyle olunca bu sayı ki, genelde hep bağımsız denetim açısından, iki sermaye şirketi toplamını söylüyorduk ama bu sayının çok daha fazla olacağını değerlendirmek hiç de zor değil. O zaman sadece bu iki kategorideki sayıya değil, Türkiye’deki işletme sayılarına bakmak lazım ki, orada da baktığımız Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, 1.300.000, 1.400.000 civarı işletme görüyoruz ama Maliye Bakanlığı mükellef sayılarına baktığımızda mesela, 2009 sonu itibariyle de 4.100.000 işletme söz konusu. Dolayısıyla burada da bir tutarsızlık var, hangisinde eksik var, hangisinde fazla var bilmek de şuan pek mümkün değil.

Ama Yeni Türk Ticaret Kanunu tabii ki, finansal raporlama yanı sıra bağımsız denetim ki, yeni denetim anlayışı açısından da gerek sermaye şirketlerini gerek işletmeleri ölçeklendiriyor. O zaman bu ölçeklere göre işletmeler hangileri olacak işte, bu işletmelerin tamamı olacak. Burada tabii, Türkiye’de ne kadar işletme var sorusu üzerinde özellik arz edenler hangileri diye baktığımızda; 26.600 civarı yabancı sermayeli şirketin olduğunu görüyoruz. Bunun yanı sıra özel statülü anonim şirketlere baktığımızda aslında burada sayının çok az olduğunu görmekteyiz, bir yanda milyonlarla, yüz binlerle ifade ettiğimiz ve on binlerle ifade ettiğimiz sayılardan 572 halka açık şirket, 352 borsa şirketine geliyoruz ki, Yeni Kanunda finansal raporlama açısından konsolide bilanço hazırlanması söz konusu olduğunda tabii ki, “şirketler topluluğu”

kavramı karşımıza çıkıyor. Bununla bağlantılı olabilecek holding sayısına baktığımızda da yaklaşık 1.455 holdingin Sanayi ve Ticaret Bakanlığı verilerinde kayıtlı olduğunu, en azından bu verinin, bilginin olduğunu görüyoruz.

88.madde ise, dediğim gibi çok daha kapsamlı bir düzenlemeyi finansal raporlama standartlarına uyum açısından karşımıza çıkarıyor.

Tabii, Türkiye’de aslında sorun, sabah da dile getirilmeye çalışıldı; özellikle Gaziantep YMM Oda Başkanımız da söyledi, işletmelerin yüzde 99,6’sı olan bu küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için acaba nasıl bir uygulama sözü konusu olacaktır. Dolayısıyla aslında bunların uyumu nasıl olacaktır sorusunda gizli. Bu konuda tabii ki, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun 2010’da Resmi Gazetede yayınlanan KOBİ TFRS’si, KOBİ Standardı ile birlikte iki standart seti karşımıza çıktı ki bu tüm işletmeleri en azından Türkiye’de, işte uluslararası muhasebe dilini konuşur hale, dünyayla uyumlu hale getirecek bir anlayışın da yavaş yavaş Türkiye’ye gelmekte olduğunu bir göstergesi olarak karşımıza çıkıyor.

Bu standarda baktığımızda; KOBİ’ye ilişkin genel bir tanımın olduğunu görüyoruz. Standardın amacında da esas itibariyle KOBİ’ler tarafından uygulanması amaçlanan bir standardın üretilmiş olduğunu da gene görmekteyiz.

Tanım nasıl? Tanıma baktığımızda, KOBİ tanımı, Standarttaki kamuya hesap verme yükümlülüğü bulunmayan dış kullanıcılar genel amaçlı finansal tablo yayımlayan işletmelerdir.

Şimdi ben hukukçuyum, hukukçu olduğum için kavramlar bana çok ayrıntılı bir şey ifade etmiyor. Bunu doğal olarak finansçılar açacak ama standart, bunu da açmış, standart, esas itibariyle, dış kullanıcıların kim olduğunu, genel amaçlı finansal tablolardan ne murat edildiğini ve kamuya hesap verme yükümlülüğü olmamanın ne anlama geldiğini de hemen açıklıyor. Eğer siz bir borsa şirketseniz, özel statülü bir anonim şirketseniz, işte, burada sayıyor, başta, bankalar, yatırım fonları, yerli ve yabancı kredi birlikleri, sigorta şirketleri şeklinde uzun bir sayma var, böyle bir şirket iseniz kamuya hesap verme yükümlüğünüz söz konusu oysa KOBİ’de bu yok.

Standartlar, gene devamında kamuya hesap verme yükümlülüğü olan işletmeler bakımından bu KOBİ TFRS’nin uygulanamayacağını da açıkça ifade ediyor.

Standardın içinde, 35.bölümde, aslında sürece uyum açısından ilk standart uygulamasında yapılması gerekenleri de 35.bölümde görüyoruz. Başkan ile de konuştum, temel sette de 1 numaralı standartta bunu açıkça sağlıyor diye kendileri ifade ettiler.

Ticaret Kanununa geldiğimizde, Ticaret Kanunu, 1.522 inci maddesinde esas itibariyle tüm bu işletmeleri kapsayan bir ölçeklemenin yapılacağını ve bunun da yetkisinin Sanayi ve Ticaret Bakanlığına verilmiş olduğunu belirtmektedir ve burada hepimizin bildiği bir yönetmelik çıkarılması söz konusu bu düzenleme çerçevesinde.

Aslında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Avrupa Birliği düzenlemelerini de dikkate alarak bir yönetmeliği 2005 yılında çıkarmıştı. Buradaki düzenlemeye baktığımızda; küçük ve orta büyüklükteki işletmeler bakımından yani KOBİ Yönetmeliği içerisindeki tanımlarda ekonomik birer birlik olarak ifade edilen işletmenin, boyutlarını, ölçeklerini ayrıntılı olarak görüyoruz. Ölçeklendirmeye baktığımızda tabii ki, 250 sayısının altında çalışanı, yıllık net satış hasılatı veya mali bilançonun da 25.000.000 TL'nin altında ölçeklendirildiğini görmekteyiz. Tabii, aslında Sanayi ve Ticaret Bakanlığının yeni yapacağı yönetmelikte birebir bu ölçeklendirme mi alınacak, bunun dışında hangi rakamları tercih etmesi gerektiği sorusu da tabii ki, Türkiye gerçeği ile yakından ilgili bir soru. Küçük işletmelerde bunu 50 çalışan ve 5.000.000 TL ama Yönetmelikte olan tanımla itibariyle mikro işletmeler bakımından da 10 çalışana kadar ve 1.000.000 TL olarak 2005 yılından beri Türkiye'de geçerli olduğunu biliyoruz. Yeni yönetmelikte tabii, bu kritik soru olcak.

Avrupa Komisyonunun “tavsiye kararında” ise baktığımızda aynı tanımın bizim yönetmeliğe alındığını görüyoruz, oradaki ölçeklere baktığımızda ise yaklaşık Türkiye'deki ölçeklerin “dört katı” olduğunu rahatlıkla görmekteyiz, gerek orta ve küçük gerek mikro işletmeler bakımından.

Türk Ticaret Kanunu, hepimizin bildiği, 1.523 üncü maddesinde, sermaye şirketlerine ilişkin de ölçeklendirmeye ilişkin de ölçeklendirmeye yer veriyor ki, bu ölçeklendirme doğal olarak başta Yeni Ticaret Kanunu açısından denetçinin seçimine ilişkin 400 üncü madde, sermaye şirketinin hangi boyutta denetçi seçmesi gerektiğine dair de bize ipucu veriyor. Çünkü eğer siz büyük ölçekli sermaye şirketiyseniz seçeceğiniz ortakları SMMM ve YMM olan bir bağımsız denetleme kuruluşu seçme zorunluluğu karşımıza çıkacak. Eğer siz küçük veya orta büyüklükteki bir sermaye şirketiyseniz karşımıza gene dilerse bir bağımsız denetleme kuruluşu seçmek mümkün ama en az bir veya

birden fazla SMMM veya YMM'yi seçmek suretiyle de bu denetim faaliyetinin yerine getirilmesi temin edilebilecek.

Şimdi buraya baktığımızda, birebir Kanunun yayımlandığı şekliyle, aslında eski ölçeklerin tamamen kaldırıldığını yeni ölçeklendirmede KOBİ'lere ilişkin yapılacak ölçeklendirmenin birebir şablon olarak sermaye şirketleri için de uygulanacağını görmekteyiz. Aslında Türkiye'de hep söylenen rakam yani yüzde 98'in üstünde KOBİ varsa bunların içinde evelliyetle anonim ve limited şirketlerin de olacağı tartışmasız olarak karşımıza çıkmaktadır. Ama siz eğer bir borsa şirketiyseniz, özel statülü, başta banka, sigorta şirketiyseniz zaten bu ölçeklendirme kapsamına girmeyeceğiniz açık olarak karşımıza çıkıyor maddeden hareketle.

Kanun, Geçici 1 inci maddesinde, standartlar açısından Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun çıkarmış olduğu "iki standart setine" de açıkça vurgu yapıyor ve bu iki standart setini kimlerin uygulamak zorunda olduğunu da hükme bağlıyor. Maddenin ayrıntısına girmeye gerek yok, hemen söylenebilecek husus, eğer siz büyük ölçekli bir sermaye şirketiyseniz uygulamanız gereken standart seti "Temel Standart Seti" olacak. Eğer siz küçük ölçekli yani küçük ve orta ölçekte bir işletmeyseniz, KOBİ'yseniz, o zaman uygulayacağınız standart "KOBİ TFRS" olmakla birlikte size bir imkan da veriyor, isterseniz "Temel Seti" de uygulayabilirsiniz diyor.

Tabii, belirli şirket gruplarında, 1534 üncü madde açısından mutlaka Temel Setin uygulanacağı söyleniyor. Temel Setin uygulanma esasında da gene özel statülü büyük anonim şirketlerin karşımıza çıkmakta olduğunu görüyoruz, 1534 üncü maddede.

Tabii, burada dikkatinizi çekmek istediğim bir konu var; 1534 üncü maddeye atıf nedeniyle Geçici 1 inci maddenin, tabii, özellikle şirketler topluluğu söz konusu olduğunda büyük ölçekli sermaye şirketlerinin hakim olduğu şirketler topluluğu bünyesi içerisinde, bağlı ortaklıklar ki, bu çok dar kapsamlı bir konu gibi görünse de acaba bu bağlı ortaklık ölçeği KOBİ niteliği taşıyorsa KOBİ TFRS'yi mi uygulayacak yoksa hakim şirket gibi o da konsolide bilanço açısından Temel Seti mi uygulayacak sorusu sorulduğunda, aslında Geçici 1 inci maddeye baktığımızda, eğer siz hakim şirket Temel Seti uyguluyorsa bağlı şirketin ölçeği ne olursa olsun Temel Seti uygulama zorunluluğu içinde olduğu anlaşılıyor. Oysa KOBİ Standardına baktığımızda, KOBİ Standardı 1 inci bölümünün "son 1.6 bendi" veya maddesinde şöyle diyor, eğer siz kamuya hesap verme yükümlülüğü altında değilseniz bağlı şirket olarak o takdirde



KOBİ TFRS'yi uygulama imkanınız da olabilecek. Dolayısıyla bir anda Geçici 1 inci maddeyle Standardın 1 inci bölümüyle sıkıntılı bir durumun karşımıza çıktığını söyleyebiliriz.

Tabii, şirketlerin Türk Ticaret Kanununa uyum takvimine baktığımızda, “Yürürlük maddesi” açısından, Geçici 6 inci madde bir düzenleme getiriyor, bu sabah da dile getirildi. Üzerinde fazla durmayacağım ama burada dikkati çekmek istediğim husus; tabii ki, burada da ölçeklendirmenin karşımıza çıktığı, gerek büyük ölçekli işletmeler gerek orta ve küçük ölçekli işletme ve şirketler bakımından uyum sürecinin takviminin paralel öngörüldüğü ve 01.01.2013 tarihi itibarıyla yeni sisteme geçilmesinin ele alındığını görmekteyiz.

Ama benim aslında tartışmaya açmak istediğim başka konular var. Bu konuları sadece dile getirmekle yetinip, eğer sorularınız olursa açabileceğimiz bir tartışma platformunu kendi açımdan yaratmak istiyorum.

Bir kere ne yapmak lazım şirketlerin bu uyum süreci içerisinde? Nihayetinde 01.01.2013'e kadar bir takvim söz konusu, 01.01.2013 itibarıyla sisteme geçmiş olacağız. Denetim açısından da ilk denetçiyi seçme zorunluluğu ne zaman doğuyor? Yine Geçici 6. maddenin 3. fıkrası gereğince 01 Mart 2013 tarihine kadar Ticaret Kanununun öngördüğü denetçiyi şirketler seçme yükümlülüğü altında olacak.

Bu sisteme geçiş açısından hep 2012 yılının kritik bir yıl olduğu söylenmekte, 2012 yılı için bu geçişi sağlamakta tabii. Bugün uygulanmakta olan tek düzen hesap planının yeni finansal raporlama standartları açısından ele alınması hatta eğer mümkünse bunun 2012 yılı itibarıyla uygulama zorunluluğunun getirilmesinin de temin edilmesi önemli bir geçiş probleminin üstesinden gelineceğini gösteriyor gibi geliyor bana.

Bir diğeri, tabii ki, süresi içerisinde Türk Ticaret Kanununa ilişkin alt düzenlemelerin tamamlanması. Gerçi sabah İmdat Bey, 22 alt düzenlemeden bahsetti ama saydığımız kadarıyla 3 tüzük, 9 yönetmelik, 13 de tebliği şimdilik var. Yani yaklaşık 25 alt düzenleme söz konusu, bunlardan 2 ya da 3 tanesi doğrudan finansal raporlamayla alakalı. Bunun yanı sıra tabii, denetimi ilgilendiren 3, 4 önemli yönetmelik ve alt düzenleme var. Bunların da süresi içerisinde çıkması lazım. “Tatbikat Kanunu” ne diyor? Tatbikat Kanunu, tüzük ve yönetmeliklere ilişkin bu düzenlemelerin yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde çıkması yani Şubat 2012'ye kadar bu düzenlemelerin tamamlanmış

olması ki, İmdat Bey sabah söyledi, çok daha kısa sürede bu çalışmalar bizlerle, sizlerle buluşmuş olacak inşallah.

Bir diğer husus, aslında muhasebe meslek mensupları açısından önemli bir konu; aslında konu şirketlerin bu Ticaret Kanununda uyma zorunluluğu getirilen finansal raporlamaya uyumuydu ama aynı yönde tabii ki, meslek mensuplarının şirketleşmesi nasıl olacaktır, meslek mensuplarının şirketlerinin bu Ticaret Kanununa uyumu nasıl gerçekleşecek sorusunun da cevaplanması gerektiğini düşünüyorum. Nihayetinde hepimizin bildiği, gerçi sabah Ünal Hoca, LLP'lerden bahsetti, LLP'ye ilişkin bir kanun çıkana kadarki süreçte nasıl bir şirketleşme olacak meslek mensupları arasında? Çünkü aslında bu Forum'un konusu "kurumsallaşma", kurumsallaşma ise bu aslında tamamen meslek mensuplarını işaret ediyor demektir benim gördüğüm kadarıyla. O zaman meslek mensupları bir araya gelmeliler sorusunun da artık cevabını verme zamanı geldi de geçiyor diye düşünüyorum. Çünkü işte, meşhur Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliğinde ortaklık bürosu veya şirketleşme açısından bir hükmümüz var, "b" bendinde 2 inci fıkranın, ancak unvanı aynı olan meslek mensupları arasında şirketleşme gerçekleşebilir diyoruz. Bu çerçevede baktığımızda şimdi bağımsız denetim bir iş olarak, aslında 3568 sayılı Kanunun 2 inci maddesinde "her iki meslek grubu yani SMMM ve YMM'ler için de ortak bir iş olarak sayılmış olan bu işin, Yeni Ticaret Kanunuyla tabii, biraz da popülerite kazanması nedeniyle bu altyapının artık kurulmuş olması zamanı geldi diye düşünüyorum. Tabii, LLP'ler ortaya çıkana kadar ve 400 üncü madde de doğal olarak bağımsız denetleme kuruluşunun şekillendirme de yapılacak olması artık meslek mensupları arasında da şirketleşmenin nasıl olması gerektiğinin cevabını vermemiz gerektiğini bize gösteriyor.

Bu konuda yanlış hatırlamıyorsam 4, 5 taslak ben hazırlamaya çalışmıştım, çeşitli versiyonlar ama bunlar zaman içerisinde kabul görmedi ya da kadük kaldı. Yeni Kanunla tabii, eğer biz, şirketleşmede anonim şirket model alırsak LLP'ye kadar tabii, elimize gelebilecek imkanları düşünmemiz lazım. Bunlardan birisi, tek kişilik anonim şirket, tek kişilik meslek şirketi olabilecek mi? Ticaret Kanununa göre mümkün hale gelecek. Tek kişilik meslek şirketinin çalışma sistemi nasıl olacak? Bunun ortaya konulması lazım. Dolayısıyla bunun yanı sıra böyle bir anonim şirketse meslek mensubunun anonim şirketinin denetimi söz konusu olacak ki, bir başka denetçinin bunu denetlemesi konusuyla da karşı karşıya kalacağımız yeni dönemde açık olacaktır.

Son olarak söylemek istediğim; doğal olarak fazla vaktimiz yok, süreç uzun gibi görülse de başlamakta olan eğitim faaliyetlerine tüm meslek mensuplarının gerekli ilgiyi göstermesi gerektiğine vurgu yapılmasıdır. Aslında bu Forum'a olan ilgi, diğer toplantılarda yaklaşık iki aydır benim de katılmaya çalıştığım toplantılardaki ilgi, TÜRMOB ve meslek mensuplarının bu işe fazlasıyla hazır olduğunu ve bunu süresi içerisinde büyük bir başarı ile yerine getireceği yönündedir.

Tek dileğim, bu heyecanımızın kaybolmamasıdır. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

*TÜRK TİCARET KANUNUNUN MUHASEBE STANDARTLARI  
ALANINDA GETİRDİĞİ YENİLİKLERE 3568 SAYILI YASA  
AÇISINDAN BAKIŞ*

**Ergül BALSU BALABAN**  
**SMMM**



- Türk Ticaret Kanunu ve kurumsallaşma konusunun ele alındığı bu Sempozyuma hem ev sahibi belığı yapıyor olmaktan, hem de değerli hocalarımla birlikte meslek mensuplarım adına bu sunuma ortak olmaktan, katkı yapmaktan onur ve heyecan duyduğumu belirtmek istiyorum, bu duygularla ben de hepinize tekrar “hoş geldiniz” diyorum.

6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu, açıklığın ve şeffaflığın bir gereği olarak uluslararası muhasebe standartlarını yeni adıyla uluslararası finansal raporlama standartlarını ve uluslararası denetim standartlarını gündeme getiren bir Kanun.

Bu Kanunun genelini incelediğimizde denetim ile ilgili hükümler başta olmak üzere birçok hükmün uluslararası finansal raporlama standartlarından ve muhasebe ilkelerinden etkilenecek şekilde hazırlandığını görüyoruz.

Yapılan bu düzenlemelerle muhasebe mesleğinde artan beklentileri ve muhasebe standartları alanına getirdiği yeniliklerin kurum üzerindeki yansımalarını teknik anlamda değerli hocalarım bizimle paylaştılar ve sempozyum boyunca da paylaşmaya devam edecekler. Ben Hocalarımla konuşmalarının ardından bu işin uygulayıcılarından biri olarak, mutfak cephesinden bakmak ve bu atmosfere o cepheden bir aksi sedada bulunmak istiyorum.

Öncelikle muhasebe standartlarının, Türk Ticaret Kanununda yer bulduğu muhasebe uygulamalarına yönelik bazı maddelerin altını çizmek, ardından muhasebe standartlarıyla getirilen bu düzenlemelerin meslek mensubu olarak bizlere ne ifade ettiğini, tarafımızdan nasıl karşılandığını sizlerle paylaşmak istiyorum.

Türk Ticaret Kanununun “ticari defterler” başlıklı 5.bölümünde, muhasebe standartlarının varlığının yoğun bir şekilde kendini hissettirdiğini görüyoruz. Örneğin, 63 ve 67. madde aralığında ticari deftere ilişkin hükümlerinde Türkiye Muhasebe Standartlarından ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulundan bahsetmiş ve Türkiye Muhasebe Standartlarına uygunluk aramıştır.

Yine, finansal tabloların yılsonu düzenlemesinde Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun, açık ve anlaşılır olmalarının gerekliliğinden bahsetmiş, bir başka madde düzenlemesinde ise bilançonun içeriğine dokunarak Türkiye Muhasebe Standartlarının öngördüğünün aksine bir işlem yapılamayacağını altını çizmiştir.

“Karşılıklarla” ilgili bir başka madde düzenlemesinde de yine, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülen kurallara göre işlem yapılacağını belirtmiştir. “Dönem ayırıcı hesaplarla” ilgili düzenlediği başka bir maddeyle ise bilanço gününden sonra belirli bir süre içerisinde ortaya çıkan gelir getirici ya da giderleştirilecek hesapların muhasebe standartlarında öngörülen ilkeler dikkate alınarak yapılması gerektiğinden bahsetmiştir.

Ve yine, “yılsonu değerlemelere” ilişkin finansal tablolarda muhasebe standartlarının değerlerine göre işlem yapılacağını ve değerlemenin ölçü ve yöntemleri konusunda da yine Türkiye Muhasebe Standartlarına atıfta bulunmuştur.

88.maddesinde Muhasebe Standartları Kurulunun yetkisini tanımlamış, bu Kurulun uluslararası finansal raporlama standartlarıyla uygun bir şekilde ilkeleri ilan edeceği, bu ilkelerin uygulanmasını sağlayacağı, kanunlarla kendisine verilen yetki ve denetim dahilinde Türkiye Muhasebe Sisteminin, dünyaca kabul görmüş bir düzeye ulaşmasını sağlamak için çalışmalarda bulunacağını belirtmiştir.

Yine, kanunlarla belirli alanları denetlemek ve düzenlemek üzere kurulmuş bulunan kurum ve kurulların bile Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun onayını almak şartıyla alanıyla ilgili gerekli düzenlemeleri yapabilir diyerek de bu Kurulun yetkisini pekiştirmiştir.

Son olarak 397 ve devamı birkaç maddesinde ise finansal tabloların uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu, Türkiye Denetim Standartlarına göre denetleneceğini, Türkiye Muhasebe Standartlarının öngördüğü ölçüde “iç denetim” yapabileceği hakkında düzenlemeleri mevcuttur.

Bu belli başlı maddelerden ve Hocalarımızın ifadelerinden de anlıyoruz ki, muhasebe mesleğinin, uluslararası standartlara kavuşturulmasına yönelik bu çalışmaların ana eksenini, uluslararası finansal raporlama standartlarının Türk Ticaret Kanunu aracılığıyla Türkiye Muhasebe Standartlarına monte edilmesidir.

Yeni Türk Ticaret Kanununun yasallaşmasına kadar olan süreçte Türkiye Muhasebe Standartlarının, Türk Ticaret Kanununun ve Vergi Usul Kanununun aynı konuda farklı düzenlemeleri olduğunu biliyoruz. Aynı konuya ilişkin olmakla birlikte gerek kanunlarda yer alan, gerekse kurumlar tarafından yapılmış olan farklı düzenlemeler uygulamada meslek mensupları ve finansal tablo kullanıcıları açısından çeşitli sorun ve karmaşalara yol açmaktaydı. Yasal zorunluluk sonucu düzenlemiş olduğumuz mali tablolar, bildiğiniz gibi işletmelerin gerçek durumunu yansıtmaktaydı. Ancak işletmelerin gerçek durumuna ulaşmak için muhasebe dışı ek işlemlerden sonra aldığımız bilgilerle ürettiğimiz yeni finansal tablolarla gerekli taraflara ulaştırılmaktaydı.

Meslek mensupları ve finansal tablo kullanıcıları açısından ülkemizde bu çok başlı yapının ortadan kaldırılması, uygulamada birliğin sağlanmış olması ve Türk Ticaret Kanununun da bugünkü haliyle perçinlenmiş olması elbette, mesleğimiz adına çok önemli bir adımdır. Ancak Türk Ticaret Kanunuyla Türkiye Muhasebe Standartları arasında bir uyum sağlanmış olmakla beraber bugün Vergi Usul Kanunuyla Türk Ticaret Kanununda da hala farklı düzenlemeler olduğunu biliyoruz, özellikle yasal defterlere ve değerlendirme ölçülerine ya da değerlendirme kısmına ilişkin hükümlerde farklı düzenlemeler olduğuna dikkatinizi çekmek isterim. Bundan sonraki süreçte beklenen ise bu iki Kanunun arasındaki düzenlemelerin ya da uyumun nasıl sağlanacağıdır?

Böylelikle Türk Ticaret Kanunu'nun ruhuna uygun olarak muhasebe standartları ve gerçek amaca yönelik denetim konusunda getirilen düzenlemelerle mesleğimiz, uluslararası arenada gerçek kimliğine kavuşma yolundadır.

Tek düzen hesap planıyla yerel bir dile sahip olan mesleğimiz, bugün gelişimini sürdürerek uluslararası bir dile sahip olmuştur.

Bu arada muhasebe standartlarının yürürlük tarihiyle ilgili hocalarımızın yapmış olduğu uyarıları dikkate almamız gerektiğini düşünüyorum. Her ne kadar 01.01.2013 dediysek de yani yürürlük tarihi öyle geliyorsa da sanırım 2012 yılı için yasal düzenlemelerle bunu uygulamaya başlayacağız, öyle ol-

masa muhasebe standartlarının ruhunu anlamış olarak 2012 yılındaki çalışmalarımızı gerçekleştirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Buradan hareketle çok fazla bir zamanımız kalmadığını sanıyorum. Sanırım 2011'in sonuna kadar gerekli çalışmalarımızı yapmamız gerekiyor.

Mesleğimizin ortak aklını resmiyete döken bu standartlarla birlikte meslek mensupları olarak iş yapma biçimimizi de gözden geçirmeliyiz arkadaşlar. Muhasebe standartlarının oldukça teknik ve uygulamadaki güçlükleri bizi mükellef tercihi konusunda seçici olmaya zorlayacaktır. Aynı zamanda mesleğimizin, kayıt ve denetim konusunda uzmanlık alanlarına ayrılmakta olduğunu ve bu konuda haklarımızı şimdiden belirlememiz gerektiğini düşünüyorum.

Öte yandan yıllardır uygulaya geldiğimiz vergi bazlı muhasebe yapma alışkanlıklarımızı da gözden geçirmeliyiz. Vergi, muhasebe için elbette önemli yalnız içinde bulunduğumuz bilgi ve teknoloji çağında, muhasebenin ürettiği bilgilerden yararlanan tek ve öncelikli çıkar grubu vergi daireleri değildir. Standartlar sayesinde meslek mensupları, kişisel yargı ve düzenlemelerin yerine yayınlanmış standartlar dahilinde kolektif yargılarla hareket edecektir. Kolektif yargılarla hareket eden meslek mensubu, yaptıkları işler bakımından meslek örgütü ya da mahkeme tarafından sorgulandıklarında standartlar dahilinde iş yapıyor olmakla kendilerini koruma yolunu sağlayacaklardır.

İşte, bu yolda kılavuzumuz olan muhasebe standartları, belli seviyede uzmanlık ve tecrübe sahibi insanları hedefleyerek hazırlanmaktadır. Dolayısıyla ace mi, yeterli bilgiye sahip olmayan ya da ehil olmayan kişilerin bu standartları doğru uygulaması mümkün değildir.

Bizler, uluslararası arenada kendine bir yer arayan mesleği icra eden meslek mensupları olarak, yaşanan bu gelişmelere intibak edebilmek için yerel ve örgüt bazında sürekli mesleki eğitime önem vermeli, çeşitli donelerle mesleki yargı yeteneğimizi geliştirmeli ve muhasebe standartlarını süratle benimsemeliyiz.

Bizler maliye ve ekonomi politikalarında oynadıkları rol henüz yeterince anlaşılammış olan sayısı 84'lere gelmiş bir güç olarak çeşitli manevralarla bu standartları da benimserken bu zorlu yolculukta artık daha fazla görmezden gelinmemesi gereken, çözüm bekleyen mesleki sorunlarımızın altını huzurlarınızda bir kez daha çizmek istiyorum. Maliye ve ekonomi politikalarındaki sürekli değişikliğin Vergi Kanunlarına yansması sonucu, akıl ve ruh sağlığı-

mızda yapılmış olan tahribatlardan, rutine bağlanmış çok sayıda beyannameyi sıklıkla vermemizden dolayı vergiciliğe dayalı ve yaratıcılıktan uzak yoğun iş tempomuzdan, meslek mensuplarına tanınmayan mücbir sebeplerden, serbest meslekte KDV'nin tahsilat esaslı olmamasından, güncelliğini yitirmiş ücret tarifemizden, haksız rekabet sorunlarımızdan, yetersiz kalmış meslek Yasamızdan ve bugün çözüme kavuştuğunu umduğum son güne endeksli beyanlarımıza 23.48'de verilen süre uzatımlarından kaynaklı yaşadığımız adrenalinden artık kurtulmamız gerektiği kanaatindeyim.

Bir bilim dalı olarak ilerleme yolundaki mesleğimize, bir bilim insanı vasfıyla bakabilmemiz için taşıdığımız sorumluluklarla içinde bulunduğumuz ekonomik, hukuki ve sosyal koşulların en azından kıyaslanabilir bir duruma getirilmiş olmasını arzu ediyorum. Bu sayede bilgiye en kısa sürede ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi üretime yansıtabilen, bilinmeyeni bulup onu insanlığın hizmetine sunabilen, çözüm arayan ve değişen dünya koşullarına hızla uyum sağlayabilen bir mesleki kimlikle, bugün küreselleşen muhasebenin dili olan standartları anlayıp uygulama konusunda hep birlikte nihai hedefe varabileceğimize inanıyorum. Teşekkür ederim.

## **Ünal AYDIN**

### **Moderatör**

- Sayın Balaban'a teşekkür ediyoruz. Değerli meslektaşlarım, değerli konuklar, şimdi tartışma ve değerlendirme bölümü var programımızda. Fakat program gecikti biliyorsunuz. Bundan sonra bir çay arası, sonra bir oturum daha var. O nedenle tartışma ve değerlendirme bölümünü 15 dakikalık bir süre gibi düşünüyoruz.

Şimdi sorusu, katkısı olanlar lütfen, söz alsınlar, buyurunuz. Evet, arkadaşımıza mikrofon iletebilirsek, buyurun. Kendinizi tanıtır mısınız lütfen, soru sorarsanız kime sorduğunuzu da alalım.



**Rıza SÖNMEZ**  
**SMMM**

- Sayın Rüstem Hocama sormak istiyorum Yeni Türk Ticaret Kanunuyla ilgili olarak; değerlendirme konusu, değerli meslektaşım da paylaştı, Vergi Usul Kanununda ve Ticaret Kanunda farklılık arz ediyor. Burada benim değerlendirme, Ticaret Kanununun içerisinde gayrimenkul değerlenmelerin hangi periyotlarda yapılması gerektiği ve bu değerlemelerden dolayı azınlık haklarının korunması açısından önem arz ettiğini düşünüyorum. Ben soruyu pekiştirmek için basit bir örnek verip Hocama bu Kanunu çok iyi okuyamadım, özür diliyorum, belki karşılık bulmuştur. 5 ortak 100.000 lira sermaye koyarak 500.000 lira-ya arsa alıp şirketin faaliyetini orada başlatıyorlar ve öyle bir arsa alınıyor ki, çok hızlı ve kısa bir sürede iki katı değerlendiriliyor yani 1.000.000 lira ulaşıyor. Birkaç ay içerisinde ya da birkaç yıl içerisinde sermaye artışı talebi geliyor, anonim şirketlerde azınlık istenirse dahi çoğunluk icabı sermaye artışı gerçekleştirilebiliyor. İşte, bu nokta sermaye arttırmayanın payı, burada elde edilen rantın hakkını gasp etmek gibi bir durum çıkıyor. Burada acaba Yeni Ticaret Kanunu nasıl bir düzenleme getiriyor, buna bağlı olarak gayrimenkul değerlenmelerin kasko değerleri belli bir kurum tarafından açıklanması Ticaret Kanun içerisinde yer bulmuştur, bu konuda bir gelişme var mı acaba? Çok teşekkür ediyorum.

**Prof. Dr. Rüstem HACİRÜSTEMOĞLU**

- Şimdi değerlendirme ile ilgili baktığınızda tabii, şuan Vergi Usul Yasasına göre bir değerlendirme, maliyet bedeli esaslıdır. Dediğinizde haklısınız, maliyet bedelli hala düşük değerler, geçmiş değerler, alındığı tarih değerleri olduğu için gerçeği göstermiyor. Ben sorunuza iki açıdan cevap vereceğim; bir, gerçeğe uygun değerle değerlemeyi şuan SPK'nın sayfasında akredite ekspertiz şirketleri var, bunlar, sabahleyin de söylendi, gayrimenkul değerlendirme, şerefiye değerlendirme, maddi olmayan hakların değerlendirilmesi şeklinde bunların raporlarıyla olacak. İhtiyaç duyulduğunda şirketler değerlemelerini bu ekspertiz şirketlerine yaptırabilirler.

Şimdi ikinci konuya gelecek olursak tabii, küçük ortağın hakkı zayıf olmayacak mı sorusu var. Dikkat ederseniz, benim yansılarında bir yerde geçti, pay sahibinin haklarının güçlendirilmesi söz konusu bu Yeni Türk Ticaret Yasasıyla. Küçük ortağın hakkı kuvvetlendiriliyor. O kuvvetlendirme çerçevesinde onun haklarının zayıf olmaması söz konusu, yani zarar görmeyecek.

Bir üçüncü denetim bağlantılı konu var; eğer isterse küçük ortak ki yanımda tabi bu işin Üstadı olan Hocam var, Hukuk Hocası olmadığım için hata yapabilirim ama küçük ortak, isterse özel denetim hakkına sahip, özel denetim yaptırabilir. Bunu isterken kendi haklarının zayi olduğunu söyleyebilir.

O halde özet; üç başlıklı cevap vermeye çalıştım, gerçeğe uygun değerle gösterim söz konusu, şirketler istediğinde yaptırabilir, akredite ekspertiz şirketleri var, bu güncel değerle finansal tablosunda bu değeri gösterebilir. İkincisi, küçük ortağın hakkı zayi olmayacak şekilde Yeni Türk Ticaret Yasasının bilgi alma hakkı dolayısıyla güçlendirilmiş bir hakkı var. Üçüncüsü, varsayalım öyle bir durum var, özel denetim, mahkemeden hakkının zayi olduğunu isteme hakkı var. Verebileceğim cevap bu.

### **Rıza SÖNMEZ** **SMMM**

- Teşekkür ederim Hocam. Bununla ilgili olarak, bir cümle olarak, biz denetçi olarak rapor tanzim ettiğimizde, 1.000.000 lira gözükken bir şeye, şirketin yönetim kurulu, 600.000, 700.000 lira gibi değer biçerse, biz olumlu rapor vermek durumunda mıyız ya da o değeri nasıl kabul edeceğiz?

### **Prof. Dr. Rüstem HACİRÜSTEMOĞLU**

- Tabii, şimdi güncel değerle gösterimde akredite ekspertiz şirketinin raporuyla yazma şansımız var. Yani bizler mali işler yöneticileri olarak kalkıp da bir arsa değerlendirilmesi, bina değerlendirilmesi gibi değerlemeye akreditasyonumuz olmadığı sürece hakkımız yok diye düşünüyorum.

### **Katılımcı**

- Korkut Hocama bir soru sormak isterim; Hocam, partner meslek mensubumuzun da, biz meslektaşımızla beraber ama LLP ama şuandaki mevcut hükümlere göre oluşturulmuş bir bağımsız denetim şirketi var iken, bir limited şirketin bağımsız denetimini arkadaşımızla kurmuş olduğu şirketle yapar iken, aynı zamanda ben partnerin tek kişisi olarak o şirketin mali müşaviri, muhasebecisi olabilmeyi sağlıyor muyuz Hocam?

## **Doç. Dr. Korkut ÖZKORKUT**

- Bağımsız denetleme kuruluşunu eğer şimdi 400 üncü maddedeki yönetmelik açısından düşünürsek, bugüne kadarki bağımsız denetleme kuruluşu anlayışınızı bir yana bırakın, şimdi yeni bir yapılanma vardır diyoruz, bu yeni yapılanma açısından düşündüğümüzde, bağımsız denetleme kuruluşu bir kuruluş, kuruluş dediğimizde bunun hukuki nitelendirmesi ne olacak? LLP şuan da kanun olarak karşımızda olmadığına göre mevcut örneklerden hareket edebiliriz. Limited, anonim şirket kurabiliyorduk, şirketleşme genelgesine göre farklı şirketler de söz konusu ama denetimde tek model, ne kaldı, anonim şirket şeklinde şuan da ilerliyor Türkiye’de. Anonim şirket açısından ele alırsak doğal olarak Yeni Kanunla tek kişilik anonim şirket geldiğinde tabii ki bu partner değişim meselesi söz konusu olmayacak. O zaman aynı partnere bağlı yani tek ortak olursa, tek ortağa bağlı ekibin veya farklı ekipler oluşturmak mı gerekir sorusunun da bu yeni düzenlenmede cevaplanması gerektiğini düşünüyorum, neden? İşte, bu meşhur rotasyon hükümleri açısından. Ama birden fazla partnerin, birden fazla ortağı olan bir denetim kuruluşu söz konusu olduğunda doğal olarak buradaki değişim esas itibariyle partnere bağlı ekibin değişimi şeklinde şimdilik karşımıza çıkacak gibi görünüyor. Ama SMMM ve YMM seçeceklerin, sabah Ünal Hoca da söyledi, doğal olarak şuan için bir rotasyon söz konusu değil Kanunun lafzına da baktığımız da 400 üncü madde açıkça bunu dile getiriyor.

Orada sorun var, kendi defterini tutup yani kendi denetimi yapmak, bir kere kural olarak işin bir anlamda etiğine aykırı yani şimdi bağımsızlık kriterlerine baktığımızda “kendi kendini denetleyebilir miyim?” sorusunu sorduğunuzda kendi kendim denetleme açısından burada ben engel olduğunu düşünüyorum. Tuttuğu defteri de denetleyemez doğal olarak, bu mümkün olmamalı bu sistemde. Aksi takdirde kendi kendimizi farklı bir daraltma yaşıyoruz gibi geliyor bana.

## **Katılımcı**

- Sanırım orada bir iletişim hatası oldu; beni SMMM’liğini yaptığım firmanın partneri olarak kabul ediyor arkadaşım, arkadaşım denetçisi olacak, ortağım denetçisi olacak? Bu mümkün müdür diye sormuştum,

**Doç. Dr. Korkut ÖZKORKUT**

- Hayır, o zaten mümkün değil, açıkça bu mümkün değil zaten eğer 400 üncü maddedeki bağımsızlığı belirleyen kriterleri okursanız zaten sizin partneriniz onun denetçisi olamaz, mümkün değil, açıkça mümkün değil.

**Ünal AYDIN**  
**Moderatör**

- Evet, başka soru veya katkı olmadığı anlaşılıyor. Değerli Konuşmacılarımızın bize aktardığı değerli bilgiler için kendilerine tekrar teşekkür ediyoruz, sizlere de katıldığınız için çok teşekkür ediyoruz. Çay-kahve arası veriyoruz.



***İKİNCİ OTURUM***

**DENETİM STANDARTLARI  
UYGULAMALARI AÇISINDAN  
YENİ TÜRK TİCARET KANUNU VE  
KURUMSALLAŞMA**



**Ahmet COŞAR**  
**Moderatör**  
**Adana SMMM Oda Başkanı**



- Çok değerli hocalarım, sevgili meslektaşlarım bugün İkinci Oturumda sizlerle birlikteyiz. 6. Türkiye Muhasebe Forumunun inşallah mesleğimize ve ülkemize yararlı olmasını diliyorum.

Oturum konusuna geçmeden önce, sizlere bir konuda teşekkürümü iletmek istiyorum. Bilim Kurulu Başkanı Sayın Tekinalp Hocamıza gerçekten yeni TTK'yı bize çok güzel sunduğu ve meslek mensuplarımıza bazı kolaylıklar getirmesi dolayısıyla kendisine müteşekkir olduğumu şahsım adına minnettar olduğumu belirtmek isterim.

Bizim konumuz şu anda “Denetim Standartları Uygulamaları Açısından Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Kurumsallaşma”, yalnız oturuma geçmeden önce sizlerle bir konuyu paylaşmak istiyorum. Bilindiği üzere 6111 sayılı Yasanın uygulamasının bir kısmı önümüzdeki Mayıs ve Haziran ayında sona erecektir. Tabii biraz önceki konuşmalardan da izlenimlerimiz şu ki 2012 yılında, 31.12.2012 tarihli bilançolarımızda Türkiye Muhasebe Standartlarının ve Denetim Standartlarının, çok önemli yer alacağını görüyoruz. Çünkü yine Türk Ticaret Kanunu'nda bizleri ilgilendiren ortakların borçlanmasından tutun da, örtülü sermaye yani ortakların alacaklandırılmasına kadar birçok konuda şimdiden bilançolarımızı, diğer mali tablolarımızı düzenleme ihtiyacını hissedeciğimizi düşünüyorum. Şöyle ki, 6111'de biliyorsunuz, kasa, ortaklardan alacaklar veya stoklarla ilgili düzenlemeler bu ayın sonunda bitecek. İşte şimdiden bence yine alacak senetleri olsun, diğer alıcı hesapları olsun bunları şimdiden düzenlemekte fayda olduğunu düşünüyorum. Çünkü ileride gerçekten stoklarımızı ve diğer hesaplarımızı düzenlemede zorluk çekeceğiz. Ama beklentimizde şu olmasın, işte 31.12.2011 bilançolarımızı düzenlemeyeceğiz. 2013' de geçeceğiz ama işte bu ertelendi falan korkunun ölüme faydası yoktur. Bence şimdiden önlemimizi almakta fayda vardır.

Değerli katılımcılar, bize ayrılan süre 1,5 saat. Bu süre zarfında 20'şer dakika konuşmacılara söz vereceğiz. Bunun dışında daha sonra zaman kaldığında tartışma yapacağız. Tabii çok değerli hocalarımız var, huzurlarınızda, ben kendilerine katılımlarından dolayı teşekkür ediyorum. Birinci konuşmacı şu anda



Türkiye Denetim Standartları Kurulu Başkanı da olan Sayın Prof. Ömer Lalık Hocamız. Gerçekten ben kendisi ile birlikte bu oturumda bulunmaktan kıvanç duyuyorum. Kendisi benim idolüm olan bir hocamızdır. İlk sözü kendisine vermekle gerçekten çok duygulu anlar yaşıyorum. Buyurun sevgili Hocam.

*TTK'NİN DENETİM UYGULAMALARI İLE STANDARTLARI ALANINDA  
GETİRDİĞİ YENİLİKLERE TUDESK AÇISINDAN BAKIŞ*

**Prof. Dr. Ömer LALİK**  
**Türkiye Denetim Standartları Kurulu Başkanı**



- Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Küresel bağlamda, son derece saygın ve onurlu bir mesleğin, ulusal anlamda adı yanlış konularak doğan bir mesleğin mensubu meslektaşlarım hepinize bu akşam üzerinden bir merhaba.

Konuşmamı sizi bayılmadan yapmaya çalışacağım. Bugün, Ünal Tekinalp Hoca söylenecekler ne ise onları zaten hepimize aktardı. Ondan sonraki konuşmalarda ve benden sonraki konuşmalarda da hep benzer noktalara ister istemez değinilecek. O nedenle ben konuşmamı, farklı bir

noktada sürdürmek istiyorum.

Türk Ticaret Kanununun denetim uygulamalarıyla, denetim standartları alanına getirdiği yeniliklere TUDESK açısından bakış dendiğinde, Türk Ticaret Kanunu'yla bize yenilikmiş gibi gelen pek çok konunun aslında yenilik olmadığını, ifade ederek söze gireceğim.

TUDESK bugün için ismi TUDESK, ama geçmiş her zaman geleceğe yön verir. 2999 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanunla oluşturulan mevzuatta Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasasında bağımsız denetim hakkında, tebliğ yayınlayarak denetim hayatına önemli bir biçim verdi. Düzenleyici kurullardan, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, bankacılık ve sigortacılık alanında bağımsız denetim yapılmasına ilişkin yönetmelikler yayınladı. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, enerji piyasasında faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilerin bağımsız denetim kuruluşlarınca denetlenmesi hakkında yönetmelik yayınladı. 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlikle İlgili Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelikte denetim konularına yer verdi.

Biraz evvel konuşmama başlarken adı yanlış konmuş meslek dedim. Bundan 20 yıl öncesini hatırlıyorum. Sizler de hatırlar mısınız bilmiyorum. Geçici kurul, daha TÜRMOB falan yok, geçici kurul zamanında yasa çalışmaları yapılırken Allah rahmet eylesin Latif ağabeye, o günkü Kurul Başkanı Orhan Morgil'e, herkese doğacak çocuğun isminin doğru konulması için önerilerde bulunmuş fakat kabul ettirememiştim. Şu anda muhasebeci olmayan var mı içinizde? Yok! Herkes muhasebeci, mesleğin adı muhasebeciliktir. Kanununda isminin öyle olması lazımdı. Sonra dağıtılan, verilen unvanlar, ben de yeminli mali müşavirim. Sayın Başkanları burada Ankara Yeminli Odasının çalışanlar listesindeyim. Sicil numaram oldukça önlerde ama böyle ayrımlar içinde olayı götürmenin zaman içinde beni haklı çıkarttığını izledim. Serbest muhasebecilik kalktı, artık yok. SMMM'ler ve YMM'ler var. Türk Ticaret Kanunu'nun sabahta ifade edildiği gibi, belki getirdiği en önemli yenilik meslektaşlar arasındaki olmayan bir ölçüde sınıf farkını ortadan kaldıracak yöntemleri devreye sokması olacak.

Ardından TÜRMOB devreye girdi. Yönetim kurulu kararı ile ta 1994'de Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu oluşturuldu, Allah selamet versin Yüksel Koç Yalkın Hocamız Başkanıydı, TÜRMOB bünyesinde, TÜRMOB ileriye gördü her zaman, bu çalışmalara başlandı. Ardından bir kamu tüzel kişisi olarak Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu kuruldu. TÜRMOB'un bünyesinden tabiatıyla farklı bir kuruluş olarak sevgili Orhan Çelik yeni Başkanı ona da başarılar diliyoruz meslektaşlarımız adına. Denetimin olmazsa olmazı temeli muhasebe standartlarının inşasıyla görevli olan Kurul. Ardından TÜRMOB yeniden yönetim kurulu kararıyla, TUDEKS'i oluşturdu. Türkiye Denetim Standartları Kurulu. Türk Ticaret Kanunu'nun geçici 2. Maddesi hepimizin bildiği ve sabahtan da söylendiği gibi kamu tüzel kişiliğine haiz Türkiye Denetim Standartları Kurulu kuruluncaya kadar 397. Madde belirtilen Türkiye Denetim Standartları, Türkiye Serbest Muhasebeci Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği ile ilişkili bir kurul tarafından -ilişkili bir kurul tarafından- uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu olarak belirlenir dedi. Bundan sonra söyleyeceklerim sadece benim görüşlerim. Çıkacak yönetmelik nasıldır? TÜRMOB bünyesinde sabahtan da sözü edilen yönetmelik hazırlanıyor. Ben sadece bundan sonra kendi görüşlerimi aktaracağım. Bu ilişkili kurulun yapısı, herhalde kamu tüzel kişisi olacak TUDESK'in TÜRMOB tarafından hazırlanmakta olan Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliği bu kurulun karar organını da şekillendirecektir.

TÜRMOB tarafından önerilecek ilişkili geçici kurulun yapısı da hazırlanmakta olan yönetmeliğin felsefesine göre oluşturulmalıdır. Aksi halde, ayakları yere basmayan bir alanda TÜRMOB ve TUDESK çalışmalar yapacaktır. Yani TÜRMOB yönetimi hangi felsefe ile karar organını oluşturacak ise ve tabii Maliye Bakanlığı'nın onayı alınacaktır. Bu geçici kurulun da yani ilişkili kurulunda aynı felsefe ile oluşmasında kişisel kanıma göre yarar vardır.

TÜRMOB bugünü her zaman dünden gören bir önemli kuruluş. Tabiatıyla 1994'ü TMMOB'u anmazsak TUDESK ile ilgili 20 Şubat 2003'ten başlayan hayat halen sürüyor. Şimdi tabii denetime gerek var mı? Yok mu? Tartışmalarına Türk Ticaret Kanunu'ndaki dürüst resim ilkesi; diyor ki herhalde denetime gerek var. 515. Madde de anonim şirketlerin finansal tabloları Türkiye muhasebe standartlarına göre, şirketin mal varlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçları ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde şeffaf ve güvenilir olarak gerçeği dürüst ve aslına sadık suretle yansıtmak biçiminde çıkarılır diyor. Bu muhasebe standartlarının ne denli önemli olduğunun ifadesidir. Denetim; çıkarılmış bu tabloların, dürüst resim ilkesine uygun olup olmadığını onaylayacak bir mekanizmayı getirecektir.

Bunun üzerinde durmak istemiyorum uzun boylu. Çünkü iş artık teorik olarak bilinen denetim derslerine kadar iner. Yasada denetçi olabilecek mensup, meslek mensuplarının 400 üncü madde de ifade edildiğini hep söyledi değerli konuşmacılar. Bunlar YMM veya SMMM unvanına sahip, bağımsız denetim kuruluşu olacak ve işletmenin büyüklüğüne göre de ya bağımsız denetim kuruluşu ya bireysel denetçiler olarak devreye girecekler.

Orta ve küçük ölçekli işletmelerde, denetçilerini YMM'ler arasından birden çok, SMMM'ler arasından da birden çok seçebilecekler. Benim önemli bir "sakat yenilik" dediğim bir yenilik var. Burada devreye bilgi birikiminin ne olduğunu, en azından benim bilmediğim, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının devreye sokulması. Burada ifade edilen şu ki denetimin denetimi yapılacaktır. Aslında bu yetki bana göre 2. maddede düzenlenecek kurulların yetkisinde olan bir yetkidir. Eğer denetimin denetimi olmaz ha denetimin gözetimi olsa o farklı bir kavram.

Ben burada meslektaşlar açısından bir temennimi de dile getirmek isterim. Şöyle biraz evvel bende söyledim. YMM'ler bağımsız denetim kuruluşu oluştururlar, SMMM'ler oluşturabilmektedirler. Ben YMM ve SMMM'lerin birlikte kuracakları, ortak olacakları, bağımsız denetleme kuruluşları neden

olmasın diye düşünüyorum. Çünkü denetim tüm dünyaya baktığımızda bir kişinin sadece sağlam muhasebe bilgisi ile götüreceği veya sağlam muhasebe bilgisine sahip birkaç YMM'nin birkaç SMMM'nin veya benim önerdiğim doğrultuda karma bir ortaklık grubunun yapacağı işten farklı bir yapıyı gerektirmektedir. Yazılımlarıyla, donanımlarıyla, denetim işi farklı bir iştir. Muhasebe yazılımlarından farklı denetim yazılımları vardır ve denetim şirketlerini o dört büyükleri ardından gelen onları, on beşleri büyük veya sıralamaya sokan şey onların alt yapılarındaki tamamlanmış donanımlarıdır. Ve bu şirketler kendilerine özgü denetim yordam ve yöntemlerini ustalık bilgileriyle gizlemekte, saklamakta ve hiç kimseye kullandırmamaktadırlar.

Demem o ki bir bağımsız denetim kuruluşu, önemli bir alt yapı yatırımını ve bünyesine de belki muhasebeci ortakların dışında yazılım mühendislerini başkaca meslek gruplarını da katmak zorunda kalacaktır.

Biraz evvel ifade ettiğim Türk Ticaret Kanunu'nun geçici 3. maddesinde Sanaayi ve Ticaret bakanlığı tarafından denetlenir sözcüğü, denetimin denetimi diye ifade ediliyordu. Tabiatıyla denetimin denetimi bizi güldürür. Denetimin, gözetimi farklı bir kavramdır. Ben artık denetlemenin konusu şudur, neler yapılır falan anlatmak istemiyorum çünkü denetlemenin kapsamı, yasalarda daha önceden ifade edildi. Bunları zamanı da tasarruflu kullanmak adına geçiyorum. Sadece bir cümleyi ifade etmek istiyorum. TUDESK'in bir amacı olmalı, temel bir amacı. Gene benim düşüncem uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye denetim standartlarını belirlemek ve yayınlamak. Zaten Türk Ticaret Kanunu'ndan da kaynaklanan bir şey, herhalde yönetmeliklerde veya yönetmeliğe bağlı olarak yapılacak hazırlıklarda bunlara dikkat edilecektir.

Biz daha önceki dönemlerde TÜRMOB bünyesinde yaptığımız çalışmalarda kendimize göre IFAC çalışmalarını ve IFAC bünyesindeki komitelerin çalışmalarını da dikkate alarak, bir "Türkiye Denetim Standartları Seti" oluşturmanın adımlarını atmaya başlamıştık. Yine yeni ilişkili kuruldan başlayarak sonradan oluşacak kalıcı kurulda böyle Türkiye Denetim Standartları Setine erişmek ve böyle bir seti yayınlamak durumundadır. Aynen Türkiye Muhasebe Standartlarında olduğu gibi bir kavramsal çerçeve, Türkiye Denetim Standartları, Türkiye Denetim Standartları Yorumları, buna bağlı olarak da belki denetim teknikleri, yöntemleri, yordamlarının da bu setin içine katılması beklenmelidir.

Burada adı geçen ve muhasebe standartlarında da ifade edilen kavramsal çerçeve asla bir standart değildir. Bu bir standart değildir. Bu kurulun çalışma alanını belirleyen bir çerçeve olacaktır. Bu işletme dışındakilerin beklentilerinin sınırını betimleyecektir. Bu çerçeve kavram birliğini sağlamaya dönük olacaktır. Denetimin amacı açıklanacaktır. Kamuyu aydınlatmanın niteliksel özelliklerini de hatırlatacaktır. Hepinizin bildiği gibi kamuyu aydınlatma sermaye piyasası ve Türk Ticaret Kanunlarında da yerini almıştır. Kamuyu aydınlatmanın koruyucu işlevi vardır. Caydırıcılık işlevi vardır. Aydınlatıcılık işlevi vardır.

TUDESK tabiatıyla yönetmelikte görevler nedir diye sorulduğunda yine ben şöyle bir şeyler düşündüm. Bir kere genel kabul görmüş denetim ilkeleriyle ulusal denetim standartlarının oluşturulmasında kavramsal çerçeveyi belirlemek. Muhasebe bilgilerinin gerçek, güvenilir, karşılaştırılabilir, gereksinimlere uygun, anlaşılabilir ve tutarlı olarak aydınlandığını belirleyecek ulusal denetim standartlarını oluşturmak. Denetim standartlarının değişen ve gelişen gereksinimlere yanıt verebilmesi için bu standartların güncelliğini sağlamak üzere gerekli çalışmaları yapmak. Uluslararası denetim standartları ile uyumlu olmak için gerekli çabaları göstermek. Kabul edilen Türkiye Denetim Standartlarıyla ilgili olarak uygulamada karşılaşılabilecek sorunların çözümünü sağlamak üzere, ulusal denetim standartlarının oluşturulması sürecinde ve sonrasında meslek odalarının, kamu adına denetim yapma yetkisine sahip kurumların, meslek mensuplarının, akademisyenlerin, ilgili özel ve tüzel kişilerin görüşlerini almak, ulusal denetim standartlarını oluşturma sürecinde düzenli olarak ilgili kamuoyunu bilgilendirmek, uygulamaya açıklık kazandırmak ve yol göstermek üzere ulusal denetim standartlarının uygulanmasında farklılık ve tereddütleri yaratan konularda yorumlar yapmak, yorumları yayınlamak, ulusal denetim standartlarına ilişkin kamu bilincinin yerleşmesine yönelik olarak yayınlanan ulusal denetim standartlarının, akademik çevrelerde tanınmasını, araştırmalarda ve öğretimde kullanılmasını sağlamak. Toplantı, konferans, sempozyum, panel, seminer, kongre gibi faaliyetler düzenlemek, eğitimler yapmak. Yayınlar hazırlamak ve bu hazırlıkları kamuyla paylaşmak gibi görevler sayılabilir, bunlar benim aklıma gelenlerdi. Şimdi tabii hazırlanacak yönetmelik konusunda belki sevgili Zafer bir nokta da ayrıntılı bilgiyi, taslak bilgiyi sunabilir.

Yine ben kendi görüşüm olarak TUDESK'in bir organı olacaktır. Organları olacaktır. Bunların isimleri farklı olabilir ama mutlaka bir karar organı olacaktır. Bu karar organının da bir başkan bir başkan yardımcısı bulunacak ve dokuz

üyeli bir kurulun üzerinde, yani bu benim görüşüme göre dokuz veya on bir üyeli bir karar organı olacaktır. Bir genel sekreterlik yapısının olması elzemdir. Ve bunun altında bir genel sekreter ve genel sekretere idari birimler olarak bağlı destek hizmetleri birimi ve meslek hizmetleri birimleri belki de başka isimlerle oluşturulacaktır. Karar organının oluşumunda TÜRMÖB her zaman olduğu gibi bu konuda da yasaların kendisine verdiği yetkileri, örgütünden aldığı güç ve ortak akılla mutlaka kullanacaktır.

Son sözler TUDESK Türk Ticaret Kanunu'nun muhasebe bilgi sistemi ve denetime ilişkin olarak ülke gündemine taşıdığı düzenlemeleri olumlu ve ufuk açıcı olarak değerlendirmektedir. TUDESK muhasebecilik mesleğinin, denetim boyutunu içselleştirdiği oranda güçlenecektir. TUDESK akademik bir anlayışla 2003'ten bugüne getirerek, geliştirerek taşıdığı teorik denetim bilgilerini, bilimin önderliğinde, denetim standartlarına ve uygulamalarına aktaracaktır. TUDESK, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun deneyimden yararlanmak amacıyla bir işbirliği platformu oluşturma çabasını gösterecektir. TUDESK, denetim alanında çalışan tüm özel ve tüzel kişiler ile kamu ve meslek örgütlerini ve akademik dünyayı vazgeçilmez paydaşları olarak kabul edecektir. TUDESK, Türkiye Denetim Standartlarını ortak akılla üretecek ve uygulama alanına sokacaktır.

Sözün sonu; gücünü yasalardan alan, doğrunun ve gerçeğin her zaman yanında olan, Türkiye'nin muhasebecileri Türk Ticaret Kanunu'nun yarattığı rüzgarla ekonomi okyanusunun geniş ufuklarına yelken açacaktır. Hepinize saygılar sunuyorum.

**Ahmet COŞAR**  
**Moderatör**

- Sevgili Hocama teşekkür ederken, baktığımızda Sevgili Hocamız Türkiye Denetim Standartlarının anasını teşkil eden TÜRMÖB'u adres gösteriyor. Gerçekten de şahsen bende TÜRMÖB'un bu konudaki yıllar öncesindeki birikimlerini Sanayi ve Ticaret Bakanlığıyla paylaşması gerekiyor. Ancak Sevgili Hocamın bir sözüne de katılıyorum. Gerçekten denetimin denetimi olmaz, zaten kamu denetim kurulu var, gözetim kurulu var. Dolayısıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın bizim TÜRMÖB'dan veya bizim meslek mensuplarından daha çok bu konuda deneyimi olduğuna inanmıyorum. Özellikle Sevgili Hocam bağımsız denetim şirketlerinin YMM ve SMMM tarafından kurulmasını

öneriyor ki olumlu bir adımdır. Ancak şimdiye kadar kurulmuş SMMM'ler arasında ki bağımsız şirketlerin ne olacağı konusunda henüz bir açıklık yoktur. Keza yine özellikle Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Başkanı da aramızda, Sayın Orhan Çelik Hocam. Ondan da şahsen oda yöneticileri olarak bir isteğimiz var. Özellikle bürolarda, ofislerde, muhasebelerde KOBİ muhasebe standartlarının uygulanacağı geniş anlamda bellidir. Dolayısıyla başlangıçta KOBİ standartlarının daha dar tutulmasını, gittikçe genişletilerek büyük şirketlerin standartlarına erişmesinin sağlanması konusunda bir beklentimiz vardır. Onu da buradan kendisine iletmış olalım.

Efendim ikinci söz çok değerli Hocamız Profesör Doktor Nejat Bozkurt'a vereceğiz. Sayın Bozkurt Türk Ticaret Kanunu denetim uygulamalarıyla, standart alanında getirdiği yenilikler ve kurumsallaşma üzerindeki etkilerini sizlere aktaracaktır. Buyurun Sayın Hocam.



*TTK'NİN DENETİM UYGULAMALARIYLA, STANDART ALANINDA  
GETİRDİĞİ YENİLİKLER VE KURUMSALLAŞMA ÜZERİNDEKİ  
ETKİLERİ*

**Prof. Dr. Nejat BOZKURT**



- Oturdum, sıkıldım zaten ben pek ayakta dolanmadan duramıyorum. Şimdi geçenlerde bir toplantı vardı, bir arkadaş altıncı konuşmacıydı akşam, kulağıma eğildi; “söyleyecek bir şey kalmadı, herkes konuştu, her şeyi anlattı” dedi. Dur bakalım biz bir şeyler bulabilecek miyiz?

Şimdi zaten başlıklarımız aynı, farklı şeyleri veya yaşadığımız şeyleri kendi gözümüze göre söylüyoruz. Şimdi ben Marmara Üniversitesi'ndenim, 32. yılındayım. Asistan olduğumda denetim asistanı oldum, bugüne kadar geldim. Denetim asistanı oldun dediklerinde üniversitede lisansta, yüksek lisansta denetim dersi okumamıştım. Bir anda panikle sokağa fırladım, bu denetim nedir? Bir şeyler bulayım da bakayım, asistan oldum diye bir tane makale bulmuştum öyle başladık. Ama 1979'lu yıllarda, 1980'li yıllarda bugün uygulamaya girecek olayları anlatıyorduk. Yani o bakımdan ve de o dönemleri biliyorsunuz, denetim yokken denetim dersi anlatan hocalardık bizler, çok kısıtlı şeyler vardı. Bugünlere gelmek tabii mutlu ediyor bizleri.

Şimdi, ben ne yapacağım, slaytlarla bir tarama yapacağım ama bir de başka bir durum var, sabah Genel Başkanımız Nail Sanlı'nın da söylediği gibi bir eğitim projesi var. Daha doğrusu işte kimler denetçi olacak, nasıl olacaklar sorusu var. Tabii ki Bakanlık denetçinin niteliklerini anlatan bir yönetmelik çıkartacak. Ama biz bunu kendimiz hazırladığımız zaman o yönetmelikte büyük ihtimalle onunla koştur olur. İşte böyle bir proje var. Onu da açıklayacağım size, niye açıklayacağım işte sabah Nail Başkanın dediği gibi o projenin denetçi olacakların eğitim süreci ve işte oldu veya oldun diyeceğimiz sürecin ve projenin sorumluluğunu bana verdiler. O yüzden başından sonuna kadar o olayı götürmeyle başladık, çalışıyoruz slaytların sonunda bir de ona bölüm açarız. Aklınıza takılan bir şey varsa sorarsınız.

Şimdi kaç kişi denetçi olmak istiyor? Şimdi bugün epeyce resmi gittik, biraz da gayri resmi gidelim. Denetçi mi olmak istiyorsunuz? Nasıl gözükiyor? Burada denetçi hangisi olabilir acaba?

Şimdi bu fotoğrafı her zaman kullanmaya çalışıyorum. Ve uzun uzun anlatacağımıza işte denetçi, yukarıdan birileri geliyor, aşağıdan birileri geliyor ortadan bu şeye geleceksiniz, sıratın köprüsünü geçeceksiniz. Denetçi olduğunuz sürece bu işi yapacaksınız. Attığımız imzadan sonra da hep bu ama ruhunda bu var zaten, denetçiliğin ruhunda bu var. Önemli olan yukarıdan kapılmamak, aşağıdan yenilmemek üzere rahat bir biçimde bu hattı, köprüyü geçebilmenin yolunu bulabilmek ve sonrada geceleri rahat uyumak.

Şimdi kısa kısa, bazı yerlerde kısa, bazı yerlerde uzun gidelim ama bazı yerlerde vurgu yapmak istiyorum. Şimdi bu lafı hep duydunuz. İşte bizim finansal tablolarımız Uluslararası Denetim Standartlarıyla tam uyumlu hazırlanacak, Türk Denetim Standartlarına göre denetlenecek. Şimdi bizim bir kısmımız kıvırtmayı sever, yan yollara dalmayı severiz. TTK çıkmadan önce hazırlanırken en başta ben kıvırtıyordum. Ya bu çıkar mı? Mümkün değil! Olmaz! Nasıl geçecek! Boş verin uğraşmayın derken geldi başımıza patladı. Şimdi hiç kıvırtacak bir alanımız yok burada. Eğer bu iş olacaksa, eğer denetçi olacaksak, eğer denetim yapacaksak, birebir uyumlu Uluslararası Denetim Standartları ne diyorsa onu yapacağız. Ya biraz şuradan yandan gitsek, hafiften bir değiştiresek, kendimizden bir şey ekleysek! Şu anda IFAC'ın yayınlamış olduğu uluslararası denetim standartları tercüme edilecek, tercüme edilirken tabii tercüme kokusu vermemek üzere mümkün olduğu kadar yapıyı bozmadan Türkçeye çevirebiliriz ama hiçbir şekilde ruhunu, özünü, mantığını aklımıza gelecek şeyleri değiştirme şansımız yok. Onu anlatan yorumlar yapabiliriz ama değiştirme şansımız yok.

Sonra başka şeyler var onu konuşacağız ama durum bu. Bundan sonra denetçi olacak arkadaşlar TTK ve diğer şeylere SPK'da aynı mantık var, Uluslararası Denetim Standartlarına göre denetim yapacağız. İlk belirlememizde konuşuldu, çabuk geçeceğim. İşte UDSM Uluslararası Denetim Standartları Türkiye Denetim Standartları olacak diyelim, standartlar kurulu kurulacak, hocam anlattı. TÜRMÖB ve Denetim Standartları üyesi hocam anlattı. Önce anlatıldı geçtik.

Denetimin kapsamında neyi denetleyeceğiz? Şimdi denetçiyim dediğin zaman kapsam lazım bize, bir kere bir kıstas lazım. Sırtımızı neye dayayacağız? Neye dayanarak, neye bakacağız? Kanun diyor ki, çünkü Uluslararası Dene-

tim Standartlarında, Uluslararası Denetim Standartları minimum tabandır, bunun altına inemezsiniz, üstüne çıkabilirsiniz. Altında denetçiye daha az iş yap diyemezsiniz, şunlara bakma diyemezsiniz ama her ülke kendisi Uluslararası Denetim Standartlarının gerekliliğinin üzerine tekrar bir iş buyurabilir. Yani şunlara da bak diyebilir. Bakarsınız yıllık faaliyet raporuyla ilgili Uluslararası Denetim Standartlarında bir şey göremezsiniz çünkü finansal tablolarda esas mantığı vardır. Ama bizde var. Kanunla Türk Ticaret Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı benim denetçim şunları da yapacak diyebilir. Üzerine çıkabilir o nedenle bizim üç tane alanımız var. Çünkü çok çeşitli dedikodular ve yorumlar yapıyor bunları da mümkün olduğu kadar ortadan kaldırmamız lazım. İki, üç ay evvelki bir toplantıda bir arkadaşımız işte bu yapacak denetimi, uygunluk denetimi ne var ki bunda deyip çıkmış, hem de sahnede konuşma yaparken! Yani bu tip şeyleri mümkün olduğu kadar sindirip neyi yapacağımızı bilmemiz lazım. Yıllık faaliyet raporu kapsamımıza giriyor. Ama hangisi? Yıllık faaliyet raporu biliyorsunuz bazen kitap gibi oluyor. Bizi ilgilendiren tarafları giriyor. Yoksa işte işletmenin teknik tarafıyla ilgili raporuna yazmış şeylerden denetçi bana ne diyebilir. Bizim tarafımıza finansal tablolar giriyor ve özellikle de anlatmak için sakın ola ki diyor finansal tablolara bakıp neyle karşılaştır? Faaliyet raporu ile karşılaştırıp orada işini bitirmeyesin diyor sakın ola! Hedefin ne, tüm şirket muhasebesini ne yapacaksın diyor? Denetleyeceksin. O zaman ve açık açık da yazıyor esasında neler yapacağımızın tümü bu slayt. Neler yapacak denetçi TTK kapsamında? Bir, şirketin finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporlarının uyumlu olup olmadığına bakacak. Ne oldu, finansal tablo yayınlandı. Sonra faaliyet raporu yayınlandı. Diyor ki, görevin var. Faaliyet raporunun içinde yer alan bilgilerle finansal tablolarda yer alan bilgiler ne mi? Uyumlu mu? Buna bakacaksın diyor, sorumluluğun bir, sonra olayı ne yapıyor? Genişletiyor. Ne diyor? Yaptığın çalışmalarda denetim bulguların, bilgilerin, finansal tabloların ve yıllık faaliyet raporuyla uyumlu olup olmadığını, patlattı mı denetimimizi, denetimi yaptın, sonuçları elde ettin, git neye bak diyor? Finansal tablolarla, faaliyet raporuna bak, uyuyor mu uyuyor mu? Bağımsız denetim. Yetmiyor, üçüncü işi vermiş: Şirketin genel durumunun tatmin edici bir şekilde takdim edilip edilmediğine bak! Çok ararsınız, tatmin edici biçim ne demek? Ben otuz iki senedir arıyorum, bulamadım. Güzel laflar vardır böyle denetimde; mantıklı güvence, akla uygun, tatmin edici! Hiç kimse ama şey yapmaz. Nerede tatmin olur bu iş? Nerede mantıklı? Nerede bilmem ne? Olmaz size kalıyor. Ve buna da çok güzel bir lafımız var; denetçi yargısı. Karar sizin. Tüm sorumluluklarıyla bağımsız denetimin zaten birçok denetimden farkı bağımsız denetçi veya denetçiye çok

önemli noktalarda kendi yargısını kullanarak karar verme yükümlülüğü veriyor. Denetime başladığımızda önemlilik düzeyi belirleyeceğiz, çok çok önemli, önemlilik düzeyi. Ama dünyanın hiçbir yerinde önemlilik düzeyi şu olmalıdır, şu olur demez mesela. Yine bize kalacak. Ve dördüncüsü, risklerin isabetle ifade edilip edilmediği, yani işletmenin tepe yönetimi, işletmenin risklerini bu kanunda laf olduğu için öyle aldım, isabetle ne yapmış mı? İfade etmiş mi? İşletme ilgililerine sunduğu faaliyet raporunda mali tablolarında işletmenin yakın gelecekteki olası risklerini açık bir biçimde belirtmiş mi, belirtmemişse sınırlı da olsa ey denetçi diyor, söyle diyor bana. Yani bir de ne geldi başımıza kısmi risk denetimi veya kısmi risk analizi de yapacağız.

Devam edelim. Nedir denetimin dayanakları? Şimdi denetimin her zaman bir dayanağı olması gerekir dedik değil mi? Neye göre doğruyu bulacağız? Neye göre uygundur diyeceğiz? O zaman bizim yine kanundan gelen üç tane dayanağımız var, yani çalışırken bunlara bakacağız. TFRS veya KOBİ TFRS sizin, bizim ana dayanağımız olacak. Türk Ticaret Kanunu'na dayanacağız ve şirketin esas sözleşmesine dayanacağız. Zaten Kanun baştan aşağı denetçiye bunlarla ilgili görev vermiş denetim çalışmalarında. O zaman bunlara uygun hangi denetim türlerini yapacağız? Sevgili arkadaşlar, dört tane alanda denetim yapmak durumundayız. Bağımsız denetim yapacağız zaten ana şeyimiz o. Biraz sonra söyleyeceğim gibi uygunluk denetimi yapacağız, hile denetimi yapacağız ve kısmi risk denetimi yapacağız. Yapacağız da yapacağız!

Şimdi arada mı gaz vereyim, sonunda mı gaz vereyim? Arada da vereyim. Bu iş kolay mı? Kolay! Bu iş zor mu? Çok zor! Tamamen size bağlı! Anormal kolay hale getirebilirsiniz. İçinden çıkamayacak bir durumda da olabilirsiniz. Yaklaşımımıza bağlı, ciddiyetinize bağlı, işe nasıl baktığınıza bağlı. Yani bu iş kişiden kişiye değişecek. Ben hep şöyle bakarım; birileri yapıyorsa ben neden yapmayım? Ama birilerinin nasıl yaptığını bakmamız lazım. O zaman bunlarda neyimiz var? Bağımsız denetim mi yapıyoruz? Bakın belalardan biri birinci şeydir. Uyumlu olup olmadığı, uyum derecesi, uygun olup olmadığı, uygunluk derecesi, denetçinin dünyasını değiştirir bu laf. Tam tasdik de ne var? Uygun olup olmadığına bak diyor. Yani sana sıfır hoşgörü sınırı veriyorum diyor, sıfır önemlilikle bakacaksın diyor ve her şeyi bulacaksın diyor. Bu dünyanın hiçbir yerinde olmaz. Rahatlayalım şimdi. Bağımsız denetim işletmenin tümünden sorumlu değilsiniz. Bağımsız denetim standartları der ki, bir denetçi işletmeyi ortak, sahip ortaklarından daha iyi bilemez ki diyor, ondan daha iyi bilemez ki diyor, ona o çabayı göstermez diyor. Ama sonradan da yaptığı bir şeylerde yine de bir sıkıntı getiriyor.

Bizim olayımız Şu; bağımsız denetimde uyum dercesine bakacağız. Uygun olup olmadığına bakmayacağız. Şimdi kanunda yazıyor ama Türkçe öyle getirdiğinden yazılmış. İşte finansal tablolarla işletmenin muhasebe kayıtlarının, uygun olup olmadığına, eğer ona uyarmanız zaten zor durumda kalırsınız. Uygun olup olmadığı dediği zaman bir liradan bile sorumlu olursunuz. Uygunluk derecesi ve yine özellikle gerekçede, kanun gerekçesi sunuyor. Sakın diyor kenarlarda dolaşma ben her şeyi bırakıyorum sana diyor. Ne diyor? Yapacağın denetim belge, kayıt, envanter, verileri izleyip nereye ulaşacaksın? Finansal tablolara ulaşacaksın diyor. Yani en baştan başlayıp, sonuna ulaşacaksın diyor ve yine gerekçe de Şunu diyor, bu iş vergi denetimi içermez ama vergiye ve vergi denetimine destek olan bir denetimdir diyor. Doğrusu da bu hep söyleniyor, hep de söylendi, söylenecek de. Bu denetimi yaparken kafanızdan vergi mantığını çıkartacaksınız. Bir , bu iş ilk çıktığında ya işte sene içinde Vergi Usul Kanuna göre tutarız, sene sonunda UFRS'ye göre döndürürüz dendi. Yine hafiften o tarafa kaçtık ama Kanun sağlam duruyor. Hoca öyle bir sağlam durmuş ki gram şey sızdırmıyor arada. Gerekçeler, gerekçeler hepsi öyle. Başından başlayıp sonuna göre UFRS. Gidin ondan sonra bir dosya kağıdı alın, vergi matrahına dönün, buna dönecek olay, döndü daha doğrusu.

Başka neyimiz var? Şimdi bağımsız denetimi öyle. Uygunluk denetimini nerede yapacağız? Ne demişti bize? Finansal tablolarda yer alan bilgilerle, işletmenin yıllık faaliyet raporlarında yer alan bilgilerin birbirleriyle uyumlu olup olmadığı bu uygunluk denetimidir. Var mı yok mu? Uymuş mu uymamış mı? Yani oraya farklı bir şey yazıyor buraya farklı bir şey yazmış mı? Ne yapacağız uygunluk denetimi? Artı ne diyor? Denetim yaparken TTK hükümlerine uyulmuş mu? Bu da uygunluk denetimidir. Normal bağımsız denetim değil. Bunda da uygunluk denetimi yapacağız. Şirket esas sözleşmesindeki kurallara, gerekliliklere uyulmuş mu? Yine uygunluk denetimi. Onun için ikinci bir işimiz uygunluk denetimi.

Geldik esasında tam olarak peşine düşülürse sıkıntı olacak bir iş bu. Yani niye sıkıntı olacak? Büyük bir çoğunluğumuz risk üzerine eğitim almamışız, risk analizi, risk denetimine yönelik eğitimlerimiz yok. Ha yok önemli değil. Yaparız. Yaparsınız ama sıkıntı yaratabilecek bir şey; sınırlı olarak risk denetimi ve değerlendirmesi yap diyor. Görülebilir, açık ve yakın risklere işaret edilip edilmediğini ortaya çıkarma, bunu yapabilmen için birinci şeyi bilmeniz lazım, o analizi yapabilmemiz lazım, değerlendirmeyi yapabilmemiz lazım. Ve de öyle bir yetki vermiş ki mesela KOBİ'lerin risk komitesi kurmak

zorunlulukları yok biliyorsunuz halka açıklara getirilmiş, alttakiler de yok ama denetçi dediğin zaman kurmak zorunda. Kur dediği zaman kurduracak, düşünebiliyor musunuz olacakları?

Geldik hileye, hileyi severim. Niye severim? Birçoğunuz biliyorsunuzdur on beş senedir, on senedir adım hile profesörüne çıktı. İşte on beş senedir işletmelerde hile üzerine çalışıyoruz. Ama hep bağımsız bir insan, bağımsız bir uzmanlık yaratmaya çalışıyorduk. Başımıza geldi. Diyor ki, Uluslararası Denetim Standartları işletmedeki bütün önemli hileleri incelemek, tanımlamak, değerlemek, ortaya çıkartmak zorundasın diyor. Bir hile incelemecisine adli muhasebeciden fark olarak ne söylüyor? Baştaki laf “önemli”. Önemli hileleri bulmak zorundasınız. Şimdi 1980’li, 1990’lı yıl öncesinde Batı’daki denetçiler 30- 40 yıl iyi kıvırttılar. Hep hatayı buluyoruz biz, bizim işimiz hileyle değil. Biz polis miyiz, savcı mıyız, bilmem ne miyiz dediler. 2000’li yılların başında battılar. Sonra iş yine, bu işe döndü. Ve şu çıktı, hiç kimse kendini kandırmasın. Sokaktaki insanın denetçi denince aklına gelen, yaptığı iş olarak aklına gelen işletmedeki pislikleri bulmak, bütün dünyada böyle. Ve buna teorik düzeyde beklenti açığı diyorlar, yani denetçinin yaptığı ve beklentisiyle sokaktaki insanın beklentisi arasında bir açık var, farklılık var. Buna “beklenti açığı” deniyor ve bununla ilgili tonla dünyada yazılmış, çalışma, olay var. Yani biz istediğimiz gibi oynamaya çalışıyoruz ama sokaktaki insan bizi hile, yolsuzluk, pisliklerin peşinde koşan insan zannediyor. Ama böyle! Ne yapacağız? Şirketin hile riskini belirleyeceğiz ve hile araştırması yapacağız. Önemli yanlışlıklar deniliyor hep iyi taraf bu olacak. Denetçi önemli yanlışlıkları bulmak zorunda yapacağı denetim çalışmasında, tüm yanlışlıkları değil, önemli yanlışlıkları bulacak. O önemli yanlışların düzeyini siz belirleyeceksiniz. Yardım edeceğiz, nasıl olacağına, nasıl edeceğine. Önemli yanlışlıkların kapsamına işte önemli hatalar giriyor, önemli hileler giriyor. Önemli yanlışlık, fark nasıl bulunuyor? Finansal raporlama çerçevesinde denetlenen finansal raporlar karşılaştırıldığında ortaya bir fark çıkıyorsa, bu fark önemliyse, bunu ne yapıyorsunuz? Alıyorsunuz, değerlendiriyorsunuz. Önemsizse ne yapıyorsunuz? Umursamıyorsunuz, bakın umursamıyorsunuz! Örneğin, diğer denetimlerle karıştırmayalım. Görmenize gerek yok. Sizden çünkü o konuda hesap sorulmuyor. Niye şunu görmedin, sizin mantıklı bir düzeyin altındaysa derdiniz yok.

Denetçi profili hep konuşuldu, şunu söyleyeceğim yalnızca yine bir toplantıda işte 15-20 gün önce bir arkadaş şey söyledi, “büyük şirketleri kanunla, büyük denetim şirketlerine veya denetim şirketlerine bıraktılar, bize küçük-

ler kaldı” dedi. SMMM ve YMM’ler, değil. Buradaki espri şu; denetim şirketi lafının geçmesi var olan büyük denetim şirketlerini adres gösterme değil. Büyük işletmeleri ancak denetim şirketleri denetler dendiğinden ve öyle olduğundan dolayı bu olmak durumunda. Yani elimizi, kolumuzu biz SMMM, YMM olarak sallaya sallaya gidip büyük bir şirketin içine girip, geldim merhaba, ben denetçiyim, seni denetleyeceğim. Hiç şansınız yok! Hatta o toplantıda diyoruz ya kıvırtırız arkadan bir arkadaşa, yandaki arkadaşa, “benim şirketlerimi sen denetlersin, senin şirketlerini de ben denetlerim” diyor. Çünkü muhasebesini tuttuğunuz işletmenin denetimini yapamayacaksınız ya o orada hemen sonucu buldu. Seninkini ben denetlerim, benimkini sen denetlersin kardeş kardeş mutlu hayat süreriz. Ben de kalktım bunun denetim kuralları açısından olamayacağını söyledim. Otuz sene, otuz iki senedir muhasebecilik yapıyorum, onun için rahat konuşuyorum zaten. Bu söylediklerimin hepsi benim içinde geçerlidir. Ne söylüyorsam, ne eleştiriyorsam benim için de geçerlidir onun için rahat konuşuyorum zaten. Şimdi sakın ola ki muhakkak düşünmüyorsunuzdur, tek başınıza TTK ve uluslararası denetim standartları mantığında bir işletmenin denetimini tek başınıza yapma olasılığınız sıfır, bunu aklınızdan silin. Zaten bir yerde toslarsınız. Sistem de izin vermeyecek zaten size, mümkün değil, çıkartın aklınızdan. Çıkmışsa da fazladan konuşmuş oluyorum ama aklında olanlar vardır. Çok ciddi düzen kuracaksınız.

Denetim yetkisine sahip olmak farklı şey, altında kadro olmak farklı şey.

Şimdi bunlar eğer sermaye şirketiye ne olacak, mikroysa da denetlenecek. O zaman şu soru akla geliyor, geldik mi bakalım oraya? Denetim ve şirket büyüklüğü arasında bir ilişki var mı? Yani denetiminde uygulayacağımız şey nasıl var? Hemen akla o geliyor. Tam set UFRS var, KOBİ UFRS var küçükler için. Ne demiştin zaten oraya? Şirket büyüklüğüne göre UDS leri ve UDS’ler ve denetim farklılaşması var mı? Yok. Bütün dünya şunu diyor, hatıta İngilizcesi ile çok klasik hale gelmiş; auditing is auditing diyorlar, yani denetim denetimdir. Mikroyu da denetlesem, Mikrosoft’u da denetlesen UDS aynı. Niye, çünkü UDS ne istiyor senden Uluslararası Denetim Standartları sonunda mali tablosu, benim o konulan koşullara uyuyor mu uymuyor mu? Ha büyük olmuş, ha bu kadar olmuş. Ama moralleri bozmayın, ufak tefek oralarda şey var, grilikler var. İşte denetimin küçüğü veya büyüğü yok. Bir kere prensip olarak bunu aklınızdan çıkartalım; denetimin küçüğü, büyüğü yok. Denetlenen küçük işletme, büyük işletme var. E ne var o zaman? Denetimin ana yol haritasını bozmadan, KOBİ’lerin denetimini kolaylaştıracak yöntemler var mı? Var mı? Var. Var. Var. Neye benzetin ama neye benzetin?

İnşaat yapıyorsunuz, gökdelen yaparken, kule vinç kullanıyorsunuz, villa yaparken kule vinç kullanmıyorsunuz. Denetimden düşünün. Gökdeleni tünel kalıpla yapıyorsunuz, bir katlı evi klasik inşaat sistemi ile bu tip de var. Denetimde bir otoban vardır, o otobanda gitmek zorundasınız, otobanın dışına çıkmayacaksınız. Ama otobanın içinde oynama şanslarınız var. Neler var? Bir kere şirket büyüklüğüne, her şirket büyüklüğüne göre dizayn edilmiştir. “mantıklı güvence” vardır denetimde, o mantıklı güvenceyi elde etmek için çeşitli denetim yaklaşımlarını kullanabiliriz, ayrıntıları tabii ki var.

İlke bazlıdır UDS’ler. Hızlı gidiyorum. Farklı denetim yaklaşımları uygulanabilir. Eğer bir uluslararası denetim standardı o denetim çalışmasında gerekmiyorsa onu kullanmamıza ihtiyacımız yok. Ve batı kaynakları şunu söylüyor, yani IFAC ve IFAC uzantılı kaynaklar, bunlar rahatlatıcı şeyler, bazen de güzel şeyler söyleyelim, rahatlatıcı. Çok büyük bir olasılıkla diyor, yapılan çalışmalara göre KOBİ’lerin denetiminde var olan uluslararası denetim standartlarının üçte birinin kullanılmasına gerek yoktur diyor. Olacak ama ne yapacağız biz kullanmayacağız. Artı bağımsız denetim ne yazık ki göz ardı edemeyiz, çok kırtasiyeye dayanır. Aldığın nefesi belgeleyeceksin diyor, attığın adımı belgeleyeceksin diyor ve ciddi bir belgeleme ve kırtasiye sistemi vardır, bağımsız denetimde. İşte KOBİ’lerin denetiminde belgeleme yükünü azaltabiliriz. Ayrıntılı risk değerlendirmeleri yapmayabiliriz. Mesela bir işletmenin bilgi işlem sistemlerini incelemek, oradaki riski değerlendirmek zorundasınız. KOBİ’lerimizde bilgi işlem riskini büyük bir kısmını değerlendirseniz ne yazar, değerlendirmesiniz ne yazar dediğiniz anda o işi yapmayacaksınız. Denetim yaparken iç kontrol sistemini inceleyeceksiniz, riskinizi belirleyeceksiniz. Ama diyor ki sistem UDS sonra gidip kontrolleri test edeceksin diyor. Yani sana yazı üstünde gösterirler, arkada ne yapmazlar, gözünle göreceksin diyor. Allaha şükür bizim KOBİ’lerimizin yüzde doksanın da iç kontrol sistemi kapıya bekçi koymaktan, bir de kasayı dünyanın en değerli yeri diye korumaktan başka iç kontrol sistemi olmadığından dolayı rahat edeceksiniz çünkü kafadan zaten riskli diyeceksiniz. Türkiye’de biliyorsunuz en çok korunan yer neresidir işletmelerde? Kasadır. Dünyada hile riski en az olan yerde kasadır. Biz en az olan yeri en çok koruyoruz, en belalı yerleri salmışız.

Bilgisayar destekli denetim tekniklerini kullanacağız. Biraz evvel bahsettiğim olayların özellikle kurumsallaşma yönünde bağımsız denetim demek, kurumsallaşma demek, tek başına denetim yapamayız. Ciddi bir biçimde kalite, güvence temeli olacak, izlenecek. Yapılan bütün denetim çalışmalarının izlenmesi gerekir diyelim. Hocamın dediği gibi denetçi var artık SMMM, YMM



yok, bir araya gelinip her şey yapılabilir. Teknolojik altyapı gerekiyor, ciddi yargılar gerekiyor. Şimdi ne kadar sürem, bitti mi Başkan?

Yarım saati geçti mi? O zaman hızlı gidiyorum. Geçiyorum. Şimdi neler yapmamız gerekiyor? Çoğu söylendi. Yoğun ve kapsamlı bir denetim eğitimi yapacağız. Şimdi bahsedeceğim. Türkçeleştirilmiş denetim standartları, ciddi bir biçimde denetim manüelleri hazırlanması gerekiyor, denetim el kitapları. Yani alana çıkmış denetçi arkadaşı başından alıp sonuna kadar götürecek el kitapları hazırlanacak, hazırlayacağız. Eğitim materyalleri hazırlanıyor, bahsedeceğim. Birçok şey değişiyor, TÜRMOB'un üniversitelerle ciddi bir biçimde denetim programlarını, eğitimlerini yenilemesi ve geliştirmesi gerekiyor. En az hoca olan, Türkiye'de en az hoca olan alan denetim hocasıdır. Ne yazık ki bu 30 sene önce de böyleydi, şimdide böyle. En az ders verilen alanlar denetim alanlarıdır. Niye, hoca yok çünkü. Hoca olmayınca ya ders kaldırılır bizim üniversitemizde, ya da ayrıntılı konmaz. Kalite güvence standartları zaten konuşuldu zorunlu yapılacak. Her türlü denetim sınavı nın TÜRMOB çatısı altında toplanması gerekir diyorum.

Eğitim ve denetçilik, şimdi arkadaşlar kısaca bundan da bahsedeyim. Biraz evvel dedim, bir proje var. Zaten bütün bu anlatılanların sonu 01.01.2013' de ne olacak? Denetçiler başlaması lazım. İşte bunun projesi; sağ olsun, sağ olsun, sağ olsun diyelim TÜRMOB Genel Başkanı bu konunun sorumluluğunu bana verdi. İyi mi yaptı, kötü mü yaptı sonra anlayacağız. Epey bir işin altına girdi. Söylenenlere göre ortalama en az 10.000 kişi denetçi olmak için başvuracak deniyor, üstelik çıkarsa benim kemiklerim sızlıyor. Nasıl olacak? Nasıl edecek? Neyse Haziran ayında, daha doğrusu Haziran'ı almayım bu işin modeli şöyle olacak. Biliyorsunuz eğitimleri yetiştireceğiz, her türlü sorumluluğunu alacağız, ben alacağım. Ve o arkadaşlar alana çıkacaklar denetçi olmak isteyenleri eğitecekler. Orada yapacakları her şeyin sorumluluğu bizde. O yüzden de işi anormal derece sıkı tutuyoruz. O nedenle eğitim adaylarını belirliyoruz, o eğitim adayları Haziran ayında TTK ve UFRS eğitimi alacaklar, zorunlu. Haziran ayında bunu aldıktan sonra, Temmuz ayında bize gelecekler. Temmuz, Ağustos, Eylül de 3 ay bu arkadaşlara denetim eğitimi vereceğiz bir ekip tarafından hepsi hazırlandı esasında, bölgelerdeki sorumlu arkadaşlara kadar belirlendi. Bu denetim eğitimi Türkiye'de şu ana kadar yapılan ilk eğitim tipi olacak. Teori ile gerçek bir denetim yan yana gidecek, yani bir şirketin başından sonuna kadar sayısal, tablosal, gidip bir şirkete oturduğunuzda neler yapıyorsanız onların olduğu bir sanal şirket şeklinde denetim uygulamasına gidecek. Bu ilk ya da en azından ben ilk biliyorum ama ilk.

Ders anlatacaklar, eğitilecekler, sınava girecekler. Sizin karşınıza tam olarak çıkacaklar. Çünkü bu işin şakası yok, çıktığında anlatmaları gerekecek, sizi denetçi yapacaklar, yapmaya çalışacaklar veya denetçi olan arkadaşlar da mecburen normal olarak denetim de çalışan arkadaşlar da o eğitimlere katılacağı için o arkadaşları dinleyecekler. Ekim ayında, yaklaşık Ekim ayında bu eğitimler, başlayacak. Tüm Türkiye bazında hangi şehirde denetim sınıfı açılırsa orada eğitim başlayacak. Ve 78 saat sınıf eğitimi alacak denetçi belgesini almak isteyen arkadaşlar. Yetecek mi? Hiçbir zaman yetmez. Ama şu kadarını söyleyeyim, meslek mensubunun, bu işe gönül vermiş meslek mensubunun önümüzdeki üç, dört senesi eğitimle geçecek buna hazır olun! Geçecek, yolu yok. Niye? Batı'da yüz yılda oluşan bir denetim mesleğini ve temelini biz bir yılda yapmaya çalışıyoruz. Bu kadarını söyleyeyim, karşılaştırın. Onun için başlanacak, üç gün, beş gün gelin diyeceğiz, eğitime gireceksiniz. Şu üç günlük eğitime gireceksiniz. O olacak, bu olacak, tüm Türkiye çapında sürecek gidecek.

Evet, teşekkür ederim. Herhangi bir soru olursa cevaplarım.

### **Ahmet COŞAR** **Moderatör**

- Efendim çok değerli Hocamız Sayın Nejat Bozkurt'un gerçekten açıklamaları bizim son derece doyurucu oldu. Biraz da korkutucu oldu ama uykularımızın kaçacağını söyledi. Ancak bu meslek mensupları tek düzen muhasebe sistemi tebliğinden tutun efendim UFRS'yi, işte 2004'de çıkan yeniden değerlendirme bunların hepsini becerdi. İnşallah bunu da yaparız ama bunun maddi getirisi ne olacak? Onu da göz ardı etmemek lazım. Keza bu konuda Odalar tabii çok büyük özveri gösterecekler. Bilemiyorum, Denetim Standartları Kurulu geçici olarak da olsa Odalara nasıl bir imkan sağlayacak onu da tartışmak gerekir diye düşünüyorum. Sevgili hocamız işte standartların altına değil, üstüne çıkacağını söyledi. Yine diğer meslek gruplarından da sanıyorum yardım alınması konusunda da bir önerimiz olacaktır. Keza yine bizim yaptığımız, denetçilerin yaptığı uygunluk denetimi değil de uyumluluk denetimi olduğunu söyledi. Kendilerine teşekkür ediyoruz.

Efendim son konuşmacımız Sayın Zafer Sayar, Türk Ticaret Kanunu'nun denetim uygulamalarıyla standartların getirdiği yenilikler konusunda bizlere bilgiler aktaracaktır. Buyurun Sayın Sayar.

*TTK'NİN DENETİM UYGULAMALARI İLE STANDARTLARI  
ALANINDA GETİRDİĞİ YENİLİKLER*

**Dr. A. R. Zafer SAYAR**  
**SMMM**



- Teşekkür ediyorum, sağolun. Şimdi aslında son konuşmayı yapacağım, tabii sadece bu oturumun değil, bugünün son konuşması. Dolayısıyla sanıyorum hem şanslıyım hem de şanssızım. Şanslıyım, çünkü bütün gün boyunca oturumları dinledim, konuşmacıları dinledim, onun için tekrarlardan kaçınmaya çalışacağım. Fakat aynı zamanda da şanssızım çünkü son konuşmacı olarak artık sizin de sabrınızın tükendiğinin farkınayım. Dolayısıyla ben çok hızlı bir şekilde geçeceğim. Çünkü anlatacaklarım hep anlatıldı burada özellikle de iki hocamız çok renkli bir şekilde sunumlarını yaptılar.

Bana çok fazla söylenecek bir şey kalmadı ama ben yine de hızlı bir şekilde toparlamaya çalışacağım.

Ben içerik olarak şöyle bir program düşünmüştüm. Öncelikle yeni Türk Ticaret Kanunu ve denetim uygulamalarından kısaca bahsedip, denetim uygulamaları kapsamında kurumsallaşmanın ne anlama geldiğini ve daha sonra da denetim standartları ve Türk Ticaret Kanunu ve denetimin gözetimi kavramı. Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda, daha sonra da bağımsız denetim ve eğitim konusuyla meslek açısından bir bakış ve değerlendirme yapmayı düşündüm ama bu plan hemen hemen benden önceki iki sayın hocam tarafından da anlatılan programdı.

Türk Ticaret Kanunu'na denetim açısından baktığımızda ben biraz meslek açısından konuya bakmaya çalışacağım Türk Ticaret Kanunu'na baktığımızda TÜRMOB'a çok önemli görevler verilmekte olduğunu görüyoruz. Belki de 3568 sayılı Yasadan sonra bu alandaki en büyük değişim bu kanunla gerçekleşmiş oluyor. Ve burada da en önemli madde 400. Madde. 400. Maddede bu sürekli tekrarlandı ben çok kısaca geçeceğim. Denetçi, sadece meslek mensupları, meslek mensupları dışında denetçilik yapmak artık mümkün değil. Ama ben burada şuna dikkat çekmek istiyorum, sadece ortakları YMM ve

SMMM unvanı taşıyan bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir. Şimdi ilk madde bu olduğuna göre aslında Türk Ticaret Kanunu şirketleşmeyi ön plana çıkarıyor diye düşünüyorum. Buna daha önceki sayın hocalarımızda dikkat çektiler ama tabii ki büyük bir denetim firmasında mutlaka büyük bir firmayı sadece şirketleşmiş, kurumsallaşmış bir denetleme kuruluşu denetleyebilirken orta ve küçük ölçekli anonim şirketler için bireysel denetçilerin de denetim yapmaları mümkün. Ve bu konuda ki çalışmayı da Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bir yönetmelikle yapacak, denetçilerin niteliklerine ilişkin hususları.

Kurumsallaşma konusundan da benden önce hemen hemen tüm konuşmacılar bahsetti, ben de aynı kanaatteyim. Şunu ifade etmek istiyorum ki, bağımsız denetleme için şirketleşmede serbest muhasebeci mali müşavirlerle, yeminli mali müşavirler ortaklık yapabilmeliler. Ben de aynı kanaatteyim. Bu sanıyorum artık anlaşılmalı bir konu gibi de duruyor çünkü her konuşmacı burada hem fikir olduğundan bahsetti. Denetim standartları alanında geçici 2. Madde söz konusu ve bu geçici 2. Madde de TÜRMOB'a önemli bir görev veriliyor. Burada Denetim Standartları Kurulu Yönetmeliği, TÜRMOB tarafından hazırlanacak. Ve daha sonra da Maliye Bakanlığı'nın uygun görüşüne sunulacak. Burada tabii TÜRMOB'un yol haritasında dolayısıyla bir yönetmelik hazırlığı var ve bu yönetmelikte de belirli bir aşamaya gelindi, tamamlandığında bu tabii ki sizlerle de paylaşılacak, gözetim veya denetimin denetimi kavram açısından tartışılıyor. Ömer Hocam da bunu tartıştı, tartışılacak bir kavram. Ben daha çok burada gözetimi aslında düşünüyorum. Geçici madde 3 kapsamında denetçinin denetimi değil denetçinin gözetimi gibi ve bu konuda da yine Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yetkisi dahilinde bir yönetmelik hazırlığı içinde.

Bunlar hep anlatıldığı için ve hızla geçmeye çalışacağım. Fakat bu denetimin gözetimi konusundaki yaklaşım açısından bir değerlendirme yapmak lazım. Her ne kadar kanun önümüzde olsa da uluslararası uygulamalara baktığımızda aslında pek kabul gören bir yöntemin olmadığını görüyoruz. Aslında iki temel yaklaşım var bu alanda. Bir meslek kendi kendisinin gözetimini yapabiliyor ya da kamu otoritelerinin gözetimi söz konusu olabiliyor. Her iki yönteminde hem avantaj hem de dezavantajları söz konusu, belki de karma yöntem modelleri de tartışılması gerekiyor.

Bu noktada en fazla üzerinde durulması gereken noktanın aslında biraz önce Nejat Hocam uzun uzun projeyi de anlattı ama bende kısaca bahsedeceğim.

Bağımsız denetim olgusunda şu anda eğitim ön planda, eğitimin çok iyi bir şekilde tasarlanması lazım. Uluslararası düzeyde de son dönemde çok fazla tartışılan bir konu ve yüksek kalitede muhasebe ve denetim uzmanlığı ve finansal raporlama için bir eğitim ve bu eğitimin değerlendirilmesine yönelik yeni yaklaşımlar var. Bu yaklaşımların dikkate alınması gerekiyor ve tartışılan konular arasında en başında tabii ki iyi bir eğitim modelinin dizayn edilmesi gerekiyor. Ve bu eğitim modellerinin iki şekilde dizayn edilebileceği konuşuluyor. Bunlardan birisi, kural bazlı bir eğitim modeli ki burada tüm katılımcılara aynı, standart eğitim veriliyor. Dünyanın tartıştığı yeni model ise ilke bazlı eğitim modeli, bu modelde katılımcıların, eğitim alan kişilerin hepsinin farklı kapasite düzeylerinin olduğuna yönelik bir yaklaşım ve her düzeyde kapasiteye de farklı bir model geliştirilmesine yönelik bir yeni yaklaşım. Bu konuda Japonya örneğini vermek istiyorum. Japonya’da geleneksel bir yaklaşım var ve bu geleneksel kültür yaklaşımı aynı zamanda eğitime de yansımış durumda ve eğitim modeli tam anlamıyla kural bazlı bir yaklaşım ve ancak bu model günümüzde bazı verilere göre sorgulanmakta. 2009 yılında Japonya’da CPM sınavlarına girip, sınavda başarılı olanların yüzde 30’u, 2010 yılında ise yüzde 50’si bunun akabinde iş bulamamışlar. Böyle bir yüksek oran olduğu için Japonya’da eğitim modeli sorgulanır halde. Çözüm olarak da uluslararası muhasebe ve denetim piyasalarına açılma düşünülüyor. Mesleğe girişte meslekte yükselme şartlarının, kriterlerinin yeniden gözden geçirilmesi konusunda, bir takım yeni sınav modelleri konusunda çalışmalar yürütülüyor. Yine uluslararası düzeyde denetim alanındaki eğitim müfredatlarına baktığımızda müfredatların sürekli gözden geçirildiğini görüyoruz. Çünkü rehber, Uluslararası Denetim Standartları ve Uluslararası Denetim Standartları sürekli değiştiğine göre müfredat da buna uyum sağlamak zorunda ve yabancı dilde ön plana çıkıyor. Çünkü artık meslek tam anlamıyla bir uluslararası meslek ve denetçilerin bir yabancı dili bilmeleri arzu ediliyor.

Yine bir diğer konu sınav yöntemi olarak klasik usulden bir bilgisayara dayalı değerlendirme modeline geçiş söz konusu. Bu usulde bilgisayara dayalı computer ve TOFEL sistemi gibi bir sistem var. Her bir katılımcı bilgisayar önünde yüz binlerce sorudan önüne gelen soruları yanıtlayarak başarılı ya da başarısız olduğunu anında öğrenebiliyor. Tabii bu sistem ciddi anlamda büyük maliyet tasarrufu sağlıyor ve aynı zamanda da sınavın objektifliği açısından da artı bir değer getiriyor.

Tabii bağımsız denetim bir uzmanlık alanı ve uzmanlık alanının da önemi her geçen gün artıyor. IFAC’ın 8 numaralı uluslararası eğitim standardı kapsamın-

da denetçiliğin çeşitli yeterlilik şartları var. Bunların başında mali müşavir olmak, bir lisans mezunu olmak, ileri düzeyde mesleki bilgi ve yeterliliğe sahip olmak, pratik deneyim ki, bu biraz önce Nejat Hocamızın anlatacağı projede çok ağırlıklı olarak gündeme gelecek olan pratik uygulamaları kapsıyor ve sonunda da bir eğitim ve değerlendirmeye tabii olmak şeklinde. Tabii eğitim modelleri farklı farklı dizayn edilebiliyor burada denetçiler için. Uygulamalı ve sektör eğitim modelleri var. Burada sektör eğitim modelleriyle kastedilen sadece belirli bir sektörde değil, örneğin reel sektörde değil aynı zamanda bir banka veya aracı kurum veya sigorta şirketinin denetimini de denetçi yapabilecek bilgi birikimine sahip olması gerekiyor. Teorik model eğitimleri, karma modeller ve sınıf içi eğitimle uzaktan eğitimin karma şeklinde modelleri söz konusu ve de hiç şüphesiz denetçilik sürekli eğitimi gerektiriyor, devamlı eğitim söz konusu.

Bu alanda dünyada tartışılan bir başka konu da aşırı ve gereksiz uygulamalar. Bu özellikle denetim standartlarından ziyade UFRS'ye yönelik bir eleştiri. Şöyle bir eleştiri var. Yeni Türk Ticaret Kanunu ile belki biz bunu yaşayabiliriz diye dikkatinizi çekmek istiyorum, standartların aşırı ve gereksiz kullanımını. Bu UFRS'lerde özellikle bizim için mikro işletmelere KOBİ TFRS'nin uygulanabilmesi bir sıkıntı olarak görülebilir. Mutlaka bu konuda çalışmalar yapılacaktır. Ve mikro işletmeler için bir farklı set veya KOBİ, TFRS'den bazı standartların muaf edilmesi şeklinde uygulanacaktır. Eğitim alanında Beş N Bir K çözümlenmesi ile bir yaklaşıma ulaşabilmek mümkündür diye düşünüyorum. Denetim alanındaki eğitimle. Çeşitli sorular sormamız lazım. Neden bu eğitimi yapıyoruz? Amaç ve hedeflerimiz neler ve eğitimde neyi öğreteceğiz? Doğru müfredatı ortaya koymamız lazım, teknik bilgi, standartlar, etik yetenekler ne ölçüde devreye girecektir? Eğitimin zamanlaması, bu mesleki uzmanlaşma eğitimi ve sürekli eğitim için söz konusu. Ne zaman yapacağız? Hangi dönemlerde yapacağız? Ve nasıl yapacağız? Öncelikle genel bir bilgi vereceğiz, daha sonra da uzmanlaşmaya yönelik daha teknik bilgiler vereceğiz. Ve bunu uzaktan eğitimle mi yapacağız? Yoksa sınıf içi eğitim şeklinde mi yapacağız? Ve nerede yapacağız? Nerde sorusunu sormamız lazım. Burada da eğitim nerede ve katılımcılar kimler olacak? Bunları belirleyip, eğitimciler kim ve rolleri nedir belirlememiz gerekiyor.

Şimdi meslek açısından olaya baktığımızda ve beklentiler ne olabilir diye baktığımızda; şu anda mesleğimizin ve TÜRMOB'un beklentisi Türk Ticaret Kanunu'nun ikincil mevzuatının hazırlanması. Çünkü Türk Ticaret Kanunu'nda çoğu husus ikincil mevzuata bırakılmış durumda. O halde özellikle bağımsız

denetim uygulamalarına ilişkin esasların belirlenmesi için Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın bu ikincil mevzuatının yönetmelik ve tebliğlerini beklemek durumundayız. TÜRMOB ve Odalar bünyesinde ise gündemde olan konular nelerdir? Kısaca onlara değineceğim. Bir kere Türkiye Denetim Standartları Kurulu Yönetmeliği artık son aşamaya gelmiş durumda. Sayın Genel Başkanımız sabah açılış konuşmasında bu konuda bilgiyi verdiler. Dolayısıyla TÜRMOB'da denetim alanında öncelik bu konudur. Daha sonra tabii ki bu Yönetmelik kapsamında Türkiye Denetim Standartları Kurulu oluşup faaliyetlere başladıktan sonra, Türkiye Denetim Standartları artık yayınlanmaya başlanacaktır ve bunların son versiyonları Türkçeleştirilecektir. Ve zaten buna paralel olarak da artık hatta daha öncesinde yavaş yavaş eğitimlere hocamızla başlamış olacağız. Ve eğitim sonrası da işin lisanslama boyutu gelecek. Burada bağımsız denetçi lisanslama süreci ve lisanslama esasları gündeme gelecek. Bu esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın ikincil mevzuatında 400. Madde kapsamında belki yer alacak. Yer almazsa buna ilişkin TÜRMOB bünyesinde yine bir düzenleme yapma ihtiyacı gündeme gelecek. Ve lisanslama sonrası bağımsız denetçilere yönelik sürekli eğitim söz konusu olacak. Bağımsız denetçiler onaylanacak, tescil edilecek, takibi ve kamuya duyurulmasına ilişkin esaslar söz konusu olacak. Ve aynı şekilde denetçiler gibi bağımsız denetim kuruluşlarının da onaylanması, tescili, takibi ve bunların web sitesinde yayınlaması süreci söz konusu olacak. Bir denetçiler kütüğü oluşturulması ihtiyacı vardır, bu kütük yine Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Yönetmeliği ile belirlenebilecektir ve elektronik ortamda bu kütüğün tutulması gerekecektir. Denetçiler kütüğü gibi, denetim şirketleri kütüğünün de olması gerekecektir. Ve artık denetçiler faaliyetlerine başladıktan sonra mutlaka onların faaliyetlerinin izlenmesi ve kanuna aykırı fiillerine yönelik de yaptırım prosedürlerinin belirlenmesi gerekecektir. Buna yönelik disiplin cezaları ve yaptırımlar belirlenmelidir. Aynı şekilde bağımsız denetleme kuruluşlarına ilişkin de ceza ve yaptırımlar düzenlenecektir. Ve kalite güvence siteminin bu süre içinde oluşturulması gerekecektir ve bu süreç içinde Odalarımız bünyesinde de kalite güvence kurulları oluşturulacaktır.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki, TÜRMOB ve Odaların uygulamaları öncelikle Türk Ticaret Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılacak ikincil düzenlemelere bağlı bulunmaktadır. Bu çerçevede yukarıda belirttiğimiz bu yol haritası kapsamında konu değerlendirilmekte, yakından takip edilmekte ve çalışmalara aktif bir şekilde TÜRMOB katılmaktadır. Ben diyorum ki, bu Türk Ticaret Kanunu'nun yaratmış olduğu büyük bir fırsat, bu fırsatı en iyi bir

şekilde meslek camiası olarak değerlendirmemiz gerekiyor ve bir uzmanlık alanını el birliği ile inşa etmemiz gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

### **Ahmet COŞAR** **Moderatör**

- Sayın Zafer Sayar'a teşekkür ediyoruz. Sayın Sayar özellikle her konuşmacının söylediği gibi denetim şirketlerinde YMM ve SMMM ortaklığını söyledi. Keza eğitime çok önem verdiğini, iyi bir eğitim modelinin kural bazlı mı veyahut da ilke bazlı mı olacağı, yeni dünya sisteminde ilke bazlı eğitimin özellikle olması gerektiğini belirtti. Yine Finansal Raporlama Standartları uygulanırken mutlaka ve mutlaka KOBİ'ler için çok özel hükümler getirilmesi gerektiğini söyledi. Yine odalarda kalite güvence kurulları kurulması konusunda çalışmalar yapılmasını söyledi. Bu konuşmalardan dolayı kendilerine teşekkür ediyoruz.

Efendim şimdi soru ve tartışma bölümüne geçiyoruz. Bu bölümde katkı yapacağınız konular ve sorularınızı alacağız. Organizasyondaki arkadaşlarımız lütfen mikrofonları soru sormak isteyenlere iletinler. Konuşmacılardan kime soru sorulacak ise belirtsinler. Buyurun efendim.

### **Şerife Yasemin ÖZ**

- Nejat Bey'e soru sormak istiyorum. SPK'nın daha önce düzenlemiş olduğu sınavlarda verilmiş olan derslerin bir kısmı yani birkaç tane kalan dersim sonuçlandırılacağını düşünüyorum. Yani bunda daha önce başvurularımızı da TÜRMOB'a yapmıştık denetçi olabilmek için. Ama biraz hayal kırıklığına uğradık çünkü daha sonra iptal oldu ve biz tereddüt içerisinde kaldık. Bundan sonra gerçekten TÜRMOB düzenleyebilecek mi? Yoksa SPK'mı devam edecek?

### **Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Şimdi prensip olarak bildiğim kadarıyla SPK lisansını almış olanlar muaf başkanım öyle değil mi? Net şeyleri söyleyebilecek konumda olan ben deği-



lim zaten, onu Başkanım söyler. Tamam, onun cevabını Sayın Genel Başkan'dan alacaksınız. Başka var mıydı bir şey?

### **Halil BAŞAĞAÇ**

#### **Ankara YMM Odası Başkan Yardımcısı**

- Ben özellikle Nejat Hocamın denetçi ile ilgili sözlerine bazı katkılarda bulunmak istiyorum ki sabah da Ünal Hocam kendisine gelen bir sorudan bahsetti. Dedi ki, Avrupa Birliği Kanunu çıkartırken bize siz bu işi yapamazsınız çünkü siz sadece vergi denetimini biliyorsunuz dedi. Tabii Ünal Hoca buna ne cevap verdi onu bilemiyorum, aslında fırsat olsa konuşabilseydik iyi olurdu ama o lafın üzerine şimdi de Nejat Hoca yıllardır yapılan denetimi biz Türkiye'de bir yılda öğreteceğiz dediği zaman, şimdi ben hem meslek örgütüne haksızlık yapıyor diyorum, hem bizlere haksızlık yapıyor. Batı şunu anlamamış olabilir çünkü onlarda bu iş önce hakikaten belki muhasebe denetimi ile başlamış, arkasından vergi denetimi gelmiştir. Ama Türkiye'de sunulan hizmeti, bugüne kadar muhasebe hizmetini en fazla talep eden Maliye Bakanlığı olduğu için Türkiye'de ki vergi denetimi, Batı'nın anladığı anlamda basit vergi denetimi değil. Ben on beş yıl Gelirler Kontrolörlüğü yaptım, on beş yıldır yeminli mali müşavirlik yapıyorum. Sizin dediğiniz denetimin hepsini yapıyorum, yapabildiğim ölçüde. Eksikliğim vardır o ayrı ama benden istenen önce belgeyi sorgulamak, sonra belgenin doğruluğunu sorgulamak, sonra onun tablosunu doğrulamak, sonra onu doğru raporlamak, bunların hepsi var. Belki sadece risk boyutu yeminli mali müşavirlikte veya vergi inceleme elemanlığında yok, risk analizi boyutu, o da müşavirlik de var. Dolayısıyla Türkiye'de de denetim var. Batı'nın anladığı anlamda mıdır, değil midir bunu tartışabiliriz ama meslek örgütüne o kadar da haksızlık etmeyelim. Vergi denetimi Türkiye'de onların istediği anlamda aslında bağımsız denetim lafını da yanlış kullanıyoruz, şuna dış denetim diyelim, onların dediği anlamda hem dış denetimi içeriyor, hem arkasından vergi denetimini içeriyor. Bir kolaylık olacak eğer Ticaret Kanunundaki bu denetimi gerçekten sağlıklı oturabilirsek aslında vergi denetimi işte o zaman belki gerçek anlamda daha basit hale gelecek. Çünkü o zaman benim önüme vergi denetimi yapacaksam önce doğru bilanço gelecek, ticari bilanço, artık oradan sizin dediğiniz gibi kağıtta vergi denetimine gideceğim. Ama şu anda öyle olmuyor, şu anda ben önce o faturanın doğruluğundan başlıyorum, pek çok SMMM arkadaşım da buna benzer işlemler yapıyor. Dolayısıyla bizim eğitimlerimizi planlarken bu noktaları gözden kaçırmayalım.

İkincisi, Ömer Hocama bir soru soracağım. Ben, dedi ki denetim standartları kurulunda şu anda tek başıma çalışıyorum, niye öyle oluyor onu bilmiyorum. Doğrusu Kurula üye olabilecek Odalardan isimler istendi ve biz TÜRMOB'a bildirdik. Niçin öyle onu tam bilmiyorum, açıklarsanız iyi olur. Yine Zafer Bey'e bir soru Kanununun Geçici Maddesindeki TÜRMOB'un hazırlayacağı denetim yönetmeliği ile ilgili çalışmaların bitmek üzere olduğunu söylediniz. Bunlar hangi aşamada, TÜRMOB'da nasıl gidiyor bilmiyorum. Çünkü TÜRMOB'un bir yönetmelik komitesi vardı, aslında bunun çalışması lazım. Doğrusu bir Yeminli Mali Müşavirler Odası olarak Ankara büyük bir Oda. Bundan haberimiz yok. Kim yapıyor? Nasıl yapıyor? Nerelere geliyoruz? Onu da bilmek istiyorum. Teşekkürler.

### **Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Şimdi meslek odasına haksızlık yapmam, yirminci senem, her adımında her aşamasında terim var, uygulamam var. Hatta ve hatta öbür taraftan da alırsak Türkiye de belki de revizyon eğitimini, yazılı kitapçığıyla ilk yapanlardan biri de benim, yeminli hazırlıkta. Şimdi birincisi bu, hiçbir yere asla haksızlık yapmam. İkincisi bağımsız denetim lafıyla, dış denetim lafı tüm dünyada teorik olarak aynıdır, farklı şeyler değildir. Dış denetimi kullananlar, iç denetimin karşısı olsun diye kullanırlar. O doğrudur, bu doğrudur diye bir şey yok. Ama en çok dünyada bağımsız denetim kullanılır, ikincisi bu. Üçüncüsü, 1995'den beri yeminli mali müşavirlik uygulamaları içindeyim ve bana çok mutluluk yaşattı yeminli mali müşavirlik mesleği, bunu belirteyim ondan sonra söyleyeyim. Ne yazık ki ama algıladığım bir şey var, özellikle bazı yeminli mali müşavir arkadaşlarda kıyaslama başladı, hiç anlamı yok bunun. Yani işte, yani ne var ki, o işte öyleyse, bu böyle diye bir şey yok, yeni bir meslek bu. Tüm dünyada vergi denetimi de vardır, bağımsız denetim de vardır. Tüm dünyada hiçbir mekanizma bunların ağırlığını tartmaz. O kendine göre bir ağırlıktır, iştir, bu kendine göre bir iştir. Ama bizde böyle bir alışkanlık başladı. İşte karşılaştırmalar, o ondan daha şeydir, onu yapan onu da yapıyor diye böyle bir şey yok! Dünyada böyle bir şey yok. Tek fark var, vergi denetimi dediğimiz olayı dünyada kamu yapar, kamu gücü yapar, sivil yapmaz. Bizim farkımız o. Ama hiçbir biçimde 30 senedir ki hoca olarak 30 yıldır uygulamanın içindeyim ama 30 yıldır da üç günde bir teorik kitap bitiririm yani ne varsa izlerim. Bizden başka dünyada bağımsız denetimle, vergi denetimini karşılaştıran bunun sohbetini yapan başka hiçbir yer yok.

Yüzyıllık dediğim olay az söyledim, 1800'lü, 1850'li yıllarda İngiltere'de başlamış çok yoğun biçimde devam etmiş bir alandır, daha ötesine kadar gitmiyorum, firavunlara kadar gitmiyorum ki firavunlarda vardır, audit lafı da oradan gelir, o söz sonrasında Latinceye geçmiştir. Şu 10 yıllık, 15 yıllık geçmiş olan tam tasdik 1995'de başladı, SPK ondan biraz daha önce. 10-15 yıllık bir geçmişimiz ve kısmi bir geçmişimiz olan bir uygulamayı bizdeki, dünyadaki, hatta Batı demeyelim Hindistan'ı, Pakistan'ı anlatabilirim size. Hindistan'da 200-300 sene önceki bağımsız denetim uygulamalarını ve getirdikleri teorileri anlatabilirim, kaynaklarını verebilirim size. Bu durumda ortada bir suç varsa bunda hocalar zaten suçludur. 32. senemdeyim, Türkiye'de denetim bir yere gitmediyse en başta suçlusunu benimdir. Hiç kimse üzerine, hiç birimiz üzerimize şuradayız, şu noktadayız, buradayız diye misyon almayalım, durumumuz bu. İyiyiz, az iyiyiz, çok iyiyiz ama şuyuz. Milletin iki yüz, üç yüz sene öncesinde doğudan batıya üç yüz sene öncesinde başlayıp yaptığı bir uygulamayı biz örneğini yaygın bir şekilde daha yeni getiriyorsak, o teraziye de koyup o tarafla onla birbirimizi tartmayalım.

Bugün Amerika Birleşik Devletleri'nin 150 tane son baskı denetim kitabı var. Türkiye'de kaç tane var? Beş yüz sayfadan az olmamak üzere denetim manüeli olan çok sayıda ülke var. Bizde kaç tane var, ya da var mı? Yani durumumuzu, haddimizi, pozisyonumuzu bilirsek çok rahat ederiz. Hep söylüyorum, söylediğim her şeyi çok rahat konuşurum çünkü kendimi de katıyorum. Yani bir yere geldiysek hep beraber geldik, gelmediyse gelmemişsizdir. Vergi denetimi ile son lafımı söylüyorum, Başkanım kusura bakmayın. Vergi denetimi ile bağımsız denetimi karşılaştırmayalım çünkü benzer değildir. Şimdi denetim tekniği ayrıdır, belgeye bakmak, belgeden bir sonuç çıkarmak, vergi mevzuatına, muhasebe sistemi uygulama genel tebliğine göre karşılaştırmak iç denetçilerde yapıyor bunu. Bağımsız denetimin algoritması farklıdır. Farklı! Buna böyle bakacağız, öğreneceğiz. Dünya kadar insan bunu beceriyorsa biz haydi haydi becereceğiz. Bizim derdimiz farklı, biz işi çoğu zaman ciddiye almıyoruz. Çoğumuzun kafasında hep konuştuğumuz ben de dahil dedim, TTK ertelenir, ne gerek var şu anda bunu yapmaya. Türkiye de kaç tane bağımlı çalışan, meslek belgesi olmayan yüz binlerce muhasebe elemanı var? Kaç tanesi UFRS öğrenmeye başladı? Yumurta kapağı gelecek, başlayacak. Bizim derdimiz bu.

### **Prof. Dr. Ömer LALİK**

- 1994'de TMMOB bünyesinde kuruldu. İfade ettim başkan sevgili Yüksel Ablamızı, Yüksel Hoca ayrıldı, TMMOB Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu kamu tüzel kişiliğini kazanarak ayrıldı. Sevgili Masum Türker onu da anmak isterim, gerçekten çok önemli katkıları vardır son 20-25 yıla hep imzasını atan meslektaşlarımızın başında gelir. TMMOB ise 2003'te kuruldu. TMMOB'in Başkanı Masum Türker'di. Ve benim bir özelliğim vardı, Sermaye Piyasası Kurulu'ndan da arkadaşlarım var bilirler, işte üniversiteden bilirler, işte üst yönetimlerde görev yaparken benim bir koltuk aşkım vardır. Efendim koltuk altımdan çekilmesin diye ben akşamları koltuğu alır eve götürürüm arabamın bagajında, ertesi sabah getiririm. TMMOB Yönetim Kurulu Sayın Başkanın yönetiminde toplanmış. Demişler ki ya bizim bir başkanlık koltuğu vardı nerede? Ömer Lalik evine götürdü demişler, onun için ben başkanım, kimse yok şuanda. Ama mutlaka diğer koltukları da hazırlamışlardır. Teşekkür ederim.

### **Dr. A. R. Zafer SAYAR**

- Halil Bey'in bana da bir sorusu oldu geçici 2. Madde ile ilgili. Geçici 2. Madde Kanununun yayımı ile birlikte yürürlüğe giren bir kaç maddeden birisidir. Sabah Ünal Hocamız biliyorsunuz bahsetti. Onun için yürürlüğe girer girmez ki 14 Şubat'ta Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra bu çalışmalar başladı. Belki bu çalışmalar hakkında Sayın Genel Başkanım detaylı bilgiyi verecektir.

### **Katılımcı**

- Nejat Hocama sorumu yöneltmek istiyorum. Şimdi sunumunuzda hatalardan ve hilelerden bahsettiniz. Türk Ticaret Kanunu'nun 562. Maddesi ceza maddelerini içeriyor. İnceleyip, baktığımız da sanki Türk Ticaret Kanunu'nda yapılan hatalar dahi kriminal bir suçmuş gibi ceza kanuna atıf yaparak ceza maddeleri düzenlenmiş. Acaba Türk Ticaret Kanunu'ndaki hatalarda kriminal hepsi suç mudur ki ya da hile gibi mi algılanıyor ki, ceza maddelerinde hep suç olarak algılanarak ceza maddesi düzenlenmiş. Örneğin hep 300 günden az olmamak üzere adli para cezası sonuçta ceza kanununa atıf yaparak maddeyi düzenlemişler. Teşekkür ediyorum. Sorum buydu.

## **Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Tabii ki mali tablolarda mali tablo hileleri ve çalışan hileleri ile Türk Ticaret Kanunu'nun gerekliliklerini yerine getirmediğinizden dolayı getirilen cezalar aynı şeyler değil. Ona girmeden önce şöyle özellikle işletmelerde yapılan hileler, tüm dünyadan konuşuyorum, Türkiye de dahil buna. Yapılan hileleri, kimler yapar? Bir mali tablo hilesini tepe yöneticiler veya işletme sahip veya sahipleri yapar çalışan hilelerini de çalışanlar yapar. Özellikle bu kişilerin yıllardır yapılan araştırmalarda bu yaptıklarını kriminal suç olarak düşünmedikleri görülüyor. Hile suçtur, suçun da kriminal olanı, olmayanı yoktur. Kriminal zaten kriminolojiden gelir, biliyorsunuz suç bilimi demektir, yani kriminal dediğimizde bu ayrı suç türü değildir, suç bilimini anlatan bir lafı Türkçede anlatan bir olaydır. O nedenle hile bir suçtur ve kriminolojinin konusuna girer. Denetçi işletmenin denetimini yaparken işlem denetçisinin görev alanı dışında kalanlarda denetimini yaparken Türk Ticaret Kanunu'nun gerekliliklerine uyulmuş mu, uyulmamış mı diye bakarken de kapıyı büyük bir ihtimalle korkarım açacak, yani o sizin saydığımız adli para cezaları. Yani ben başından beri konuşurken çok abartıyor demiyorum da ciddiye mi çok alıyorum bilmiyorum ama bakıldığında çok ciddi sorumluluklar var. Yani geçen hafta Bumin Hoca ile birlikteydik, o da sunum yaptı TTK ile ilgili. İnternet sayfasına, konulması gereken bir bilgiyi koymadığınızda o bilginin dayanağı olanda geçersiz olacak dedi. Düşünebiliyor musunuz? Finansal tablolarınızı internet sayfasına koymadınız, finansal tablolarınız geçersizliğe kadar gidecek ve onun gerektirdiği cezayı alacaksınız dedi. Ve arkasından şunu söyledi ya bu kadar da olmaz, herhalde gitmez, herhalde dedi, Bumin Hoca çok ciddidir biliyorsunuz, O da işin birazcık dehşetine kapılıyor ki ya bu kadar herhalde gitmez dedi. O sıra benim de aklımdan şu geçti; ben herhangi bir şirketin rakip şirketiyim, sahibiyim. Rakibin internet sayfasına göz gezdirmeye başladım, bir eksiklik buldum, gördüm. Gittim, ben dedim kardeşim alternatif yatırımcıyım, bu işletmenin internet sayfasındaki bilgilerine baktım, eksiklik gördüm. Bu şirket beni yanılttı deyip suç duyurusunda bulunursa ne olacak? O yazanların hepsi çatır çatır hanesine geçecek o işletmenin. Yani onun için hep eğerle başlıyoruz burası da Türkiye demek gibi bir garipliğimiz var tabii, eğer bunlar aynen olursa geleceğe yönelik olumlu, tabii ki bunlar olumludur ama oldukça karanlık da bir tablo var. Yani işi ciddiye almamız gerekiyor. Türk Ticaret Kanunu neye göre eski Türk Ticaret Kanunu'nda böyle cezalar var mıydı? O yüzden de umursayan var mıydı Türk Ticaret Kanununu? Çoğunda, çoğu zaman yani genelleme yapmıyorum. Çoğu zaman. Şimdi cezalar konu, umursanacak, konmasaydı yine umursanmayabilirdi.

### **Bilal TEKKE**

- Şimdi denetim mesleği uzmanlık dalı olarak oluşuyor. Bunun standartları belirlenecek, lisanslamaları verilecek, eğitimleri yapılacak. Sonuçta muhasebe mesleği de böyle doğdu belli bir seviyeye geldi. Ancak denetçinin finansmanı konusunda bir çalışma var mı? Yani onu merak ediyorum. Yani böyle bir ücret tarifesiyle, muhasebecilerde olduğu gibi denetçilerde para kazanabilecek mi? Sonuç olarak bunun hakkında çalışma var mı bunu çok merak ediyorum. Biz ne kazanacağız denetçi olduğumuzda? Nejat Hocam ya da Ömer Lalik Hocam? İki de

### **Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Kullandığınız ki ifadeyi hiç sevmedim, o “ne para kazanacağım” dediğiniz. Dünyanın hiçbir yerinde bir meslek verilirken para garantisi, iş garantisi yok ki bir standart vereyim, işi sen kendin yaratacaksın.

### **Prof. Dr. Ömer LALİK**

- Evet, valla onur kazanırsınız, parayı bilemem.

### **Ahmet COŞAR**

#### **Moderatör**

- Evet başka sorusu olan var mı? Efendim ben de odaların açısından bakıyorum. Odalar boyutundan baktığım zaman Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bu konuda bize bir finansman ayıracak mı? TÜRMOB zaten bize destek veriyor ama her Oda mali olarak güçlü değil. Öyle odalarımız var ki gerçekten mali sıkıntı içerisinde, biz de Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan bunu bekliyoruz, KOBİ'lere destek veriyorlar. Örneğin Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı . İşte çok güzel bir projesi var, Dünya Bankası'ndan aldığı bir kredi, personel eğitimde kullanıyor. Dolayısıyla yani bize de böyle bir destek verecek mi?

Başka sorusu olan yoksa efendim Sayın Genel Başkanımıza pardon, buyurun, mikrofonu.

## **Özkan KOÇ**

- Sorum Nejat Hocama olacak, denetçilerin eğitimi ile ilgili eğitmen yetiştirmekten bahsettiniz, teorik ve pratik eğitimin birlikte verileceği, uygulamalı bir eğitimden. Bunlar ne zaman yapılacak? Hangi ilde yapılacak? Ve bizler katılabiliyor muyuz? Katılabilmek için nereye başvurmamız lazım? Kime müracaat etmeliyiz? Teşekkür ederim.

## **Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Şimdi söyledim gerçi ama bir daha söyleyeyim. Haziran ayında, prensip olarak Haziran ayında başlıyor. TTK ve UFRS eğitimlerine katılacak denetçi eğitmen adayları olan arkadaşlar. Temmuz, Ağustos, Eylül'de de denetim eğitimi alacaklar. Bunlar İstanbul'da yapacak. Başka bir yerde değil. Tek sınıfta yapılacak. Çünkü bir bütünlüğü ve tek tipliği bozmak istemediğimizden zor da kalmadıkça iki sınıf yapmayacağız. Ekip ders verecek ama tek sınıf da girilecek. Ve bizde İstanbul'da olduğumuz için İstanbul'da olacak. Yani Eylül'ün sonuna kadar eğitim, ondan sonra da eğitmen arkadaşlar da alana çıkacaklar Ekim'de denetmen eğitimine. Gelecek Ekim'e kadar 12 ay içinde bu işi bitirmeyi planlıyoruz. TÜRMÖB kanalıyla eğitmenler belirleniyor. TÜRMÖB Genel Başkanım bize gönderecek. Biz de oradan bakacağız. Eğitmenler böyle belirleniyor. Başka bir soru?

## **Güler MANİSALI DARMAN**

- Ben farklı bir soru sormak istiyorum. Şimdi yeni Türk Ticaret Kanunu'nda yönetim kurulu üyesi olmak için pay sahibi olmak şartı kalkıyor ve biz kurumsal yönetim merkezi olarak orta ölçekli işletmelerle çalışıyoruz. Giderek kendilerinin dışarıdan yönetim kurullarına bağımsız dediğimiz bizim diğer Sermaye Piyasası Kurulu kapsamında da ele aldığımız yönetim kurulu üyesi almak gibi bir eğilimleri başladı, güçlü yönetim kuruluna sıcak bakıyorlar. Bu aldıkları üyeler arasından da yine Kanunda da var biliyorsunuz, yönetim kurulları organlar kurabilecek, komiteler kurabilecek. Şimdi halka açık olmayan şirketlerde, dışarıdan alınan yönetim kurulu üyelerinin arasından denetim de çok önemli bu konuda büyük bir bilinç oluşmaya başladı, denetim komiteleri, halka açık olmayan şirketlerde pay sahibi olmayan, dışarıdan alınan üyelerden denetim komitelerini biz göreceğiz. Şimdi benim sorum şu. Gerek de-

netim lisansı almış olanlar, gerek YMM'ler, SMMM'ler denetim yapmadıkları veya YMM, SMMM olarak çalışmadıkları şirketlerde yönetim kuruluna girip pay sahibi de değiller, bir denetim kurulu ama yönetim kurulu üyesi olarak denetim kurulu veya yönetim kurulu üyesi olabilecekler mi? Veya denetim kuruluna girebilecekler mi? Çift taraflı mevzuat hükmü buna ne diyor? Ben biraz araştırdım, tam net bir cevap bulamadım. Bilmiyorum panel ne der? Teşekkür ederim.

**Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Orada zannediyorum meslek mensubuysa bir meslek mensubu şirketin yönetim kuruluna girebilir mi giremez mi? diye takılıyorsunuz.

**Güler MANİSALI DARMAN**

- Evet. Biz bunu çok tartıştık. Bilmiyorum.

**Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Genel olarak soralım. Meslek mensubu yönetim kurulu üyesi olamıyor musunuz? Bende emin olarak konuşmayayım. Başıma gelmedi.

**Güler MANİSALI DARMAN**

- Çünkü denetim komitesi eğer biz gerçek anlamda konuşuyorsak, bir şirkette denetim komitesi olan kişilerin de biz muhasebeden, finanstan, denetimden anlamalarını istiyoruz. Yurt dışında da bu böyle LLP'de de bu böyle. Şimdi bu karşımızda enteresan bir konu olarak duruyor gibi geliyor bana. Bilmiyorum. Görüşleriniz nelerdir?

**Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Denetim komitesi, sizin de söylediğiniz gibi dünya uygulamalarında yönetim kurulu üyelerinden özellikle en az bir veya iki üyesi meslekten muhase-



be, finansmandan olanlardan seçilmek üzere oluşturulan bir kurul. Zaten Türkiye'de halka açıklarda da var. TTK'da zorunlu değil. Ama tabii o aktif listede, çalışma listesinde olmadan yönetim kurulu üyesi

**Güler MANİSALI DARMAN**

- Zaten bağımsız olmak zorunda ama icracı değildir. Bağımsızdır, dışarıdandır, icracı değildir.

**Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Bir arkadaşımın SMMM bürosu var. Çalışıyor, gidip Yönetim Kurulu Üyesi olamaz ama SMMM örneğin ben SMMM'yim öğretim üyesiyim çalışmıyorum.

**Güler MANİSALI DARMAN**

- Siz olabiliyor musunuz?

**Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Aktif olmadığım için büyük ihtimalle olmam lazım. Olmasam zaten

**Güler MANİSALI DARMAN**

- Onu ama dediğim gibi,

**Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Aktif olarak çalışmıyorsa olabilmesi lazım,

### **Doç. Dr. Korkut ÖZKORKUT**

- Teşekkür ediyorum. Biraz önce Güler Hanım'la aslında buna bakmıştık, çalışma usul, esaslarında bir hüküm olması lazımdı. Çünkü 45. Madde de 3568 de ticaret yapma yasağı var. Ama orada açık değil, çalışma usul, esasları yönetmeliğinin 43. Maddesinde oradaki yasaklarda baktığımda da limited ve anonim şirkette yönetim kurulu üyesi olamazlar. Meslek mensupları için bu ticaret yapma yasağı altında konmuş, doğal olarak bakın yeni bir imkan çıktı bu yasak maddesini kanunda belki zor olabilir ama kanundaki ticaret yapma yasağını yeniden ticaret usul esasları yönetmeliği açısından yorumlama zamanı geldi diye düşünüyorum. Çünkü farklı görevler artık meslek mensupları için ortaya çıkmaya başladı. Bu çerçevede tabii o dönemde bir anlamda devlet memurları kanunundan, 28'den atıfla alınan bir husus. Bağımsızlık ve ticaret yapma yasağına şimdi farklı bir perspektiften bakmamız gerektiğini düşünüyorum. Yani o döneme geldik artık.

### **Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Denetim komitesi, dünyada kısmen de Türkiye'de çok önemli bir yer. Çünkü bütün şirketin muhasebe ve denetimle ilgili bilgilerinin ilk aktığı, süzülme ve oradan yönetim kuruluna gittiği bir yer. Meslek mensubu üyelerinin buraya girmesi kadar doğal bir şey yok. Bu hukukçuların işi, ticaret yapma yasağını bozmadan denetim komitesi üyesi olmaları sağlanabilse çok çok güzel bir başarı olur Denetim komitesi üstat.

Hocamın sorduğu farklı bir kurumsal yönetim biçimi, yani yönetim kurulu üyeleri içinden seçilen kişilerden oluşan bir denetim komitesi bu. Yani denetim kurulu değil, alakası yok bununla, bu farklı bir şey. Zaten bugün dünya uygulamalarında denetim komitesine seçilebilmek için yönetim kurulu üyesi olmanız gerekiyor. İşte buna bir geçiş sağlanabilirse.

**Nail SANLI**  
**TÜRMOB Genel Başkanı**

- Teşekkür ederim sayın başkan, en son konuşmayla ilgili bende bir cümle bir şey söyleyeyim. Şimdi, biliyorsunuz denetim firmalarında rotasyon var. Rotasyonda dünyada da tartışıldı, bir ekip rotasyonu, bir de şirket rotasyonu. Şimdi Türkiye’de de meyil farklı, ekip rotasyonuna doğru bir şekil almaya yüz tuttu. Türk Ticaret Kanunu da doğrusu sanki bunu işaret ediyor gibi ama bütün dünyada bir uygulama vardı ki denetime tabii firmalarda denetim firmasını seçebilmek için bir denetim komitesi oluşur. Bu denetim komitesi yönetim kurulunun dışında tarafsız ve bağımsız bir şekilde davranacak denetim firmasını seçer. Buradaki denetim firmasının anlamı o dur. Bizdeki SPK’nın çıkarmış olduğu tebliğlerde de bunun cümleleri, açıklamaları vardır.

Şimdi, değerli arkadaşlar ben başta hemen işaret ettim, söz almak istedim, gelen sorulardan anladım. Hocalarımı zor durumda bırakmadan onlara katkı, yardımcı olabilmek amacıyla söz istedim. Çünkü gelen sorular yönetim tarafından cevaplandırılması gereken sorulardı. Bir kere sözü edilen eğitimler iki boyuttadır. Sabahleyin ben anlattım ama demek ki çok iyi anlatamamışız. Birinci eğitim üç boyutlu, üçayaklı bir eğitimden söz ediyoruz. Türk Ticaret Kanunu sürecinin eğitimi, TMS, TFRS, KOBİ Standartlarının, denetim, denetim uygulamaları ve denetim standartları eğitimi, üçayaklı. İçerikleri, saatleri değişebilir, şu anda müfredatları hazırlanıyor. Ama ilk önümüze çıkan tabloda toplam 106 saatlik zorunlu bir eğitim görünüyor. Şuanda dikkat ederseniz bölümlere ayırmıyorum. Bu eğitimleri meslek mensubuna verebilmek için ve meslek mensubunu bu noktada gerekli eğitimleri almasını sağlayabilmek için önce öğretmenlerimizi eğitmemiz gerekiyor. Nejat Hocamızın demin ifade ettiği eğitim bu bazda bir eğitim. Öncelikle Türkiye’nin dört bir yanında, Odalarımızda bu eğitimleri verecek, öğretmenleri yetiştireceğiz. Bu süreç yaz ayları boyunca devam edecek. az mevsimi boyunca öğretmenler yetişecek. Bunlar TÜRMOB öğretmenleri olacak ve bunların merkezi bir sistemle eğitilmeleri gerekiyor. Yani her öğretmen eğitimini illere açamazsınız, Odalara açamazsınız. TÜRMOB öğretmenleri merkezi bir yerde eğitilecek, bu da İstanbul ağırlıklı olmak üzere Ankara’dır. Çünkü mutfak orada, hocalarımız orada, öğretmenlerimizi orada eğiteceğiz. Daha sonra bu öğretmenler gerekli eğitimleri aldıktan sonra sahaya çıkacaklar. Yani odalara çıkacaklar, illere çıkacaklar. Odalarımızda ki meslek mensuplarımızın eğitimine başlayacaklar. İşte burada ki 106 saatlik eğitimi alabilmeleri için bir yönerge hazırlanacak. Bu eğitimler bir yönerge çerçevesinde verilecek. Bu yönerge tamamen bir eğitim yönerge-

sidir. Tabii ki geriye çektiğimiz eğitim tebliğinin yerini ikame edebilecek bir şekilde olabilir bu. Ama eğitim amaçlı bir yönerge'dir. Arkadaşlarımızdan da soru geliyor, biz müracaat edebilecek miyiz, yapabilecek miyiz? Bir kere o 1 Kasım'da Resmi Gazetede yayınlanan ama daha sona bizim tarafımızdan, TÜRMOB tarafından geri çekilen iptal edilen bir mantıkta değil. Yeni bir düzenleme yapmak için geri çekilen bir tebliğdi. Yani ortalığı boş bırakmayacağız tabii ki, bu düzenleme olacak. Bu düzenlemeyle de alakalı da iki tane çalışma vardır. Bir tanesi bu eğitim yönergesinin hazırlığı diğeri ise sabahki konuşmamda söyledim, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu geçici 2. Maddesinin TÜRMOB'a verdiği yetki çerçevesinde hazırlanacak Denetim Standartları Kurulu Yönetmeliği. Bu yönetmelik de zaten Maliye Bakanlığı'nın onayıyla Resmi Gazete'de yayımlanacak. Bunları birbirine karıştırmayalım.

Şimdi bu sınavlı, bu lisanslamayı SPK' mı verecek? Biz müracaat edebilecek miyiz? SPK, Sermaye Piyasası Kurulu, BDDK, Bankacılık Düzenleme Denetleme Kurulu, EPDK, Enerji Piyasalarını Düzenleme Kurulu, Sigorta şirketler için Hazine Müsteşarlığı gibi kurum ve kuruluşlar kendi alanlarında düzenleme yapma hakkına sahip kuruluşlardır. SPK da Türkiye'de sermaye piyasalarını düzenleyen ve bu konuda da bu düzenlemede yetki kullanabilen bir kurumdur. Bunun için kurulmuş, bunun için oluşturulmuş, bu konuda ilgi alanı da sermaye piyasasıyla sınırlıdır. Konuştuğumuz mevzuu ise 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun getirmiş olduğu genel boyutlarıyla bir denetim yetkisidir ve bu tartışılmaktadır. Bu yetki hiç tartışmasız TÜRMOB'undur değerli arkadaşlar. Bu soruyu hiçbir yerde bir daha sormayın! Bu noktada pozisyon alması, gereken tek kuruluş TÜRMOB'dur. Çünkü işin olmazsa olmaz aslı yine TTK'nın 400. maddesi çok açık ve nettir: "Bu denetimi yapacak olanlar serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir veya bunlarca oluşturulan ortaklıklar" diyor. Bu eğitimlere girecekler de de bu yetkiyi alacaklarda da olmazsa olmaz tek koşul, önce serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşavir olmalarıdır. Onun için bu yetki TÜRMOB'un yetkisidir, TÜRMOB verecek bu denetim yetkisini. Siz bu yetkiyi aldıktan sonra sermaye piyasasına tabi, bir kuruluşu denetliyorsanız SPK'da size diyor ki ben bu alanda da şunları ek olarak istiyorum derse buna hakkı vardır, sadece bu çerçevede hak sahibidir. Kendi ilgi alanıyla da sınırlı kalacak. Herkes kendi görev alanını düzenleyecek. Genel boyutta denetim yetkisinin düzenlenmesi, gerekirse lisanslaması, gerekirse sınavı tamamen TÜRMOB'un yetkisindedir, TÜRMOB'un üstlenmesi gereken bir konudur. Kaldı ki bizim hazırlamakta olduğumuz eğitim yönergesinin içinde bu tebliği geri çekerken ciddi bir takım bazı kaoslar vardı, endişeler vardı. İki sınav, yeni bir

meslek mi yaratıyorsunuz? Ruhsatları hiçe mi sayıyorsunuz? Yeni unvanlar mı yaratıyorsunuz? TÜRMOB'un dışında ayrı bir kuruluş mu yaratıyorsunuz falan filan gibi. Zafer Bey çok güzel, net anlattı dünyadaki eğitim modellerinden örnekler verdi. En son çok çarpıcı bir örnek vardı Japonya'da yapılmış bir sınavda bu yetkiyi almış oldukları halde, evvelki sene yüzde 30, geçen sene yüzde 50'ye varan bir oran, bu yetkiyi almış, bu eğitimleri almış olmalarına rağmen iş bulamayan bir kesimden söz etti. Yani eğitim de yetmiyor. Önemli olan buna bir talep olmasıdır. Türkiye'de 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu bu talebi yaratan bir düzenlemedir.

Eğer biz doğru pozisyon alırsak, bunu çok iyi anlarsak, eğitimlerimizi, yetkilerimizi iyi kullanırsak, yani arkadaşım haklı sadece ücret tarifesi, bunun ücreti ne olacak şeklinde değil. Önce bu işi öğreneceğiz, tabii ki hiç bir şey karama, kara göz için bedelsiz yapılmaz hatta bir işin bedelsiz yapılması anayasal anlamda suçtur. Tabii ki bir bedeli olacak. Ama önce dünya standartlarında denetimin nasıl yapılması gerektiğini öğreneceğiz ve bu kimliğe kavuşacağız. Şimdi ben de bir yeminli mali müşavirim ve bu süreci iyi organize edebilmek için, iyi dizayn edebilmek için söylemlerimizi çok dikkatli ve de çok aslına uygun kurmamız lazım. İyi sorular, iyi açıklamalar, iyi şeyler yapmamız lazım.

Türkiye'de denetim yok mudur? Vardır. Halil Bey doğru söylüyor. Türkiye'de denetim vardır. Türkiye'de denetim vardır, hatta unvanı vardır, hatta ruhsatı vardır, hatta odası vardır. Sözümlü ettiğim unvan yeminli mali müşavirlik unvanıdır. Hatta dünyaya yeminli mali müşavirliği savunabilecek bir boyutu-muz bile vardır. Diyebiliriz ki, Türkiye'de vergi denetimi bir uzmanlık alanıdır, bunun unvanı da vardır, ruhsatı da vardır ama dünyayla bütünleşmek için, doğru bir cümle kurmak için eğer biz Türkiye'deki vergi denetimi eşittir bağımsız denetimdir dersek dünyayla örtüşmeyen yapımız olur. Vergi denetimi tam anlamıyla bağımsız denetimi çerçeveye almıyor. Onun için Türkiye'de vergi denetimi vardır, çok da güzel yapılıyor ama bağımsız denetim 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndan sonra önümüze gelecektir. Bu nedir? Muhasebe standartlarına göre kayıtlar yapılacak, uluslararası standartlara göre dizayn edilmiş Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayınlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na göre raporlanmış mali tablolar üretilecek. TTK'nın istediği budur. Yani sadece vergi boyutuyla bir denetim değildir. Onun için bu süreçte çok dikkatli olmamız gerekir. Biraz riskli bir konuşma olduğunun çok farkındayım, Genel Başkan olarak. Ama ne yapmamız gerektiğini hepimizin çok iyi anlaması lazım. Kapalı kapılar ardında değil, birbiri-

mizle konuşarak anlamamız lazım. Eğer Türk Ticaret Kanunu sürecini iyi değerlendirmesek, göçük altında kalabiliriz. İyi değerlendirsek Zafer Bey'in biraz önce slaytta gösterdiği süreci inşa ederiz. Burada SMMM ve YMM unvanlı arkadaşlarımızın dikkat etmesi gereken bir şey vardır. SMMM'lerin bugüne kadar yapmış olduğu işlere herhangi bir ihlal gelmiyor. Yani defterler tutulacak, kayıtlar yapılacak, bütün bunları yapmaya SMMM'ler devam edecek. Yeminli mali müşavirler yine tam tasdikini ve KDV iadesini veya tasdiğe tabi diğer işlemlerini yapmaya devam edecek. Ama masada önümüzde ortak yetki gerektiren bir konu var. Denetim yetkisi; 3568 sayılı meslek Yasamızda verilen ortak yetkidir. Bu ortak yetki ortak dizayn edilecek. Yani sabahta söyledim SMMM ile SMMM, YMM ile YMM ortaklık yapabileceği gibi SMMM ile YMM denetimle sınırlı olmak üzere ortaklıklar oluşturabilmelidir. Biz buna sıcak bakmalıyız, bu kapıyı aralamalıyız, TÜRMOB bu konuda sizin önünüze sağlayacağı bir mutabakatla, bu mutabakata şiddetle ihtiyaç var, onun için bu konuşmayı yapıyorum. Ortaklık modellerinin şekilleri, çalışma usul esasları sağlanacak bu mutabakatla belirlenecek. Yoksa bu süreç başka türlü yürümez. İşte o zaman göçük altı olur.

Ben bunları açıklama ihtiyacı duydum. Eğitim yönergesinde endişelerinizi ortadan kaldıracak cevapları bulacaksınız. Çok ham olduğu için buradan açıklama yapmak istemedim. Her an değişikliğe uğrayabilir. Daha Odalarımızla bile tartışmadığımız, görüşlerini almadığımız hususlar var. Ama prensip olarak üç boyutlu eğitimimiz vardır. Bunlar önce öğretmenler eğitimi verilecek, sonra meslek mensubuna bir eğitim süreci başlayacak ve sadece bir iki yıllık eğitim değil sürekli eğitim modelimizden de 5786 sayılı yasayla getirilen mesleki gelişim ve eğitim modeliyle de bunu bağdaştırıp sürekli eğitim modelinin de bir parçası yapacağız bunu önümüzdeki yıllarda.

Eğitim sürecini herkes ve herkesim tarafından doğru algılanmasını, doğru yorumlanmasını, el birliği ile bu işlerin çözülmesi gerektiğini düşünüyor ve sonuçlarının da bu çerçevede olacağına inanıyorum. Bu duygu düşüncelerle hepimize saygılar sunuyorum. Teşekkür ediyorum.

**Ahmet COŞAR**  
**Moderatör**

- Sayın Genel Başkanımız bağımsız denetçilikle ilgili yol haritasını çizdi. Bizlere aktardı, kendisine teşekkür ediyoruz. Bir teşekkürüm de bildiri sunan çok değerli hocalarımıza, en önemli teşekkür de size. Bu saate kadar bizi bekleyip zihinlerinizi yordunuz için mesleğe katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyorum. Saygılar efendim.

**ÜÇÜNCÜ OTURUM**

**FORUM ÖZEL OTURUMU:  
KURUMSAL YÖNETİM  
(CORPORATE GOVERNANCE) VE  
YENİ TÜRK TİCARET KANUNU**





**M. Erkan AZİZOĞLU**  
**Moderatör**  
**Diyarbakır SMMM Oda Başkanı**



- Değerli konuklar, değerli meslektaşlarım, sizleri saygıyla selamlayarak üçüncü oturumu açıyorum.

Doğrusunu söylemek gerekirse bir hakkı teslim etmek lazım. TÜRMOB, Türkiye'deki meslek örgütleri arasında eğitimine verdiği önemle, düzenledikleri konferanslarla gerçekten takdiri hak ediyor. Ben bu anlamda başta TÜRMOB'un Genel Başkanı olmak üzere tüm Yöneticilerine teşekkür etmek istiyorum. Herhalde bir başka meslek örgütü daha yoktur ki bütün üyelerini sürekli bu konferanslara ve eğitime tabi tutsun.

Bugün TÜRMOB'un altıncısını düzenlediği Türkiye Muhasebe Forumunun konusu olan Türk Ticaret Kanunu ve Kurumsallaşma konusu dünden beri değerli hocaları, değerli katılımcıları dikkatle ve ilgiyle izliyoruz. Bugün ise muhasebe forumunun özel oturumunda hem kurumsallaşmanın en önemli ayağı olan kurumsal yönetim ve Ticaret Kanununu konusunu işleyeceğiz. Kurumsal yönetim, kurumsallaşmanın en önemli ayaklarından bir tanesi, değerli hocam, izninizle bu konuda birkaç şey söylemek istiyorum.

Kurumsal yönetim anlayışı, hedeflerin gerçekleştirilmesi doğrultusunda ve kurumsallaşma yönünde kurumları, işletmeleri bir bilgi sistemi ve haberleşme yaklaşımı içerisinde profesyonelce yönetilen ve kontrol edilen bir yapıya dönüştürme çalışmasıdır diye tanımlayabiliriz diye düşünüyorum.

Bu oturumumuzda, doğrusunu söylemek gerekirse bu konunun Türkiye'deki en önemli uzmanlarından biri olan, Sayın Doktor Güler Manisalı Derman konuşacak. Sayın Manisalı, Kurumsal Yönetim ve Sürdürülebilirlik Merkezi Başkanlığını yürütüyor. Ayrıca Ortadoğu Teknik Üniversitesi İşletme Fakültesi ve TOBB Üniversitesinde bu konuyla ilgili dersler veriyor. Buyurun Sayın Hocam, söz sizde, süreniz yarım saat.

## Dr. Güler MANİSALI DARMAN



- Teşekkür ederim, hepinize günaydın önce. Gerçekten böyle bir konferansı düzenlediği için kurumsallaşma konusunu başlı başına ele aldığı için ben de TÜRMOB'u tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum. Beni tanıyanlar bilir, bu uğurda son 10-12 yıldır hem Türkiye'de hem de uluslararası arenada çok ciddi, büyük mücadeleler veriyorum.

İzin verirseniz sunumuma geçmeden önce ben bu işlere nasıl başladım? 10-12 yıl öncesini kısaca sizinle paylaşmak istiyorum. Ben Milletlerarası Ti-

caret Odasının Finansal Hizmetler Komisyonunun Dünya Başkan Yardımcısıyım, biz Milletlerarası Ticaret Odasında Paris'te bu konuları 10 yıl önceden ele almaya başladık. New York'ta bir toplantımızda dünyada bu kuralları koyan guru, 3 trilyon dolar civarında bir para yönetiyor, bunlar Rusya'da, Güney Amerika'da petrol yatırımları yapıyorlar, Amerika'nın da en büyük hukuk gruplarından birinin sahibi, Dünya Bankası'na da OECD'de bu kuralları yazan beyin. Biz, O'nu toplantımıza davet etmiştik, dedi ki "Amerika'yı yeniden keşfetmeyin, Amerika'nın tecrübelerinden yararlanın", bu arada biliyorsunuz biz de çok söylenir, meğerse bu aslında İngilizce sözlüklere bakarsanız Oxford'da da yazıyor "don't discover America" diye, İngilizceden gelen bir tabirmiş. Ben de o sırada Bilkent Holding'in Genel Koordinatörüyüm ve rahmetli İhsan Doğramacı Hoca ile bir 16-17 yıl çalışma imkanını bulmuştum, ciddi boyutlarda boğuşuyorum Bilkent'te, çoğunuz Bilkent camiasını yakından tanıyorsunuz, çok iyi deneyimler elde ettim. Oradaki sıkıntıları böyle anlatırken, gözümün önünden hep geçti. Ve biz, Türklerin biraz da bir cahil cesareti" vardır biliyorsunuz, ben bu konularla ilgilenirken dediler ki bana, bir kitap yazar mısın? Eh işte, bir 6 ay düşündüm sonra, "olur" dedim, tam 4 yıl sürdü, 40.000 sayfaya yakın okudum, bütün dünyayı dolaştım, orada biraz mütevazı davranmayacağım, hafıza kaybına uğradım, sürmenaj bile oldum kitap çıktığında. İşte, Paris'te ilk kitabım çıktı, 2004 yılında "Public Revenue Life" diye, meğerse ben bu konuyu bilmiyormuşum! Ve sadece ben değil, dünyada da hala daha böyle şüpheyle bakılıyor, hatta hiç unutmuyorum, Japonların çok büyük bir fonu var, Çin'de Pekin'de toplantıdayız, onun genel direktörü dedi ki, "bu Batılılar Roma İmparatorluğunu yeniden yaratmaya çalışır, şirketleri ele geçirmeye çalışıyorlar, onun için böyle kurallar icat ettiler"

dedi. Dünyada bu süreçten geçti, kabul edilme, reddetme, tartışma, nedir, anlamaya çalışma ama ondan sonra hakikaten, bütün dünyada inceledik, okuduk, gördük ki bu önemli bir konu.

Geldik yıl 2011 ve biz Türk Ticaret Kanunumuzu bu doğrultuda, bu ilkelerden, uluslararası alanda kabul edilen ilkelerden yararlanarak yayınladık, çıkarttık, bugünlere geldik ve burada tartışıyoruz. Onun için gerçekten, çok önemli olduğunu düşünüyorum.

2005'te de, artık bunları yapınca yaş kemale erdi, Hoca henüz sen gençsin diyordu bana ama emekliliğimden sonra bir de doktora yaptım, kurumsal yönetim konusunda bir de tez yazdım. Arkasından kitaplarım geldi, bu işe böyle başladım.

Tabii, bir gerçek var, Türkiye'nin gerçeği; bizim ülkemizde ağırlık yüzde 99'u neredeyse aile şirketleri, yine bizim ülkemizin büyük bir çoğunluğu KOBİ'ler, şimdi uluslararası alandaki bu kuralları, bu ilkeleri alıp bundan kendimize bir elbise çıkartmalıyız, bazıları bol, bazıları sıkıntılı ama bunu uygulamak durumundayız. İşte, Türk Ticaret Kanunu, sanırım bize bunları getiriyor.

Bu arada, TÜRMÖB'un dağıttığı çantaların içinde var. "Kurumsal Yönetimde Hesap Verebilirlik, Şeffaflık" diye bir kitap yazdım. Lütfettiler, yazarı benim ama bunu şunun için dikkatinize sunuyorum, burada Türk Ticaret Kanununda göreceksiniz, gerek Amerika'da gerekse Avrupa Birliğinde aynı konular ele alınıyor, bunlar karşılaştırılıyor. Yani hakikaten, bugün Türk Ticaret Kanunu durup dururken çıkmadı, Avrupa Birliği ile uyum amacıyla çıktı, Avrupa Birliği de Amerika'nın çok etkisi altında. Biz aslında küreselleşen bir dünyada yaşıyoruz, bunun etkilerini göreceksiniz. Bir taraftan da bizim bir gerçeğimiz var, nedir o, bizim şirketlerimiz aile şirketleri, önce bunların kurumsallaşması lazım, sonra kurumsal yönetime geçeceğiz.

Bugün ben, bana ayrılan süre zarfında özetle, hızlıca, dünküleri tekrar etmeye çalışarak üstünden geçeceğim. Şöyle bir şey izlemek istiyorum; önce aile şirketlerimizdeki kurumsallaşma sürecine bakalım, sıkıntılar nedir; şöyle bir resme bakalım, sonra kurumsal yönetimin niçin bu kadar üzerinde duruyoruz, onu ben uygulamadaki deneyimlerimle de sizinle de paylaşmak istiyorum, sonra TTK ile bir ilişkilendirelim. Kurumsal Yönetim Merkezi ile ilgili de iki cümle sarf etmek istiyorum. Bütün bu çalışmalarını yapınca hocalarımızla, uluslararası alandaki danışmanlarla bir araya geldik, bu markamızdır

bizim, şirket değildir bu, araştırmalar, yayınlar yapıyoruz, eğitimler yapıyoruz ve elimizden geldiğince yol göstermeye çalışıyoruz.

Şimdi bakın, Amerika'daki eski LCC Başkanı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanının çok güzel bir lafı var, diyor ki “eğer bir ülkede şirketlerin kötü yönetildiğine dair bir konu varsa sermaye başka ülkeye kaçar”, gene ne diyor, “eğer yatırımcıları, o ülkedeki şirket yönetimini yeterince şeffaf bulmuyorsa sermaye gene başka ülkeye kaçar”. Eğer bir ülkede doğru muhasebe standartları ve şeffaf raporlama yoksa gene sermaye başka ülkelere kaçar.” Dolayısıyla şirketlerin tek tek iyi olması yetmiyor o ülkeye yatırımcıların gelmesi için, bütün şirketlerin iyi yönetilmesi gerekiyor. Ama iyi haber, ben hemen hemen son 5-6 yıldır çok yoğun bir şekilde hemen hemen Türkiye'nin her tarafını geziyorum, konuşuyoruz, şirketlerimizle bir araya geliyoruz, çok büyük bir değişiklik var. Dün, Tekinalp Hocamız şöyle bir şey demişti, “bizde olmaz” diyorlar. Hakikaten, eskiden biz bunları anlatırken hep şöyle derlerdi hocam, iyi güzel de bunlar küresel şirketlere uyar bize değil, bizim için büyük, lüzumsuz! Ama şimdi artık bakın, sadece bunun üzerine biz burada bir konferans düzenliyoruz ve kanunlarımız bu doğrultuda ilerliyor ve de biz bugün Türk Ticaret Kanununu ele alıyoruz ama aslında diğer mevzuat hükümleri de onunla birlikte ilerliyor. Bugün İMKB'de küçük işletmeler için bir KOBİ borsası, bir gelişen işletmeler piyasası kuruldu yani diyor ki İMKB “Türk Ticaret Kanunu çıktı, şirketinizin içini temizleyin, sadece borçla finanse etmeyin kendinizi, başka kaynakları da düşünün, gelin borsaya”. Beraberinde BASEL II'yi, beraberinde, “kurumsal yönetim endeksi”, aynı anda paralel Türkiye'de ciddi bir gelişme var, tıpkı Arthur Lewis'in dediği gibi. Aynı anda, bugün yoktu sunumumun içinde ama eğer şirket evliliklerine baktığınız zaman yüzde 65'i halka açık olmayan şirketlerde küçük ve orta ölçek işletmelerde şirket evlilikleri görüyoruz, hem kendi içimizde şirket evlilikleri bundan sonra daha çok göreceğiz hem de daha çok Türk şirketlerinin satın almalarını ve satışlarını, şirket evliliklerini göreceğiz. İşte, bütün bunlar bize Türk Ticaret Kanununun önemini getiriyor.

Peki, neden, şöyle bir resme bakalım, bizim şirketlerimizin büyük bir çoğunluğu aile şirketleri, çoğu da KOBİ. Şimdi siz küçük bir işletmeyken kuruyorsunuz işletmeyi, her şeyi kendiniz yapabiliyorsunuz, yönetim de sizsiniz, mali raporları da işte, siz 11 oy ile hazırlıyorsunuz, denetim de sizden çıkıyor. Hani bir kaptanın dümene geçip yelkenliyi idare etmesi gibi, bu güzel ifade, bir de çok geleneksel bir ifade var, bilirsiniz, “masa, kasa, ata” denir; bir masası, bir kasası, bir arkasında Atatürk resmi dönemi bitiyor. Çünkü şirketler

büyüyor, çünkü küreselleşiyoruz. Büyüdükçe siz şöyle bir kaptan düşünebiliyor musunuz? Aşağıya inmiş, eline küreği almış, ha bire ocağa kömür atıyor, yok böyle bir şey! Yönetim, denetim, icra birbirinden ayrılıyor. İşte, dün bütün gün tartıştığımız Uluslararası Muhasebe Standartları, dün bütün gün tartıştığımız Denetim Kuralları, denetim şirketleri kavramı, bütün bunlar artık Türkiye'nin bir devrim geçirdiğini, bir zihinsel devrim geçirdiğini gösteriyor.

Gene bakıyoruz, dedik ki aile şirketlerimizi, işletmelerimizi düne kadar hep birinci, ikinci kuşak kurdu, şimdi Türkiye'de son 5 yıldır ben sadece üniversitelerde kendi öğrencilerimi biliyorum, her yıl mezun ediyorum, Kurumsal Yönetim dersi olarak mezun oluyorlar ve işlerin başına geçiyorlar. Okulda öğrendikleriyle kendi şirketlerini özdeşleştirmeye çalışıyorlar, ciddi de problem yaşıyorlar. Bizi çağıranlar hep zaten ikinci kuşaktır, üçüncü kuşaktır, genç nesildir. Önce bir şirketin içini temizliyoruz, ondan sonra da stratejik yönetimden, dün bir miktar bahsedildi, iç kontrol, risk yönetimi, daha henüz oralara birçok şirketimizde gelmedik ama bundan sonra geleceğiz, ondan sonra da "sürdürülebilirlikten" bahsediyoruz. Bu ikinci ve üçüncü kuşakta çok ciddi bir dağılma, şöyle düşünün; Ege İhracatçı Birlikleri beni çağırmıştı geçenlerde, orada tamamen kurumsallaşma üzerineydi, 100-120 kişivar salonda. Şöyle denir, "gözünüzün önünde tecessüs edin", 100 kişi, ikinci kuşakta, ikiden üçe geçerken sadece 13 tanesi kalıyor, geriye kalan sandalyeler boş, şirketler yok. Üçüncü kuşaktan dördüncü kuşağa geçerken o 13 taneden 8 tanesi gidiyor, sadece 5 tanesi, böyle bir gerçeğimiz var karşımızda. Şapkayı önümüze koyup düşünmemiz lazım. Geçen haftada İzmir Ekonomi Üniversitesinde bir toplantımız vardı, Dimes Meyve Suları, Diren Şaraplarının CEO'su, üçüncü kuşaktan çıktı dedi ki "üstümde öyle bir baskı var ki, hep şirketi batıracağını dediler, hep batıracağını, acayip mücadele ediyorum". İşte, şimdi bu üçüncü kuşak bunun savaşını veriyor, TTK imdatlarına yetişti. Bunun en büyük bekçisi ve koruyucusu da bu ekip olacak, ben öyle görüyorum. Çünkü sizlerin şirketlerin, patronların üzerinde çok büyük etkiniz, yönlendirme yetkiniz, gücünüz olacak. Onun için mali müşavirlere, muhasebecilere çok büyük iş düştüğünü düşünüyorum.

Gene aile şirketleri, kurumsallaşma, TTK, şöyle bir sörf yapalım, aile şirketlerinde, aile, duygusal ilişkilerinin hakim olduğu birliktelik, şimdi bunu "bir ete, kemiğe büründürelim", bu ne demek? Hepiniz şirketlerde, çalıştığımız şirketlerde biliyorsunuzdur, şirket, ailelerin, şirkette çalışan patronların kardeşlerinin, çocukların falan giderleri şirketten ödenir, öyle değil mi? Bir gerçek bu, kredi kartları gelir, ekstreler, şirketten ödenir, ama biz işletme, mantık ve

kurallarının hakim olduğu sosyal bir kurum diyoruz. TTK'da daha öncede vardı bu, şirkete borçlanma yasağı madde 358, anonim şirketlerde zaten vardı, pek işlemiyordu ama şimdi yeni Türk Ticaret Kanunu nedeniyle giderek biz bunu daha sık konuşmaya başladık. Dün yine bahsedildi, aile anayasası dendi, aile anayasası olsun, yetkinlikler belirlensin, ondan sonra ona göre maşlar ödensin, şu, bu olsun falan, bütün bunları belirlemek için önce “yönetim kurullarınızın” olması lazım. Önce kişilerin yetkinliklerini, görevlerini belirlemeniz lazım. İşte, TTK bize, bunlara ışık tutuyor.

Peter Deucker'ın çok güzel bir lafı var, bakın, “Aile, şirketine hizmet ettiği sürece her ikisinin de sağlıklı bir şekilde devamlılığı sağlanır fakat şirket, aileye hizmet etmeye başlarsa ikisinin de sonu olmaz”. İşte, TTK bize gene bunu getiriyor.

Dün Zafer Hocam, bu slaydı kullandı, bende çok kullandırım bunu, bu hakikaten, kurumsal yönetimi çok güzel getiriyor. Şimdi biz kurumsallaşma dediğimiz zaman aşığıda, şu alt basamakları anlıyoruz yani sizin şirketinizin muhasebesi, finansmanı, hukuku, insan kaynakları, pazarlama, üretimi falan her şey olacak, kat, kat çıkıyoruz, ondan sonra en üstünde düzgün de bir yönetim kurulu olacak. Türk Ticaret Kanununun, biraz sonra bir, iki maddesi üzerinde duracağız bununla ilgili kısaca, en önemli noktalarından bir tanesi, işte, bu yönetim kurulunun önemini gözler önüne sermesi.

Sayın Oturum Başkanım, kurumsal yönetimin tanımını verdi, hissedarların haklarının korunması, rekabetin artırılması, uluslararası sermaye piyasalarına erişimin kolaylaştırılması. Hissedarların halklarının korunması, “ete kemiğe büründürelim”, aile şirketleri, kardeşler ya da çocuklar var, hepsinin hakkı korunuyor mu sizce? Korunmuyor. Şeffaflık var mı? Yok. Uluslararası sermaye piyasalarına erişim, biz geçen hafta bir şirketimizle bir dizi fonlarla toplantılar yaptık, IFC dahil, girişim sermayesi dahil, ha, bu arada 15 gün önce Ankara'da “girişim sermayesi” ile ilgili bir sempozyum yapıldı, sadece 1.000 şirketten 5 tanesi girişim sermayesi fonundan yararlanabiliyor, bu private equity dediğimiz, neden? Ver mali tablolarını diyorlar, yok! Gerçeği göster diyorlar, yok! E, peki, mesela bu şirketimiz kredi ile finanse etmek istemiyor kendini. Çünkü kredi ile sadece yaptığı yatırımı ancak kısa vadeli ödeyebiliyor ama diğer taraftan hissedar ortak aldığı zaman uzun vadeli bir yatırıma girebiliyor. Ama bunun için de, hatta espri oldu aramızda, bu bir nakliye sektöründe, taşımacılık sektöründe bir şirket, o sektörde belki bilenleriniz bilir, “çarşafı” denir, maliyetlerle ilgili, “azıcık hocam, çarşafı kaldıralım” de-

dik, azıcık kaldıralım da gerçek gücümüzü karşıdaki yatırımcıya gösterelim. İşte, kurumsal yönetim, işte TTK bize bunun önemini gösteriyor. Neden? Çünkü kredi verenler, çalışanlar, tedarikçiler, denetim şirketleri, derecelendirme o kadar çok! Şirketi bir halka gibi düşünün, bütün bunlarla bütün paydaşlarımızla ilişki halindeyiz ve Kanunun her maddesi bununla ilgili düzenlemeleri bize getiriyor.

Yönetim kurulunun sorumluluğu, kurumsal yönetim dediğiniz zaman, hissedarların hakları, küçük hissedarların hakları, paydaşların korunması. İşte, şu en altta, ülkedeki kurumsal yönetimin altyapısı var ya işte, Türk Ticaret Kanunu bize ülkedeki kurum yönetim ikliminin düzgün olmasını getiriyor. Neden? Sonunda bu kadar niçin buna önem veriyoruz? Finansal verimliliğimiz, operasyonel verimliliğimiz artsın istiyoruz.

Gene geçen hafta bir toplantımızda, dün çok konuşuldu, uluslararası finansal raporlama standartlarıyla ilgili olarak, mali tablolarla ilgili olarak bizim şirketlerimizde biliyorsunuz nakit yönetiminin takibi çok fazla yoktur. Nakit şöyle takip edilir, çoğunuz biliyorsunuz bunu; ne kadar ödenecek çekim, senedim var, bankamda da ne kadar param var, elimde ne kadar çek, senet; patron “nakit yönetimi” dediği zaman bunu anlar. Biz de kendimizi yırtıyoruz, biz, orta ölçekli işletmelerle çalışıyoruz, çok önemli, lütfen bir “nakit akım tablonuz” olsun. Bir de bunu uluslararası muhasebe standartlarına göre hazırlayalım yani siz operasyonlarınızdan ne kadar nakit elde ediyorsunuz? Finansal hareketlerden ne kadar nakit elde ediyorsunuz? Patron, dinledi, dinledi, bu arada patron da çok donanımlı, “iyi de bu benim ne işime yarayacak?” dedi. Gerçekten, üstünüze çok büyük sorumluluklar düşüyor, ne işinize yarayacak? Siz, çok karlı olabilirsiniz ama doğru düzgün bir nakit yönetimi yapmazsanız sürdürülebilirliğiniz olmaz, ayakta kalamazsınız. Son derece çok önemli bir konu!

Gene biraz önce söylediğim gibi eğer siz yabancı yatırımcılarla bir araya gelmek istiyorsanız kendinizi, gücünüzü net, şeffaf, doğru anlatmak zorundasınız. Ben öğrencilerime ODTÜ’de şunu söylüyorum, siz bir arkadaşınıza borç verseniz, bilmek istemiyor musunuz acaba bu bunu çarçur eder mi, geri bana öder mi? Mali tablolar şirketlerin, gerçek durumunu gösteriyor. Burada size gene çok görev düşüyor.

Şirketin değeri artıyor, IFC ile toplantı yaptık bir şirketimiz için, “değeriniz ne?” patron diyor ki “ben biliyorum”, güzel, sen biliyorsun da, dün de konuşuldu bakın, şerefiyenin hesaplanması, “rayiç değer” kavramı geliyor, “makul



değer” kavramı geliyor, bir kültür değişikliği anlayışı geliyor uluslararası muhasebe standartlarıyla. Yani biz daha rekabetçi bir avantaja sahip olmak istiyoruz, sürdürülebilir olmak istiyoruz.

Dedik ki, Türk Ticaret Kanunu, yönetim kurulunun önemini gözler önüne getiriyor. Kurumsal yönetim de şöyle organlar var; dün çok denetimden konuşuldu, hatırlarsınız ben de bir soru sordum. Kurumsal yönetim diyor ki, “yönetim kurulu, çok önemli, şirketi sevk ve idare edecek, TTK’da biliyorsunuz pay sahipliğinde kaldırdı, yönetim kurulu üyesi olmak için ilaki şirketin ortağı olmanız gerekmiyor, biz, donanımlı, güçlü yönetim kurulları istiyoruz hem Türkiye içinde rekabetçi avantaja sahip olmak istiyorum hem de uluslararası alanda. “Kendi içinizde görev dağılımı yapın” diyor, paylaşın, birtakım organlar kurun. Şimdi eğer kurumsal yönetim açısından bakıyorsak hadiseye “denetim komitesi” bunlardan bir tanesi. Yani içinizde muhasebe, finanstan anlayan, bu konuda ehil, donanımlı insanlar yönetim kurulu üyeleri, bakın bu çok önemli, bir araya gelsin, bir denetim komitesi kursun. Zaten Sermaye Piyasası Kurulu, bunu Seri 10 Numara/19’da belirlemiş durumda. Geri dönüyoruz bakıyoruz, TTK’ya, 366/2’de görev dağılımında diyor ki “yönetim kurulu, iç denetim dahil şirketin gidişatıyla ilgili komiteler kurabilir”. Lütfen, bunu şirketin içinde çalışan personel ile birlikte kurulan komitelerle karıştırmayın çünkü onlara talimat verebilirsiniz, onlar da boyun eğer yapar ama yönetim kurulu üyelerine talimat veremezsiniz, hissedar olmasalar dahi kanunen ve biliyorsunuz bir de sorumlulukları var, dolayısıyla yönetim kurulu üyeliği ayrıdır. Gene bu komitelere danışmanları da alabilirler ama danışman, danışıldığı sürece danışıldığı konuda fikrini söyler, yönetim kurulu üyeliği ayrıdır. Peki, bu bağımsız veya bu kadar güçlü yönetim kurulu üyelerini hani ortalıkta dolanmıyorlar, bunlar her yerde bol bol yok, nasıl bulacağız? İşte, bunun için de “kurumsal yönetimi atama komitesi” deniyor. Yani bir yerlerde bu profesyonel yönetim kurulu üyelerini bulacağız. Bu adamlar hem maddi açıdan güçlü olacak, çünkü geçimini şirketten sağlamıyor, hem donanımlı olacak, hem bağımsız olacak, hem yetkin olacak, hareket kabiliyeti olacak, patrona da patron soyadı öyle olduğu için “evet” demeyecek. Bu adamları bulduk, bir de bunlara nasıl para ödeyeceğiz? İşte, bu da “hak ve menfaatler komitesi”. Bakın, TTK madde 394 diyor ki, “huzur hakkı”, ikramiye, prim, kar-dan pay, bunlar zaten daha öncede bildiğimiz konulardı, güzel de aradaki fark şu; bu adamlar bizim elemanımız değil, maaş almıyor, hissedarımız da değil ama yönetim kurulu üyemiz, hakikaten, ciddi boyutlarda bir devrim var düşünce sistematüğinde. Biz, şirketlerle bir araya geliyoruz, buna çok sıcak bakıyorlar biliyor musunuz, başladılar, acaba kimi alabiliriz diye. Kim bizim

yönetim kurulunda elimizi tutar, kim bize destek olur, pürüz çıkarsa, çok ciddi boyutlarda Türkiye’de işletmelerde bu gelişmeyi göreceğiz.

İMKB’de kote şirketler, dün söylendi, 520 tane, 354 tanesinin hisseleri İMKB’de işlem görüyor. Ben o zaman hep şu soruyu soruyorum “İMKB kote olanlarla” diğer tarafta da neredeyse bir değişik rakamlar verildi, diyelim 100.000 tane anonim şirket, 200.000 küsur tane limited aktif olarak faal çalışıyordu. İç Ticaret Genel Müdürün söylediği. Yazık günah değil mi, bu iyi bir şeyse öbürleri yapıyor, bu tarafta halka açık olmayan binlerce şirketimiz var, aradaki boşluk artıyor. İşte, Türk Ticaret Kanunu, bu düzenlemelerle bu iki grup arasındaki boşluğu kapatıyor, onlar zaten çok uzun süredir Sermaye Piyasası Kurulunun düzenlemeleriyle bu uygulamaları getiriyorlardı ama bu da yetmiyor. Uluslararası alanda bakın, bu benim bir araştırmamdı; İngiltere, Fransa, Almanya ve Türkiye’ye baktığımız zaman ciddi boyutlarda hala aramızda halka açık şirketlerde bile fark var. İngiltere’de 11 şirkete baktık, hepsinin, denetim kurulu komitesi kurulması Avrupa Birliği 8. Direktife göre zorunlu, hepsinde var. Bizde 29 şirketimize baktık, ADR olan, onları size söyleyeceğim ama gelelim, hak ve menfaatler ve atamaya baktığımız zaman İngiltere’de, Fransa’da yüzde 90’ı bu komitelere sahip yani bu şu demek; buradaki şirketler güçlü yönetim kurullarına sahip demek, uluslararası alanda insan çekiyorlar şirketlerine demek. Böyle büyülüyor, böyle küresel şirket haline gelinebiliyor demek. Ee, bize bakıyoruz, hak ve menfaatlerle ilgili “sıfır”, hiç yok. Bu iki komiteyi bu arada birleştiriyorlar, adına da “kurumsal yönetim komitesi” diyorlar. Şapkamızı önümüze koyup, şirketlerimizi nasıl ayakta tutacağız, nasıl sürdürebilir hale getireceğiz, nasıl büyüteceğiz ve uluslararası alanda rekabet edebilir konuma getireceğiz, bunu düşünmemiz lazım.

Evet, dün de çok konuşuldu, Türk Ticaret Kanunu, kurumsal yönetimi dört felsefe üzerine inşa ediyor; hesap verebilirlik, sorumluluk, adillik, şeffaflık, çok güzel ama bir de bunları ete kemiğe büründürmek lazım hem Kanunda hem de uygulamada. Çünkü her kanunun uygulamada bir açığı vardır, hele biz Türkler, bunu da iyi biliriz. Bütün bunları yapıyoruz, kurumsallaşıyoruz, sonra kurumsal yönetime gidiyoruz. Dün hep şeffaflık denildi, finansal tablolar denildi, ben bunların üstünde çok durmayacağım ama tekrar hatırlatmak istiyorum; işiniz o kadar kolay değil, hem siz öğreneceksiniz, çalışacaksınız, bu arada şunu söyleyeyim, ben doktorayı 50 yaşında yaptım, emekli olduktan sonra, 1 yıl boyunca uluslararası finansal raporlama standartlarına çalıştık biz. Sizlerin de tanıdığı çok değerli hocalarımızdan öğrendik, sonra gittik şirketlere, biz anlattık, ben de profesyonel yöneticim zaten, ömrün üst düzey yöne-

tici olarak geçti ve rapor vermekle geçti. O kadar zor ki şirketlere anlatmak ve yaptırmak, gözünüzü korkutmak istemiyorum ama önce sizin kafalarınızda bu konuyu ciddi boyutlarda öğrenmeniz, içselleştirmeniz, ondan sonra şirketlere anlatmanız lazım, biraz önceki nakit akım tablosunda anlattığım gibi.

Türk Ticaret Kanununda mesela, şeffaflığı nerede görüyoruz; “kurucular beyanında, kurucular tarafından kuruluşa ilişkin beyan imzalanır. Koyduğun aynı sermaye, elde ettiğin, iktisat edilen menkul kıymetler, kuruculara tanınan menfaatler, ne kadar zor; kuruculara tanınan menfaatleri beyan etmeniz. Dün Hocamız söyledi; “bizim alacağımız paraları açıklayacak mısınız?” dedi, “evet”, açıklanacak, girin uluslararası şirketlerin sayfalarına bu konuda beyanları görüyorsunuz.

Şeffaflık, bağımsız denetim, işlem denetçisi, dün bunlar çok konuşuldu, onun için geçiyorum. Yalnız iki konu çok az geçti, TTK’da da belki çok yer almıyor ama kurumsal denetim bağlamında bunu çok göreceğiz, bu arada Sanayi ve Ticaret Bakanlığında çalışma başladı, “sosyal denetim”, social audit” dediğimiz. Şimdi birçok şirketimiz, küresel şirketlerin taşeronu, üretim yapıyorlar, küresel şirketlerde bir adam gönderiyor, denetliyor, muhasebeyi de denetliyor, işçilerin çalışma şartlarını da denetliyor, fabrikanın düzenini de denetliyor, çok yakında, çok sık göreceğimiz bir kavram, naçizane görüşüm bu konunun üstüne odaklanması, “sosyal denetim” bizim literatürümüze de girdi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı da bu konuda nasıl yetki alınacağı konusunda bir Avrupa Birliği projesi yürütüyor şuan.

Gene çevreye uyum ve karbon salınımı, bunu da çok duyacağız. Bununla ilgili olarak da muhasebeleştirmeyle ilgili “karbon salınımı muhasebesi” çok ciddi bir muhasebe sistemi olacak. Çevreye uyum da öyle, lütfen, bu konulara da gerçekten, üzerinizde durmanızı tavsiye ediyorum, önümüze çok önemli konulardan biri olarak gelecek.

Bunu belki çoğunuz görmüştür ama bu çok anlatılan bir slayttır; eğer standartlar farklı olursa sonuçlara nasıl yansır? Çok eski bir slayt, hani böyle klasikler olur ya, bu da klasik hale gelmiş bir slayt. 1993 yılında Mercedes-Benz New-York Borsasına kote olmak istiyor ve Alman Muhasebe Standartlarına göre mali tablolarını hazırlıyor, kar 600.000.000 Deutche mark çıkartıyor. O zaman tabii Deutsche mark var, Amerikalılar diyor ki “yok, bir dakika, sen bunu bizim kendi muhasebe standartlarımıza göre yeniden yap bakalım”, tekrar hesaplanıyor, zarar 2.000.000.000 DM! Dün Tekinalp Hoca ne dedi “2012’de açılış bilançosu olacak” dedi, onun için karşımıza gelecek bu konular. Onun için şimdiden şapkayı önümüze koyup, düzenlemek gerekiyor.

Yönetim kurulu çok önemli dedik, kurumsal yönetim açısından çok önemli dedik, profesyonel yönetim kurulu anlayışı geliyor dedik, ikinci bölümde 359.maddeden itibaren teker teker anlatıyor. Pay sahibi olma yükümlülüğü kalkıyor yani profesyonel yönetim kurulu anlayışı geliyor. Tüzel kişinin, yönetim kurulu üyesi olabilmesi, tescil ettirilecek, sicilde yayınlanacak.

Tek kişilik yönetim kurulu; tek kişilik yönetim kurulu üzerinde şöyle iki cümleyle durmak istiyorum; saman adam kavramını ortadan kaldırıyor biliyorsunuz, çoğu eşi, kardeşi, çocukları bununla birlikte şirket kuruyor, şirketlerimiz kuruluyor ama gerçekte bunlar söz sahibi mi? Hayır, değil, o zaman ihtiyaç yoksa niye varlar şirket ortağı olarak? Şirket ortağı ayrı olabilir ama tek kişiyle, ben örneğin kurabilirim, burada da değerli başkanlarımıza derim ki “siz çok kuvvetlisiniz, lütfen gelin hissedar olmayın ama benim yönetim kurulunda yer alırsanız şeref duyarım, güçlü bir yönetim kurulu olurum”, güçlü bir şirket ortaya doğar, işte, bu çok önemli, bunu anlamamız gerekiyor. Her birimiz bir ucundan o şirketi tutsak ama tabii bu arada biz Türklerin çok önemli bir hasleti var, “beraber çalışmayı da öğrenmemiz gerekiyor”, ekip çalışmasını, yönetim kurulunda şeffaf olmayı, orada faaliyet raporları, mali raporlarını konuşmayı, tartışmayı oylamamız gerekiyor. Yani TTK bize UFRS’ye göre finansal tablolar niye çıkarttırıyor? Gelsin, yönetim kurulunda şirketimizin durumunu öğrenelim diye. Niye denetlettiriyor? Çünkü birbirimize güvenmenin ötesinde denetlenmiş mali tablolarla güven unsuru ortaya çıksın diyor.

Evet, gene Kanun; finans, denetim, planlama, risk yönetimi gibi konularda donanımlı, bilgili, deneyimli olsun diyor yönetim kurulu üyeleri. Gene 365, 375’e giderseniz, “yönetimi temsil” ile ilgili icracı olan, olmayan, bu kavramlar geliyor satırların, cümlelerin içinde. Mesela diyor ki, “üçüncü kişiye devredebilir”, güçlü CEO dönemi, yurtdışındaki gördüğümüz gibi güçlü CEO dönemi gelecek, neden gelecek? Bakın, bizim şirketlerimiz aile şirketleri, ikinci, üçüncü kuşağa gelmeye başladı, çocuklar belki de çalışmayacaklar, belki de gerçekten onu götürebilecek kapasitede değil, bu bizim karşımıza çok çıkıyor. Siz anayasalarla düzenliyorsunuz, belki dışarıdan uzaktan bir ak-raba halanın çocuğu çok daha güçlü, başarılı olabilir. Kendi çocuklarınız işe sahip çıkmıyor, güçlü CEO, belki dışarıdan profesyonel alacağız.

Bu arada bir konuyu netleştirmek istiyorum; hep çok karıştırılan “profesyonelleşme”. Profesyonelleşme demek, lütfen bu karıştırılmasın, illaki dışarıdan yabancılara işi devretmek demek değil, kendi işimizde de bir profesyonel gi-

bi çalışmak demek, bizim evlatlarımız, kardeşlerimiz zaten çok iyi okullardan çıkıyorlar, artık yetişiyorlar veya işbaşında da yetişiyorlar, tıpkı bir profesyonel gibi çalışmaları demek. Bizim gençliğimizde denirdi bu, “dışarıdan profesyonellere bırakılsın şirketler”, hayır, şimdi çok donanımlı bir nesil yetişiyor, geriden geliyor. Profesyonelleşmek o demek, onlardan beklenti budur.

Elektronik ortamda yönetim kurulu ve genel kurulun yapılması konusu, dün hep söylendi, onun için bunları geçiyorum.

Adillğe bakıyoruz; azınlık hakları listesi zenginleştirilmiş, mesela, özel denetim isteme hakkı var, genel kurulun reddi var. Gene 411 ile düzenlenmiş, bu “azlık hakkının” düzenlenmesi neden önemli? Şimdi Türkiye’de biz hep borçla finansmana alıştık, bankadan kredi alıyoruz, oysa giderek özel, bu sermaye ortağı dediğimiz, private equity dediğimiz özel girişimciler gelmeye başladı Türkiye’ye, bunlar azlık. Sıkıntı nereden kaynaklanıyor biliyor musunuz? Şimdi bunlar şirketlerimizin mali tablolarının doğru, düzgün olmadığını bildikleri için yönetime de müdahale edemediklerini bildikleri için “çoğunluğu” istiyorlar. Aslında uluslararası alanda uygulama azlıktır. Normalde, mesela private equityler yüzde 20-30’u girerler, 5 yıl kalırlar çıkarlar. Bizde öyle olmuyor, bizim şirketlerimiz de şirketin hisselerinin çoğunluğunu vermek istemiyor, “yumurta mı civcivden, civciv mi yumurtadan” gibi oysa kanunla azlık hakları düzenlendiği takdirde gerek bu dediğim gibi mali raporların doğru düzgün çıkması gerekse denetim olması takdirde şirketlerimizin önü açılacak aslında. Çok daha ucuz kaynaklara erişim imkanı sağlayacak. O dediğim 1.000 şirketten 5 şirket, bu fonlardan yararlanıyorsa bu olacak 15, 25, çok daha iyi imkanlara ve kaynaklara sahip olacağız.

İmtiyazlar sınırlanıyor, mesela, oy hakkıyla ilgili ilkeler 434’den 436’ya kadar düzenlenmiş durumda.

Bir başka sıkıntı var; bir quiz-out dediğimiz “satın alma hakkı” geliyor TTK ile. Şimdi siz yabancı ortak aldınız yanınıza, çok güzel yani uygun kaynak, öz sermayeye ortak oldu. İyi de kötü niyetli de olabilir! Bir de madalyonun öbür yüzünü düşünün, eğer kötü niyetliyse ne diyoruz biz, hakim şirket, bir şirketin doğrudan veya dolaylı olarak paylarının en az yüzde 90’ına sahipse yani azlık yüzde 10’un altındaysa o zaman biz onun paylarını diyoruz ki, “bu kötü niyetli, düşmanca satın almaya girişiyor, biz onun hisselerini geri satın alabiliriz”. Bu çok ciddi boyutlarda şirketlerimizin de pozitif açıdan düşünürsek elini kuvvetlendiren bir düzenleme Türk Ticaret Kanununun getirdiği.

“Müzakere yasağı” getiriyor, “eşit işlem” ilkesi getiriyor, bunları hızlıca geçiyorum, zaten Kanunda okuyabiliriz. Hesap verebilirliği nerede görüyoruz? Yönetim kurulu raporlarında görüyoruz. “Bilgi akışı” diyoruz, zaten dün çok söylene, internet sitesi inceleme hakkı gibi.

Sigorta hükmü getiriyor, bu da yeni bir kavram bizde; diyor ki, “yönetim kurulu üyeleri zarar verebilir faaliyetlerinden, sermayenin yüzde 25 gibi de bir eşik konmuş burada”, bu, evet, çok gördüğümüz, özellikle İstanbul’da büyük şirketlerimizde zaten görüyoruz, başladı ama bunu diğer orta ölçekli işletmelerimizde de göreceğiz. Yönetim kurulu üyelerinin ve yöneticilerinin verdikleri zarara karşı şirkette yaptıkları faaliyetlere sigorta hükmü geliyor, o da 361.madde.

Şirkete borçlanma yasağı yani “kasa benim cebim”. Ben Bilkent’e ilk girdiğimde TEPE’nin Yönetim Kurulu Başkanı bana dedi ki, ben de o zaman gencim, 29-30 yaşındayım, rahmetli İhsan Doğramacı Hoca’ya, ODTÜ İşletme’den mezunum ben, muhasebe kitaplarını götürdüm. Dedim ki “yahu, böyle olmaz, şirketler bütçe yapmalı, proforma gelir tablosu, bilanço düzenlemeli” dedim, çağırdı beni Yönetim Kurulu, TEPE’nin Yönetim Kurulu Başkanı, “biliyorum kızım, sen gençsin, gidip Hoca’ya böyle söylüyorsun, O da bunları bizden istiyor” dedi, “kasa benim cebim, kasam benim cebim, bizden böyle şeyleri istemeyin” dedi. Yani Türk Ticaret Kanunu bunu getiriyor, bu nedenle de ben kurumsal yönetim ve kurumsallaşmayla o günden beri derinden ilgileniyorum.

Evet, “şirketler topluluğunu getiriyor”, yine kendi deneyimim, sizler de biliyorsunuz, Bilkent Holding’i kurdum ben, gene gencim, arıyorum Türk Ticaret Kanununda, mevcut Kanunda, doğru düzgün bir düzenleme yok biliyorsunuz. Fatura keseceğiz Bilkent Holding’den şirketlere hizmet faturası, neye dayandıracağız bulamıyoruz, bakın 20 yıl geçti üstünden biz yeni kanun ile ancak bunu düzenleyebildik. Şirketler topluluğunu, karşılıklı iştirak, kim hakim, kim yavru şirket, bu konu da netlik kazandı Kanunla.

“Şirketlerin kendi paylarını iktisap ve rehin olarak kabul etmesi”, konusu düzenlendi; birleşme, bölünme, tür değiştirme, bütün bunlar çok daha detaylı, net bir şekilde konuldu.

Bu riskin erken saptanması ve yönetimi dün anlatıldı ama ben iki cümleyle bir deneyimimi paylaşmak istiyorum; ben şirketlerde “kurumsal risk yönetimi

eğitimi” de veriyorum, dñn de sñylendi, iş kontrol ve risk konusunda çok ciddi kaydedilecek mesafe var, daha henñz biz alacakların yaşlandırmasından òteye gidemedik bu konuda. Alacaklarımızın takibinden òteye gidemedik risk dediğimizde, onun işin bu konuda zihinlerde çok ciddi boyutlarda değişiklik yaratacak diye dñřünüyorum.

Bunu geçiyorum, bu 1524, zaten biliyorsunuz, web sitesi. Bu arada şunu sñyleyeyim; web sitesinin ùzerinde çok duruluyor, ben de çok ònemli olduğuna inanıyorum ama o sonuē, ondan ònce giden yoldaki tuğlaları çok doğru inşa edilmesi lazım, ondan ònce hele biz, gayet şeffaf mali tablolar ııkartalım, onu zihinlerimizde kabul edelim, ondan sonra web sitesinde yayınlarız.

Bir de “sorumluluğa” bakıyoruz; hukuki olarak dñzenleniyor yani belgeler, beyanlar doğru mu yani birleşmelerde mesela, menkul kıymet ııkartılmasında, òrneđin, sermaye artırımında yanlış beyan, òdeme yetersizliğinin bilinmemesi, değer biçilmesi, Sermaye Piyasası Kurulunun da zaten bu konuda ònceden dñzenlemeleri vardı. Mesela, arsa, gayrimenkul değerlendirme konusu, hukuki sorumluluk getiriyor, halktan para toplanması, kurucuların, yñnetim kurullarının tasfiye memurlarının herkesin sorumluluğunu Tñrk Ticaret Kanunu dñzenliyor. Denetçilerin sorumluluğunu zaten dñn detaylı olarak konuştuk. Bunlar hukuki sorumluluk.

Bir de “cezai sorumluluklar” var, onlar da 562.maddede dñzenleniyor.

Bundan sonra bñtñn bu Kanun, bize neler getirecek? İzin verirseniz çok òzetle Tñrkiye’de son yıllarda olan bir gelişmeyi gñzler ònñne sermek istiyorum. Tñrkiye’de, dñnyada olduğu gibi çok ciddi boyutlarda ve bu konuda çok toplantı yapılıyor. Tñrkiye’de, òzellikle İstanbul’da, maalesef, onu sñyleyeceđim, Anadolu’ya bu tñr toplantılarımız çok fazla gelmiyor, “fonlar geliyor, fonlar gidiyor”. Pazartesi başlıyor bir tanesi, benim de başkanlığını yapacağım, yatırımcılar geliyor, bunların çok ciddi bir talebi var, beklentileri var şirketlerle ilgili ve bunu lñtfen, kñtñ de algılanılmasın Tñrk şirketleri de satın almalara, devir almalara gider, uluslararası finans piyasalarından para toplar. Bundan ònce TñRMOB’un dñzenlediđi Tñrkiye Kongresindeki sunumunda paylaşmıştım; Tñrkiye’de son finansal krizde bir enteresan gelişim oldu, çok kişinin de dikkatini ıekmedi; şimdi biliyorsunuz biz gazetelerden okuyoruz hepimiz finans sektñrñnñ, bankalar, sendikasyon kredisi buldu, şunu buldu, bunu buldu, dışarıdan paralar buluyorlar. Ama kriz ile birlikte reel sektñr, uluslararası finans piyasalarından, borsalardan para toplamaya başladı Tñrkiye’de ve bu sayı giderek arttı, 54 tane reel sektñr şirketimiz. ADR ne demek?

Tek tek detaylarına girmek istemiyorum, siz burada bir hisse senedi ihraç ediyorsunuz, bu hisse senedi vapura yüklenip de Amerika'ya gitmiyor tabii. Karşı tarafta bir takas bankası var, o takas bankta tekrar karşılığı bir repo sertifikası ihraç ediyor, Amerika'daki Hans da satın alıyor, özeti bu, bir sürü de kuralı var. Şimdi Türk şirketlerinin uyguladığı, “tezgah üstü piyasalarda”, nitelikli kurumsal yatırımcılardan fon topladığı sistem yani bu finansal krizde bizim şirketlerimiz yurtdışında gerçekten çok iyi fonlar bulmuşlar. Bakıyoruz buna özetle; bakın Akbank, 2008, 2007, 2009 yürürlük tarihlerine bakın, ha, bu arada aracı bankalar da City Bank, New York Bank of Mellon, İstanbul'da bunların New York Bank of Mellon'ın da şubesi var, İhlas Holding, Koç Holding, Migros, Petrol Ofisi, TAV, TAV, bu kadar nasıl büyüdü? Bu paraları nasıl buldular? Uluslararası finans piyasalarından! Bakın, TAV'a, 2009'da yani gitmiş, küresel, kurumsal yatırımcılardan para bulmuş, TAV, halka açık. TAV, uluslararası muhasebe standartlarına göre mali tablo hazırlıyor, TAV denetimden geçiyor ve TAV bizim aslında büyük şirketimiz dediğimiz şirketlerimizden bir tanesi. TAV, bir gecede olmadı, bu noktalara da bir gecede gelmedi.

Geri dönüyorum veya şuna devam edeyim, son cümlemi öyle söyleyeyim; Türk Havayolları, TEKFEN Holding, Petrol Ofisi, bakın hepsi, Goldaş Kuyumculuk, Hacı Ömer Sabancı, TOFAŞ, TÜPRAŞ, VESTEL, ben bankaları geçiyorum, Anadolu Efes Bira, BİM, bankalar zaten buluyordu, gene TOFAŞ, TÜPRAŞ, bakın, VESTEL, Yazıcılar Holding, bütün bunlar bu paraları buluyorlar.

Şimdi ben şunu soruyorum, öğrencilerime de aynı şeyi söylüyorum; bizim ülkemizin büyük bir çoğunluğu KOBİ, orta ölçekli işletmeler, gene bizim ülkemizin şirketleri yüzde 99'u aile şirketleri, benim 2000 yılında New-York'da Ieren Nitchtein'den dinlediğim konular, geldik 2011, bizim kapımızda, bizim için çok önemli bu Kanun. Burada da sizlere çok büyük rol düşüyor; bu şirketlerimizin ayakta kalması, sürdürülebilirliği için çünkü şirketlerin yönetim kurullarının, sahiplerinin en güvendiği, akıl danıştığı, onları yönlendirecek kişiler “sizsiniz”.

Hani bir reklam var, çok severim ben, küçücük bir çocuk arkasını döner, sırtına da çantasını alır gider, der ki “off anne, çok çalışmam lazım çok!”, sanırım sizin de çok çalışmanız lazım, çok!



## **M. Erkan AZİZOĞLU**

### **Moderatör**

- Bu keyifli sunum için Değerli Hocamıza teşekkür ediyoruz.

Tabii, biz süremizi biraz aştık ama, tartışma-değerlendirme kısmında biraz kullandık. Bu anlamda bu konuyla ilgili sorusu olan ve değerlendirmesi olan konuğumuz var mı acaba? Bir arkadaşımız var, evet, buyurun,

### **Ensari BATMAZ**

- Ticaret Kanunundaki bu değişikliklerin, mesleğimize getirdiği yenilikler veya bizlerin yapması gereken çalışmaları günlerdir izliyoruz. Ancak hizmet vereceğimiz şirketlerin durumu hakkında nasıl bir çalışma yapılıyor, onlar bu olaya nasıl hazırlanıyor veya bu konuda bir çalışma var mıdır? Çünkü hizmet vereceğimiz şirketlerde eğer buna bir hazırlık yapılmıyorsa bizim bu hizmetleri vermekte ne derece büyük zorluklarla karşılaşacağımız aşikar. Bu konu ne düşünüyorsunuz, bunu sormak istedim, teşekkür ederim.

### **Dr. Güler MANİSALI DARMAN**

- Ben de teşekkür ederim. Tabii, geliyor madalyonun öbür yüzüne, hani masanın diğer tarafına hadisesi, tamamen haklısınız. Son 5 yıldır bu konuda gerek sivil toplum örgütleri, gerek profesyonel kuruluşlar çok ciddi boyutlarda eğitimler düzenliyor. Şöyle bir sıkıntı oldu tabii, Türk Ticaret Kanunu o kadar çok ertelendi ki, herkesteki beklenti “nasıl olsa çıkmaz” ve bunun negatif yansıması, bir rahatlama oldu. Pozitif boyutu da habire her yıl Türk Ticaret Kanunu çıkıyor, hani borsada erken çıkan haberin satın alınması misalinden hareketle şirketler, şunu söyleyebilirim, Türkiye genelinde yüz binlerce şirket var ama bundan bir 3, 5 yıl öncesi gibi değil, çok daha açıklar, bilinçliler. Bizim gibi kuruluşlar da, bizler de çok büyük çaba sarf ediyoruz. TÜRMOB, hizmet sağlayanlarla hizmet alıcıları bir araya getirip birtakım toplantılar da düzenleyebilir, TÜRMOB bu tür konferanslar da düzenleyebilir. Ama her konuda, farkındalık çalışmaları yapılıyor, eğitimler veriliyor, sürekli konferanslar yapılıyor, Kurumsal Yönetim Derneği konferanslar düzenliyor, okullarda veriliyor. Ama kolay değil yani bir gecede, dün öyle söylendi, Nejat Bozkurt Hocamız, yüzyılda gelinen yere biz bir yılda eğitimle gelmek istiyoruz dedi.

Çok kolay olduğunu sanmıyorum ama çok da gözünüzün korkması gerekmiyor, ciddi boyutlarda bir 5 yılda gelişme oldu diye düşünüyorum.

### **Yıldıray ERDOĞAN**

- Şimdi iç denetim ve aile şirketlerinde kurumsallaşma, şirketlerimiz için önemli öncelik haline geldi. Türkiye'deki danışman firmaların şirketlerimize danışmanlık yaparak bu sorunu aşabilmeleri bir yöntem. Ancak danışman firmalarımız genellikle paket programlar şeklinde çalışıyor, asıl konu sanıyorum şirketlerin somut koşullarının içine girmek. Sizin bu konuda ki değerlendirmelerinizi almak istiyorum.

### **Dr. Güler MANİSALI DARMAN**

- Doğru, o da doğru, bir de şöyle bir sıkıntı var, danışman kuruluşlarla ilgili; Türkiye'de maalesef, eğitimler, beni tanıyanlar bilir, ben biraz soft gibiyim, patronlar daha soft konulardaki eğitim, işte, "nasıl konuşurum, nasıl iletişim sağlarım, nasıl motivasyon sağlarım", zor konular dediğimiz uluslararası finansal raporlamayı şirketime nasıl uygulayım, hukuku nasıl takip ederim, bu gibi zor konularda eğitim istiyorlar. Dediğim gibi burada gene TÜRMOB gibi Odalar Birliği gibi veya diğer güçlü, yetkin, biraz eli, kolu uzun öyle söyleyeyim, sivil toplum örgütlerine çok büyük sorumluluk düşüyor. Biraz da bu konu da, çok da kötümser olmamak lazım, "kervan yolda düzülür", sorunlar karşımıza geldikçe peyderpey çözülecek. Zaten bu uygulamanın da yürürlüğe konmasında 1'er yıl, 1'er yıl hazırlık süresi konması bu amaçlardır. Ama paket programlarla olacak konu değil tabii, orada sadece bir farkındalık sağlıyor. Ama yine söyleyeceğim; son 5 yılda ciddi boyutlarda anlayış değişikliği oldu. Gençler, küçük kardeşler, işin başında veya yönlendirici rol oynamaya başladı ama şirketlerimizin kendileri özellikle uluslararası finansal raporlama standartlarına, denetim kavramına, onun için ben, bu kitaba gönül vererek kaleme aldım, şeffaflık ve hesap verebilirlik yani kafanızdakini lütfen söyleyin, hesap vermeye, hesap sormaya açık olun. Biz Türklerin en büyük sorunu orada, burada gene dönüyor, dolaşüyor size çok büyük iş düşüyor, patron sizi dinler.

## **Ali ERTEMİZ**

- Şimdi Hocam, benim merak ettiğim bir şey var ve bütün arkadaşlarımız da aynı şeyi merak ediyorlar; şimdi bizlerin defterlerini tuttuğu birçok şirket, şuanda eksi sermayede, aile şirketi ve şuanda münfesiş durumda, örnek olarak veriyorum, 500.000 şirket varsa bile bunun 300.000 münfesiş, bunlara devlet ne yapacak bu durumda? Bizim sıkıntımız da bu . Yani onların nizamı nasıl düzelecek ve devletin yapacağı bir şey var mı bunları kapatma hususunda? Resen terkler var vergi dairelerinde. Teşekkür ederim

## **Dr. Güler MANİSALI DARMAN**

- Valla sanırım torba yasası da, şimdi torba yasası tartışmasına başlamak istemiyorum, süre de uzadı, gerçi torba yasasında da burada da süre de uzadı ama sanırım devletin getirdiği, işte, en pratik veya en somut, elle tutulur çözümlerden bir tanesi. Ciddi sorunlardan bahsediyoruz, kötü bir şey söylemek istemiyorum ama Türkiye genelinde maalesef, bu bir “elek” gibi yani lafımı da temkinli, dikkatli kullanmaya çalışıyorum. Güçlü olan, doğru yönetime sahip olan, tabii, doğru yönetimden şu da anlaşılmasın, şirket illa karlılığa götürülecek değil, doğru yönetimden bizim hep söylediğimiz en azından zararın önüne geçebilmek için yani iç kontrolden, risk yönetiminden, bütün bunlardan bahsediyoruz, şirketlerin ayakta kalacağını göreceğiz. Diğer şirketler de tabii, maalesef, ben de biliyorum, ben de sadece Hoca değilim, hem profesyonel olarak hem kendim de bir işletme sahibi olarak, şirketlerin içinde olan bir kişi olarak, bu sıkıntıyı nfarkındayım. Çok açık, net bir cevabım yok, devlet, affeder ama biliyor musunuz, şunu söyleyebilirim; devletten ziyade artık benim hep söylediğim, doğru yönetim ilkelerine bu Kanunla birlikte biraz da çuvaldızı kendimize batırmamız, biraz da kulak vermemiz gerekiyor. Biliyorsunuz, Türkiye’de aileler zengin, şirketler fakirdir, bu da bir gerçek. Ben şöyle düşünürüm, bu batar, öbürünü kurarım, halbuki öyle değil, şirketlerimizin ayakta kalması ve sürdürülebilir olması çok önemli. Yani bunu devletten beklemekten ziyade şirket sahiplerimizin şapkasını önüne koyup deyim yerindeyse bu düzen böyle gitmez, bizim artık doğru düzgün, güçlü bir yönetimle çalışmamız gerek demeliler. Yani bugün şirketlere gidiyorsunuz, ben çok toplantılara katılıyorum, gönderiyorlar faturaları, şirketinin içinden ödeniyor, şimdi şu adil mi sizce? Kardeşler düşünün, 5-6 kardeş, kardeşin bir tanesi evli, 3 tane çocuğu var ama şirkette güçlü! Beyin olan bekar kardeş, onun hiç çocuğu yok, evli değil, giderleri daha az, şimdi bu adillik mi, bu şeffaflık mı,

bu hesap verebilirlik mi? Ne oluyor daha sonra, o kardeş küsüyor, gidiyor, bırakıyor ve kavgalar oluyor yönetim kurullarında. Türk Ticaret Kanunu ve diğer kanunlar kağıt üstünde koyduğumuz, kabul ettiğimiz kararları, aslında gerçek hayat bunları mercek altına yatırıyor. Bunun sonucu da dönüyor, dolaşiyor sizin şirketle olan ilişkilerinize, çatışmalarımıza geliyor yani bunu devletten ziyade gene şirketlerin kendi içinde, piyasa dinamikleri içinde çözüleceğini düşünüyorum ama devletin de ilave bir yardımı, katkısı olursa devlettir!

### **Özkan ARSLAN**

- Hocam, değerli sunumunuz için teşekkür ediyorum. Biraz önce Mersin Odasından bir soru yönetilmişti, esas itibariyle muhatabı burada. Öncelikle arkadaşlar, Türkiye'nin kanayan yaralarından ve çözülmesi gereken sorunlarından birisi de esas itibariyle tasfiye sürecine girmiş ve tüzel kişiliği sona erdirilmesi gereken şirketlerin halen varlığının devam ettirilmesi. Bu hem bizim Bakanlığımız açısından problem, hem de Maliye Bakanlığı açısından bir problem. Tabii, bu duruma neden geliniyor, şundan dolayı geliniyor; zaten eğer bir şirkette işler iyiyse o şirket zaten tüzel kişiliğini devam ettirir ancak şirketin işi bozulduğunda, öncelikle bu ortakların ölümünden kaynaklı olabilir, yöneticilerin şirketin mali durumunun iyi olmamasından dolayı ilgisizliğinden kaynaklanabilir. bu anlamda şirketlerin sayısı çok fazladır. Bakanlık olarak da biz bu konuda ciddi çalışmalar yaptık, bunun sayısını ortaya koymaya çalıştık ve bu sayı olabildiğince net olmamakla beraber yüksek. Tabii ki, bu şirketlerin bu sistemden ayıklanabilmesi için ciddi bir kaynağa ihtiyaç var. Çünkü bu şirketlerin borçları var, kime borçları var? Öncelikle devlete borçları var, çalıştırdığı, istihdam ettirdiği kişiler olarak Sosyal Güvenlik Kurumuna borçları var. Bu borçları kim ödeyecek ve bu tasfiyeye yönelik olarak yapılacak işlemlerin maliyetlerini kim ödeyecek? Bir tasfiye memuru atamamız gerekir, bu tasfiye memurunun giderlerini kim karşılayacak? Tabii, Bakanlığın bu anlamdaki bir bütçesi yok, bu konuda Türkiye Odalar Borsalar Birliğiyle de görüş alışverişinde bulunuldu hatta bu konuyla ilgili olarak bir taslak çalışma da yapıldı ancak bu yük, özellikle maliyetlerin karşılanmasıyla ilgili yük göz önünde bulundurularak bu ötelendi. Ancak buna mutlak, tabii ki, devletin çözüm getirmesi gerekecek.

İkincisi, bu durumun ortaya çıkmasının bence birinci sebebi şudur; Türk hukukunda kişilerin doğumları kolaydır ama ölümleri zordur. Siz giderseniz,

dersiniz ki, “şu isimde bir kızım veya oğlum oldu” dersiniz ve size nüfus cüzdanını verirler gerçek işlerde ama ölüm noktasında, mahkemeler ve diğer ilgililer defin belgeleri dahil birçok belgeyi sizden isterler. Şirketler için de aynı durum söz konusudur, gidersiniz, ana sözleşmeyi düzenlersiniz, “ben şu şirketi kurdum” dersiniz, tescil işlemini yaparsınız ancak tasfiyesi çok uzun sürer ve belli prosedürlere tabidir. Dolayısıyla bu prosedürleri yerine getirmesi gider gerektirir, o nedenle bu durum ortaya çıkmıştır. Bununla ilgili olarak, Bakanlık olarak çalışıyoruz. Dilerim bunu en sağlıklı bir şekilde çözmeye çalışacağız. Teşekkürler.

### **Katılımcı**

- Sayın Hocam, gözlemlerime göre bundan sonra işverenlerin, iş sahiplerinin etkilerinden ziyade biz onlara yön göstermek durumundayız ve bunu çok güçlü yapmak durumundayız. Daha önce bazı arkadaşların, işverenlerin etkisi altına girdiğini hepimiz biliyoruz, bundan sonra sadece onlara piyasadaki yeni yenilikleri aktarmak durumunda kalıyoruz. Bunun için sizin tecrübelerinden bize aktarabileceğiniz, daha etkin olabilmek adına önerilerinizi alabilir miyiz?

### **Dr. Güler MANİSALI DARMAN**

- Valla ben her şeyden önce şunu söyleyeyim; bir kere dün çok üstünde duruldu, TÜRMOB’dan Zafer Hocam da dün son konuşmasında mesela, eğitime çok değindi, gene Nejat Bozkurt Hocam da değindi. Peter Drucker’ın çok güzel bir kitabı var ,buna yönelik, “Değişim Çağında Yönetim” diye, bir değişim, bir dönüşüm yaşıyoruz, en zor şey bu dönüşümü, değişimi yönetmektir. Orada der ki “eğitimi, daha çok eğitilmişler alıyor”, okumak durumundayız, güçlü olmak, bilgili olmak durumundayız, bir adım önde olmak durumundayız. Şimdi siz bana yüzüme demesiniz de kafanızdan da geçiyordur, ben de biliyorum, “Hocam, sen ne diyorsun, biz şirketten paramızı bile almıyoruz”, değil mi, çoğunlukla yahut da “çok az alıyoruz”, bunu da biliyoruz, bu da bir gerçek ama başka bir gerçek de, somut gerçek, önümüze bu TTK “çocuk olarak doğdu”, şimdi şirketlerimiz de bununla yüz yüze, eninde sonunda bir taraftan dolansalar da bir taraftan da bunu uygulamak zorunda kalacaklar.

Bize düşen, bizim kendi kişisel çıkarlarımız için mali müşavir olarak, benim de Doktoram muhasebe, finans, kendim de finansman koordinatörüyüm, Bilkent Holding'e ilk başlangıcım finansman koordinatörlüğü, bu yollardan geçerek geldim, kendimizi yetiştirmek, önce biz anlamalıyız, inanmalıyız ki, arkasından patronu ikna edeceğiz. Diyeceksiniz ki, küçük ve orta ölçekli işletmelerde patronlardan parayı almak çok zor oluyor, evet, çok zor oluyor, kolay olmuyor, çok zor oluyor, var mı bir çözümü? Yok ama bu şirketler, şöyle söyleyeyim, "elekten geçer" gibi işte, biraz önce de Sanayi Bakanlığının temsilcisi tarafından belirtildi, tasfiyeler olacak, birleşmeler olacak, güçlüler ayakta kalacak, güçlü olmaya çalışacaklar ama yönetim, şu demektir; mevcut şartlar içinde optimum sonuca ulaşabilmek demektir. Mevcut şartlar içinde optimum sonuca ulaşabilmek için, kendi çıkarımız için ne yapacağız? Bunu öğreneceğiz, UFRS'yi öğreneceğiz, Türk Ticaret Kanununu öğreneceğiz, denetçi olmak istiyorsak ilaveten denetim ile ilgili kendimizi yetiştireceğiz. Ben bunun en canlı örneği olarak, kendimi verdim, 50 yaşında, kimse beni zorlamadı, emekli olduktan sonra 1 yıl boyunca gittim, UFRS'yi öğrendim. Eğer bugün karşınızda duruyorsan, bugün dört tane kitap yazdıysam kimse beni bunları yap diye zorlamadı. Aynı şekilde sizlerin de bugün burada olmanızın sebebi kendinizi yetiştirmeniz, geliştirmeniz, ruhen, beynen buna inanmanız, çok güzel bir laf vardır, "bedava öğlen yemeği yok" yani şunu demek istiyor, İngilizceden Türkçeye tercüme, mücadele edeceğiz, öğreneceğiz, kolay mı, değil! Ödüyorlar mı? Bir kerelik ödüyorlar, düşük ödüyorlar, geç ödüyorlar ama gerçekte ortada, bunların da öğrenilmesi, yetiştirilmesi lazım diye düşünüyorum.

### **Katılımcı**

- Hocam, çok teşekkür ediyorum açıklamalarınız için. Ben bir konuya bir açıklama getirmek istiyorum; şimdi biraz önce bir meslektaşımız şunu söylemişti "şirketlerin önemli bir kısmının sermayesinin yitik olduğunu ve münfesih duruma düştüğünü" söylemişti, bu çok doğru. Biz, 1 Temmuz'a kadar, halen yürürlükteki Yasaya göre baktığımızda sermayenin 2/3'nin gittiğinde münfesih duruma düştüğünü görüyoruz ama Yeni Türk Ticaret Kanunu yürürlüğe girdiğinde sermayeyle birlikte "yedek akçeler" toplamının 2/3'sinin gidip gitmediğini kontrol etmemiz gerekiyor. O nedenle bu dönemki bilançolarımızda 2010'un karından mutlaka, yedek akçeleri de ayırmak gerekiyor, bu hesaplamaları yapmaya da dikkat etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Teşekkür ederim.

**M. Erkan AZİZOĞLU**  
**Moderatör**

- Biz teşekkür ederiz. Evet, son soruyu aldık. Bir oturumumuz daha olacak, bir çay-kahve arası görünüyor, onu yapmayacağız, direk VI. Oturumdan başlayacağız.

Ben öncelikle Değerli Hocama bu güzel sunumu, bu güzel katkılarından dolayı teşekkür ediyorum, katılımcılara teşekkür ederek oturumu kapatıyoruz, sağ olun.

**DÖRDÜNCÜ OTURUM**

**PANEL**

**YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NUN  
IŞIĞINDA MUHASEBE-DENETİM  
MESLEĞİNİ BEKLEYEN FIRSATLAR  
VE TEHDİTLER**





**Yahya ARIKAN**  
**Moderatör**  
**İstanbul SMMM Oda Başkanı**



- Saygıdeğer Konuklar, Değerli Başkanlar, Değerli Meslektaşlarım, hepiniz hoş geldiniz, günaydın.

Ben değerli konuşmacılara söz vermeden önce bugünkü yapacağımız Panelin formatı üzerinde sizleri bilgilendirmek istiyorum; değerli konuşmacılar, görsel bir sunum yapmayacaklar, Forumun amacına uygun bir şekilde bu Toplantıyı sürdürmek istiyoruz. Her konuşmacı 10 dakika konuşacak olup ve daha sonra olabildiğince sizlerin katkı sunmasını istiyoruz. Ama söz vereceğimiz arkadaşlarımızdan mutlaka isimlerini belirtmele-

rini istiyoruz. Ayrıca söz alırken bir korsan sunum yapmalarına izin vermeyeceğimizi de belirtmek istiyorum. Tüm arkadaşlarımızın maksimum 2’şer dakikayı geçmemek üzere bu Forumu katkı sunmasını istiyoruz.

Değerli meslektaşlarım, mesleğimizin geleceği ile ilgili çok önemli bir süreçten geçiyoruz ve önemli bir etkinliği burada gerçekleştiriyoruz. Ben öncelikle TÜRMOB’u zamanlama açısından böylesine önemli toplantıyı, bu Forumu düzenlemesinden dolayı kutluyorum, Antep Odamıza emeklerinden dolayı kutluyorum.

Tabii, bildiğiniz gibi Türk Ticaret Kanunu, yaklaşık 10 yıl süren bir tartışma sürecinden sonra yasallaştı. O günleri hatırlarsanız, gerek iş dünyasından gerek meslek örgütlerinden çok ciddi anlamda katkılar alındı ve en önemlisi de bu Kanun çıkartılırken Parlamento’da büyük bir uzlaşma sağlanarak çıkartılmasıdır.

Bu Kanuna hangi göz ile bakmamız gerekiyor? Bir kere bu Kanun, Türkiye açısından bir fırsat değerli meslektaşlarım. Eğer bu Kanunu uygulamada başaramazsak bundan Türkiye zarar görecektir, bundan iş dünyası zarar görecektir, bundan meslek zarar görecektir. Konuya bu açıdan baktığımız zaman artık bu işin bir tek seçeneği var, bu iş ötelenmeden herkesin başarmaktan başka bir şansı yok.

Şimdi bugünkü Panelin taraflarına baktığımız zaman, üç tane ayağı var; bir kamu ayağı burada, kamuyu temsil eden, bu Yasayı düzenleyen Sanayi ve Ticaret Bakanlığının temsilcisi var, Maliye Bakanlığı var, SPK var, BDDK var, diğer bir ayağı, iş dünyası, şuanda eksik bu ayak, bir diğer ayağı da biz meslek mensupları.

Şimdi baştan şu düşüncemi ifade edeyim; bir kere muhasebe camiası açısından ki, bugün 1.000'in üzerinde meslek mensubu buraya katılmışsa bu işe verilen önemdedir. Biraz sonra TÜRMOB'un temsilcisi, bu konuda neler yaptığını bizlerle paylaşacaktır.

Diğer taraftan kamuya baktığımız zaman taraflar da son derece titiz bir çalışmayı sürdürüyorlar ama bizce asıl sorun, iş dünyasının buna hazır olup olmadığıdır ve iş dünyasının da bunu ertelememe gibi bir lüksü olmamasının gerekli olduğuna inanıyorum. Bu eksik ayağına rağmen biz Panelimizi dostlarımızla sürdüreceğiz.

Tabii, yine benim tüm arkadaşlarımdan ricam, asıl bu Paneli, Forumu canlı tutacak olan süreç sizlerin katkılarıdır, o süreçte de 2'şer dakikayı geçmemek üzere geniş bir katılımla katkılarımızı bekliyoruz.

Evet, ilk söze Sayın Mehmet Çankaya ile başlıyoruz, buyurun Sayın Çankaya,

**Mehmet ÇANKAYA**  
**Maliye Bakanlığı GİB Grup Başkanı**



- Değerli katılımcılar, öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bu Forum'u düzenleyen başta TÜRMOB Sayın Genel Başkanı olmak üzere değerli yöneticilerini, Gaziantep Odasını, Oda Başkanları ve yöneticilerine bu Foruma ev sahipliği yapmalarından dolayı teşekkürlerimi sunuyorum.

Bildiğiniz üzere bu oturum konusu "Yeni TTK Işığında Muhasebe-Denetim Mesleğini Bekleyen Fırsatlar ve Tehditler". Tabii, çok kısıtlı bir zaman

var ama meslek mensuplarına yönelik fırsat ve tehditleri görmek adına önce yeni Türk Ticaret Kanunu'nda meslek mensuplarına yönelik nasıl hükümler var, çok kısaca bunlara bakmak gerekiyor. Her ne kadar dün çok tekrar tekrar bahsedilse de ben de çok kısa olarak bir 5 dakika içerisinde bu hususlardan bahsetmek istiyorum; hepinizin bildiği üzere 01.01.2013 tarihinden itibaren bütün işletmeler uluslararası muhasebe standartlarına uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarını uygulamaya başlayacak. Dolayısıyla bunu kim uygulayacak? Tabii ki, meslek mensupları bunu uygulayacak, gerek muhasebe kayıtlarının düzenlenmesi, gerek finansal tabloların çıkarılması, bunun bütün sorumluluğu ve bu işin bütün yükü tamamen meslek mensuplarında. Dolayısıyla birinci ayağı bu diye düşünüyorum. Bu anlamda ben hani belki en sonda söylenmesi gerekeni başta söylemek istiyorum; ben Yeni Türk Ticaret Kanunu açısından meslek mensuplarının herhangi bir tehdit olarak algılanabilecek bir düzenlemenin olduğu düşüncesinde değilim. Burada olsa olsa “sorumluluk” var, yeni sorumluluklar geliyor, yeni yükümlülükler geliyor, Güler Hocam bahsetti, belki çok, çok çalışmayı gerektiren bir süreçle karşı karşıyayız. Bu anlamda 01.01.2013 tarihinden itibaren bu sürecin başlayacak olması dolayısıyla eğitimlerin başlaması gerekiyor. Dün yine bir hocam bahsetmişti, bildiğiniz üzere 1992 yılında “tek düzen hesap planı” çıktı ve buna bağlı muhasebe uygulama genel tebliğleri yürürlüğe kondu, bundan önce Vergi Usul Kanununda ki, öz sermaye değişimine bağlı olarak matrah hesaplanıyordu, ortada herhangi bir muhasebe prensibi ve hesapları yoktu. O günlerden bu günlere eğer Türkiye’de şuan bir meslek disiplini varsa, bir muhasebe düzeni ve uyumu varsa bu sonucu tamamen meslek mensuplarının özverili çalışmalarına bağlıyorum.

Dolayısıyla bu yeni çalışmaların da, bu UFRS ve UFRS’lerle uyumlu TFRS’lerin ve Türkiye Muhasebe Standartlarının da yine, meslek mensuplarınınca nasıl ki tek düzen hesap planı ve muhasebe uygulama genel tebliğleri çok başarılı bir şekilde uygulanmış ve bugün Türkiye’de gerçekten, çok başarılı bir şekilde uygulanıyorsa bunların da ben meslek mensupları tarafından çok güzel şekilde yerine getirileceğini düşünüyorum. Ama dediğim gibi çok çalışmayı gerektiren bir süreç.

İkincisi, tabii en büyük fırsat, hepinizin malumları olduğu üzere “bağımsız denetim” ayağının olması. Türk Ticaret Kanunu’nda buna ilişkin hükümler var. Bağımsız denetim, denetçi dediğimizde yani bağımsız denetimin ne kadar önemli olduğunu vurgulamak anlamında bir-iki maddeden bahsetmek istiyorum. Bunlar yine bildiğiniz şeyler ama bildiğiniz üzere denetçi, eğer işletme-

lerin finansal tabloları ve finansal tablolara dayanarak hazırlanan yönetim kurulu faaliyet raporları, denetçinin denetiminden geçmezse buna bağlı olarak kar üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunamıyor, bu çok önemli bir yaptırım diye düşünüyorum.

İkincisi; bildiğiniz üzere denetçiler, dört tane görüş veriyorlar, iki tanesi olumlu iki tanesi olumsuz olarak kabul ediliyor. Bu olumsuzlar, birincisi görüş vermektan kaçınma, ikincisi ise olumsuz görüş, bunun sonucu ne oluyor? Bunun sonucuna baktığımızda 4 iş günü içerisinde yönetim kurulu, genel kurulu topluyor ve genel kurulun toplandığı gün itibariyle de yönetim kurulu istifa ediyor. Dolayısıyla ben bunun da çok önemli bir düzenleme olduğu kanaatindeyim. Yine, denetçilerin görevden alınması çok katı kurallara bağlanmış, bağımsız denetçilik mesleğinin, ne kadar önemli olduğunun farkına varılması anlamında üzerinde durulması gereken hususlardan birisi de budur.

Bağımsız denetçi nasıl görevden alınıyor? Birincisi, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkeme'sinin kararıyla görevden alınıyor. Yönetim kurulu ve sermayedarların yüzde 10'u ve halka açıklar için yüzde 5'i tarafından talep edilmesi gerekiyor, mahkeme tarafından karar verilmesi gerekiyor ve denetçinin şahsına yönelik, özellikle de taraflı davrandığına dair emarelerin bulunması durumunda sadece görevden alınabiliyor. Bu anlamda da "hakim teminatı" diyebileceğimiz, denetçi teminatı olduğunu görüyoruz. Ben bunun da çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Dün Sayın Genel Başkan da bahsetti, açık bir şekilde, zaten bu Kanunda da çok açık, bu iş tamamen SMMM ve YMM'ler tarafından yerine getirilecek veya ortakları SMMM ve YMM olan bağımsız denetim kuruluşları tarafından yerine getirilecek. Dolayısıyla ben bunun meslek mensupları açısından çok ciddi bir açılım olduğunu düşünüyorum.

Limited şirketler ve anonim şirketler açısından çeşitli rakamlar veriliyor. Anonim şirketler açısından 70.000, 80.000, 90.000 diyenler var, limited 550.000 ile 700.000 arasında çeşitli rakamlar veriliyor ama rakamlar ne olursa olsun bu çok ciddi bir iş yüküdür, ciddi bir iş açılımıdır diye düşünüyorum.

Tabii, yine bahsedildi, bağımsız denetim tek başına yapılacak bir iş değil, bu anlamda da bir kurumsal değişim, kurumsallaşmaya doğru bir gitme dönemi meslek mensuplarını bekliyor. Tabii, sadece 2, 3 veya 5 tane meslek mensubunun veya yeminli mali müşavirin birleşip bir şirket kurması değil, gerçek anlamda bir kurumsallaşmayı gerektiriyor. Gerekli donanımına sahip olunması

önemli olacaktır diye düşünüyorum, özellikle şirketlerin denetçi seçiminde, her ne kadar kanuni ikinci alt düzenlemeler daha yapılmamış olsa da sonuçta şirket olsun veya şahıs olsun şirketler kendi denetçilerini kendileri seçebilecekler. Bu anlamda şirketleri inandırmanın ben tercih nedeni olacağı kanaatindeyim. Dolayısıyla da ciddi bir kurumsallaşmaya ve donanıma sahip olunması gerektiğini düşünüyorum.

Tabii, sadece bağımsız denetim değil, uluslararası muhasebe standartlarıyla uyumlu, Türkiye Muhasebe Standartlarının yürürlüğe girmesiyle birlikte başka mesleki açılımların da olacağı inancındayım. Bunlara örnek olarak işte en son yeni yeni artık gündeme gelen “varlık ve şirket değerlemeleri”, diğerleri de yine muhasebe alanıyla ilgili konular. İleride bu kapsamda da yeni açılımlar olacağı inancındayım.

Yine, biliyorsunuz “rayting kuruluşları” var, değerlendirme kuruluşları var, bunların da muhasebeyle bağlantıları var, bu alanlarda da ileride daha yeni açılımlar olacağı inancındayım. Dolayısıyla genel olarak baktığımızda, ben Yeni Türk Ticaret Kanunu’nun meslek mensupları açısından ciddi açılımlar sağlayacağını düşünüyorum, hem iş anlamında hem de prestij ve önemlilik anlamında ciddi kazanımlar getireceğini düşünüyorum. Çünkü ben de bazen fırsat buldukça bakıyorum, gerçekten, muhasebe standartları çok teknik bilgi istiyor. Her ne kadar bunların muhasebe ve çeşitli programlar, teknolojik imkanlardan faydalanmak suretiyle birçoğu yerine getirilecek olsa da mutlaka, karar verilmesi gereken, herhangi bir kayıt ile ilgili karar verilmesi gereken birçok husus olacak. Dolayısıyla bu da teknik bilgidir, ben bu teknik bilgiye sahip olmanın, o bilgiyi güzel bir şekilde uygulamanın meslek mensupları açısından ciddi bir kazanım olacağını ve dışarıda da çok farklı ve güzel algılanacağı kanaatindeyim. Bu anlamda bunun çok iyi değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum ve çok iyi de değerlendirileceğine inanıyorum.

Biraz önce de bahsettim, tek düzen hesap planı ve muhasebe uygulama sistemi bugün buralara geldiyse meslek mensupları sayesinde. Bu anlamda yeni bir görev, yeni bir sorumluluk sizlere düşüyor. Belki, sorular gelecek, ben şimdiden cevap vereyim; Bizim Bakanlık olarak tek düzen hesap planına ilişkin çalışmalarımız devam ediyor. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu’yla bu anlamda görüşmeler devam ediyor, kim tarafından çıkarılacak, müşterek mi çıkarılacak yoksa Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna mı devir edilecek, nasıl bir yol izlenecek, bunun çalışmaları devam ediyor.

İkinci olarak yine gündeme geliyor sürekli; bildiğiniz üzere Vergi Usul Kanunu'ndaki değerlendirme hükümleriyle muhasebe standartları çok farklı. Dolayısıyla ticari kar ile mali kar arasında bir farklılık olacak, bu farklılık belki ilerleyen yıllarda daha da artacak. Bu anlamda da yine Bakanlığımızın bunun nasıl uyumlaştırabileceği noktasında çalışmaları devam ediyor. Tabii, şuan bir yerlere gelmediği için bir şeyler söylemek, net şeyler söylemek zor ama bu konuda Bakanlık çalışmaları hızla devam ediyor, bu konuyu da şimdiden belirtmiş olayım.

Ben hepinize çok teşekkür ediyorum. Size bu yeni ve uzun yolda, zor ama bir o kadar önemli bu görevde başarılar diliyorum, çok teşekkürler, sağ olun.

**Yahya ARIKAN**  
**Moderatör**

- Evet, Sayın Çankaya'ya teşekkür ediyoruz, zamanı da çok iyi kullandılar.

Değerli arkadaşlar, her bir konuşmacı konusunda uzman kişiler, şöyle bir ricam var kendilerinden. Bir konuşmacının sözünü kesmedim gayet güzel konunun altını çizdi, özellikle yasayı meslek mensuplarımız açısından bir tehdit olarak görmediğini tam tersine yeni iş alanları yaratacağını ve bu süreçte de bizlerden büyük bir özveri beklendiğini belirtti. Her zaman olduğu gibi o özveri yine bizden bekleniyor. Zaten özveriye, bu camia alışkın orada bir sorun yok.

Şimdi bizim bu Forumlardaki temel amacımız, Forum bittiği zaman TÜR-MOB Yönetimi bir yol haritası oluşturuyor. Bu anlamda baktığımız zaman tehdit ve fırsatlar çok açık bir dille tekniğe girmeden ortaya konulabilirse bize ciddi anlamda bir yol gösterici olacaktır. Ben diğer konuşmacıların bu boyutta sunumlarının devam etmesini rica ediyorum.

Evet, ikinci konuşmacımız Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Temsilcisi Sayın Özkan Arslan, buyurun efendim,

## Özkan ARSLAN

### Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı



- Teşekkür ederim Sayın Başkan. TÜRMOB'un Değerli Başkanı, Odalarımızın değerli başkanları, yönetim kurulu üyeleri, değerli akademisyenler, değerli katılımcılar, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli temsilciler ve mesai arkadaşlarım, hepinizi Bakanlığım ve temsil ettiğim Teftiş Kurulu Başkanlığı adına saygıyla selamlıyorum.

Dikkat ettiyseniz sizlere “Mesai Arkadaşlarım” diye seslendim, bunun bir sebebi var, öncelikle bazı sorularla başlamak istiyorum; 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yani mevcut Kanunumuzda “bağımsız dış denetim var mıdır?”, belki

de ittifakla herkes yoktur diyecek, vardır diyen var mı? Evet, Kürşad Bey var, ikinci var diyen de benim. Nerede var? Türk Ticaret Kanunu'nun 274. maddesinde, sermaye şirketleri, anonim şirketlerinin denetimini düzenleyen maddedir yani kamusal dış denetimini düzenleyen bu maddemiz. Anonim şirketlerin işlemlerinin Sanayi ve Ticaret Bakanlığı müfettişlerince denetleneceğini ve bu denetimin bilançonun açıklık ve doğruluk ilkelerini de içereceğini de ifade eder. Esas itibarıyla bağımsız dış denetim dediğimiz olgu, finansal tabloların, başta bilanço olmak üzere doğruyu ve gerçeği yansıtmamasıdır. Bu, ilkesi anlamında yeni TTK'nın 515.maddesinde düzenlenmiştir, daha geliştirilmiştir. Ancak bağımsız denetim mevcut Kanunumuzda da vardır ancak, sadece bu yetki bir kamu otoritesine çok sınırlı olarak Bakanlığımız Teftiş Kuruluna verilen bir yetkidir ve dolayısıyla biz bu yetkiyi, 1972'den beri benim doğum tarihim de bu, 38 yıldır bu bağımsız denetimi yapıyoruz. Bundan dolayıdır ki, geçici 3.maddenin gerekçesinde denetçilerin yerinde ve internet üzerinden denetimiyle ilgili yetki Sanayi ve Ticaret Bakanlığına verilmiştir. Gerekçesinde de bu deneyimin altı özellikle çizilmiştir ve dolayısıyla dünkü sunumda Sayın Hocamız Ömer Lalik, bir sakatlık anlamında ifade etmişti Sanayi Ticaret Bakanlığı kavramını, bu bir sakatlık değildir, ben bunu bir latife olarak değerlendiriyorum, öncelikle böyle başlamak istiyorum.

Türk Ticaret Kanunu, Adalet Bakanlığı tarafından hazırlandı , hepinizin bildiği üzere yasama organınca kabul edildi ve 14 Şubat 2011 yılında Resmi Gazetede yayınlandı, bir geçiş süreci var, bunların hepsini biliyorsunuz. Bu Kanunun merkez bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığıdır. Çünkü uygulamacı



bakanlık Sanayi ve Ticaret Bakanlığıdır, neden böyle? Çünkü Bakanlığın üzerine verilen 22 tane düzenleyici işlem var ve bu Kanunda öngörölen sistemlerin başarıyla uygulanabilmesi için mutlaka Bakanlığın etkin bir şekilde çalışması gerekir.

Bakanlığın tek başına bu çalışması yeterli değildir, bizim paydaşlarımız artık sizler olacaksınız. Ben ilk kez bir Muhasebe Forumuna katılıyorum, bunu sağlayan da Yeni Türk Ticaret Kanunu, daha öncesinde herhalde Sanayi ve Ticaret Bakanlığından hiçbir temsilci sizlerle bir arada olmadı ama bundan sonra sizinle hep beraber olacağız. Çünkü sistemi hep beraber yürüteceğiz.

**Yahya ARIKAN**  
**Moderatör**

- Ama Üstat bir şey söyleyeyim; belki TÜRMOB'un Forumunda olmadı ama başka etkinliklerimiz de Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcileri oldu, onu bilgilerinize sunmak isterim.

**Özkan ARSLAN**  
**Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı**

- Evet, bundan sonra daha yoğun olacak, beraber çalışacağız, bu sistemi beraber işleteceğiz, çok önemli görevlerimiz var.

Devrim niteliğinde değişmeler var, bunları hepimiz biliyorsunuz; güvenlik, Türkiye'de en önemli kavram "ticaretin güvenliğidir", şeffaflıktır. Kamuda da biliyorsunuz, şeffaflık, saydamlık, hesap verebilirlik kavramları vardır ancak maalesef ki işleyememektedir, sebebi de; kamu yöneticilerinin bu kavramları içselleştirememesidir. Belki risk dediğimiz kısım burada ortaya çıkabilir, işletme sahiplerinin, işletme yöneticilerinin gerçekten bu şeffaflık ve hesap verilebilirliği içselleştirmeleri gerekir, bu bir kültürdür, bu kültürü zamanla yerleştireceğiz.

Önümüzdeki risklerden birisi, denetçi olarak çünkü biz de denetimlere gittiğimiz zaman diyoruz ki, "Sanayi Ticaret Bakanlığı Müfettişiyim, denetime geldim". Şirket yöneticilerinin sorduğu "siz neyi denetlersiniz?", soru bir, "siz neyi denetlersiniz"; biz bütün finansal tabloları ve şirket yönetiminin

kaynakları nasıl kullandığının denetimini yapıyoruz ve sizler de esas itibariyle bu denetimi yapacaksınız. Bunu içselleştirmeleri zaman alabilecek, risklerden birisi de bu.

Ve daha da önemli bir risk, gene işletme ayağıyla ilgili söylüyorum; Türkiye’de en büyük holdingler bile esas itibariyle aile şirketleridir, şirket tüzel kişiliği ayrı bir kavram olarak Türkiye’de algılanmaz, “Özkan Arslan’ın şirketi” olarak değerlendirilir. O tüzel kişilik, o yönetim kurulu başkanından ve sermayedardan farklı olarak değerlendirilmez, en büyük risk budur, bunu ayırtamaz ve şirketin kasasını cebi olarak kullanır. Şirkette var olan birçok değer esas itibariyle üretimde kullanılmasına rağmen şirket yöneticisinin kendi mülkiyetindedir. Tabii ki, bu finansal denetimlerle, sizin yapacağınız denetimlerle bunların hepsi ne yapılacak, ayrıştırılacak.

Sizler, önemli bir kamu görevi göreceksiniz, denetçilik bir kamu görevidir. Çok önemli bir görev ve bize yardımcı olacaksınız.

İlk sunumda arkadaşlarımızdan, Mersin Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasından bir soru yöneltmişti, Türkiye’nin kanayan yaralarından birisi de münfesiş durumda olan şirketlerin çok fazla olması. İşte, bu denetimlerle arkadaşlar, hep beraber bu tip sorunları en aza indireceğiz ve bundan sonra bu tür münfesiş duruma düşecek şirketlerin sayısını azaltacağız. Bunu nasıl yapacağız? Sizin verileriniz Bakanlığa ulaşacak, Bakanlık da şirketlerin fesih davası yetkisini kullanarak bu olumsuzlukları giderecek.

Ticari hayatta güvenlik sağlayacak bu denetimler, çünkü şirketler artık BBG evi gibi, “biri bizi gözetliyor” gibi olacak. Bütün verileri yayınlanacak, tüm ilgililerin bilgisine açılacak ve bu bilgiler uzman kişilerin denetiminden geçtiği için evrensel de bir ilkedir denetimde, denetimden geçen bilgiler güvenlidir ve buna dayalı olarak herkes işlem yapacak.

Belki de mahkemelerdeki, icra dairelerindeki yükü de azaltacaksınız. Çünkü mevcut sistemde siz bir şirketten mal ve hizmet alacağınız zaman veya satacağınız zaman o şirketin finansal durumunu bilmezsiniz, size hiç kimse, hiçbir yönetim bunu söylemez, ne yaparsınız? Bilgi toplarsınız, “işte, şu şirket nasıl? İşte, bir çeki dönmüş mü?”, bu bilgilerden hareketle ticari kararlarınızı verirsiniz. Artık 01.01.2013’ten itibaren sizlerin de bu anlamdaki denetim görevini yerine getirmesiyle beraber artık kişiler, ilgili taraflar şirketin finansal tablolarına göre karar verecekler ve dolayısıyla da bu anlamdaki uyumsuzlukların ve yargının üzerindeki bu yüklerin azalacağını düşünüyorum. Bu anlam-

da baktığımız zaman, genel politikalar anlamında Sayın Başkan, neler yapmamız gerektiği anlamında söylemişti, fonksiyonlarınız çok önemli, Bakanlığa ciddi bir katkı sağlayacaksınız. Bizim sınırlı sayımızla ve çok sınırlı sayıda yaptığımız şirketlerin denetimini siz her birinde zorunlu olduğu için etkin şekilde yapacaksınız ve bu alanı kayıt altına alacağız ve kayıt altına alınmasıyla beraber gerek Maliye Bakanlığı maliye politikalarının oluşturulması konusunda, gerekse Ticaret Bakanlığı teşviklerin uygulanması konusunda sağlıklı bilgilerden hareketle doğru kararlar verecektir, bu anlamda da göreviniz son derece önemli.

“Riskler” konusuna geldiğimiz zaman, akla ne gelir? Tabii ki, “sorumluluk” gelir ancak sorumluluğun, ben de Maliye Bakanlığının değerli temsilcisine katılıyorum, sorumluluk ancak görevinizi layıkıyla yerine getirmediğinizde veya kusurlu veya kasıtlı hareket ettiğiniz zaman ortaya çıkan bir durumdur. Eğer siz görevinizi kusurlu şekilde yerine getirmediyseniz, kasıtlı davranmadıysanız gerek Türk Ticaret Kanunu’nun 562.maddesindeki cezai sorumluluklarla gerek Türk Ceza Kanunu’nda düzenlenen cezai sorumluluklarla gerekse de hukuki sorumluluklarla karşılaşmanız söz konusu olmayacaktır. Ancak bununla karşılaşmamak açısından dünkü oturumlarda da anlatıldı, TÜRMOB’un bu konuda etkin çalışmaları, projeleri var. Eğitim, eğitim, eğitim, mutlaka kendimizi eğitmemiz, bu alanda kendimizi geliştirmemiz gerekir. Çünkü denetçinin üzerindeki en büyük risk, sorumluluktur, sorumluluğu da sizin bertaraf edebmeniz için mesleki yeterliliği sağlamanız gerekir. Ben de Sanayi ve Ticaret Bakanlığı denetim elemanı olarak kendimi mesleki anlamda geliştirmiyorsam, bu konudaki gelişmeleri takip etmiyorsam düzenleyeceğim raporlar ne olur, hatalı olur ve bundan dolayı da ben, gerekirse disiplin gerekirse ceza anlamında sorumluluklarla karşılaşırım. O nedenle mutlaka ne yapmamız gerekiyor? Bu alanda eğitime tabi tutulmamız, eğitimi bir gereklilik olarak görmemiz gerekiyor, ancak bu şekilde bu sorumluluktan kurtuluruz. Çünkü esas itibariyle insan hayatında sağlık dışındaki iki ana tehdit, değerli mesai arkadaşlarım, birisi, özgürlüğümüzden alıkonulmaktır yani hürriyeti bağlayıcı cezalardır ki, bunlar vardır Kanunda düzenlenmiştir, ikincisi de mal varlığımıza uzanacak olan eksilmelerdir, ona da biz hukuki sorumluluk diyoruz. O nedenle bunlar aslında ciddi risklerdir ancak hangi şarttabunlar risk olmaktan ortadan kalkıyor? Mesleki özenimizi, mesleki yeterliğimizi sağladığımızda, gelişmeleri takip ettiğimiz durumda.

Yine sizler, şirketlerin kuruluşundan sona ermesine kadar tüm işlemlerin güvenlik içerisinde olmasını sağlayacaksınız. Artık sistem, 6762’de olduğu gibi değil ve dolayısıyla devletin sorumluluklarını da en aza indirilmesine yardımcı olacaksınız. Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda en önemli gelişmelerden birisi tescil edilen hususlardan dolayı ilgililer zarar görürse artık bundan devlet de sorumlu olacak, ilgililere bu zararını tazmin etmek durumunda kalacak. Devlet dediğimiz nedir özelde? Sanayi ve Ticaret Bakanlığıdır. Dolayısıyla sizler, daha başlangıçta şirketin Kanuna uygun kuruluşunu denetleyeceksiniz, burada güvenliği sağlayacaksınız, birleşme ve bölünmelerde çok önemli roller üstleneceksiniz, bunların Kanuna uygunluğunu sağlayacaksınız. Ve daha da önemlisi, bu denetimlerinizde siz birleşme ve bölünmeler için alacaklıların hakkını koruyacaksınız, pay sahiplerinin hakkını koruyacaksınız, şirket çalışanlarının, istihdam edilenlerin haklarını koruyacaksınız. Bu anlamda çok önemli görevleriniz var.

Tabii ki sadece Bakanlığımız değil, bu sistemde birkaç ayak var; birisi tabii ki Türkiye Muhasebe Standartları Kurulumuz, çünkü o standartlara göre muhasebenin oluşturulduğuna ve buna göre finansal tabloların çıkarılmasına bakacaksınız, o dinamik bir alan, o dinamik alanı takip etmek durumundayız, bizler de, sizler de. Tabii ki, bu denetimin sağlıklı olabilmesi ve sorumluluk riskini minimize edebilmek için “Denetim Standartlarını” mutlaka bilmemiz ve bunları etkin şekilde kullanmamız gerekecek, o alanı öğreneceğiz, takip edeceğiz. Ve geçici olarak bize verilen bir yetkidir ama sonrasında önemli bir ayak da; denetçilerin, çünkü konuşmalarda katılıyorum, denetçilerin, denetimi olmaz doğru, denetçilerin gözetimi olur, “gözetim kurulu” oluşturulduktan sonra bir başka birim de orası olacak. Artık muhataplarınız sayı olarak fazla, görevleriniz ağır, sorumluluk üzerinizde çok fazla, Türk Ticaret Kanunu size çok büyük bir yük getirdi. Ancak sizlerin bu yeni yapılara, dinamik yapınızla uyum sağlayacağınızı düşünüyorum. İddia edildiği gibi bu sistemin çökeceğini düşünmüyorum, çünkü bu Kanunun başarısı hepimizin başarısı olacak. Bu Kanunun başarısı esas itibariyle Türkiye’nin başarısı olacak. Belli bir dönem sonrasında işte, dört büyükler diye adlandırılan denetim şirketleri var, neden bir Türk şirketi de dünyada bu noktaya gelmesin? Gelebilir, bir Türk şirketi de Japonya’da bu denetimleri yapabilmeli. Bunun için bu ulusal standartlar geldi, bunların hepsinin birer fırsat olduğunu değerlendiriyorum, belli aksamalar olacaktır, her şeyde olur ancak başarılı sonuçlar vereceğini düşünüyorum, rekabet gücü artacaktır, tüketici olarak her birimiz bu rekabetten olumlu etkileneceğiz ve dolayısıyla bu işi hep beraber başaracağız. Yapacağımız düzenlemelerde TÜRMOB ile ilgili tarafların tamamının katılımını

sağlıyoruz Bakanlık olarak. Çünkü biz ne kadar çok katılım sağlarsak o derece başarımız artar. Akıl üstünlüğüne önem veriyoruz ve bunu hep beraber sağlıklı bir şekilde başaracağız.

Ben diğer konuşmacıların zamanını da almamak açısından hepinize ilgiyle dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

**Yahya ARIKAN**  
**Moderatör**

- Sayın Arslan'a da teşekkür ediyoruz. Sayın Arslan konuşmasında güven üzerinde ısrarla durdu, bu denetimle birlikte ticari hayatın güvenliğinin oluşacağını altını çiziyor. Tabii, bu sürece giderken bazı riskler olduğunu ifade ettiler, özellikle aile şirketlerinin, münfesiş firmaların mutlaka farklı bir noktaya getirilmesinin gerekli olduğunu söylediler. Sayın Çankaya gibi Sayın Arslan da meslek örgütümüzün sorumluluğu üzerinde durdular, elbette, bunun farkındayız ama belki ilerleyen bölümde tartışmak açısından söylüyorum; bu sorumluluğun önündeki en büyük engellerden bir tanesi; bilançoların güncelleşmesi boyutu ve kayıt dışı ekonomidir. Bu konuda siyasi iradeler bir çözüm bulmadığı takdirde yüzde 50'lere varan bir kayıt dışı ekonomide bilançoların sıhhatini bile tartışmamız gerekiyor. Bunu ileriki bir tartışma açısından değerlendirmeniz amacıyla belirtmek istedim.

Şimdi üçüncü konuşmacımız SPK temsilcimiz Sayın Kürşad Babuççu, buyurun Sayın Babuççu,

**Kürşad Sait BABUÇCU**  
**Muhasebe Standartları Dairesi Başkanı**



- Teşekkür ederim Sayın Başkan. Sayın TÜRMOB Genel Başkanı, değerli oda başkanları, kıymetli katılımcılar, hepimize saygılarımı sunuyorum. Dünden beri Kanunun oluşumunda büyük emeği olan Ünal Hocamız başta olmak üzere Hocalarımızdan Türk Ticaret Kanunu'nun getirdiği yenilikleri çok detaylı, güzel bir şekilde öğrenme fırsatı bulduk, bu nedenle bu organizasyonu düzenleyenlere başta Antep Oda Başkanı olmak üzere çok teşekkür ediyorum.

Ben burada Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun içerdiği tüm yeni araçları, yeni enstrümanları Türkiye'de küçük bir fanus diyeyim veya küçük bir örnekleme olarak Sermaye Piyasası Kurulundaki şirketlerde uygulayan ve bu uygulamayı gözetleyen bir kurumun temsilcisi olarak gördüğüm hususları, fırsatları ve tehditleri anlatmak istiyorum. Türk Ticaret Kanunu'ndaki bu yeni değişim aslında dünyadaki değişim sürecinin bir yansımasıdır. Nasıl en küçük sosyal birim olan ailelerde, eski ataerkil yapıdan, babanın mutlak söz sahibi olduğu ataerkil yapıdan bugünkü, daha çok aile bireylerinin dinlendiği bir yapıya geçiyorsak bu organizasyonlarda, şirketlerde de artık yönetim kurulu başkanının her dediğinin olduğu şirket yapısından çıkıp sadece ortaklar, çalışanlar değil, bütün paydaşların sözlerinin dinlendiği, ihtiyaçlarının karşılanmaya çalışıldığı bir yapıya geçiyoruz. Bunu uygulamak hiç kolay değil. Bir de özellikle devrim niteliğinde olan bu Kanunla bunların tamamını uygulayacağız demek çok daha zor.

Sermaye Piyasası Kurulunda 1985 yılından beri bu konularda adım adım gelişmeler olmuştur, muhasebe standartlarında, bugünkü şartlardaki mevcut muhasebe sisteminde Türkiye uygulamalarında bir gelişme başlamış, Uluslararası Muhasebe Standartlarına yakınsama olmuş ve en son 2008'de tam olarak UFRS benimsenmiştir. Aynı şekilde ihtiyaçlar nedeniyle dünyadaki gelişmelere paralel 1989'da bağımsız denetim kuralları geliştirilmiş, bağımsız denetimin faydaları görülmüş, yavaş yavaş mevzuatımıza adapte edilmeye başlanmış, uygulanmış ve 2006'da Uluslararası Denetim Standartlarıyla büyük ölçüde uyumlu denetim standartları kabul edilip uygulama yapılmaya başlanmıştır. Yine, kurumsal yönetim ilkeleri konusunda önce küçük düzenlemeler

yapılmış, daha sonra 2003'te Kurumsal Yönetim İlkeleri yayınlanmış olup, buna dönük yenilikler hala devam etmektedir. En son “değerleme şirketlerinin” önemi anlaşılmış, değerlemeyle ilgili birtakım düzenlemeler yapılmış. Onun sonrasında bunların da yeterli olmadığı kamuyu aydınlatma, şeffaflık ilkeleri çerçevesinde “derecelendirme mekanizmasına” ihtiyaç olduğu görülmüş, bu konuda düzenlemeler yapılmış ve Yasaya kazandırılmıştır.

Geride kalan 20 yıllık süreçte SPK'da adım adım yapılan şeyler Türk Ticaret Kanunu'nda birden önümüze konuldu ve dendi ki, 1 yıllık geçiş sürecinden sonra bunlar Türkiye'de uygulanacak. Bu geçiş şirketler açısından da meslek mensupları açısından da kamu görevlileri açısından da bu işin gözetimini, denetimini yapacak kişiler açısından da çok büyük zorluklar içeriyor. TTK birden bu şekilde kabul edildi? Mevcut TTK, 1956 yılından beri yürürlükteydi ve dün de anlatıldı, Başkan Bey de söyledi, 10 yıllık bir süreçte bu Kanuna kavuşabildik, uzun tartışmalar oldu. Ve bu tartışmalarda, fırsatlardan bahsederken hep iyi, olumlu söylemlerde bulunuldu. Yani Yeni TTK'nın getireceği fırsatlar için ilgili grupları bu kanunu desteklemeye çekmek lazım. O yüzden yeni kanunun getireceği hep iyi fırsatlar dile getirildi, biraz öncede dediğim gibi dünyayla paralel bir düzenleme oldu, TTK genel olarak ülkemiz için çok önemli bir adım ama bu süreçte hep “fırsatlardan” bahsedildi, risklerden bahsedilmedi. Ben biraz SPK tecrübelerini anlatırken Kanunda gördüğüm, tekrar üzerinde düşünülmesi gereken hususları kısaca kafamdaki soru işaretlerini de sizlerle paylaşmak istiyorum.

İlk başta; muhasebe standartlarında uluslararası muhasebe standartlarına geçiş yapıyoruz. Dünden beri yaptığımız konuşmalarda, hocalarımızın sunumlarında veya katılımcıların sorularında veya piyasadaki genel duruma baktığımız zaman şöyle bir algı var. Yeni Türk Ticaret Kanunu geldi, “denetçilik mesleği” çok önemli, burada çok büyük bir pazar payı oluşacak, yeni iş alanları açılacak, sadece denetçilik de değil “değerleme” de önemli bir iş alanı. İşte, o konuda da çalışabiliriz, oradan da bir fırsat var hem meslek mensupları için hem genel olarak sektör için, onun üzerine “derecelendirme” var, bu konuda da çalışabiliriz. Bunlar güzel şeyler ama şimdi bunlar ikincil aşama diye düşünüyorum. Yeni Türk Ticaret Kanununun getirdiği en önemli yenilik ve sizlerin meslek mensubu olarak yapması gereken en önemli şey; muhasebe standartlarını anlamak ve şirketlerin bu muhasebe standartlarını anlayarak bunlara uygun finansal raporlar üretmelerini sağlamak. SPK'daki düzenlemede de, denetim işi, artık kültürel bir olay bizlere daha sıcak geliyor, bir denetim raporu daha önemli deniliyor ama biz SPK'daki tecrübelerimizde şunu gördük;

1990'lı yıllardan sonra, bir şirket halka açılmaya geldiği zaman uzman olarak ilk baktığımız şey denetim raporuydu. “denetim raporuna bakalım, denetim raporu iyiye bu şirket iyidir” fakat süreç içerisinde gördük ki, denetim raporlarında önemli hatalar var. Denetim raporlarına güvenerek izahname hazırlama, sirküler hazırlamak çok büyük yanlışlara yol açıyor. O zaman biz uzman olarak şirketlere gidip mali tabloları irdelemeye başladık ve bunun sonucunda denetim raporlarının çok ciddi hazırlanmadığı, başarılı olmadığı sonucuna vardık. Şimdi burada suç, o denetim raporunu hazırlayan kişinin kötü niyetli, beceriksizliği değil, denetçinin denetleyeceği bir finansal tablo yok ortada. O nedenle bizim ana odaklanmamız gereken nokta, denetçilik nasıl olur, bir denetim raporunu nasıl hazırlarızdan ziyade, öncelikle piyasadaki şirketlerin Kanunda istenilen standartlara uygun finansal raporlama yapmasını sağlamak. Bunu yapmak için, şirketlerde şöyle de bir algı var, ben onu da söyleyeyim, çok sık bundan sonraki süreçte TÜRMOB olarak muhatap kalacağımız bir konu. Bir şirket bir denetçiyle anlaştığı zaman finansal raporları hazırlamak için ekstra bir maliyete katlanmak istemeyecek, nasıl olsa denetçimiz var, denetçi gelsin, finansal raporları ortaya koysun. Benim muhasebe kayıtlarım için tek düzen hesap planım var, hesap planına girsin, finansal raporları çıkartsın, denetim raporunu da yazsın gitsin, beni bir daha başkalarıyla muhatap etmesin. Bu, en olmaması gereken şey çünkü bir kişinin, denetim yapıyorsa o finansalların hazırlanmasında veya o süreçte herhangi bir danışmanlık vesaire hizmet vermesi mümkün değil.

Şimdi uluslararası seviyede bir Kanuna kavuştuk, standartlara kavuştuk, o halde bunların alt düzenlemelerinde de uluslararası uygulamaları örnek almamız lazım. Bu konuda çok fazla araştırmaya da gerek yok, dünyanın geldiği gelişim noktalarına bakıyorsunuz; Uluslararası Finansal Raporlamada bugün ülkemizde benimsendiği gibi IASB'nın standartları var, diğer denetim standartlarında da Avrupa Birliği 8. Direktifi veya Amerika'daki uygulamalar. Bunları örnek olarak bizim alt düzenlemeleri yapmamız lazım ve şirketlere finansal tabloların standartlara uygun hazırlanmalarının önemini anlatmamız lazım, bu kolay bir şey değil. SPK olarak biz, 25 senedir bu konuda çalışıyoruz. Bu hem sizlerin telkin yoluyla şirketlere anlatmanız gerekir, hem Meslek Örgütü olarak meslek mensuplarını bu konuda bilgilendirmek, eğitmek, uyararak, gerekirse ceza vermek, her yöntemi kullanarak finansal tabloların kaynağında düzgün hazırlanmasını temin etmekle mükellefisiniz. Aksi takdirde bunun üzerinde yapmayı planladığımız denetçilik, değerlendirme uzmanlığı, derecelendirme gibi işler temeli olmayan bir yapıda herhangi bir anlam ifade et-



meyecek ve süreç içerisinde çok daha farklı sorunlarla boğuşmanıza neden olacak.

Denetim gerçekten önemli bir alan. Dünden beri sayılar veriliyor, o sayılara baktığımız zaman çok kesin sayılar olmamakla birlikte iş potansiyelinin yükselebileceğini söyleyebiliriz. Ama ben şöyle bir söyleyeyim; TTK'da belli bir zorunluluk getirildi ama alt düzenlemeleri yapılacak, bu alt düzenlemeleri yaptığımız zaman işte Avrupa Birliği düzenlemesinde olduğu gibi üç grup şirket ortaya çıkacak, kamu yararını ilgilendiren şirketler bağımsız denetim kuruluşlarınca denetime tabi olacak, diğerleri için denetimin nasıl olacağı alt düzenlemelerde belirlenecek, bu henüz belli değil. Bugün ülkemizde SPK'ya tabi bankalar vesaire baktığımız zaman, dün rakamlar verildi, yaklaşık 700-800 şirket var. Ama burada görülmeyen bir şeyden bahsetmek istiyorum, özellikle borsa şirketlerinin denetimi nedeniyle, 352 borsa şirketi var, bunların 255'i sanayi şirketi, bunların iştiraklerine de baktığımız zaman, bugün ülkemizde 2.000'e yakın şirket denetleniyor. Yeni düzenlemeyle beraber bu sayının hani 300.000'lerden 500.000'lerden bahsediyoruz, ben bu kadar çok artacağına inanmıyorum ama yine de önemli bir potansiyeli olacak. Fakat bunların hangi standartlara göre, nasıl denetleneceği, ne yapılacağı konusunda dediğim gibi ikincil düzenlemelerin, uluslararası düzenlemeleri mihenk taşı olarak yapılması gerekiyor.

Yeni TTK'da, çok fazla detaya girmeden, mevcut TTK'daki birtakım hususlarla ilgili olarak yani benim kafama takılan, sizlerle paylaşıp bunların üzerinde TÜRMOB olarak veya bireysel olarak bir yol haritası çizilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum. Sermaye Piyasası Kanunu, en son 1999 yılında değişti biliyorsunuz. Kanun değişikliği Meclis'ten geçtikten sonra, bizim Kurulda bir çalışma grubu oluşturuldu. 1999'da kabul edilen Kanun için, Kurulda 1994 yılında çalışılmaya başlanmıştı, kanunlaşması 5 senelik bir süreç aldı. Bu süreç içerisinde finansal piyasalarda değişimin hızı çok fazla yani sizin hazırladığımız yenilikler içeren tasarı 2 sene sonra eskide kalmış bir tasarı haline geliyor. SPK'nın 1994, 1995'de hazırladığı kanun tasarısı 1999'da yasalaştı ama 1999'un şartlarına tam uyum sağlamadığı için biz o konuda, 1999'da yeni kanun tasarısına başladık, iki, üç sefer Başbakanlığa sevk edildi ama hala yasalaşmadı. Şimdi Türkiye'deki bu yasalarla ilgili kanunlaşma süreçlerine baktığımız zaman Türk Ticaret Kanunu da en güzel örnek, 10 sene yasalaştı. Türk Ticaret Kanununun yeni bir kanun için veya mevcut Kanunun içerdiği eksikler için Kanun uygulanmaya başlamadan belki hazırlık-

lara başlamak gerekir, bu konuda TÜRMOB'un etkin bir rol alacağına inanıyorum ben.

Şimdi yeni Kanuna baktığımız zaman muhasebeyle ilgili uluslararası muhasebe standartlarını baz alan düzenlemeler var. 88. madde “Uluslararası Muhasebe Standartlarıyla uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarını zorunlu tutuyor”. Ülkemizde Türkiye Muhasebe Standartları, uluslararası muhasebe standartlarına tam uyumlu standartları yayınladı, kavramsal çerçeve, 38 standart, 26 yorum var, tamamı yurtdışıyla uyumlu bir şekilde kamu yararını gözeten kuruluşlar için şuan yürürlükte. Ama Kanuna bakıyoruz, Türk Ticaret Kanununda değişik maddelerde mesela, 67, 68, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 515. maddelerde finansal tablolara ilişkin birtakım tanımlar var. Mesela, 68.madde, açılış bilançosu, 70.madde para birimi, 73.madde bilançonun içeriği, 515.madde dürüst resim ilkesi. Şimdi 88.maddede biz uluslararası denetim standartlarını benimsediğimizi ifade ediyoruz, sonrasında da 73.maddede “bilançonun içeriği” diye bir madde başlığımız var.

Şuan Türkiye Muhasebe Standartlarına göre “bilanço” diye bir tablo yok, “finansal durum tablosu” var. Kanunda bu şekildeki detay düzenlemelerin bulunması ileride meslek mensubu olarak sizlerin uygulamasında veya anlaşıl-makta sıkıntılara yol açabilir. Ticaret Kanununa bu gözle bakıp, yeni bir düzenleme yapılması, yetkinin tamamen Türkiye Muhasebe Standartları Kurumuna bırakılıp, onların alt düzenlemeyi yapmasına izin verilmesi bence daha pratik ve kolay çözüm olur.

Aynı olay “denetim” ile ilgili de var. Denetimle ilgili de konuşuyoruz, 397. madde, denetim nedir, 398, konu, kapsam, 399, denetçi seçimi vesaire 403, görüş yazıları. Burada da temel olarak diyoruz ki, uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartları belirlenecek. Uluslararası denetim standartlarına baktığımız zaman bu Kanunda geçen bir sürü şey, denetim raporu nasıl yazılır, görüş sayfaları nasıl olur, şirket ve denetçi arasında görüş ayrılıkları nasıl çözümlenir uluslararası denetim standartlarında ayrıntılı olarak düzenlenmiş konulardır. Bunların hem Kanunda olması hem denetim standartlarına refere edilmesi Türkiye’de farklı uygulamalara yol açabilecek. Bunu yine, SPK uygulamasıyla söylüyorum; biz ilk başta bu tip uygulamalar yaptık, Seri 11 muhasebeyle ilgili 25 No’lu Tebliğini belirledik fakat sizin hızınız uluslararası gelişmelerin hızına ayak uyduramadığı için bir süre sonra Türkiye’deki düzenleme amacımız uluslararası piyasalarla aynı olma-ken Türkiye’deki düzenleme geride kalıyor. Bu durumda sizin hedeflediğiniz

globalleşme, dünyaya açılma ilkesinden sapıyorsunuz. Bunu gidermenin en iyi yolu, Kanunda bu yetkilerin Denetim Standartları Kuruluna ki, kurulması öngörülüyor ve Muhasebe Standartları Kuruluna bırakılıp bu detay düzenlemelerin ilgili otoritelerce yapılmasını sağlamak daha doğru. 515.maddedeki “dürüst resim ilkesi”, kavramsal çerçevede sayfalarca anlatılmış bir husus. Bunun Kanunda bulunmasının tartışılması gerektiğini düşünüyorum.

Onun dışında riskler, çok geniş bir fırsat alanımız var fakat bunun için çok çalışmamız lazım meslek mensupları olarak.

Ben burada en önemli riski belirtmek istiyorum, çok önemli bir risk var. Bu işi layıkıyla yapamadığımız takdirde bugün dünya üzerinde 2000’li yıllardan sonra bağımsız denetçilerin kaybettiği itibarı çoğunuz biliyorsunuz. Eğer Türkiye’de bağımsız denetçiler olarak ki, bunlar siz, meslek mensupları olacaksınız, bu düzenlemeleri layıkıyla uygulayamazsak, nasıl 1956’daki “murakıplık sistemine” bugün çok demode oldu diyoruz. 3 sene sonra bağımsız denetim raporları düzgün bir şekilde ortaya konulmazsa insanların kafasında “bağımsız denetim gerekli mi, niye bu kadar para veriyoruz” sorusu yerleşir. Bu soru, bence hem Türk Ticaret Kanununa hem mesleğe karşı en büyük tehdit. Bunu gidermek için tüm meslek mensuplarının bu konularda çok sıkı eğitime kendilerini, kendi kendilerini, kendi içlerinden gelen bir çabayla eğitime yönlendirmeleri ve denetim işini iyi bir şekilde yapmayı öğrenmeleri ve uygulamaları gerektiğini düşünüyorum.

Tabii, bu arada bu söylediğim Kanundaki birtakım düzenlemeleri veya yeni yapılacak alt düzenlemeleri de uluslararası standartlara uygun yapmak iyi olacaktır.

Hepinize teşekkür ederim, sağ olun.

**Yahya ARIKAN**

**Moderatör**

- Evet, Sayın Babuççu’ya teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, Sayın Babuççu, özellikle muhasebenin öneminin altını çizdi. Denetim raporlarının sağlıklı düzenlenmesinin temeli olan muhasebenin, finansal tabloların düzenlenmesindeki en büyük engel olarak müşterileri görüyor, onların ikna edilmesinden bahsediyor. Burada işimiz gerçekten zor

bir konu ama son olarak gördüğü riski, tabii, biz de görüyoruz, bir mesleğin geleceğini tartışıyoruz, gerçekten bu işi başaramazsak meslek tartışılacak ama ben arkadaşlarımızın bu bilinç içerisinde olduklarını çok yakından takip ediyorum, teşekkür ediyorum.

Şimdi BDDK Temsilcimiz Göksek Tiryaki, buyurun efendim,

### **Göksel TİRYAKİ** **Bankalar Yeminli Baş Murakıbbı**



- Sayın Başkan teşekkür ederim öncelikle. Sayın oda başkanları, oda yönetim kurulu üyeleri ve değerli muhasebe mesleği mensupları, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca bir şey daha söylemek istiyorum; ben bir Antepliyim, memleketimde böyle bir organizasyonun düzenlenmesine katkı veren herkese de ayrıca teşekkür ediyorum. Memleketimizde gazi şehrimizde böyle bir organizasyona katıldığım için ayrıca memnuniyetimi dile getirmek istiyorum.

Şimdi, dünden beri pek çok konuşmacının sürekli tekrarladığı bir replik var, izniniz olursa bu repliği ben de tekrarlayacağım. Dünden beri çok değerli hocalarımız Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun neler getirdiğini çok detaylı bir şekilde anlattılar, benim niyetim bu tekrarlanan şeylerin üzerinden bir daha geçmek değil. Bunun yerine bizim Kurumun da düzenleme alanında bulunan finansal sistem, finansal istikrar ve uluslararası standartlar açısından Yeni Türk Ticaret Kanunu neler getiriyor, buradaki uluslararası standartları, uluslararası muhasebe standartlar ve uluslararası denetim standartları olarak algılamayın, "uluslararası düzenleme standartları" da var, hepimizin bildiği BASEL kuraları bunun en temel özelliklerinden bir tanesi. Buradan hareketle ben de fırsat ve tehdit, tehdit demeyeceğim, riskler konusunda bazı şeyler söylemek istiyorum.

Finans sisteminin üç temel sacayağı var, bir tanesi finansal piyasalar. Bunlardan bir tanesi de ödeme sistemleri. Bugün çok sıkça tartışılan bir konu var, finansal istikrar. Finansal istikrardan aslında kastedilen bu finansal sistemi ya-

ni finansal piyasaların, finansal kurumların ödeme sistemlerinin etkin bir şekilde çalışması, sağlıklı bir şekilde çalışmasıdır. Çünkü bu sistem çalıştığı müddetçe hem ekonomideki kaynakların etkin bir şekilde tahsisi hem de ekonomideki risklerin etkin anlamda yönetilmesi mümkün oluyor.

Peki, finansal sistemle “ticaret hukuku” arasındaki bağ nasıl? Aslında çok açık, sağlam bir finansal sistem için en önemli hukuki altyapılardan bir tanesi etkin bir ticari hukuk sistemi. Çünkü finansal sistemle gerçekleşen tüm olayların hepsi ticari hukukta bir karşılığı var. Bileşik faizden cari hesaba, sözleşmelerin kurallara bağlanmasında, her türlü detay ticari hukukta düzenlenmiş durumda. Dolayısıyla uluslararası kurallara uygun bir ticaret hukuku, sağlam bir finansal sistem için gerekli.

Bunun dışında finansal piyasalarda, finansal kurumların hepsi anonim ortaklıktır. Onlar da birer anonim şirket ve onlar da klasik anonim ortaklıkların muhatabı oldukları kurallara tabi durumda.

Şimdi biraz konuyu finansal istikrar ve ticaret hukuk bağlamında değerlendirdikten sonra ben biraz da BASEL ne diyor, çünkü biraz sonra değineceğim; önce BASEL’den BASEL isminden hareket etmek lazım. BASEL, İsviçre’nin Kuzeyinde Almanya-Fransa sınırında İsviçre’nin üçüncü büyük şehri. BASEL’i bu kadar meşhur yapan orada dünyanın ilk uluslararası finans kuruluşu var, Bank of International Settlements, Uluslararası Ödemeler Bankası. Bu bankanın ilginç bir kuruluş öyküsü var; I. Dünya Savaşında Almanya’nın savaş tazminatlarının tahsilatı amacıyla kurulmuş ama II. Dünya Savaşından sonra işlevsiz kalmış, “merkez bankalarının bankası” diye bir rol biçilmiş bu bankaya. 1970’li yıllardan sonra uluslararası bankacılığın gittikçe büyük önem kazanmasından sonra bu banka bünyesinde “Bankacılık Denetim Komitesi” diye bir komite kuruluyor, bu komitenin amacı, bankaların düzenleme ve denetleme standartlarını belirlemek. Belli kurallar getiriyorlar bunun için, bu kuralların en meşhuru da 1988’de Basel I Kuralları olarak bilenen kurallar. Hepimizin, çoğumuzun belki duyduğu sermaye uzlaşıcısının yetersizliği, kuralı 1988’de geldi. Daha sonra günün koşullarına göre 1996’da ve 2004’de şimdi herkesin Basel II Kuralları dediği kurallar geldi. Son küresel krizden sonra şimdi Basel III’ü tartışıyoruz yani artık yetmiyor Basel II.

Basel II’nin en temel üç sacayağı var; yani Basel II dediğimizde şu üç kavramla bunu izah etmemiz mümkün; sermaye yeterliliği, denetimin etkinliği, piyasa disiplini yani şeffaflık. Dikkat ederseniz sermaye için bir şey diyemeyeceğim ama denetimin etkinliği ve piyasa disiplini, şeffaflık anlamında Ye-

ni Türk Ticaret Kanunu, çok önemli değişiklikler getirdi. Yani temelde uluslararası aktif bankalar için getirilen düzenlemeler öyle bir noktaya gelmiş ki, bugün tüm dünyada ve ülkemizde, reel sektör firmaları da bu düzenlemelere tabi olma yolunda.

Ben bu üç kavram açısından, sermaye, denetiminin etkinliği ve şeffaflık anlamında Yeni Türk Ticaret Kanunu'na genel olarak bir bakıp hemen fırsat ve risklere girmek istiyorum. Normalde tam rekabet koşullarının geçerli olduğu, etkin piyasanın geçerli olduğu koşullarda aslında sermaye çok önemli bir konu değildir. Ama bugün yaşadığımız dünyada simetrik bu gibi problemlerin nedeni olan işte, dışsal faktör nedeniyle, kurumsal otorite, sermayeyi çok önemli bir unsur, neden önemli? Bir, sermaye, bir kurumun mali güçlülüğünün en önemli göstergesi yani bir kurumun mali gücü onun sermaye gücüyle ölçülüyor. İkincisi, kredi verenler açısından ya da alacaklılar açısından bir kurumun en önemli koruma sigortası sermayesi, dolayısıyla sermaye çok önemli, bu banka için de böyle reel sektör için de böyle. Türkiye'de reel sektör firmalarının ve bankaların sermaye yeterliliğini biliyoruz zaten, reel sektör firmalarının borç, aktif ya da öz kaynak, toplam aktif oranına baktığımızda gelişmiş ülkelerin altında. Bu konuda Merkez Bankasının bir çalışması var, yaklaşık 7.000 büyük firma üzerinde yapmışlar 2004 ve 2007'de. Burada ilginç bir oran var, gerçi sabahki konuşmalarda çok sayıda müflis durumda olan sonuçtan bahsedildi ama bizim ilk 7.000 firmanın öz kaynaklarının aktive oranı yüzde 30, 40 arasında değişiyor yani normalde bu oranın daha da artırılması lazım. O çalışmalarda enteresan bir şey bulunmuş; 2001 krizinden sonra bizim firmaların sermaye yapılarında bir güçlenme çabasının arttığı gözleniyor. Dolayısıyla benim burada söyleyebileceğim; en azından bir Türk Ticaret Kanunu değişikliğiyle firmalarımızın ya da reel sektördeki şirketlerin sermaye gücünü değiştiremeyiz ama bu konuda sermayenin korunması konusunda Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun getirdiği bence çok önemli. Bu açıdan, en azından Basel II'nin birinci kıstası açısından, koruma unsuru açısından iyi şeylerin Yeni Ticaret Kanunuyla geldiğini söylemek mümkün.

İkinci konu "denetim"; bugün en liberal insan açısından bile denetimin bir zaruret olduğu hepimizin malumu. 2000'li yıllarda arkadaşlar bahsetti, Enron olsun, WorldCom olsun Avrupa'da Parmalat olsun hep muhasebe skandalları ortaya çıktı. Yine son küresel krizlerde düzenlenmemiş birtakım finansal kurumlar, bunların risk iştahları ve denetim zafiyetleri nedeniyle bu krizin ortaya çıkması ve yayılması denetimi bir kez daha gündeme getirdi. Nitekim baş-

ta söylemiştim, BASEL III'ün gündemde olmasının nedeni de bu, eksik sistem, biraz yeterlikli kalmıyor.

İşte, bu nedenle ülkemizdeki anonim şirketlerin, iç ve dış denetimi bence çok önemli. Yeni Ticaret Kanunu sermaye şirketlerinin denetimi konusunda hakikaten, bir devrim yaptı. İç denetimi bence biraz görmezden gelmiş, uluslararası standartlara dayalı dış denetimi zorunlu tutuyor. Ayrıca yine halka açık şirketler için gerçi, “risk erken teşhis komitesi” diyor, risk teşhis komitesi demeyi daha uygun gördüm, kurulmasını zorunlu tutmuş. Kendim de bir “dış denetçiyim” yani bizde bankaların her türlü mali tablolarını ve işlemlerini, kamu adına denetliyoruz. Yeni Ticaret Kanununda benim gördüğüm en eleştirilebilir tarafı iç denetimi yok sayması; yani tamam teşvik ediliyor, risklerin erken teşhis komitesi var ama iç denetim başka bir şey. Geçmişinde denetim tecrübesi olanlar bilirler yani bir kurumda denetim kültürünün olması bambaşka bir şeydir, yani murakıplık şekli bir kanuni organ bile olsa bunun belki ıslahına gitmek gerekirdi. Dolayısıyla burada Yeni Ticaret Kanunu'nun alt düzenlemeleri aşmasında Ticaret Bakanlığına da bu konuda işlevler düşüyor, belki “denetim komitesi”, “iç kontrol birimi”, “iç denetim kurulu”, “teftiş kurulu” gibi bir iç denetim sistemi getirilebilir diye düşünüyorum.

Üçüncü konu da “piyasa disiplini ve şeffaflık”; bu konunun neler olduğu hususuna, 2 gündür çoğu konuşmacı değindi. Basel II'de başlı başına bir başlık, şeffaflık yani piyasa disiplini. Aslında pek çok şey söylenebilir bu şeffaflıkla ilgili, ben sizi sıkmak istemiyorum, söyleyeceğim tek şey; bir işletmenin sadece bir tane bilançosu olur, şeffaflık budur yani gerisi lafı güzaf aslında!

Buradan hareketle ben fırsatlar ve riskler konusuna biraz değinmek istiyorum. Çok önemli fırsatlar var. Şirketlerin sayıları dün verildi 700.000 civarı limited şirket, 90.000 civarı anonim şirket var, bu şirketlere dış denetim yapılacak, bunu meslek mensupları yapacak. Yine uluslararası standartlara göre düzenlenecek olan mali tablolar var, bunların yayınlanması ciddi bir iş alanı. Özel işlem denetimleri var mesela, kuruluş için, sermaye artırımını için, sermaye azaltımı için, birleşme, bölünme, tür değiştirme, menkul sermaye, bunlar için hep özel denetimler gerek olacak, bunların hepsi birer potansiyel. Yine, risklerin erken teşhisi amacıyla borsa ve kote şirketler haricinde gerektiğinde bir kurul kurulması gerekebilir. Bu nedenler gösteriyor ki, risk yönetim faaliyetleri önemli bir fırsat potansiyeli. Ayrıca yeni TTK ve uluslararası denetim ve muhasebe standartları için danışmanlık hizmeti verilebilir, bunlar bir potansiyel. Benim gördüğüm diğer bir konu, “yıllık faaliyet raporunun hazırlanması”, bu başlı başına bir uzmanlık alanı, burada ciddi bir potansiyel var.

Peki, kimler için bu fırsat, belli fırsatlar var? Benim gördüğüm, uluslararası denetim ve finansal raporlama standartlarıyla Türkiye denetim ve muhasebe standartları konusunda uzmanlaşmış personeli olan kurumlar. Türkiye’de bu işi yapabilmek için odadan, TÜRMOB’tan birtakım yetki belgelerini almak gerekiyor ama buraya ilave yapılabilirse, bunu yapan meslek mensupları ön planda olacak. İşte, CPA var, Certified Public Accountant, CFA var, Chartered Financial Analyst bu belgelere haiz olan meslek mensubu daha ön planda olacak gibi bana göre.

İkincisi, muhasebe ve bağımsız denetim konusunda kurumsallaşma çok önemli. Bu konuda bireysel bazı çalışmalar yerine daha kurumsal yapıların oluşturulması gerekir. Risk yönetimi ve bilgi işlem altyapısı konusunda yeterli donanım ve insan kaynağına sahip kuruluşlar yine çok avantajlı durumda. Burada yine bir uluslararası sertifika var, FRM, “Financial Risk Manager”, bu sertifikaya sahip meslek mensuplarının risk yönetimi konusunda uluslararası bir sertifikayla kendi bilgi birikimlerini çok rahatlıkla aktarabilecek, saptayabilecekleri bir alan. Yine, uluslararası bağlantıları güçlü olan kurumlar, bu fırsatları kullanabilir.

Tüm bunları alt alta koyunca hemen herkesin aklına ilk dört büyükler geliyor yani bunları biliyorsunuz, dolayısıyla bireysel çalışan meslek mensuplarının da bu anlamda bir araya gelip kurumsallığı ve uzmanlaşmayı arttırmalarında sonsuz fayda olduğunu düşünüyorum.

Riskler konusunda benim gözüme çarpan iki risk var; birisi mali sorumluluk yani hukuki sorumluluk, ikincisi de cezai sorumluluklar. Mali sorumluluk, alanı netleştirilmiş Yeni Türk Ticaret Kanununda; belgelerin ve beyanların Kanuna aykırı olması, sermaye artırımında yanlış beyanlar ve ödeme yetersizliğinin bilinmesi, değer biçiminde yolsuzluk, daha önce bahsettiğimiz özel işlem denetimlerindeki kusur durumu birer mali yani hukuki sorumluluk alanı. Dolayısıyla bu anlamda meslek mensupları için bir risk olabilir yani burada hiç risk yok demek biraz doğru değil gibi geliyor bana. Ayrıca cezai sorumlulukta da arttırılan bazı şeyler var, mesela, daha önceden belki vardı bunlar ama bu kadar etkili düzenlenmemiştir bence. Adli para cezaları getirilmiş, defter tutma yükümlülüğünü yerine getirmeyenler, belgelerin kopyasını sağlamayanlar, gerekli onayları yaptırmayanlar, uygun şekilde defterlerini tutmayanlar, hileli envanter çıkaranlar, belgeleri ibraz etmeyenler gibi adli cezası sorumluluğu. Türkiye Muhasebe Standartlarının kurallarına uyulmaması, bağlı şirketlerin ilgili raporların Kanuna uygun şekilde düzenlenmemesi hep ad-



li para cezasıyla düzenlenmiş. Ayrıca özel denetim gerektiren hallerde de birtakım cezalar gerekiyor. Bunun yanında daha ağır olan hürriyeti bağlayıcı cezalar var benim dikkatimi çeken. Mesela, herkes burada “biz firmaları nasıl teşvik edeceğiz” diyor. TTK diyor ki, TTK’ya göre tutulmakla ve muhafaza edilmekle yükümlü olan defter, kayıt ve belgeler ile bunlara ilişkin bilgileri denetime yetkili olanlarca istenmesine rağmen vermeyenler veya eksik verenler cezalandırılır. Yani bu düzenleme belki kullanılabilir meslek mensupları açısından. Yani şirketler bu listeyi vermek zorunda artık yeni TTK, böyle bir çerçeveyi de sunuyor aslında.

Daha önce saydım, hukuki sorumluluk alanlarına cezai müeyyideler öngörmüş Kanun, hürriyeti bağlayıcı cezaları da öngörmüş; belgelerin, beyanların Kanuna aykırı olması, sermaye artırımında yanlış beyanlar ve ödeme yetersizliğinin bilinmesi, değer biçiminde yolsuzluk gibi, konuların cezai sorumluluğu da var yani hürriyeti bağlayıcı ceza da öngörüyor Kanun. Dolayısıyla sağlam cezai sorumluluk çerçevesi çizilmiş.

Burada Sayın Arıkan dedi ki “hani fırsat bizim için ne olabilir, TÜRMÖB’a”; finasta genel bir kural vardır “risk artarsa onun fiyatı olan prim de artar” yani sizin ücret tarifenize de belki yansımaları olur bunun ve artık onu değerlendirirsiniz.

Ben sözlerime son verirken hani dindik ki “Amerika’yı yeniden keşfetmeyelim”, evet, Amerika’yı gerçekten, yeniden keşfetmeyelim. 1936 tarihli Bankalar Kanunu var, o Kanununun 14.maddesinde banka yöneticilerinin nitelikleri sayılırken işte birtakım şeyler söylenmiş, bir gerekçe yazılmış. Orada “banka” diyor ama siz o bankayı “mallar ve işletme” diye düşünün, kısa bir şey size onu okumak istiyorum. “Bir bankanın emniyet ve inkişafının herhangi bir tedbirden ziyade o bankayı idare edenlerin şuurlu faaliyetine, vazife ve mesuliyet duygularının çerçevelediği teşebbüs kabiliyetlerine ve zeka ve maharetlerine mücebbirane hareketlerine ve şahsi menfaatlerini idareyi hakim kılmamalarına bağlı olduğuna kani bulunuyoruz”. Burası önemli; “kanunların koyacağı hiçbir müdahale tertibi ve murakabe usulü yukarıda yazdığımız vasıfları haiz bulunmayan bir banka ve şirket idaresinin arz ettiği boşlukları dolduramaz, zaafı gideremez”. Yani hülasa işin aslı, insan faktörü! Güzel bir laf var, “sizin söylediğiniz değil ama karşınızdaki sizin söylediklerinizden ne anladığı önemlidir”. Dolayısıyla siz dünyanın en güzel düzenlemelerini yapabilirsiniz ama neticede bunlara uyması gereken ya da uyacak insanların o düzenlemelerden ne anladıkları ve o düzenlemelere uyum kabiliyetleri aslında

başarıyı belirleyecek. Dolayısıyla insan faktörüne gelip dayanıyoruz. Umarım ülke olarak, genel olarak bu konuda da ciddi atılımlarımız olur.

Benim sözlerim bu kadar Sayın Başkan, teşekkür ederim.

**Yahya ARIKAN**  
**Moderatör**

- Sayın Tiryaki'ye teşekkür ediyoruz. Tabii, burada yine biraz sorumluluğumuz artıyor, bu işi anlatmakta bize büyük bir görev düşüyor. Bu anlamda eğitim çalışmamızın başında Türk Ticaret Kanunu'nu anlatmak geliyor ki, bu büyük görevlerimizden bir tanesidir.

Değerli arkadaşlar, Sayın Tiryaki, Basel süreci konusunda sizlere bilgi sundu, özellikle Türk Ticaret Kanununda bağımsız denetime, dış denetime çok değer verildi, iç denetimi biraz teşvik edildiğinin ama daha az değer verildiğinin altını çizdi. Tabii, fırsatları bir kez daha önümüze serdi. Tabii, bu fırsatları yeni iş alanları olarak herkesin algılaması gerekiyor ama bu fırsatların yanı sıra tehdit olarak gördüğü riskleri de bizim önümüze koydu. Özellikle cezai boyutlarının hem maddi anlamda bizi sorumluluklar bekliyor hem de hapis yönünden, hürriyeti bağlayıcı cezalar yönünden birtakım riskler bekliyor. Ama şu cümlesinin altını çizmek lazım, diyor ki "risk artarsa fiyat da artar, bu işin bedeli de var" diyor. Evet, Sayın Tiryaki'ye teşekkür ediyoruz.

Şimdi değerli arkadaşlar, genç bir Başkan, çiçeği burnunda bir Başkan, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun Başkanı Sayın Orhan Çelik Bey'e söz vereceğiz, buyurun Hocam,

**Doç. Dr. Orhan ÇELİK**  
**Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Başkanı**



- Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. Bu vesileyle bu Forum'da Türkiye Muhasebe Standartları adına görüşlerimizi paylaşma fırsatı verdiğiniz için şahsımıza ve TÜRMOB'un Sayın Genel Başkanının şahsında çok, çok teşekkür ediyorum.

Bütün üstatlar Yeni Türk Ticaret Kanununun fırsatlarını, tehditlerini nasıl ifade ederseniz edin anlattılar, bunların üzerine söylenecek tabii çok şeyler var, bunların ayrıntılandırılması mümkündür ama izin verirseniz ben bu fırsatların ve risklerin üzerine kurulu olduğu zeminden bahsetmek istiyorum. Bütün bu fırsatları yakalamanın, bütün

bu risklerin boyutunu büyültmenin veya küçültmenin, ayakta kalmanın, yaşamının veyahut yaşamamanın altında kurulu olan zemin, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarıdır. Türkiye Finansal Raporlama konusuna ilişkin olarak bilgilerimizi geliştirmedığımız sürece, ister muhasebe meslek mensubu kayıt tutan aşamasında olsun, ister muhasebe meslek mensubu denetim yapan aşamasında olsun, denetimi nasıl algıyorsanız, ister üstadın ifade ettiği gibi "iç denetim" olarak algılayın yani iç denetimi tırnak içerisinde ifade ediyorum murakıpların yaptığı gibi, Maliye Bakanlığının yaptığı veya SPK'nın yaptığı gibi, ister teknik karşılığı ile bağımsız denetim olarak algılayın uluslararası finansal raporlama standartlarıyla tam uyumlu Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına hakim olmadığımız sürece bunların hepsinin ayakları yere basmayacaktır. Bütün bu fırsatların karşılığı bizim açımızdan olmayacaktır. Dolayısıyla öncelikle bunun üzerinde konuşmamız gerekiyor ve bu bilinç ile ben fırsatların ve risklerin neler olduğunu kendi açımdan anlatmaya çalışacağım, fikirlerimi paylaşmaya çalışacağım. Bunu yaparken de Sayın Başkanım, izin verirseniz konuşmamı ikiye bölmek istiyorum; ilk 5 dakikada finansal raporlama standartları bağlamında tırnak içerisinde yanlış algılamaları da düzelterek bu fırsat ve riskleri ifade edeyim, ikinci aşamada da hazır fırsat bulmuşken, biz bu fırsatların ve risklerin muhasebe meslek mensuplarının karşı karşıya kalacakları yeni dünyada Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu olarak neler yapacağımızı, neler yapmayı planladığımızı aktarmak istiyorum.

Öncelikle bu darboğazdan bahsettim yani bütün her şeyde, bütün bu zincirin en zayıf halkasının Türkiye Finansal Raporlama Standartları olduğunu anlattım ve izin verirseniz, Türkiye finansal raporlama standartları veya uluslararası finansal raporlama standartları nereye gidiyor, bir cümleyle onu ifade etmeye çalışayım. Şimdi hepimizde şöyle bir algı var, sanki Türkiye finansal raporlama standartları sadece finansalları düzenliyor, işletmelerin finansal verilerini düzenleniyormuş gibi algılıyoruz, bunların sağlıklı üretilmesiyle ilgili düzenlemeler içeriyormuş gibi algılıyoruz. Oysa uluslararası finansal raporlama standartlarının gittiği nokta, şirketin faaliyet raporunu dizayn etmektir, artık zamanla yavaş yavaş şirketin bu faaliyet raporunun nasıl dizayn edileceğini, içerisindeki bu bilgilerin nasıl kullanıcıların ihtiyacını karşılayacağını dizayn etmek üzere kurgulanmıştır. Dolayısıyla aslında uluslararası finansal raporlama standartlarının bakış açısı, dış kullanıcı bakış açısıdır yani dışarıdakilerin şirkete bakış açısıyla ilgili bir kurgusu vardır. Tabii, ben burada yanlış anlaşılma riskini dikkate alarak bu tehlikeli cümleyi kurdum yani bu finansal raporlama standartları içeride kullanılmayacak mı? Tabii ki içeride kullanılacak ancak içeride kullanılacak finansal bilgileri uluslararası finansal muhasebe standartlarından veya uluslararası finansal raporlama standartlarından çok daha geniş bir kapsam içerebilir. Yani içerideki doğal olarak dışarıdakinden çok daha bilgiye sahiptir. Dolayısıyla biz muhasebe standartlarıyla esas olarak içeridekilerin, şirketin içindekilerin dışarıdakilere vermek istedikleri bilgilerin düzeyini ve kalitesini artırıyoruz, birinci nokta budur. Ve dolayısıyla biz aslında patronlara, şirket sahiplerine finansal tablolarla ilgili maliyete katılan esas tarafa bunu anlatırken “biz bunu niye yapıyoruz” cevabı dışarıdakilerle sağlıklı iletişim kurmamızı sağlayacak olduğu için yapıyoruz anlamına geliyor.

Bu sağlıklı iletişimi kurmak; sağlıklı yatırımcı bulmak, küçük şirketlerin daha sağlıklı finansman kaynaklarına ulaşmak olabilir, daha ortak yapısını genişletmek olabilir, Bankalarla sağlıklı iletişim kurmak olabilir, halka açılmak olabilir, devlete vereceğimiz vergiyle ilgili daha doğru bilgi üretmek olabilir. Her şey olabilir ama içeridekiyle dışarıdakinin bilgi ihtiyacı ve finansal tablolarına bakış açısının farklı olduğunu bilmemiz gerekiyor, birinci nokta budur.

İkinci nokta; uluslararası finansal raporlama standartlarıyla tam uyumlu finansal raporlama standartları Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun ruhuna da işlenmiştir. Bunun esas amacı ne Avrupa Birliği'ne tam uyumu sağlamaktır ne uluslararası piyasalarda karşılaştırılabilir finansal bilgiyi tam olarak sağla-

maktır. Bunların hepsi beklenen faydalardır ve bunların hepsi değerli faydalardır ama Türkiye’de, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarından beklediğimiz en önemli faydası; şirketlerimize ait finansal durumu tam ve gerçeğe uygun verecektir ve şirketlerimizin ürettikleri finansal bilgilerin ve bunların eklerinin, dipnotlarının sağlıklı ve doğru olmasını sağlayacaktır. Yani biz aslında sadece karşılaştırılabilir, uluslararası karşılaştırılabilir bilgiler değil aynı zamanda kaliteli bir muhasebe bilgisi üreteceğiz.

Bu şu anlama geliyor, yani çok radikal bir şey söylüyorum, şu anlama geliyor; siz Türkiye tek düzen muhasebe sisteminin bütün kurallarını, şuandaki cari kuralları uygulayın, her şeyini tam olarak uygulayın, ürettiğiniz muhasebe bilgisi sağlıklı olmaz, doğru olmaz, eksiktir ve buna dayalı olarak karar veremezsiniz. Eğer verirsiniz bu kararlarınızın sonuçları çok daha büyük olur, iddia budur; Türkiye Muhasebe Standartlarının ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının iddiası budur. Bunun dışında hangi düzenleme yapılırsa yapılsın sorunludur ve bu sorun nihai olarak şirketin bugünkü ve potansiyel yatırımcısına yansımaya yarayacaktır. Dolaylı olarak bankalara kredi verenlere, çalışanlara, bütün paydaşlara yansımaya yarayacaktır. İşte, finansal raporlama standartlarının diğer bir bakış açısı da budur. Dolayısıyla zemine doğru oturtmamız gerekiyor, Türk Ticaret Kanunundaki 88.maddenin getirdiği düzenlemeyle. Çünkü 88. madde aynı zamanda bize bir başka görev veriyor, diyor ki, “Türkiye’deki diğer kurumlar, muhasebe alanında düzenleme yapacak kurumlar, muhasebe alanında yapacakları düzenlemeler, bir; kendi düzenlemeleriyle ilgili olan muhasebe standardına aykırı olamaz, iki, bunun aykırı olup olmadığını belirleyecek olan kendileri değildir, Türkiye Muhasebe Standartları Kuruludur”. Yani hazır Üstadı bulmuşken, Sermaye Piyasası Kurulunu bulmuşken, örneği ondan verelim; Sermaye Piyasası Kurulu Muhasebe Standartları alanında muhasebeyle ilgili bir düzenleme yapacağı zaman diyelim ki, yatırım amaçlı gayrimenkullerle ilgili bir düzenleme yapıyorsa yapacağı bu düzenleme, ilgili muhasebe standardına aykırı olamaz. Aykırı olmadığını belirleyebilecek olan da Türkiye Muhasebe Standartları Kuruludur. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulundan olumlu görüş alarak bu düzenlemeyi yapabilir. Bu çok önemli bir yetkidir ve çok önemli bir sorumluluktur. Bu, Türk Ticaret Kanunundaki bence o ruhunu ifade eden bir düzenlemedir. Sadece muhasebe standartlarına uyumlu düzenlenmesi, kayıt tutulması, finansal raporlamanın buna uygun yapılması anlamına gelmiyor, aslında zihniyet değişiminden bahsediyoruz.

Bu noktaları ifade ettikten sonra şimdi fırsatlara geçelim; fırsatlardan en önemlisi ve hepimizin mutabık olduğu bir nokta var, pazar büyüyecek. Ta-

mam, pazar büyüyecek ama bu pazarın büyümesi aslında kendi içerisinde bir başka riski de içeriyor.

Şimdi biz muhasebe meslek mensuplarını homojen bir yapı olarak algılamamız gerekiyor, dünyanın hiçbir yerinde muhasebe meslek mensuplarını böyle algılayamazsınız. Muhasebe meslek mensuplarının homojen olmamasının sebebi, muhasebe camiası içerisinde bir küçük, orta ölçekli muhasebe büroları vardır, bir de büyük muhasebe firmaları vardır. Ve büyük muhasebe firmalarının sahip oldukları kaynaklar, insan kaynakları, bilgi kaynakları ve yatırımları bugünkü gelişime ayak uydurabilecek altyapıyı sağlamıştır, bunlar yatırım yaptılar, insan kaynağına yatırım yaptılar, eğitim yatırımları yaptılar, yıllardır çalışanlarına IFRS eğitimi uyguluyorlar. Bir önemli düzeltmeyi daha yapayım, Türkiye’de uluslararası finansal raporlama standartları uygulanıyor zaten, çok yaygın bir şekilde uygulanıyor. Bugün tartışmamızın sebebi, hepimizi ilgilendirdiği için tartışıyoruz oysa Türkiye’de uygulanıyor ve bunların da eğitimini ve yatırımını yaptılar, şuan pazara ve pazar genişlemesine hazırlar. Bizim açımızdan esas problemleri olan küçük, orta ölçekli muhasebe firmalarıdır. IFAC’tı, meslek örgütleriydi, uluslararası organizasyonlardı, bunların hepsi küçük ve orta ölçekli muhasebe firmalarının bu değişime nasıl ayak uyduracaklarını, bu geçişi nasıl sorunsuz yapacaklarını planlamaya çalışıyor.

TÜRMOB’un yaptığı düzenlemeleri de, bu forumu da, eğitim çalışmaları da, uzaktan eğitim projeleri de, sürekli eğitim projeleri de, özetle TÜRMOB’un yaptığı mevzuat değişiklikleri de hep bu açıdan değerlendirilmesi lazım. Küçük ve orta ölçekli işletmelerle büyük işletmeleri nasıl birbirinden ayırıyorsak muhasebecileri de birbirinden ayırmamız lazım.

O zaman bir sistematik yapmama izin verirsiniz; bir, sorunu çözerken veya sorunla ilgili politika belirlerken küçük, orta ölçekli muhasebe büroları, büyük muhasebe firmaları; farklı politikalar, farklı uygulamalar gerektirebilir. İki, küçük şirketler ile büyük şirketler farklı uygulamalar, farklı çözümler geliştirebilir. Üç, içeridekilerin bilgi ihtiyaçlarıyla dışarıdakilerin bilgi ihtiyaçları farklı çözümler gerektirebilir. İşte, bunların tam ortasında muhasebe meslek mensubu vardır ve muhasebe meslek mensubu aynı zamanda bizim, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun en önemli paydaşlarıdır. Ve biz paydaşlarımızla çok önemli bir avantaj yaşıyoruz. Uluslararası finansal raporlama standartlarıyla ilgili mevzuatı geliştirirken, iç hukuka aktarırken bu paydaşlarımızla herhangi bir çıkar çatışması yaşamıyoruz. Bu bizim açımızdan arayıp da bulamayacağımız bir fırsattır. Bizim yapabileceğimiz her türlü katkı, bütün

paydaşlarımızın katkısıdır ve bu bütün paydaşlarımıza fayda sağlayacaktır. Veya TÜRMOB'un yapacağı bir çalışma aynı zamanda bize katkı sağlayacaktır, Sanayi Bakanlığının yapacağı KOBİ tanımı, KOBİ tanımına ilişkin uygulamalar bizi etkileyecektir, Sermaye Piyasasıyla ilgili çalışmalar bizi etkileyecektir, bizim yaptığımız faaliyetler de onları etkileyecektir. Dolayısıyla bizim açımızdan bu paydaşlarla aynı çıkar birliği içerisinde olmamız yapacağımız düzenlemeler bakımından önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Bir noktayı daha açıklamam gerekiyor. Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının faydasını sağlayabilmesi için darboğazın uluslararası finansal raporlama standartlarına uyumlu Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının özellikle, küçük ve orta ölçekli muhasebe meslek mensuplarına, daha sonra bunlara "muhasebe şirketi" demeyi tercih ederim, bir sonraki aşamada LLP demeyi tercih ederim, bunların, muhasebe standartlarına nasıl uygulayacakları konusudur. Bildiğimiz bir nokta var veya üzerinde mutabakat sağlanan bir nokta var. Türkiye'de muhasebe meslek mensupları ve küçük, orta ölçekli işletmeler finansal raporlamayı tek düzen muhasebe sistemi bazında algıladılar. Yani biz burada ne kadar ayrıntılı muhasebe standardından konuşursak konuşalım ki konuştuk bunları, yıllarca konuştuk; ne kadar ayrıntılı anlatsak, ne yapsak ne etsek, muhasebe meslek mensupları bunu hesap planı bağlamında görmek istiyor, hesap planıyla bunu uyguluyor. Dolayısıyla bizim açımızdan, benim bu kişisel görüşümdür, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun böyle bir resmi görüşü yoktur ancak benim kişisel görüşüm, öncelikle bu muhasebe standardının rahat uygulanabilmesi için bunun dayalı olduğu bir hesap planı önerisini muhasebe meslek mensuplarına sunabilmesi gerekiyor. Bu hesap planı önerisinin nasıl olacağı, kim tarafından yapılacağı, Maliye Bakanlığı Vergi Usul Kanunu'ndaki yetkiyi kullanır mı veya Vergi Usul Kanunu'ndaki yetkiyle TMSK'nın Türk Ticaret Kanunu'ndan aldığı yetki çakışmaz mı tartışmalarını bir kenara bırakarak, bir kere hesap planıyla ilgili bir adım atılması gerekiyor Türkiye'de. Bu adımı atarken bu hesap planı aynı zamanda muhasebe meslek mensupları tarafından birlikte uygulanması gerekiyor; küçük ve orta ölçekli işletme sahipleriyle birlikte, bankalarla birlikte, bütün paydaşlarla birlikte geliştirilmesi gerekiyor, inandığım nokta budur. Yani biz kapalı kapılar arkasında tek düzen muhasebe sistemine benzer bir hesap planı bağlamında bir düzenleme yapıp, hadi, bu sizin hesap planınız, bu da muhasebe standartlarınız bunları uygulayalım, ne zaman uygulayalım? 01.01.2013'ten itibaren dediğinizde aslında sorunu çözmek yerine sadece sorumluluğu bir sonraki halkaya aktarmış olacağımıza inanıyorum. Altını çiziyorum, bu benim kişisel görüşümdür, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu-

nun bu konuda henüz bir resmi görüşü bulunmamaktadır, ilerleyen zamanlarda da bunun olmasını bekliyoruz.

Bir başka nokta, küçük ve orta ölçekli işletme tanımının yapılmış olması veya yapılmamış olması açıkçası bizim açımızdan çok hayati bir nokta değil. Çünkü bizim KOBİ Muhasebe Standardında KOBİ tanımı bellidir, onun üzerine birtakım kozmetik düzenlemeler yapılacak ama hazır, Sanayi Bakanlığı temsilcisini de burada görmüşken bu tür düzenlemelerin içerisinde olursak daha rahat katkı verebiliriz size ve dolayısıyla bizim kendi sorunlarımızı size çok daha doğrudan aktarabilme fırsatımız olabilir.

Bir nokta daha var bu risklerle ilgili olarak; olayın eğer biz pozisyon almazsak eğer biz bununla ilgili doğru adımlar, politikalar geliştiremediyse bence kesin olan bir nokta var, buradaki fırsatlar büyük ölçekli muhasebe şirketleri lehine değişecektir veya küçük ve orta ölçekli muhasebe ve denetim şirketleri aleyhine gelişecektir. Ama bunu bazı konuşmacılar bazı metinlerde, makalelerde, hizmetler genel anlaşmasına, hizmetlerin serbest dolaşımına kadar götördüklerini görüyorum, bu kadar ileri bir sorun olacağını zannetmiyorum ama denetim firmaları aracılığıyla zaten elimizdeki pazarda küçülebilir, bunun için çok dikkatli olmamız lazım. TÜRMOB'un yaptığı bu eğitim programlarını gönülden desteklememiz lazım. Bu zor bir süreç olabilir, kimilerine göre zor bir süreçtir, kimilerine göre kolay bir süreçtir. Biz, şuanda Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu olarak bütün metinleri iç hukukumuzla aktarmış durumdayız, şuanda bir zamansal gecikmemiz yok; eş zamanlı olarak, ne varsa dışarıda aynısı bizde de var. Biz aynı zamanda bu geçişi kolaylaştıracak eşlik eden metinleri de yayınlamaya başladık yani uygulama metinleri, uygulama rehberleri, yorumlar. Artık Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu, kendini bir muhatap olarak algılamaktadır yani muhasebe standardının uygulamasıyla ilgili bir problemle karşılaştığı zaman örneğin Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunu muhatap alabileceği bir yapı oluşturmak durumundayız. Bunların hepsi bizim bu geçişi kolaylaştıracak, sorunsuz geçiş yapmamızı sağlayacak adımlar olarak algılanması gerekiyor.

Lafı biraz uzattım Sayın Başkan, çok özür dilerim. Bu fırsatı verdiğiniz için tekrar teşekkür ediyorum.



**Yahya ARIKAN**  
**Moderatör**

- Sayın Çelik'e teşekkür ediyoruz.

Tabii, ilgili olduğu alan standart olunca bu konuda derin bir şekilde bizleri bilgilendirdiler. Tabii, bu işin olmazsa olmaz standartlardır. Belirttiğiniz gibi. Tabii, bu işin öğrenilmesi konusunda bize yine çok büyük görevler düşüyor. Bahsettiği gibi yeni bir hesap planı ayrı bir önem arz diyor ama en önemlisi Sayın Çelik'in altını çizdiği bu fırsatları eğer iyi değerlendirmesek tehlide dönüşmeleri boyutu var. İşte, hep konuştuğumuz konu, küçük ve orta ölçekli muhasebe bürolarının bizim deyimimizle dağın öte yakasında ki kurumsal yapılarla nasıl mücadele edeceğiz, nasıl bir noktaya gelebileceğiz? Burada gerçekten TÜRMOB'a büyük görevler düşüyor. Tabii, kritik bulguların bir tanesi küçük ve orta ölçekli işletmelerinin ne olduğunun tam belirlenmemesi, bir eşik noktası, zannediyorum TÜRMOB zaten bu sürecin içerisinde ve süreci yakında takip ediyor.

Evet, Sayın Sönmez, TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı, ilgili kurumları dinlediniz, meslek camiası, TÜRMOB neler yapıyor, neler düşünüyorsunuz, bir de sizleri dinleyelim, buyurun,

**Ülkü SÖNMEZ**  
**TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı**



- Teşekkür ederim Sayın Başkan. Sayın Genel Başkanım, değerli oda başkanlarım, sevgili hocalarımız, sevgili meslektaşlarım, sözün bittiği yerdeyiz, herkes konuştu, herkes söyleyeceğini söyledi, biz de tüm verileri, tüm düşünceleri aldık, tencerenin içine kattık, sonuçta bundan iyi bir yemek yapmak için tarifimiz hazır.

Aslında şuanda şu kürsüde bulunan arkadaşlarımız, konularında uzman, yetkin ve işin içinde birer olan insanlar ve sistemin iyi çalışması için denetim ayağında birlikteliği yapacak, kurumsal anlamda yönetmelikleri ve diğer verileri hayata geçirecek arkadaşlar burada. Yanlış algılamalar olması bizi bazı yerlerde üzer,

tabii ki, denetim ile ilgili kısımda koordinasyon TÜRMOB’da, Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın Sayın Temsilcileri burada, Başkanımızın belirttiği gibi, bu yönetmeliklerimizle ilgili çok iyi bir yerdeyiz, hiçbir görüş ayrılığımız yok, mecburi eğitim ile ilgili Yönetmeliğimizi ve diğer yönetmeliklerimizi en kısa zamanda hayata geçireceğiz. Bu bizim eğitim anlamındaki birinci ayağımız.

Kanunun ikinci ayağı, Türk Ticaret Kanunu’nun Ticaret Bakanlığı ile ilgili gerek Teftiş Heyeti gerekse Komisyon veya gerekse Bilim Kurulu ile ilgili koordinasyon ayağında; bunda da hiçbir sorunumuz yok, eğitim ve yönetmelik ve diğer bazdaki oluşumumuzu birlikte götürüyoruz.

Bekliyoruz, kurduk, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu, hem muhasebe standartlarını hem finansal raporlama standartlarını hem de tek düzen hesap planını bu sisteme uygun şekilde en kısa sürede yayınlayacak, yayınlamak zorunda çünkü eğitimler bu bazda olacak. Şimdi biz TÜRMOB olarak meslektaşlarımızı eğitmek için yola çıktık, zaten yıllardan beri bu eğitimi biz gerçekleştiriyoruz, başta İstanbul, Ankara, İzmir olmak üzere TÜRMOB tüm meslektaşlarını eğitiyor. Burada dünyada en iyilerin seviyesindeyiz, Türkiye’de de bize yetişecek, bizimle yarışacak hiçbir kuruluş yok.

Şimdi bundan önce Sayın Yahya Arıkan’ın kürsülerde söylediği bir laf vardı, “mükerrer 227’in hayata geçtiği süreçte, arkadaşlar, önce kendi kapımızın önünü süpürmeliyiz” diyordu, şuanda geldiğimiz nokta çok önemli, önce kendi kapımızın önünü süpürmeliyiz! Kendi kapımızın önünü süpürmemiz yetecek mi? Yetmeyecek. Şimdi tüm yetkililer burada; demin, az önce Sayın Ticaret Bakanlığı Temsilcimiz dedi ki “ben denetime gittiğimde müşteri neyi denetleyeceksin diye soruyor”. Şimdi, burada eğer müşteri diye tabir ettiğimiz ki, burada yok, 550.000 diyoruz, 700.000 diyoruz, 900.000, 600.000, ne için denetleneceğini, neye istinaden denetim yapılacağını bilmezse bu işte sıkıntı çekeceğiz. Şimdi burada bizim denetimi nasıl yapmamız gerektiğini konuşmaktan çok, onların nasıl denetleneceği kısmını onlara birilerinin öğretmesi gerekiyor. Bu konudaki büyük görevlerden birisi de bize düşecek, biz müşterilerimize niçin denetlenmesi gerektiğini anlatmak zorunda kalacağız. Bakın, çok basit bir soruyla karşılaşacaksınız. İş adamı diyecek ki, işte tek kişilik anonim şirketlerde geldi. “Yönetim kurulu benim, para benim, mal benim, şirket benim” ve biz bu iş adamına diyeceğiz ki “sen kurallara uymadın, zarar ettiğin, kaynaklarını yanlış kullandığın için seni görevden alıyoruz” diyeceğiz ve netice olarak söyleyeceğiz bunu ve o iş adamı “benim şirketimde be-

ni nasıl görevden alırsın” diyecek. Ama o iş adamına biz, şirketinin kendisinin olmadığını, ondan fayda sağlayan bir yığın zümre olduğunu, bunların başında piyasada iş yapanlar, devlet, başka kurumlar olduğunu anlatmamız gerekiyor.

Şimdi bakın, herkes söylüyor, bir gecede anlaştık, Türk Ticaret Kanununun bir gecede çıktığını, muhalefet hiç sesini çıkarmadı, hükümet bir gecede rüyasında gördü, sabah kalktı, bir dede ona dedi ki “hadi, şu kanunu çıkaralım, sabah çıkaralım”, böyle bir şey yok arkadaşlar. Uluslararası Sermaye Piyasası, Avrupa Birliği dedi ki, “siz şirketler hukukunu hayata geçirmezseniz bundan sonraki görüşmeleri unutun, ben bunu istiyorum, bunu yapmak zorundasınız!”

Şimdi gelelim bizim açımıza, 84.000 meslek mensubumuz var, 40.000 çalışmamız var, kalan 40.000’den de denetim olgusuna geçecekler olacak ama biz birinci etapta 40.000 çalışmamızı yoğun bir şekilde bu işe hazırlamak zorundayız, bunların hepsi denetçi olacaklar mı? Hayır! Ama hepsi muhasebe mesleğini icra etmek istiyorlar ise Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını ve Türkiye Muhasebe Standartlarını öğrenmek zorundalar. Çünkü tüm muhasebeciler şirketler hukuku çerçevesinde şirketlerinin mali tablolarını bu kuralara göre çıkaracaklar, artık tartışma bitti, sözün özü de bitti, eskiden tartışıyorduk acaba normal muhasebe tutulacak da sonuçlarındaki finansal tablolar mı düzenlenecek, birileri gelip o tabloları düzeltecek, böyle bir şey yok. Gerek Sanayi ve Ticaret Bakanlığının görüşü gerek hocalarımızın görüşü gerekse sistemin görüşü daha başından itibaren muhasebenin, muhasebe standartlarına ve finansal raporlama standartlarına uygun olarak tutulacağı şeklindedir.

Az önce Sayın Mehmet Çankaya ile görüştük, şuanda Maliye Bakanlığı da Vergi Usul Kanunu’ndaki değerlendirme hükümleriyle ilgili çalışmalarını başlattı, o da Türkiye Finansal Raporlama Standartları ve Muhasebe Standartlarındaki belirlenecek koşullara uygun Vergi Kanunlarındaki değerlendirme ölçütlerini gündeme getirecek.

Ben geçen gün Sayın Genel Başkanımızın talimatıyla katılmış olduğum Vergi Konseyi’nde ısrarla belirttim; TÜRMOB’un içinde olmadığı hiçbir şeyin başarıya ulaşmasının imkanı yoktur çünkü uygulamacı biziz. Bütün kanunların sonuç itibarıyla ucu bize dokunmaktadır. Başarılı olmamızın yolu da eğitimden geçiyor, örnek, Vergi Kanunu yeniden Vergi Konseyinden geçti, şuanda Bakanlıkta tartışılıyor, sisteme ilave olacak. Katma Değer Vergisi, Kurumlar

Vergisi Kanunu bu işin vergi ayağı ama ısrarla orada da belirttim; artık Türkiye'deki Muhasebeciler, Türkiye'deki denetçiler, gerçek alanlarına geri dönüyorlar yani 01.01.2013'den itibaren artık herkes muhasebe ve denetim yapacaktır. Neyin denetimi yapılacak? Finansal tablo denetimi. Bakın, 37 tane standart yayınlanmış, 37 tane standardın 36 tanesi muhasebe ile ilgili, bir tanesi vergiyle ilgili 12 Nolu Standart. Artık finansal tablo bu standartlara göre hazırlanacak, vergi denetimi sürecinde ise vergiciler gelecek, bilançoju vergisel anlamda tarayacak, sistem ortaya çıkacak. Bu nedenle çok önemli ve farklı noktadayız.

Şimdi ne olacak, çok açık ve net? Bir kısmımız muhasebe yapmaya devam edeceğiz, bir kısmımız da denetim yapacağız. Bir kısmımız da diyecek ki, ben sadece işletme defteri tutarım ki süreçte o da kalkacak, hiç bunlara bulaşmam diyecek ama herkesin çok iyi bilmesi gerekiyor ki, büyük cezalar var.

Şimdi 400. maddeyle çok güzel alıyoruz ama bizim asıl öğretmemiz gereken, yarın bize Bumerang gibi geri dönecek olan şirket sahiplerine gelecek cezalar. Sizden rica ediyorum, lütfen Türk Ticaret Kanunu'nda hem maddi hem de hapis cezalarıyla ilgili maddeleri okuyun, adamın kendi şirketi, her şey kendine ait ama orada usulüne uymadığı zaman kendi parasını kullanmaktan cezaevine girecek, kendi kaynağını kullanmaktan cezaevine girecek, kendi makinesini usulsüz satmaktan cezaevine girecek; ayrıca maddi cezalar var. Bunları bize kim öğretecek? İnanıyorum ki, burada yok bugün, yarınlarda da pek olacaklarını da zannetmiyorum, biz bastırıyoruz çünkü bu işin bir tarafı o , yani müşteri kesimidir. Ne yazık ki, Ticaret ve Sanayi Odaları ve onların üyeleri hala işin içinde değil. Ben ısrarla yıllardan beri söylüyorum; “çek kesmesini bilmeyen kişi, tacir olmaz arkadaşlar”, okuma-yazma bilmeyen insan tacir olmaz, orada da belli standartları geçelim. Nasıl ki, şuanda ehliyet vermek için ortaokul mezunu olma şartını arıyoruz, tacir olmak için, tüccar olmak için de kişilerin belli eğitimlerden geçmesi lazım. Artık sanayi odaları da ticaret odaları da bir kişi “ben anonim şirket kurmak istiyorum, ben limited şirket kurmak istiyorum” diyorsa onu 1 aylık, 1.5 aylık şirketin kuruluşu, çalışması, işleyişi, cezalarıyla ilgili eğitimlerini alması lazım, bir nüfus kağıdı, bir ikametgah ile şirket kurulmaması lazım. Gerçi artık, büyük ve bu nedenle önemli hadiseler var, bunlar kolaylıkla olmayacak.

Bize gelince; Sayın Genel Başkanım açılış konuşmasında belirtti, biz yıllardan beri zaten hazırız, programlarımızı yapıyoruz, sistemlerimizi hayata geçiriyoruz, Eylül ayında itibaren eğitim ayağına başlayacağız. Süremiz kısıtlı, di-

renecekler olmayacak mı? Hala içimizde eğitime direnecek olan arkadaşlarımız olacak ama biz, süreç içerisinde bunu aşmak zorundayız. Aynı şekilde mevzuatımızı, disiplini, çalışma usul ve esaslarını ve diğer yönetmeliklerimizi yeni sisteme uygun olarak düzeltmek zorundayız, bunların hepsini başara- cağız. Bizim açımızdan herhangi bir sıkıntı yok. Ama tüm kamuoyunun ve bu- radaki tüm sistemin çok iyi bilmesi gerekiyor ki, ilgili Bakanlıkların, Sanayi ve Ticaret Odalarının, müşterilerin de kendilerini 01.01.2013'e çok iyi hazırlaması lazım. Koordinasyonun birlikte olması lazım, yani Maliye Bakanlığı sitesinden aldığımız sayı 700.000, Sanayi Bakanlığında aldığımız sayı 500.000, TÜRMOB'un sitesinde 600.000 olmaması lazım, merkezi koordinasyonun olması lazım. Ben çok üzülürüm, yıllardan beri hala Türkiye'de bir "sanayi envanteri" yok, hala Sanayi Bakanlığı veyahut da sanayi odaları nerede, ne makinemiz var bilmiyorlar. Bu çok acı bir şey! Bugün dünyada gidin Avrupa'ya sisteme giriyorsanız bir makinenin markasını yazdığınızda kim üretiyor, hangi şirketlerde kullanılıyor, kaç yıllık ömürleri var, kapasite oranı ne, ne kadar kullanılıyor, tek tek biliniyor. Çok açık bir örnekle karşılaştım; x firması bir makine almak için Almanya'da müracaat ediyor, Alman Sanayi Bakanlığı diyor ki, "hayır, alamazsın, A firmasında bu makine var, kapasitesini yüzde 30 kullanıyor, o kapasiteyi doldurmadan yeni bir makine ithalatına izin vermem" diyor. İşte, bunların hayata geçmesi lazım Türkiye'de. Aynı şekilde bizim önce kendi kapımızın önünü süpürmemiz lazım; 300 tane, 400 tane, 500 tane defter tutacağız diye artık savaş vermememiz lazım, çok para kazanmanın çok defter tutmakla olduğunun bilincinde çok iş yapmakla olduğu anlayışını ortadan kaldırmamız lazım.

Bir yanlışlığı da burada düzeltmek istiyorum, yanlışlık değil de, Zafer arkadaşımız dün burada "denetim tebliğiyle, yönetmeliğiyle" ilgili son aşamaya geldik dedi. Son aşamaya gelme şekli, haliyle biz TÜRMOB olarak Yönetmeliği hazırlıyoruz, son haline getiriyoruz, son haline getirdikten sonra Odalarımızla ve ilgili kuruluşlarla, Maliye Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığıyla ilgili tartışmaya açacağız, tartışmadan sonra son şeklini verip ondan sonra ilgili birimlere iletacağız.

Ben sizin fazla vaktinizi de almak istemiyorum, Sayın Başkanın dediği gibi hakikaten, burada, Panel ve Panel sonrası sizlerin çok önemli görüşlerinin hayata geçmesi lazım. Biz, Sayın Genel Başkanımın da olur ve düşünceleriyle bu panellerde artık ev sahibi olduğumuz için görüşleri almamız düşüncesiyle mümkün olduğu kadar hocalarımızı, konusunda uzman insanları konuşturalım

ki, görüşlerini alalım düşüncesindeydik ama bu konuda TÜRMOB'un muhakkak olması gerekiyordu değerlendirme açısından.

Tekrar altını çizerek söylüyorum; biz, hazırız, altyapımızı hazırlıyoruz, herkesi birebir eğitmek için tüm sistem kuruldu, sistem işliyor, bunu her anında size aktarmamızın olanağı yok ama sistemin aksamadan işlediğini hepimizin bilmesini istiyoruz. Eğitim Türkiye'nin en ücra köşesine kadar, en uzak köşesine kadar gidecek ama bu saatten sonra artık ikinci bölümünü tartışmamız gerekiyor, denetlenecek olanların eğitimi, işte bunu hayata geçirmemiz lazım. Çünkü orda büyük bir tepkiyle karşılaşacağız, nasıl kendi içimizde eğitim almak istemeyenlerle ilgili bir tepkiyle karşılaşacaksak, bu sistemde de bu tepkiyle karşılaşacağız. Çünkü eğer üçayağı başarılı kuramazsak; devlet, denetim ayağında biz ve denetlenecek ayağında işadamı olmak üzere sistemi başarılı kuramazsak, bu ayaklardan birisi aksamaya başlarsa sistem zafiyet görecektir. Bu da eğitimle giderilecek ama eğitim sadece muhasebecileri eğitmekle olmayacak, bu arada ticaret ve sanayi odalarının, başta onların yöneticileri ve sonra onların çalışanlarının da eğitilmesi lazım. Artık şirketler ayıklanacaksa gayri faal olanlar ayıklanıp, kimin en iş yapacağını belirlemek lazım. Şimdi bakın, az önce ve dün Rüstem Hoca, Ülkü Bey dedi, bana bir şey bıraktı, şimdi cebimde mail var, geliyor; Avrupa'da iki tür denetim var, şimdi az önce arkadaşlarımızın söylediği gibi; büyük denetim firmaları, 6'lı, 4'lü dediğimiz, artı onun haricinde Avrupa'da KOBİ'leri denetleyen firmalar var, orta ve küçük ölçek muhasebe firmaları var. İşte, bunlardan bir tanesi Almanya'da 650 tane şubesi varmış, Avrupa'nın çeşitli yerlerinde ve sadece KOBİ denetimi yapıyor yani halka açık, büyük firmalarla uğraşmıyor. Ve bize mail atmış, yazı yazmış, "Türkiye'de KOBİ denetimi yapan mali müşavir ve yeminli mali müşavirlerle birlikte olmak istiyoruz, ortaklık kurmak istiyoruz, bu yolu bize açar mısınız?" diye. Şimdi onlar Türkiye'ye gelecekler, 6 büyük dediğimiz firmaların, kendi yaptıkları gibi daha önce yaptıkları gibi muhasebe büroları kurarak muhasebe tuttıkları gibi şimdi de KOBİ denetimine soyunarak o birimde işlem yapacaklar.

İşimiz çok zor. Sevgili Oda Başkanlarım ve buradaki katılımcılar, illerinize gittiğinizde altını ısrarla çizerek kurumsallaşmayı hayata geçirmenizin gerekli olduğunu anlatın, bu iş tek başınıza bürolarda yapılacak iş değil arkadaşlar. İsrarla bunun altını çizin; bir araya gelmek zorundayız, birlikte çalışmanın koşullarını oluşturmak zorundayız, kaprislerimizden, bağımsız çalışma lüksümüzden vazgeçmek zorundayız, paylaşmak zorundayız, başarının başka bir şekli yok. Biz TÜRMOB olarak kurumsallaşmanın önünü açacağız, herkese

her türlü yardımı vermeye hazırız, bununla ilgili altyapılarımızı oluşturuyoruz. Maddi, manevi her türlü destekle arkanızdayız. Genel Başkanım da zaten sizlere bunu konuşmasında belirtti. Birlikte başarıya yürüyeceğimizden eminim, en büyük sizsiniz başka büyük yok!

Sizi saygıyla selamlıyorum.

### **Yahya ARIKAN** **Moderatör**

- Evet, Sayın Sönmez'e teşekkür ediyoruz. TÜRMOB olarak biz hazırız diyor, siz hazır mısınız arkadaşlar? Yani evet, biz hazırız diyor TÜRMOB olarak. Tabii, Sayın Sönmez birkaç konunun altını çizdi; eğitim, arkadaşlar, bu işin temeli bildiğiniz gibi. Özellikle TÜRMOB'un eğitim çalışmaları konusunda genel bir bilgi verdiler ama bu sürecin tamamlanmasında çok önemli bir etken, bir tanesi TÜRMOB Genel Kurulunda kabul edilen yönetmeliklerden biri olan sürekli eğitim ile ilgili yönetmeliğin yayınlanması gerekiyor, bu son derece önemli. "Kapımızın önünü temizlememiz gerekiyor", bu da doğru ama bir şeyin altını çizmek lazım; evet, iş dünyasının eğitilmesi lazım. Ama bakın, şuanda bir hata yapılıyor, buradan döner dönmez bu müdahale yapılmak zorunda, TOBB, bir uluslararası denetim firmasıyla birlikte tek tek Türkiye'yi dolaşacak ve bu süreci anlatacak, böyle bir şey olamaz arkadaşlar! Yani bu haksız rekabetin de daniskası yani böyle bir şey olabilir mi? Yani bunu yapacaksa bir tek TÜRMOB yapar! Onun için X firmasıyla, Y firmasıyla bir sonuç alınmış olmaz, TOBB hangi anlayışla bu işbirliğini yaptı, bunu sormak lazım, düzeltmek lazım, bunun son derece önemli olduğunu altını çizmek istiyorum.

Şimdi sevgili arkadaşlar, ağırlıklı bölüm, dediğim gibi "tartışma" kısmını açacağız, bir 45 dakika yaklaşık ki 15.30'da bizim paneli bitirmemiz gerekiyor, o kadar kalmadı mı vakit? Öyle mi efendim, bir saniye arkadaşlar; hiçbir kimseye korsan sunuş yaptırmam, onu baştan söyleyeyim. 2 dakikalık söz hakkınız var, tek tek mikrofonları dağıtacağız arkadaşlar, soru soran arkadaşım lütfen, ismini söylesinler, deşifre edilecek. İki, kime soruluyorsa ona söz vereceğiz. Özellikle örgütçüler lütfen beni fazla yargılamasın oda yöneticileri, ben üyenin daha çok söz almasını istiyorum, onlara söz vereceğim. Fırsat kalırsa yönetici kademelere vereceğim. Buyurun, lütfen isminizle,

## **Yıldırım ERDOĞAN**

- Sorum, Sayın Arslan ve Çankaya'ya olacak. Sayın Çankaya "bundan sonra birlikteliklerimiz daha fazla olacak" dedi, biz, en başında beri Maliye Bakanlığıyla tarafız, bir arada yürüyoruz. Evet, meslek mensupları için bir fırsat ancak Maliye Bakanlığı için de bir fırsat Yeni TTK, kayıt dışı ekonominin azaltılmasıyla ilgili, Ticaret Bakanlığı içinde bir fırsat, kurumsal firmalar ortaya çıkacak. Ancak riskler konusunda ben şahsen meslek mensupları olarak kendimizi yapayalnız hissediyorum yani Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı yönetmelikler çıkartacak, tebliğiler çıkartacak, şöyle bir algılama var bende; sanki Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı bu yönetmelikleri, tebliğleri çıkarıyor, bir kenara çekiliyor ve meslek mensubu, bunlarla ne yaparsa yapsın. Eğer Yeni TTK ile ilgili olarak riskler sadece bizim üzerimizde kalacaksa meslek mensupları için elbette çok kötü. Hem Maliye Bakanlığı hem de Ticaret Bakanlığı bu farkındalığı yaratma konusunda neler yapabilir? Bunu merak ediyorum.

## **Prof. Dr. Nejat BOZKURT**

- Esasında biraz evvel arkadaşımın söylediği konu üzerinde ben de duracağım; şimdi dünyada baktığımızda zorunlu denetim dediğimiz bütün olayların arkasında kesinlikle bir düzenleyici otorite var, şimdi ne güzel ki, bizim de düzenleyici dört tane otoritemiz burada. Ve dünyadaki denetim başarılarına ve başarısızlıklarına baktığımızda doğrudan doğruya düzenleyici otoritenin olaya yaklaşımı, bakışı, ciddiyeti ve verdiği ehemmiyet önemli oluyor. Örneğin, Enron battı diyoruz, Enron'u, Arthur Anderson batırdı diyoruz, tabii, ilk söylediğimizde hep böyle söylüyoruz ama Enron'nun batışının kapısını açan ABD'de düzenleyici otorite SEC'tir yani oranın SPK'sı diyebileceğimiz. Verdiği bazı imtiyazlarla o süreci başlatmıştır ve Enron'u batırmıştır. O nedenle meslek mensuplarımıza, ben de dahil olmak üzere hatta çok daha fazla "aman dikkat edin, çok sorumluluk geldi, ortalığı, tabloyu karanlık gösterin" ama o kadar basit değil.

Biz meslek mensuplarımızı, doğrudan ateşin ortasına atarken arkasında kapı gibi duran düzenleyici otoriteler olması lazım. Düzenleyici otorite, işvereni zorlamalıdır. Çok küçük bir kesim dışında zorunlu denetimi hiçbir işveren istemez, hiçbir kurum istemez, bu işi zorunlu yapıyorlar yaptıklarında ama hep tepeye bakarlar, o zorunlu denetimi yaparken tepeye bakarlar, bunu kim isti-



yor, nasıl istiyor, benim başıma ne bela gelir yaptırmazsam veya işi tavsatırsam. O nedenle örneğin, benim içimde yaralar vardı, mesela Muhasebe Uygulama Genel Tebliği çıktığı zaman hep devrim diye anlattım, muhteşem bir tebliğdi, ticari kar bir tarafta mali kar bir tarafta ama ne oldu, 1 sene içinde onu çıkartan, sahiplenen Maliye Bakanlığı, “şunu da yapmasan olur, bunu da yapmasan olur, kıdem tazminatı karşılığını uygulama, reeskont ihtiyari, bilmem ne“ derken bizim Muhasebe Uygulama Genel Tebliği delik deşik oldu, geldiğimiz nokta ne? O tebliğ bağlamında yalnızca hesap planı kullanıyoruz ve mali kar, zararı buluyoruz.

Bunun dışında aynı şekilde arkada da durmamanın birçok örnekleri var. Örneğin, Af diyoruz, Maliye Bakanlığına teşekkür ederim, Aftan yararlandım, ciddi, Allah razı olsun ama bu meslek mensubunu şimdi işletmesine gittiğinde patronun yüzüne “aman dikkatli ol” derken yıllardır söyledikleri şu lafı etmeyecekler mi? “Boş ver”, bana şöyle diyorlar “boş ver Hoca, 3 sene de bir af çıkıyor zaten”. Mali milat konusunda ciddi bir biçimde ismimizi koyduk “Hoca, boş ver burası Türkiye” dediler, mali milat uygulanmadı, hepsi tek tek beni çağırdı “ne oldu Hoca” dediler, rezil oldum, çıktım,

Son cümle; meslek mensubuna sorumluluk verin, meslek mensubuna hesabını sorun ama arkasında kapı gibi durursanız sorabilirsiniz yoksa soramazsınız sayın otoriteler!

## **Ali ALTUN**

- İyi günler. Özellikle Ticaret Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı temsilcilerine sormak istiyorum; bizim odaklandığımız en önemli konu, 31.12.2012'deki, bilançonun, bir başlangıç bilançosu olması. Bu bilançonun da beklenen İstanbul depremi gibi firmalarda bir deprem yaratacağı düşüncesi, neden? Çünkü malum, kural bazlı ve tek düzene göre hazırladığımız bir bilançoyu ilke bazlı ve dürüst resim ilkesine dayalı bir bilançoya dönüştüreceğiz. Tabii, burada yapılacak bir revizyon çalışmasının öncesinde ya da sonrasında çok ciddi mali yükümlülükler ve vergisel yükümlülükler gelmektedir. Acaba Sanayi Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı, enflasyon muhasebesinde olduğu gibi bu dönemi içeren, özel esaslı bir çalışma düşünüyor mu, bu bilançoyu bu şekilde dönüştürecek bir mekanizma kuruyor mu, bunun vergisel yüklerinin hesabı yapılmış mıdır? Teşekkür ederim.

### **Nevzat AKKAYA**

- Özellikle Maliye Bakanlığı temsilcimize bir soru sormak istiyorum. Türk Ticaret Kanunu, 1956 yılında yasalaşmıştı, 55 yıl sonra, 10 yıllık bir zaman süresi içinde tartışıldıktan sonra şuanda yasalaşmış durumda. Ama bir de Vergi Usul Kanunumuz var, o da 1961 yılında yasalaşmıştı yani 50 yıl olmasına rağmen hala bir değişiklik olmadı, getirilen ağır cezaların dışında. Burada bir değişiklik yapmak istiyor musunuz, çalışmalarınız var mı?

İkinci sorum da Maliye Bakanlığı ve Sanayi Bakanlığı temsilcimize olacak. Bildiğiniz gibi hakim ve savcılar, bağlı buldukları görevle görev yapmış oldukları kurumlarla ilgili işlerde, emekli veya ayrıldıktan sonra 2 yıl süreyle aynı buldukları kurumlarda iş takibi ve diğer işlemleri yapamıyorlar, sizler de ilgili kurumlarınızda bununla ilgili bir çalışma yapmak istiyor musunuz? Bu sorumluluklarla bize yüklenen ağır yüklerle biz boğuşurken bu pastadan pay alırken bazen de kimseyle paylaşmak istemiyoruz, bu konuyu hassasiyetle cevaplamanızı istiyorum. Teşekkür ederim.

### **Habib SEVGİLİ**

- Bütün konuşmacı üstatlar, risklerden, sorumluluklardan ve eğitimden bahsettiler, eğitim en basiti bizler için, eğitimi hallederiz biz kendi içimizde; ancak, bu risklerin ve sorumlulukların karşısında bize verilecek olan yetkilerden ve yetkinin kapsamlarından hiç bahsetmediler, bu konuda da bilgi istiyoruz. Teşekkürler.

### **Ali KARTAL**

- Ben iletmek istediğim soru veya öneri TMSK Başkanına; bu, standartları yazarken yazılım konusunda soracağımı mevzuatı okurken tamamen İngilizce cümlelerin Türkçe'ye çevrilmiş gibi ağırlıklı olarak görüyoruz. Bunların beş-altı satırlık paragraf cümleler halinde olmasa, daha açık ve mantık olarak Türkçe mantıkla yazılsa iyi olur; bu amaçla bu konuda çalışma yapmanızı istiyoruz.

## **İsa BATMAZ**

- Bu uygulamaların esas ayaklarından birisi olan şirketlerin kuruluşunun belirgin birtakım esaslara ve gerekçelere dayandırılması gerekiyor. Yine eskiden olduğu gibi şirketlerin kurulmasında çok kolaylıklar tanınması ve kurulmaması gerektiği halde kurulmasının yolunun açılması, bu uygulamaların aksa-malarına neden olacaktır. Dolayısıyla ikincil düzenlemelerle böyle bir uygulama-da bu kusuru ortadan kaldıracak birtakım yasal düzenlemeler yapılacak mı? Bunu Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcisine sormak istiyorum, teşekkür ediyorum.

## **Vahit MENTER**

- Şimdi 2000 yılında bir seminere katılmıştım, sanıyorum şuandaki TÜRMOB Başkanımız da orada, seminerde Konuşmacıydı, şöyle bir şeyden bahsetmişti, “biz mali müşavirler olarak bağımsızlığın sağlanması için ücretlerin bir noktada Maliye aracılığıyla alınmasını sağlamamız gerekiyor ki, bağımsızlık sağlanabilsin”. Aynı durum denetim için de geçerli yani bağımsız bir denetimin sağlanabilmesi için mükellef ile denetçi arasındaki parasal işlemlerin minimize edilmesi gerekiyor. Bununla ilgili gerek Sanayi ve Ticaret Bakanlığının gerekse Gelir İdaresinin bir çalışması var mıdır? Bu konuda bilgi almak istiyorum.

## **Yahya ARIKAN** **Moderatör**

- Şimdi Vahit arkadaşım, lütfen oturabilirsiniz, bu talebinizi bireysel bir talep olarak alıyorum bir Oda Başkanı olarak, bu meslek örgütünün asla ve asla hiçbir bakanlıktan ücretini tahsil talebi yoktur. Meslek, bağımsızdır, hiçbir yere bağlı değildir, dünyada da bunun örneği yoktur değerli arkadaşım! Ne zaman ki, bizim yaptığımız iş, bir anlam ifade eder, zorunluluk ifade eder. Bağımsız denetim yaptırınlar, halka açılanlar ne yapıyorlar, bağımsız denetim yaptırıyorlar, doğru mu? Ne yaptırıyor? Meslek mensubuna denetim yaptırıyor, sorun bakalım onların para sorunları var mı? Yok, neden? O rapor düzenlenmeden halka açılmıyor. Bizim hazırladığımız finansal tablo bir anlam ifade etme günü geldiği gün, dünyada olduğu gibi para sorunu da olmaz, sakın

hiçbir bakanlıktan bu konuda medet ummayalım, beyanname gönderme durumu zaten ortada değerli arkadaşım. Söyleyeceğim nokta bu!

Evet, bir arkadaşım, Kızıltepe'den bir arkadaşım var buyurun,

### **İbrahim DEĞİRMENCI**

- Tüm konuşmacılara teşekkür ederim. Birinci sorum, Ticaret Sanayi Bakanlığı temsilcisine; ikincil düzenlemelerde pazar payının geliştirilmesiyle ilgili kamu iktisadi teşebbüsleri veya belediyeye ait kuruluşlar konusunda denetimin dışına çekme gibi; inşallah böyle bir düzenlemeniz olmaz, bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Diğer bir sorum tüm konuşmacılara; genişleyen pazar payında yani Türk Ticaret Kanununun meslek mensupları açısından fırsat oluşturan bir durumda Ticaret Kanununda yapılan düzenlemeyi “bağımsız denetim getirildi” adıyla tanımlamak biz meslek mensupları açısından olumsuzluk getirmiyor mu? Ticaret Kanununda yapılan düzenlemeyi, denetimin nitelikli denetçiler eliyle yapılması düzenlemesi diye görüyorum. Eğer biz bağımsız denetim getirildi tanımlamasıyla Ticaret Kanunundaki denetime yaklaşırsak hani bir zamanlar “marka” anlamında markete gittiğimizde “kağıt mendil istiyoruz yerine sel-pak istiyoruz” dediğimiz gibi biz müşterimizi bağımsız denetim şirketlerine yönlendirmiyor muyuz bilinçli olmasa da? Dolayısıyla burada nitelikli denetçiler kanalıyla, denetim standartlarına uygun olarak denetim yapılması düzenlenmiştir, bu denetimin adı bağımsız denetim tanımlaması ne derece doğrudur? Teşekkür ederim.

### **Ali ERTEMİZ**

- Ben Maliye Bakanlığı yetkilisi arkadaşımıza sormak istiyorum; acaba siz bu Türk Ticaret Kanununa hazır mısınız? Önce bu belge odaklarından çıkmanız lazım, çünkü sizler hep işi cezayla çözmeye çalışan bir kuruluşsunuz ve hala burada da cezalar var.

İkincisi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Teftiş Kurulundan arkadaşıma da sormak istiyorum; ben, bazı şirketlerin kapanışı için para toplanması, ödenek bulunmadığına da inanmıyorum çünkü bunlar bir kanunun başında yani bir satırın başında, senelerden beri o şirketler orada münfesih şekilde duruyor. Teşekkür ederim.

### **Mehmet OKKALI**

- Kıymetli meslektaşlar, TÜRMOB Genel Başkan Yardımcımızın söylediği Almanya'daki firmaların Türkiye'deki denetim şirketleriyle ortaklık çalışmalarını yaptığı hatta benim duyularımına göre bazılarının yabancı şirketlerin bürolarını açtığını biliyoruz. Şimdi biz Eylül ayında eğitime başlayacağız ve 2012'ye hazırlık yapacağız. Diğer bürolar, yabancı şirketler özellikle, sistemleri hazır, ekiplerini kurdular ve gene pastanın büyük bir kısmını alacakları kanaatindeyim. Bu konuda bizim daha uyanık davranmamız için TÜRMOB'un ne gibi önlemler alması lazım, yabancılarda bir kısıtlama koyma şansımız var mı veya bunu nasıl hızlandıracamız yani? Ben bunu özellikle arz ediyorum,

### **Ayhan AVCI**

- TÜRMOB, denetim ile ilgili yayınlamış olduğu tebliği geri çekmekle diğer kurumlar nezdinde itibar kaybına neden olmadı mı? Bu konuda diğer kurumları ya da Bakanlığı yüreklendirmedi mi diye düşünüyorum.

### **İsmail HAN**

- Ben şunu söylemek istiyorum; dünden beri dinliyoruz, Forum tamam, bir şey demiyorum, herkesten de özür diliyorum biraz önceki hareketimden dolayı ama benim fevranım gerçekten içinde bulunduğum sıkıntıdan dolayıdır çünkü niçin? Şuana kadar hiçbir mükellef burada yok, devlet yetkilileri var, bizler varız, biz bunları yaparken hiç kimseyi dinlemiyoruz, kendimize göre bir şey uyguluyoruz ve Mehmetçiği de göreve sürüyoruz yani TÜRMOB, Mehmetçik görevi yapıyor burada, bunu aynen söylüyorum. Kim ne derse desin çünkü çektiğimiz çok şeyler var, nedir mesela, şu anda Bakanlık da biliyor, üretici firma, bir ceketini ürettiği zaman, sattığı zaman, 25 liraya, 50 liraya satıyor ama diğer firmadan 250 liraya alıyor 25'e fatura ediyor. Bunun önlemini alamadığımız sürece 100 tane yerden işte, bu gibi şeyler ortaya sürün, kesinlikle başarıya ulaşamayız, bu belli ve "aynı tas, aynı hamam" diyorum. Çünkü niçin? Biz kendimizi düzeltmiyoruz, bizi dışarıdaki uluslararası güçler düzeltiyor, biraz önce, dün de söylenmişti burada, arkada bir güç var. Eğer biz istesek inanın ki, 24 saatte her şeyi düzeltiriz Bakanlık ve bizler elele verirsek ve sorunları düzenli anlarsak. Ama anlamıyorsak, sadece dışarıdaki güçlerin bize yaptırım gücüyle yaptıkları şeylerse biz halen de çok yol yü-

rüyeceğimize inanıyorum, başka bir şey demiyorum. Aslında susacaktım, dün buraya bir öneri sundum, dedim ki, dilek ve temennilerimizi 1 saat veya 15 dakika önce buradan alın, ona göre de bizim işte Kanundan anlayan arkadaşlarımız bize bunu tarif etsin, önlem alabileceklerse en azından onun farkına varırlar. Bunu kimse dinlemedi ve yine dinlenmek istemiyor ve aynı şey devam ediyor. Biz gerçekten, şuanda her iki taraf arasına sıkışmış bir mengeneziz yani. Düşünün, yıllar yılı ben babadan beri gelen bir meslektir bu, önceden benim babama gelip dediler ki “al arkadaşım ben sana para vereyim, ben devlete niye para vereyim?” yani sanki biz devlete para vermemek için mükellefin işini yapıyoruz. Bugün de aynı şekilde bu sorunlar var. Yani, o kontrol sistemi kurulmadığı sürece kesinlikle bir başarıya ulaşacağımıza inanmıyorum. Mesela, ortaklar cari hesaplarını şuanda kaldıracaksınız. Yerine neyi getireceksiniz? Herkes de biliyor ortaklar cari hesabı oradan oraya virman edip kendini kandırmaktır. Hani buna ne çözüm bulundu, bunu bana söyleyin yani buna benzer daha çok. Sosyal Sigortaları giriyoruz, onu söylemiyorsunuz, 2 ay önce uygulanan bu Af Yasası hem bizim boynumuza yüklenen hem SSK’dır hem diğerleridir hatta ve hatta normal kendi vergilerini veya belediyeye olan borcunu bile adam gelip bize soruyor “kardeşim, niye benim bu işimi yapmıyorsun” diyor! O kadar yükümlülük yüklemiştiniz bize ama uygulama sırasına gelince hep bizden bekliyorsunuz. Gelir Vergisi döneminde herkese feveran ettim, her bir Odaya başvurduğum, biraz uzatma yapın biz ona ancak yetişebiliriz çünkü Kanunu anlamamışız, kimse tınmadı, ne zaman, işte, en son Kurumlar Vergisi sırasında yeniden yapıldı yani böyle bir uygulama olmaz, kimseyi de dinlemiyoruz işin gerçeği. Ben neredeyse artık o yüzden bu feveranı yaptım, kusura bakmayın! Özür diliyorum.

## **Yahya ARIKAN**

### **Moderatör**

- İsmail Bey, daha önce hiç Foruma katıldınız mı? Şimdi bakın bu Panelin yöneticisi olarak baştan bir şey ifade ettim, dedim ki “tartışma kısmına daha çok yer verelim, buna ihtiyacımız var” dedim, gerçekten sizi görmedim. Kaldı ki, yönetici arkadaşlarımızı da en sona bıraktım gördüğünüz gibi, Yöneticilerin konuşmasından ziyade zaten bir araya gelip arkadaşlarımızla, Başkanlar Kurulunda birçok yerlerde görüşüyoruz. Bu amaçla sizlerin görüşüne ihtiyacımız olduğu söyledim, sakın farklı algılamayın, normal bir noktaya geldi.

Şimdi sevgili arkadaşlar, sorularınızı yönelttiniz, değerli konuşmacılara kısa kısa, 3'er dakikalık bir turla bitireceğiz. Önce Sayın Çankaya ile Başlayalım, buyurun efendim,

**Mehmet ÇANKAYA**  
**Maliye Bakanlığı GİB Grup Başkanı**

- Evet, şimdi ben soruları not aldım, eksik kalmış olabilir, o yüzden hatırlatırsanız sevinirim.

Birincisi, sorumluluk anlamında risklerin var olduğu ve riskler kapsamında Bakanlığın meslek mensuplarının arkasında durup durmayacağı ve bu konuda ne yapacağı konusu. Şimdi birinci olarak Bakanlığın, meslek mensuplarına verilen sorumluluk adına bağlı risklerle ilgili neler yaptığı ve bu kapsamda nasıl bir düzenleme yapacağı gündeme getirildi. Tabii, bu TTK kapsamındaki sorumluluk ile ilgili, düzenleme tamamen Sanayi Bakanlığına ait, dolayısıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcisi arkadaş o konuya cevap verecektir diye düşünüyorum.

Onun dışında Sayın Hocam, muhasebe sistemi uygulama genel tebliğleri sonrası değişikliklerden bahsetti, değişiklikler olduğunu bahsetti ve aftan bahsetti. Tabii, siyasi bir karar dolayısıyla o konuda benim bir şey söylemem çok doğru olmaz.

Onun dışında 31.12.2012'de biliyorsunuz bilançolarda değişim olacak, buna hazır mı Maliye Bakanlığı dendi. Bu konuda aslında sunumumda da bahsettim, çalışmalar devam ediyor ama tabii, bunlar çok yeni, yani buna bağlı olarak yine, aynı soru soruldu, TTK'nın yeni hükümlerine hazır mı Maliye Bakanlığı diye. Yani şuan itibariyle hazır diyemem ama çalışmalar devam ediyor. Ben hiçbir kurumun şuan itibariyle "evet, biz hazırız" diyebilecek noktada olduğunu düşünmüyorum ama çalışmalar hızlı bir şekilde devam ediyor. Nasıl bir dönüşüm olacağı, ticari kardan mali kara geçişin nasıl yapılacağına ilişkin olarak yoğun bir tartışma var.

Belki bilginiz vardır, aynı zamanda "elektronik defter" ve "elektronik fatura" çalışmalarını da var Maliye Bakanlığı bünyesinde. Belki bununla birlikte bu dönüşüm süreçlerinin, yılsonu itibariyle dönüşün süreçlerin elektronik ortamda çok daha rahat olabileceği noktasında da benim şahsi bir düşüncem var.

Onun dışında Vergi Usul Kanununda değişime ilişkin soru soruldu; şuan itibariyle Gelir Vergisi Kanunu üzerinde çok yoğun bir tartışma var, çok yoğun bir çalışma var, gerek Vergi Konseyinin gerekse ilgili Bakanlığın. Zannedersem seçim sonrası Gelir Vergisi Kanununda bir değişiklik çok yoğun olarak gündeme gelecek. Tabii, buna bağlı olarak bundan sonra da sıra Vergi Usul Kanununa gelecek. Vergi Usul Kanununda değişim düşünülüyor, buna ilişkin çalışmalar yapılıyor. Ama Yeni Türk Ticaret Kanunuyla ilişki kurdunuz ve bunlar çok temel kanunlar, bunları hemen, birden değiştirmek zor, kolay değil ama değişmesi gerektiği kanaatindeyim ben de. Zaten Bakanlık da bu konuda çalışma yürütüyor ama çok hızlı bir süreçte olacak bir şey değil.

Onun dışında ücret ve mükelleflerle meslek mensupları arasındaki ücretin kesilmesi noktasındaki öyle bir düşüncemiz şuan Bakanlık olarak bizim de yok, onu da ifade edeyim, böyle bir çalışmamız yok.

Onun dışında bağımsız denetimden bahsedildi, ben açıkçası bunu şöyle değerlendiriyorum; bağımsız denetim dediğimizde meslek mensubu olmayan denetçiler olmayacağı kanaatindeyim, bağımsız denetimi, meslek mensubu da yapabilir, bir SMMM de yapabilir, YMM de yapabilir, bağımsız denetim firması da yapabilir. Benim şahsi düşüncem, bir kavram kargaşasına sebebiyet vermediği yönünde.

Benim not alabildiklerim bu kadar, bilemiyorum eksik soru kaldı mı?

### **Özkan ARSLAN**

#### **Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı**

- Öncelikle, “ikincil mevzuat yapılıp sorumluluklar yüklendikten sonra Bakanlıklar çekilecek mi?”. Kesinlikle, öyle bir durum yok çünkü biz ikincil mevzuatı tabii ki, Kanunun belirlediği çerçevede ve ilkelerle sınırlı kalmak kaydıyla yapabiliriz. İkincil mevzuattan da çok fazla beklenti içerisine girmek gerekiyor, çünkü bizim yapacağımız düzenlemeler kanunlara aykırı olmaz, bu anayasal bir kuraldır ve dolayısıyla biz uygulamaya yön verecek ancak Kanunda belirtilen ana ihtiyaçlar çerçevesinde ikincil bir mevzuatı yürürlüğe koyacağız. Bu konuda da zaten ilgili taraflarla başta TÜRMOB olmak üzere beraberce bu çalışmalarını yapacağız.

İkincisi, bir arkadaşımız, işte, yasaklardan bahsetti yani denetlediğimiz birimlerde görev almayla ilgili; biliyorsunuz, bu konuyla ilgili kamu görevlile-



rine getirilen bir kanun var, zaten denetimimiz altındaki bir birimden belli bir süre sonrasında iş yapabilirsiniz; süre öncesinde görev alırsanız zaten bir cezai sorumluluk söz konusudur, bununla ilgili düzenlemeler vardır, böyle bir durum yok. Öte yandan zaten özellikle bu meslek alanıyla ilgili 3568 sayılı Kanunda yapılan değişiklikle artık herkes sınava tabi olacak. Bu belgeyi, bu yetkiyi kullanmak isteyenler, bu unvana sahip olmak isteyenler sınava girecekler, o konuda da bir liyakat sisteminin geldiğini düşünüyoruz.

Şirket kuruluşlarıyla ilgili bir soru yöneltildi, tabii ki, herkes, her önüne gelen şirket kurmasın ancak hepiniz biliyorsunuz ki, Türk Ticaret Kanununun genel gerekçesinde de bu ifade edilmiştir; bizim mutlaka Avrupa Birliğine üyelik anlamında oradaki müktesebata uyum sağlamamız gerekir. Eğer onlara aykırı düzenlemeler yaparsak zaten bu anlamda o fasılların açılması, kapanması söz konusu olmayacaktır ve dolayısıyla Avrupa Birliği'nin üzerinde durduğu en önemli konularından birisi, şirket kuruluşlarının kolaylaştırılması ve maliyetlerin azaltılmasıdır ki bundan hareketle sadece sermaye şirketlerinin kuruluşları iç denetim denetçileri tarafından denetlenecek, limited şirketlerin kuruluşları Sanayi Ticaret Bakanlığının talebi olursa işlem denetçisi tarafından denetlenecek ki bunun uzantısı da şirket kuruluşlarının kolay ve maliyetlerinin düşük olmasıdır.

Denetçiye tanınan yetkilerle ilgili bir soru vardı, “hep sorumluluklardan bahsedildi, hiç yetkimiz yok mu?”. Yetkiler vardır, yetki; yönetim kurulu size denetimi yapmanız gereken tüm belge ve bilgileri açmak zorundadır, Kanun bunu belirtmiştir. Ancak yönetim kurulu bu görevini yerine getirmiyorsa sizin de zaten elinizdeki en büyük yetki şudur; bu anlamda “kaçınma yazısını” düzenlemek ve olumsuz görüşün etkilerini doğurmaktır.

Denetçinin sorumluluğu arkadaşlar, o şirketi denetlemeye, denetime zorlamak değildir, denetçinin sorumluluğu, kendi görevlerini layığıyla yerine getirmektir. Eğer karşıda bir direnç varsa hiç kimse o denetimi sonuçlandırmak mecburiyetinde değil, direnç varsa zaten bu Kanunda belirlenmiştir. Sorumluluk esas itibarıyla, tabii, bu yönüyle Sayın Başkan da eleştirdi, burada Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği yetkililerinin olmadığını ; çünkü bu üçlü bir ayak veya onlar bunun muhatabı. Ama bildiğim kadarıyla, bugün bilmiyorum niye iştirak edilemedi Gaziantep Ticaret Odası Başkanımız tarafından, bu Kanunun gerek hazırlık döneminde gerekse uygulama döneminde Türkiye Odalar Borsalar Birliğinin ciddi desteğinin olduğunu ben biliyorum. Yani o konuda onların bakış açılarının da tabii kendilerine sorulması gerekir; bu Kanuna aykırı bir yaklaşımlarının olduğunu düşünmüyorum.

Yetkimizi kullanacağız, eğer direnç varsa da o konuyla ilgili işlemi yerine getireceğiz. Sorumluluk esas itibariyle bağımsız denetimi yaptırma durumunda olan şirkete ait ve dolayısıyla onunla ilgili sorumluluklarla da kendisi karşılaşacaktır.

Hiç ifade edilmedi ama bunlar tabii zamanla uygulamayla ortaya çıkacaktır; Bakanlığın elinde çok önemli bir yetki vardır ve Bakanlığımız bu yetkisini çok dikkatli kullanmıştır.

Gerçek kişiler için en ağır ceza, biliyorsunuz ki idam cezasıydı çünkü bir hayatı sona erdiriliyor. Bir tüzel kişi içinse en ağır ceza da “fesih davası açılmasıdır”. Çünkü bir tüzel kişilik fesih davasıyla sona erer ve Bakanlığımıza hem mevcut Kanunumuzda hem de Yeni Türk Ticaret Kanununda 210’uncu maddede de, kamu düzenine aykırılıkla ilgili olarak fesih davası açma yetkisi tanınmıştır. Tabii ki, kamu düzeni kavramı biliyorsunuz, çok geniş bir kavramdır, hukukçuların tartıştığı, neyi ifade ettiği, işte, ülkenin birikimlerinden bahsedilir. Ama şunu söyleyebilirim ki yaklaşım itibariyle, eğer denetim sisteminin işlememesi durumunda eğer bir şirket denetçiliği, denetimi yerine getirmiyorsa bu kamu düzenine aykırıdır ve Bakanlık buradan hareket ederek aslında en ağır cezayı ona verir. Yani o konuda sorumluluklar Kanun içerisinde düzenlenmiştir, tabii, uygulamayla da hayata geçirilmesi gerekir.

Bağımsız denetimle ilgili olarak İbrahim Bey’in sorduğu soruya ben de Sayın Maliye Bakanlığının temsilcisi gibi, bunun bir problem yaratmayacağını düşünerek ifade etmek istiyorum.

Fesih ile ilgili konu; tabii, bu gündemde, hepiniz bununla karşılaşıyorsunuz. Bununla ilgili Bakanlık olarak ve Maliye Bakanlığının da bu konuda şikayetleri vardı çünkü onlar da kayıtlı mükellefleri bulabilmek veya bunların beyannameleleriyle ilgili problemler yaşıyorlar; değerli katılımcılar, bu konu kolay bir problem değil bu problemi ortadan kaldırmak da kolay değil. Bazı şirketler var, özellikle zamanında ortakları yurtdışında çalışıp da Türkiye’de kurulan şirketler, bunların zamanla ortakları vefat etmiş ve onların varisleri böyle bir şirketin olduğunda bile haberdar değil. Bu şirketler zamanında belli gayrimenkullere sahipler ama ne yöneticileri var ne ortakları var. Bunlarla ilgili tabii ki, bir temizlemenin yapılması gerekir. Bir varlık varsa bu varlığın elbette ki, tasfiye edilmesi sicilden silinmesi gerekiyor ancak tasfiye anında bunu kim yapacaktır, bu bir kaynak meselesidir, varlığı olan bir şirkette siz bunları alırsınız, karşılırsınız, daha sonrasında ne yapmanız lazım, elde ettiğiniz varlığı depo edip ilan etmeniz gerekiyor. Çünkü ilgili ortağın varisleri halen

yaşıyorsa siz, devlet olarak o elde ettiğiniz getiriye onlara sağlamak durumundasınız, bu yönüyle karmaşıktır. İkincisi ise, şirketlerin özellikle de kamuya olan yükümlülükleri vardır, bu yükümlülüklerin ödenmesiyle ilgili bir problem vardır. Biz bunu Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile değerlendirdiğimizde onlar haklı olarak dediler ki, “biz ticaret odası olarak niye karşılayalım bu giderleri, eğer bir şirket kötü yönetilmişse o şirkette kötü yönetim içerisinde olan alacaklar zarar görecektse görsünler” yaklaşımı oldu. Tabii ki, ciddi bir maliyet ama benim görüşüm bu konudaki bireysel görüşüm; nasıl ki, bugün Rekabet Kurumunun gelir kaynağı, sermaye artırımları üzerinden kesilen paydır, buna benzer bir pay, bir fon oluşturularak bu anlamdaki giderleri karşılayacak finansman kaynağı yaratılabilir, bu bir çözümdür. Ancak dediğim gibi öncelikle bu durumda olan şirket sayısını görmek, bunların mevcut durumlarını oluşturmak, ne kadar varlıkları var, hangilerinin yükümlülükleri var, bunların belirlenmesi gerekir ki, bundan sonra daha sağlıklı bir şekilde ortaya konulabilir.

Evet, “ortaklar cari hesabıyla” Sayın Muş’tan sanırım katılan katılımcımız sordu; evet, gerçekten, bu Kanunun uygulanmasındaki en önemli risk, kültürlerin ve zihniyetlerin değişmesidir. Konuşmamda da belirttim, artık şirket tüzel kişiliği şirket pay sahiplerinden, şirket yöneticilerinden farklı bir kişiliğe sahiptir. Tacir, onun yöneticisi değildir, tacir, o tüzel kişiliğin kendisidir, bunu mutlaka ayırmamız gerekiyor. Zaten bunun yasak haline getirilmesi, bir ceza haline getirilmesi, ortaklar cari hesabı dediğiniz sizin, yöneticilerin veya ortakların şirketin kasasını kendi cepleri gibi kullanmasıdır. Bunu ortadan kaldırmak için getirilen düzenlemedir. Artık bunlara Yeni Türk Ticaret Kanunu izin vermiyor, bunlar cezai sorumlulukla da garanti altına alınmış konular. Artık bu zihniyet devrimlerini bizim yapmamız lazım. Tabii ki, sizin zorlanacağınız en büyük alan, hep onu söylüyoruz, bunun muhataplarının konumlandırılmasıdır. Tabii ki, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı olarak bizler aynı zamanda Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğiyle de yakından ilgili, onlar bizim denetimimiz altında, o alanla da ilgileniyoruz. Bu konuda tabii ki, Bakanlığın, özellikle İç Ticaret Genel Müdürlüğünün çalışmaları olacaktır, onlara da bunu anlatacağız, anlatmamız lazım. Çünkü onlar içselleştirirse sistem yürür, tersi durumda ise bu sistemde Sayın Çelik çok doğru ifade etti, bütün fırsatlar diye adlandırdıklarımız tam tersi, Bumerang gibi bize geri dönebilir ki, gerçekten, bu hem ülke için bir kayıp olur hem bunun sorumlu uygulayıcı açısından, bizim için bir kayıp olur. Teşekkür ederim.

**Kürşad Sait BABUCCU**  
**Muhasebe Standartları Dairesi Başkanı**

- Bana doğrudan bir soru gelmedi ama “bağımsız denetim tanımlaması yanlış değil mi?” denildi. Yani yanlış değil, ama burada karışık olan, bağımsız denetim kamu kurumlarının yaptığı denetimle karıştırılıyor. Buradaki bağımsız denetim daha çok literatürdeki bir açıklama “audit” kavramının karşılığıdır.. Yani bu vergi denetimi de değil, iç denetim de değil; audit denetimi, bağımsız denetim dediğimiz finansal tabloların belli standartlara göre tutulup tutulmadığının, belli uluslararası denetim standartlarına göre kontrol edilmesi. Ama biz her şeye denetim dediğimiz için biraz kafa karışıklığı oluyor. Bağımsız denetimin büyük şirketlerde bireysel olarak yapılması mümkün değil, işin doğası gereği. O yüzden şirketleşmeye doğru, Başkan Bey de onu söyledi, bir teşvik, bir zorunluluk olması lazım. Büyük bir şirketi 2,3 kişi denetleyemez ama TTK’da da olduğu gibi uluslararası da var, küçük şirketler için daha az sayıda denetçi mümkündür. Yani bu sadece bir durum tespiti, TTK’ın yönlendirmesi diye algılamamak lazım bunu.

Mesela, bir soru mu, yorum mu geldi sanırım; yabancı akımı oluyor, Türkiye’ye yabancılar geliyor! Hani biz de konuşurken hep 4 büyük, 6 büyük diyoruz, aslında Türkiye’de faaliyet gösteren bütün bağımsız denetim kuruluşlarının çalışanları Türk vatandaşı ve meslek mensubu yani yabancı firmaların Türkiye’ye gelip fiilen iş yapması diye bir şey yok, burada “lisans sözleşmesiyle” ortaklık yapıyorlar, pay sahibi bile değiller, sadece lisans. Bu lisans anlaşmaları aslında çok da faydalı; bilgi ve teknoloji aktarımı sağlıyor yani bu o kadar korkulacak bir şey değil iyi yönetilirse; yönetilmezse sıkıntı olabilir. İleride, hizmetlerin serbest dolaşımı olursa zararı olabilir ama ben şöyle bir bilgi vermek istiyorum; Avrupa Birliği kendi üye ülkelerindeki bir bağımsız denetçinin raporunu tüm Topluluk bünyesinde kabul ediyor, diğer üçüncü ülkelerin de belli şartları taşıyorlarsa kabul ediyor. İşte, örnek, Amerika, Kanada, Avustralya gibi kuruluşlar, ülkelerdeki bağımsız denetim kuruluşlarının raporları Birlikte kabul ediliyor. Bir de bekleyen ülkeler, biz, Türkiye olarak, Sermaye Piyasası Kurulu bağımsız denetim listesinde bekleyen ülkeler arasındayız. Hem bağımsız denetçilerin hem Kurul olarak bizim yapmamız gereken şeyler var, yılsonuna kadar kabul ettiğinizde, onları tamamladığımızda bahsedilenin aksine Türkiye’deki sizlerin, bağımsız denetçilerin raporları Avrupa Birliğinde kabul edilecek. Yani bu aslında bizim denetçilerimiz için çok güzel ve yetkinliklerini ortaya koyan bir haber.

Onun dışında risklerden vesairelerden bahsettik, pek bana bir direk soru gelmedi, ben 2 soru söyleyip sözlerime son vereceğim; mesela, büyüklerin denetimine ilişkin bir de şey söylendi, “risk nedir?”, risk, aslında yabancılardan veya büyüklerden gelen risk değil, Kanunda riskler var. Bunu çözmenin yolu da Kanun değişikliğinden ziyade ikincil düzenlemelerde üst kurullara yeterli yetkiyi tanıma. Mesela, 400. maddede “denetçi, denetleme yaptığı şirkete başka hizmet veremez, bunu yavru şirket aracılığıyla yapamaz”. Burada çok tehlikeli bir durum var, denetçi yapamaz ama denetçinin kurdukları büyüklerden bahsediyoruz ya hep, A denetim şirketi yapamaz ama A danışmanlık veya A bilmem ne yapar yani burada çok açıklar var ve bu açıklarla baş etmek Kanunun işi değil. Alt düzenlemelerin ve meslek örgütlerinin etik ilkelere yürüterek mücadele etmeleri gereken şey.

Bir de ben sözlerime son verirken, şunu söyleyeceğim; TÜRMOB olarak çok etkin, çok başarılı bir meslek örgütünüz ama meslek örgütleri artık mesleğin denetiminden dünyadaki uygulamayla biraz geri plana çekiliyor bağımsız denetim konusunda. Bunu içselleştirip buna göre dünyadaki yeni pozisyonunuzu belirlemenin faydalı olacağını düşünüyorum. En güzel örnek dünyadaki denetim kuruluşlarının karşısında uluslararası muhasebe federasyonlarının tutumudur yani TÜRMOB, yeni bir pozisyon almalı.

Onun dışında mesela, TTK ile ilgili hani bir, iki not söyledim, bir soru da ben sorayım genel olarak; mesela, TTK diyoruz, 1534 madde, 645’ten sonrakini işte, 1500’lerde son maddeler var, o kısmı hangimiz biliyoruz? Ama TTK deyince yani bizim için 1-645. Maddeler ilgili. Bu Kanun çalışmaları falan yapılınsın dedim de hocalarım da burada, onlara da sözlerimi aktarma fırsatı buldum yani niye sadece bu kitaplar, 6 kitap yerine 2 kitaba bölünmüyor, 3 kitaba bölünmüyor? Mesela, anonim ortaklıklar veya genel olarak “ortaklıklar” ayrı bir kanun olsa, hem ileriki dönemde güncellemesi hem yoğunluğu daha güzel olmaz mı? Bizim şuan buradaki herkesin ilgi alanı 1 ile 645 arası ve sonlardaki 10 madde yani kanun yaparken bunları da bir düşünüp tartışmak bence faydalı olur. Hepinize teşekkür ederim.

## **Göksel TİRYAKİ**

### **Bankalar Yeminli Baş Murakıbbı**

- Teşekkürler. Doğrudan bir soru olmadı ama dolaylı olarak üç konu var benim de not aldığım. Bir tanesi; bağımsız denetim ibaresi ne kadar doğru den-

di. Aslında denetimi teknik anlamda “iç denetim”, “dış denetim” şeklinde sınıflandırılıyor, dış denetim de “kamu denetimi” ve “özel denetim”. Bu özel denetime de literatürde “bağımsız denetim” deniyor yani böyle bir teknik ifade var literatürde. Biz kabul etsek de etmesek de bu var ama buradan kastedilen şu meşhur firmalar değil. Anlaşılan, kamunun yapmadığı dış denetim, bağımsız denetimden benim anladığım ve kastettiğim bu.

İkincisi, denetçilerin yetkisi ne olacak dendi; denetçinin en önemli yetkisi olumsuz görüş vermesidir. Burada bir risk var; bir meslek mensubumuz bu koşullarda “ben olumsuz görüş bildiremiyorum” diyebilir ama başka bir meslek mensubu eğer çıkıp “ben veririm” diyorsa yani burada bir risk var. Ama bunu da odalar düzenleyecek herhalde bir check-list olacaktır muhtemelen, muhasebe yani meslek mensubu hangi belgeler kendisine verilmesi halinde bir görüş bildirebilir, bunun da bir kuralı olacaktır meslek mensupları arasında, odalar herhalde bu işi yapacaklar. Yoksa bu kıyasıya bir rekabet olur. “ben her şeye görüş veririm ağabey” pek işe yaramaz yani o farklı bir şey.

Bir de Muş Odasından bir arkadaşımız bahsetti; burada aslında 2 gündür çok teknik konuştuk, hep şeffaflık, şeffaflık dedik ama tabii, her şey, teknik konular tam oturmuyor yerine. Ben de mesela, çok bahsedildiği için tek bir satır ile geçtim “şeffaflığı”, dedim ki bir işletmenin sadece bir tane bilançosu olur, demek ki, biraz daha açmak gerekiyor. Patronun ayrı bilançosu, bankaya verilen bilanço ayrı, vergi dairesine verilen bilanço ayrı olmaz yani tek bir bilanço, tek bir bilançodan kastettiğim bu benim. Bu kolay mı? Yani herkes biliyor ne kadar zor olduğunu. İnşallah, zaten o sağlandığı anda da hem kayıt dışılık bitecek hem de haksız rekabetin önlenmesi mümkün olacak yani sistem içerisinde kayıtlı çalışan bir sürü firma var yani doğru, düzgün çalışan da var. Bu anlamda tek bilançonun tesisi anlamında en önemli görev, odalara ve meslek mensuplarına düşüyor yani orada kıyasıya rekabeti bir şekilde dizginleyecek bir şekilde odalar ya da TÜRMOB’tur. Yani ben her şeye onay veririm ya da görüş veririm diyebilen meslek mensupları bir şekilde elimine edilecek yoksa bu sistemde karışıklık devam eder. Benim sözlerim bu kadar.

**Orhan ÇELİK**  
**TMSK Başkanı**

- Çok teşekkür ederim. Şimdi doğrudan beni ilgilendiren soru, o da muhasebe standartlarının diliyle ilgili yapılan uyarıydı. Aslında bu kendi içerisinde tutarlı gibi ama dışarıdan baktığımızda bu, bu kadar kolay çözülebilecek bir problem değil. Bir kere düzenlemenin niteliği bizim bildiğimiz düzenlemelerden çok farklı bir düzenleme yani muhasebe standardını sizin söylediğiniz şekile dönüştürdüğümüzde 3500 sayfalık bir metnin nereye uzayacağını bilmiyoruz, 9.500 mü olur, 10.500 mü olur, 15.500 mü olur onu bilmiyoruz. Dolayısıyla bizim açımızdan çok geniş bir düzenleme alanını, kısıtlı bir alanda metne dökmek gibi bir sorun var.

Şimdi bu haliyle çok önemli bir problem alanı olduğu, sadece Türkiye açısından değil, dünyanın her yerinde, ana dili İngilizce olan ülkelerde de aynı problem yaşanıyor. Ben size sadece şunu söyleyeyim; eğer biz bugün burada Türkçe konuşmuyor olsaydık, İngilizce konuşsaydık ve ana dilimiz İngilizce olsaydı ve Standart da İngilizce olsaydı İngilizce dilindeki standardın orijinali için bu eleştirinin aynısını bir daha söyleyecektiniz; yani bu orijinal dilinde, İngiliz dilinde de aynı zorluk var.

Peki, bu zorluk nasıl giderilebilir? Şimdi biz Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu olarak önümüzdeki günlerden itibaren bir “anlaşılabilirlik testi” yapmaya başlayacağız. Belli muhasebe standartları, belli kavramlar üzerinden anlaşılabilirlik testi yani biz ne ifade etmeye çalışıyoruz, karşı taraf bizden ne anlıyor. Bu testleri yaptıktan sonra belki bunun üzerindeki birtakım hataları, tırnak içerisinde “hataları” veya daha iyi ifade edilebilecek kavramları düzeltebiliriz.

Bunun ortaya çıkmasının bir başka sonucu da şuydu; şuana kadar Türkiye Muhasebe Standartlarını sadece üstatlar belirttiler Türkiye’de 2.000, 2.500 şirkete uygulayabiliyorduk en iyimser tahminle. Dolayısıyla bizim standartlarla ilgili sağlayabileceğimiz geri bildirim sınırlıydı yani açık konuşmak gerekiyorsa; normal, yerel muhasebe meslek mensupları çok da fazla okumadı metni, dolayısıyla çok fazla okumadığı için de, çok fazla kullanmadığı için de kullanımdan kaynaklı zorluklar konusunda Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna çok fazla geri bildirim gelmedi. İşte, bundan sonraki adımları birlikte atmaya başladığımızda geri bildirimler de bize gelmeye başlayacak, var ise aksaklıklar çözmeye çalışacağız çözebileceğimiz kadarıyla ama ondan daha önemlisi, standardın metni zaten kendisi itibarıyla zor bir şey, bu eğitimin

uzun sürmesinin, bu kadar uzmanlık alanlarının olmasının sebebi de budur. Oturup ben uluslararası muhasebe standartlarını öğrendim dediğinizde ne kadar zamanda öğrendiniz, 1 sene de öğrendim dediğinizde veya 6 ayda okudum, öğrendim dediğinizde aslında çok da önemli eksikliği de içermiş oluyoruz, hemen içselleştirilecek bir düzenleme değil.

Yeri gelmişken bu alanla ilgili söylemek istediğim bir başka nokta var; muhasebe standartlarının geliştirilmesi sürecinde bu anlaşılabilirlik testlerini artık uygulamaya başlarken belli temel uygulamalarda, temel muhasebe standartlarıyla ilgili olarak bundan sonra saha araştırmalarının da başlaması gerektiğini düşünüyoruz. Yani gerçek ortamda, gerçek şirket ortamında gönüllü birtakım şirketlerle temas kurarak, gönüllü birtakım denetim firmalarıyla, denetçilerle, muhasebe meslek mensuplarıyla temas ederek yapılan düzenlemenin gerçekteki izdüşümüne bakmayı planlıyoruz. Saha araştırmasıyla, elde edilen sonuçların da düzenlemedeki karşılığını bulmak gerekiyor.

Bu bizim açımızdan çok önemli bir fırsat , yani biz düzenleme alanına son geldiğimiz için bütün avantajları içeren bir kapsamda çalışabiliriz ve bu, eminim ki, hepimize fayda sağlayan bir şey olur.

Belki son söz olarak üstadın söylediğine bir ek söylemek gerekiyor; evet, patron için ayrı bir bilanço olur, dışarıdaki için ayrı bir bilanço olur, patron için yapılan bilanço demiyoruz, başka bir finansal tablo diyoruz. Çünkü patron finansal kararlarını, yönetim kararlarını yılda bir düzenlenen yıllık finansal raporlara dayandırır ise çok ciddi hata yapma ihtimali vardır. İşletme yönetilirken yıllık finansal raporlarının daha ayrıntılı muhasebe bilgileri, finansal bilgiler, finansal olmayan bilgilerin kullanılması gerekiyor, itham veya söylemek istediğim esasında buydu, farklı finansal tablo üretilsin anlamında bir şey söylememiştim ben.

Teşekkür ederim.

## **Ülkü SÖNMEZ** **TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı**

- Evet, sevgili arkadaşlar, röportaj yapıyor televizyon muhabiri, “Kıbrıs’ın yerini soruyor, hangi denizde?” diye, kimse bir şey söyleyemiyor, o arada bir tanesi, mikrofona önüne atıyor “ben biliyorum, Kıbrıs’ta askerlik yaptım,



Karadeniz’de” diyor! Şimdi Kanun çıktı, hakikaten, tekrar altını çiziyorum, ticaret erbabının, sanayi erbabının haberi bile yok başına neler gelecek.

Şimdi diğer soruya geçelim; değerli arkadaşlar, 3568 sayılı Yasaya göre ruhsat almamış hiç kimse Kanun hükmüne göre bağımsız denetim yapma hakkına sahip değil, ne BDDK’da denetim yapabilir, ne SPK’da bağımsız denetim yapabilir ne de TTK’na göre oluşacak denetimi yapabilir ne de Enerji Piyasası Denetleme Kuruluna göre denetleme yapabilir. Denetim yapan herkes, bizim üyelerimiz. Yabancı şirketlere partner olanlar da TÜRMOB’un üyeleri. TÜRMOB, 3568 sayılı Kanunun kendine verdiği yasal çerçevede tüm üyelerin haklarını korumak ve tüm üyeleri arasındaki bu iletişimi sağlamak zorundadır. Bizim yapacağımız, tekrar altını çiziyorum, ısrarla çiziyoruz; onları bizim yerimize getirmek değil, bizim biraz üst tarafa çıkıp, şirketleşip bilgi donanımı açısından yeterli hale gelmemiz, ekip, ekipman donanımı açısından yeterli hale gelmemiz ve onlarla mücadele etmenin yollarını bir adım öne geçirmemiz gerekiyor. Yoksa hiçbir yabancı firma, ne Alman’ı ne İngiliz’i ne bir başkası Türkiye’de gelip bizim firmalarımızda denetim yapmıyor, yapanlar Türkler, belgesi olan insanlar denetim yapıyor, bunu hepimiz bilelim.

Tebliğ niye geri çektik? Arkadaşlar, Tebliğ ile ilgili dava açıldı, açılan davaların bazıları tebliğin bir kısmı için; bazıları tamamı içindi, kurumlar ve meslektaşlarımızdan, bir kısmının açtıkları davalar bazı maddelerin iptali içindi. Biz TÜRMOB Yöneticileri olarak, sorumluluğumuzun bilincinde olmak hasebiyle karar verdik çünkü eğer Tebliğin Danıştay tarafından yürütmesi durdurulsaydı veya iptal edilseydi, yerine yenisini yapma konusunda bizi bağlardı, o nedenle biz de Tebliği geri çektik, yenisini yapmamızda önümüzdeki engelleri kaldırmak için.

Ben tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum.

### **Yahya ARIKAN** **Moderatör**

- Evet, değerli meslektaşlarım, ben önce sizler adına değerli konuşmacılara teşekkür ediyorum. İzninizle birkaç cümleyle de bu Paneli kapatmak istiyorum.

Tabii, dün yaklaşık 1.500 kişiyle açılışını yaptık Forumun, bugün şuanda salonda 100-150 arkadaşım var takriben, bilemediniz 200 eğer sayıyı doğru sa-

yabiliyorsam. Şimdi işimiz hem kolay hem zor, niye zor? Eğer 1.500 tane arkadaşımızın büyük bir bölümü acaba bu son bölüme ne konuşuluyor diye takip etmiyorsa işimiz zor. Ama işi takip edip, ne yapacağımızda ise işimiz kolay. Şimdi bakın, 20 yıllık meslek mücadelemizi geride bıraktık, şuanda muhasebe camiasının büyük bir bölümü, bizim deyimimizle “dağın bu yakasında” defter tutanlar var değerli arkadaşlarım yani biz, meslek yasamız çıktığı gündən bu yana ağırlıklı olarak vergi için muhasebe yapmışız. Tablo nedir? Felaket! Haksız rekabet dorukta, tahsilat sorunlarımız çözülmemiş, tabii ki meslektaşlar doğal olarak tahsilatlarını yapabilmek için çeşitli kurumları çare olarak arıyorlar, son derece doğal şeyler bunların yanısıra, acımasızca bürokrasi üstümüze geliyor. Tabii ki bu tarafta bazı hatalar var, bazı eksiklikler var.

Şimdi TTK’ın bizce en önemli olan yanı, fırsat olan yanı; bilgi için muhasebe anlayışını muhasebenin başlangıcı olarak herkesin görmesi lazım. Eğer bunu kavrayabiliyorsak sorunu çözebiliriz, aşabiliriz, yol yürüyebiliriz. Ne diyor? Tüm şirketler bu finansal tabloyu bize denetlemek zorundalar arkadaşlar! Yani bir zorunluluk gündeme geldiğinde biz, süreci birlikte yakalayabileceğiz.

Şimdi bu süreçte eğitimler konusunu anlattılar, tabii zaman zaman biraz da moralinizi de bozdular konuşmacı arkadaşlarım. Şundan dolayı; işte cezalar, vesaire boyutlar, hakikaten, bu işin korkutucu boyutları ama şuna inanıyorum, sizin de inanmanızı istiyorum; bu camianın yenilikçi yanını, yanımızı asla unutmayalım. Bize kimse destek vermeden bilgisayarlı muhasebeye geçtik, tüm bildirimleri elektronik ortamda gönderiyoruz, tek düzen uygulama tebliğini öğrendik, enflasyon düzeltme ucubesini başarıyla başardık, devletten tek bir katkı almadan bunu başaran sizlersiniz.

Şimdi burada önemli olan nokta, iki tane boyut var eğitim konusunda; değerli konuşmacılar da ifade ettiler, gerçekten bu otumlarda iş dünyasının bir temsilcisi olması gerekiyor, en büyük eksiklik boyutu bu. İkinci boyutu da; bizim öğrenme boyutumuz. Arkadaşlar, öğrenmezsek üçüncü boyutu yol yürümemiz mümkün değil. Her yerde ifade ediyorum, İstanbul’da, burada yönetim kurulu üyesi arkadaşlarım da var, Ocak ayından beri 36 tane ilçe ziyaretinde bulundum, 5.000 meslektaşın elini sıktım, bu hikayeyi herkese anlattık, eğitimde bir sıkıntı görmüyoruz, çok açıkça söylüyorum. Ama problem, üçüncü boyuttadır. Bu da bugünkü Forumun ana konusu olan “kurumsallaşma” konusunda iş düğümleniyor. Yani şirketleşerek iş yapmamız gerekir; oysa bizim iki kişinin bir araya nasıl getirileceğimizle ilgili bir kültürümüz yok. Denetim işinin, bir ekip işi olduğunu, bir kurumsal kültür olduğunun farkına

vardığımız zaman yol yürüyeceğimizi herkesin görmesi gerekiyor. İşin en zor yanı burada!

Tabii, bu kurumsallaşma sadece bizi ilgilendiren bir boyut değil, iş dünyasını da ilgilendiriyor kurumsallaşma olgusu, devleti de ilgilendiriyor, devletin kurumları da kurumsallaşmak zorunda. Birçok olumsuz uygulamayı bunlardan dolayı yaşıyoruz,

Sonuç ne? İşimiz hem zor hem kolay, bu örgütün zorlukları da aşmayı bilecek olan birikimleri var, inanıyorum ki, dışarıda olan arkadaşlarımız bu işin zorluğunun farkındadırlar.

Tekrar bu güzel Organizasyona emeği geçen tüm arkadaşlarıma teşekkür ederken sabırla, son dakikaya kadar burada oturan siz değerli meslektaşlarımıza da saygılar, sevgiler sunuyorum, teşekkür ederim!

## **FORUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ**



**Yücel AKDEMİR**  
**TÜRMOB Genel Sekreteri**



- Değerli meslektaşlarım, değerli katılımcılar, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bir Forumu daha tamamlamak üzereyiz. Yaklaşık 1.500 meslek mensubu arkadaşımız katıldı, bunun 300 tanesi Gaziantep ilimizden, 1.200 meslektaşımız Anadolu'nun çeşitli yerlerinden geldiler, katıldılar. Açılışta hep birlikteydik, diğer Forumlarımızın aksine belki 12 Haziran seçimlerinden dolayı çok zengin bir açılış oldu; Bakanımız, Milletvekillerimiz, Belediye Başkanlarımız, kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, iş dünyasının temsilcileri, üniversitenin temsilcileri, ulusal ve yerel basınımızın değerli temsilcileri katıldılar.

Aynı yoğunlukta devam edemedik, Gaziantep'te çok gezilecek, görülecek yerler var, yenilecek çok güzel yemekler var ama buna rağmen tatlı bir sirkülasyonla salonumuzun da, şu son oturum hariç, çok boş kaldığını söyleyemeyiz. Bir sürece daha ihtiyacımız var bu toplantıları baştan sonuna kadar izlemek için, bu, bir kültür olayı ama yavaş yavaş o kıvama, o olgunluğa da geliyoruz.

Hep birlikte izledik Forumu, açış konuşmalarında, klasik açış konuşmalarının aksine bu Forumda TTK'nın önemi anlatıldı, muhasebe mesleğinin önemi anlatıldı, mevcut sorunlarımız dile getirildi, mevcut sorunlarımızı başta siyasiler olmak üzere ilgili kesimlere açış konuşmalarında iletme olanağı bulduk.

Forum'un ana tema konuşmasını adeta bu yasanın babası diyebileceğimiz, gerçekten bu yasanın, Yeni Türk Ticaret Kanununun yazılımına çok büyük emek harcayan, çıkmasına olağanüstü katkı sunan ve özellikle, biz meslek mensuplarını ilgilendiren maddelerdeki aktif müdahalesiyle bize büyük katkı sunan Sayın Ünal Tekinalp Hocamız, dünyadan başladı, Türkiye'deki süreç ve mevcut durumu bize bir kez daha özetledi.

Birinci oturumda, Yeni Türk Ticaret Kanununu, muhasebe standartları ve kurumsallaşma açısından, şirketlerin uyumu açısından, 3568 sayılı meslek Yasamız açısından konuşmacılarımız ve bizler birlikte değerlendirdik.

İkinci oturumda, denetim standartları açısından ve Türkiye Denetim Standartları Kurulu açısından değerlendirdik.

Üçüncü oturumda, diğer oturumlarda hep kurumsallaşmayı değerlendirirken, üçüncü oturumda, “Özel Oturumda” özellikle kurumsal yönetimi değerlendirme olanağı bulduk.

Panel bölümünde ise, biraz önce birlikte izledik, Yeni Türk Ticaret Kanunu açısından muhasebe mesleğinin, muhasebe ve denetimi bekleyen fırsat ve tehditleri birlikte değerlendirdik.

Sadece bu Forumda konuşmacılarımızın değil, siz değerli katılımcıların da fikirlerini alıp birlikte konuyu tartışma olanağı bulduk.

Tabii, sonuç olarak değerlendirdiğimizde, Türk Ticaret Kanununun süreci henüz tamamlanmadı. Bugünkü Forum’da net olarak Türk Ticaret Kanunuyla ilgili bir sonuç ortaya koymak mümkün değil. Tabii ki, bugünkü Forum’dan sonuçlar çıkaracağız. Bu sonuçlar özellikle, ikincil düzenlemeler yapılırken ve uygulama sürecinde bizim çalışmalarımıza ışık tutacaktır. Bizim için Forum’un en önemli sonucu budur.

Çok farklı açıdan değerlendirdiğimizde, çok teknik konulara girmeden değerlendirdiğimizde belki bugüne kadar 20 yıldır, aldığımız ruhsatlara dayalı olarak Mesleğimizi icra ettik, genellikle de öz itibariyle “denetlenen mükelleflerimiz ve mükelleflerimizin işleri” oldu. Türk Ticaret Kanunu artık bizim yaptığımız işin değerlendirmesini getiriyor, öz itibariyle biz değerlendirileceğiz değerli arkadaşlarım.

Onun için bu değerlendirme kapsamında eğitim, meslekte eğitim, uzmanlaşma ve kurumsallaşma daha ön plana çıkıyor.

İkinci mesleki olarak bu Forumun sonucu ise şu; yine 20 yıldır, değerli meslektaşlarımız, bizler, mali müşavirler bir tarafta, yeminli mali müşavirler bir tarafta, bağımsız denetim firmaları bir tarafta hep kendi yolumuzda yürüdük. Açıkçası, mesleki sorunlar konusunda bir araya gelip ortak paydayı paylaştığımızı da söyleyemeyiz. Ama Yeni Türk Ticaret Kanunu bize, yeni bir yol açıyor, diyor ki “artık bu yemeği birlikte yapacaksınız” diyor, birlikte üreteceksiniz diyor, bu yemeği birlikte yiyeceksiniz diyor. Bu yemeği yaparken de diyor ki, sorunlarınızı, problemlerinizi birlikte paylaşacaksınız, geride bıraktığınız 20 yıla göre güçlerinizi daha fazla bir araya getireceksiniz, TÜRMOB’un önderliğinde daha fazla dayanışma içinde olacaksınız diyor.

Son oturumda tartışıldı, tabii ki, kurumların desteğine, bizim arkamızda durmasına ihtiyacımız var ama bana göre en önemlisi, bizim ihtiyacımız olan en temel şey, bizim bir arada olmamız, bizim güçlerimizi birleştirmemiz, TÜRMOB'un önderliğinde birlikte mücadele etmemiz. Bu, hem Meslek mücadelemize, hem odalarımıza, hem de TÜRMOB'a güç verecektir diyorum ve hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum!

Değerli meslektaşlarım, Forumumuzun kapanış konuşmasını yapmak üzere Genel Başkanımız Sayın Nail Sanlı'yı buraya davet ediyorum, buyurun Genel Başkanım,

**Nail SANLI**  
**TÜRMOB Genel Başkanı**



- Teşekkür ediyorum Sayın Genel Sekreterimiz. Sayın başkanlar, değerli konuklar, değerli arkadaşlarım, değerli meslektaşlarım, yine bir Forum kapanışında beraberiz. Forum amacına ulaştı, 6 sene önce 2006 yılında bu Forum'u düzenlemeye başladığımızda dün konuşmamda da söyledim, özellikle çok önemseydiğimiz ve bu meslek örgütünün en büyük toplantısı olan Genel Kurullardan sonra en önemli toplantımız bu. Çünkü Genel Kurullarda mesleki anlamda tartışma fırsatı bulamadığımız mesleki konuları enine boyuna, taraflarıyla, kesimleriyle, kendi içimizde tartışmak, yeni ufuklar açmak, yeni yollar almak ve yeni hedefler koymak adına bu Forumları başlattık ve bugün 6'ncısını tamamladık, bence amacına da ulaştı. Ama Genel Sekreterimiz dile getirdi, ben de böyle bir cümleyle sizinle bu duygumu paylaşmak istiyorum. 1.500 kişiyle açtığımız Forum'u yine 1.500 kişiyle kapattığımız gün, o Forum çok daha anlamlı olacak. Biz buradan giderken çok daha büyük bir sorumlulukla gideceğiz hatta yol haritamızı, çalışma programımıza biran önce monte etmek için de büyük bir çaba, büyük bir sorumluluk hissederek gideceğiz buradan. Bunu bizim üzerimize yüklemek sizlerin görevi. Bizim en büyük görevimiz bu Forumları yaşatmaktır, düzenlemektir ve sizlerin huzuruna sunmaktır.



Bir iki hususa değineceğim izninizle; cevap anlamında değil, arkadaşlarımızın kafalarında soru işareti kalmasın diye; Genel Başkan olarak arkadaşlarımızdan bir tanesiyle gittim konuştum. Bu arkadaşımızın, ücretlerimizin Bakanlık kanalıyla tahsili ve benzeri konularda sözünü ettiği kişi, ben değilim, onu açıklığa kavuşturayım.

Bu konuda odamızda çok önemli toplantı yaşadık, bir tanesi geçen hafta ben Muğla'daydım. Muğlalı arkadaşlar varsa hatırlayacaklar, orada da sözü edildi, şiddetle karşı çıktım. Bir de geçen sene Şanlıurfa'da bir panelde Divan Başkanıyım, Şanlıurfa Defterdarının dile getirdiği bir konuydu, “bence bundan sonra ücretlerinizin böyle tahsil edilmesi” diye, kendisi dile getirdi, orada da ben panelden sonra söz aldım ve bunu şiddetle reddettim.

Şimdi dünden beri bağımsızlık ilkesine dayanan denetimi konuşuyoruz. Bu meslek mensubunun en büyük özelliği, “bağımsızlığıdır”. Meslek örgütümüz bizim önümüze Disiplin Yönetmenliğimizi koyabilir, Çalışma Usul ve Esaslarını koyabilir, uyulması gereken kuralları koyar, Haksız Rekabet Kurallarını koyar, Etik Kuralları koyar ve döner sizlerin bunlara uymanızı ister ve bu konuda sizi denetler, buraya kadar hiçbir itiraz yok. Ama ben bir meslek mensubu olarak meslek örgütümün önüme koyduğu bütün bu kurallara uymakla mükellefim ve yapmaya hazırım. Meslek örgütü bir şey yapamaz; benimle müşterimin arasına giremez. Müşteriyi kabul etmek ve müşteriyi reddetmek sizlerin hakkı yani benim hakkım, işte bağımsızlığımız burada. Bu nedendir ki, hiçbirimizin ücreti, bizim ücretlerimiz birileri tarafından, özür dileyerek söylüyorum, Bakanlık tarafından tahsil edilip bize ödenemez. Hangi doktorun ücretini Sağlık Bakanlığı tahsil ediyor, hangi avukatın parasını Adalet Bakanlığı tahsil ediyor, hangi mühendisin parasını Bayındırlık Bakanlığı tahsil ediyor? Böyle bir şeyi şiddetle reddederiz, konuşmayız, mevzu etmeyiz, gündemimize almayız, alanların da karşısındayız ; bu çok açık ve net bilinsin!

Şimdi Forum'da son oturum çok önemli bir oturumdu, meslek örgütümüzle ve mesleğimizle alakalı bütün kesimler buradaydı. TMSK diyor ki “ben standartları hazırlarım, önünüze koyarım, otorite kuruluş benim, siz de bunlara uymak zorundasınız” diyor, tamam çok güzel. BDDK diyor ki “finans piyasalarını, özellikle bankaların uyacağı esasları ben düzenlerim ve ben denetlerim” çok güzel. SPK diyor ki “sermaye piyasaları bana ait, sermaye piyasası ile ilgili bütün kuralları ben koyarım, ben düzenlerim, ben denetlerim”, orada da hiçbir tartışma yok. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı, kamu kesiminde bu meslek örgütünün çok yakından düzenleyici ve yürütücü

kurumları. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Türkiye’de ticaretinin çağdaşlaşması noktasında çok önemli bir kapı araladı ve dünyayla rekabet şartlarını müteşebbisi, yatırımcıyı, alacaklıyı, çalışanı ve küçük pay sahiplerinin tamamını koruyacak çok şeffaf ilkeler getirdi, bunları tartıştık. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Türk Ticaret Kanununun yürütmesine sahip, Maliye Bakanlığı meslek örgütümüzün Yasası olan 3568 sayılı Yasayı yürütme hakkına sahip. Şimdi böyle bir sistem içerisinde neyi tartışıyoruz, bundan bir rahatsızlığımız yok ama, sıkıntılarımızı çok net ortaya koyabilmek için bunları anlatıyorum.

Bütün hadise, hangi kesimde denetim yapılırsa yapılsın esas tartışılması gereken mevzu denetçinin yetiştirilmesidir. Yani Türk Ticaret Kanununun 6102 sayılı Kanunun, 400. maddesinin çerçeveye aldığı konu, “denetçinin yetiştirilmesi”. Denetçi kim? 3568 sayılı Meslek Yasasına göre, ruhsat almış serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşavir veya bunların ortak olarak oluşturdukları bağımsız denetim şirketleri. Yani isterseniz BDDK için denetimi yapın, isterseniz SPK denetim yapın, isterseniz enerji piyasalarında denetim yapın, isterseniz TTK denetimi yapın meslek örgütünün yetiştireceği denetçiye bağlısınız! Ve SMMM yada YMM olan denetçi yapacak bunu. Onun için bu kurumlar, birbirlerine alternatif kurumlar değildir, bu kurumlar; birbirilerini tamamlayıcı ve eşgüdüm içerisinde çalışması gereken kurumlardır. Bunun çok net ortaya konulması lazım.

Bizim Türk Ticaret Kanunuyla ilgili işlemleri rahat yapabilmemiz için başta ikincil düzenlemelerden başlamak üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığıyla çok yakın bir ilişki içerisinde ve işbirliği içerisinde olmamız lazım. Bizim kendi cephemizden yapacağımız düzenlemelerin doğru şekillenmesi için onların ne düşündüğünü de çok net bilmemiz gerekiyor. Döneceğiz bu meslek mensuplarının, bunlara uyması açısından 3568 ile ilgili düzenlemeleri yapacağız. Vergisel kısmını bir kenara bırakıyorum, Vergi Usul Kanunu ile ilgili bölümler var, gelen bölümler var, Maliye Bakanlığıyla meslek Yasamızı artıştacağız.

Elbette “kamu” çok önemlidir. Devlet gücü, devlet yetkisi olmazsa olmaz bir yetkidir ve bütün dünya ülkelerinde bu olacaktır, olmalıdır, hiçbir kurum uzayda tek başına, böyle askıda, havada duramaz. Dinamik yapı içerisinde mutlaka kurum, bir yere bağlı olacak, yürütmesi bir yerde olacak, bu kaçınılmaz bir gerçektir ve büyük bir ihtiyaçtır. Ama artık biz kamu kesimiyle sorunlarımızın sadece konuşulduğu değil, sadece tartışıldığı değil artık çözüme kavuştuğu ve biran öncede çözüm noktasında birlikte üretimden yana olan bir ilişkinin hayata geçmesinden yanayız. Buna şiddetle ihtiyacımız vardır. Eğer

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun Türkiye için arzulanan sonucu verebilmesini önemişorsak, çok önemli buluyorsak ve bunun hayata geçmesini arzu ediyorsak bu kurumların, olmazsa olmaz yapacağı tek şey, birlikte çalışıp, birlikte üretme mantıklarını beraber ortaya sergilemeleridir. Buna da şiddetle ihtiyacımız var diyorum.

Fazla vaktinizi almadan, özellikle 6. Türkiye Muhasebe Forum'unun düzenlenmesinde emeği geçen Gaziantep'teki Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odalarımız başta olmak üzere, tüm Odalarımızdan katılım sağlayan sizlere, bu Forum'da bildiri sunan hocalarımıza, bildiri sahiplerine, arkadaşlarımıza, bu Forum'un mekan olarak evsahipliği yapan Anatolia Otel'e, organizasyon firması Valör Turizm'e, bu Forum'da büyük emeği geçen idari kadromuzun başı olan başta Genel Sekreterimiz ve O'na bağlı olan personelimize teşekkür ediyorum, en büyük teşekkür yine sizlere, katıldığınız için, bunu anlamlı kılan sizlersiniz. 7. Türkiye Muhasebe Forum'da buluşmak üzere hoşça kalın, mutlu kalın, iyi günler olsun!